

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๑๑

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่พุทธศักราช ๒๕๕๐

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๑๑

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่พุทธศักราช ๒๕๔๐

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี
พิมพ์เผยแพร่ ครั้งที่ ๑
จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
พุทธศักราช ๒๕๔๐ สงวนลิขสิทธิ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

จากฟ้า...สู่ดิน เล่ม 11 -- กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ.

2540

200 หน้า

1. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ I. ชื่อเรื่อง

307.1412

ISBN 974-7771-94-2

กองบรรณาธิการ

นางสิริพร	ทองคำวงศ์	นางบุญยนาถ	เหล่าวานิช
นางปราณี	ศรีสุขใส	นายวรวุฒิ	หอมเนียม
นางพัชรินทร์	เชยกลิ่นเทศ	นายกิตติ	เฉลิมนิมิตกุล
นางอรุณี	แดงพันธ์	นางสาวขวัญใจ	เมืองโคตร

พิมพ์ที่ บริษัท อินเตอร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด

๗๑/๑๓ ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย

กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทร. ๘๘๔๖๕๐๖-๘ แฟกซ์. ๘๘๔๖๕๑๐

คำนำ

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้รวบรวมบทวิทยุจากรายการสารคดี “จากฟ้า...สู่ดิน” ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งออกอากาศตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๓๘ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๙ จำนวน ๒๓ เรื่อง เพื่อเป็นการเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพระราชดำริ ซึ่งมีอยู่นับร้อยนับพัน โครงการให้แพร่หลายยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของโครงการต่างๆ

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นจากบทวิทยุ ดังนั้น ภาษาที่ใช้จึงยังคงรูปแบบบทวิทยุไว้มากที่สุดค่อนข้างจะเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน แต่ทว่าก็ได้แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดว่าทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการต่างสำนักในพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่ง

ในโอกาสนี้ คณะอนุกรรมการฯ ขอขอบคุณกองข่าว กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในครั้งนี้ให้บรรลุเป้าหมาย และหวังว่าหนังสือ “จากฟ้า...สู่ดิน” เล่ม ๑๑ นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจทั่วไป

**คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ**

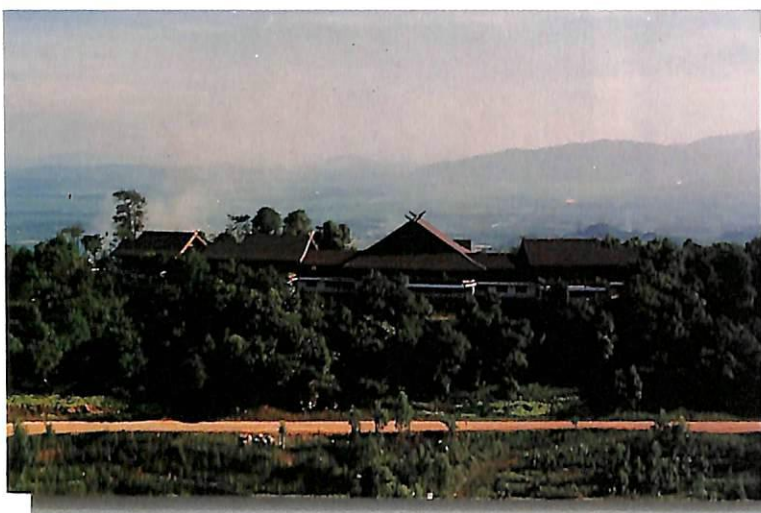
สารบัญ

๑.	เจริญรอยพระยุคลบาทพระบรมราชชนนี (๑).....	๓
๒.	ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๒
๓.	พระราชดำริในการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.....	๒๑
๔.	เรือสุขาพัฒนา.....	๓๐
๕.	โครงการแก้มลิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๓๖
๖.	เย็นศิระเพราะพระบริบาล.....	๔๙
๗.	โครงการแก้มลิงดิน.....	๕๖
๘.	พระอัจฉริยะด้านการประดิษฐ์.....	๖๓
๙.	เจริญรอยพระยุคลบาทพระบรมราชชนนี (๒).....	๗๑
๑๐.	โรงเรียนศรีสังวาลย์...แสงสว่างทางการศึกษาของเด็กพิการ.....	๗๖
๑๑.	โครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙.....	๘๔
๑๒.	พระผู้อุปถัมภ์มรดกนาฏศิลป์และดนตรีไทย.....	๙๓
๑๓.	มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย.....	๙๙
	ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	
๑๔.	โครงการเชื่อมคลองหน้าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๐๙
	ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
๑๕.	๕๐ ปี ได้ร่วมพระบารมีพระภูมิพล.....	๑๑๗
๑๖.	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๒๔
๑๗.	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการสื่อสาร.....	๑๓๒
๑๘.	โครงการสำคัญในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง.....	๑๓๘
๑๙.	โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๔๗
	ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
๒๐.	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๕๔
	ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
๒๑.	พระอัจฉริยภาพด้านกฎหมาย.....	๑๖๒
๒๒.	โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๗๒
	จังหวัดเพชรบุรี	
๒๓.	โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๘๑

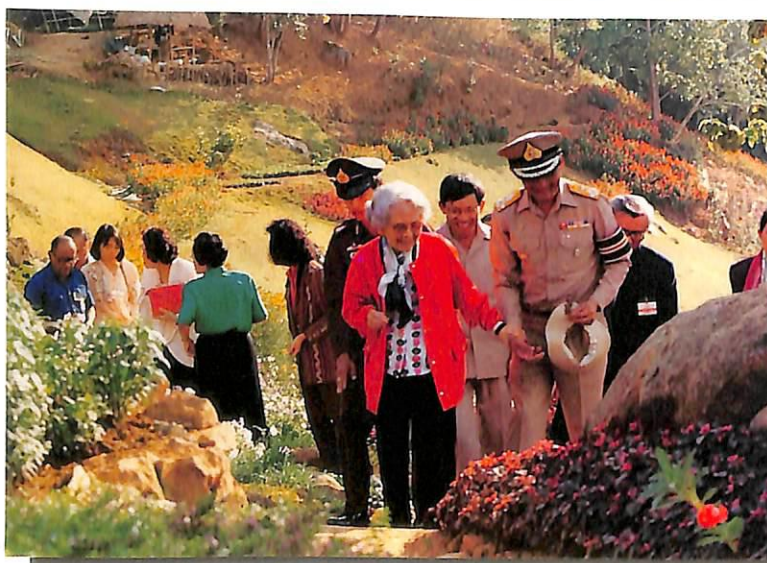
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มี
สิ่งของไปแจก มีพอ.สว. แพทย์อาสาสมัครไป
รักษา มีเสียงเฮลิคอปเตอร์บินไปในที่ต่างๆ เขา
จึงเรียกพระองค์ท่านว่า“แม่ฟ้าหลวง”

ทรงรับสั่งเสมอ
ว่า “พระตำหนัก
ดอยตุงนั้น เป็นบ้าน
ของฉันที่ดอยตุง”

สวนครัวส่วน-
พระองค์ข้างพระ-
ตำหนักดอยตุง

เสด็จฯ ทอด
พระเนตรไม้ดอก
บริเวณโครงการ
พัฒนาพระตำหนัก
ดอยตุง

เจริญรอยพระยุคลบาทพระบรมราชชนนี (๑)

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๘ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

พลตำรวจโท สมควร หริกุล

พลตำรวจโท โกวิท วัฒนะ ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

นายแพทย์ ดุสิต สุนทรานู รองเลขาธิการมูลนิธิ พอ.สว.

พลเอก อรุณ ปรีวีธีธรรม อดีตประธานโครงการพัฒนาออยตุง

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

สวัสดิ์คะท่านผู้ฟัง รายการจากฟ้า...สู่ดิน ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในนามของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยความร่วมมือของคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกองข่าวสำนักราชเลขาธิการ ในวันนี้อย่างไรก็ตามขอเสนอเรื่อง **ตามรอยพระยุคลบาทพระบรมราชชนนี**

เพลงคั่น

อันความกรุณาปราณี

อ่านกลอน (อรุณี)

ขอเจริญรอยพระยุคลบาท บรมราชชนนีศรีสยาม
ผู้ทรงคุณต่อแผ่นดินสิ้นทุกยาม เกิดพระนามสถิตยในใจนรินทร์

บรรยาย (อรุณี)

หากจะถามประชาชนว่า รักสมเด็จพระย่าไหม จะได้คำตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า **รักมาก** แต่หากจะถามต่อไปอีกว่า รักเพราะเหตุใดและมีความประทับใจอะไรในพระองค์ท่าน ก็จะได้รับคำตอบอันหลากหลาย

ประชาชน ๑

ความประทับใจของผมก็คือ ท่านทรงพระเมตตาต่อปวงประชาทุกหมู่เหล่าเนอะครับ เป็นที่ยอมรับกันทุกหน่วยงาน หรือว่าเอกชนอะไร

ต่างๆ ก็ยอมรับทั้งนั้นว่า ท่านทรงพระเมตตาต่อไพร่ฟ้าประชาชนโดยถ้วนหน้า

ประชาชน ๒

ชอบท่านนะคะ ชอบท่านใจบุญ เมื่อก่อนดิฉันมีหลานเป็นทหาร เขาเรียกท่านว่า **ขวัญใจชายแดน** พอไปตามชายแดนอะไรอย่างนี้ ท่านรัก ตำรวจ ทหาร ช่างนอกมาก

ประชาชน ๓

ตัวผมเอง ประทับใจท่านมาก เวลาติดตามข่าวทางทีวี ท่านจะประกอบพระราชกรณียกิจตามต่างจังหวัด ขึ้นเขา ขึ้นเขลิคอปเตอร์ จะมีข่าวพระราชกรณียกิจของท่านทุกวันเลย ผมก็ดูแล้วถ้าพูดภาษาชาวบ้านก็คือ ท่านเป็นผู้หญิงที่มีอายุแปดสิบเก้าสิบแล้ว ตั้งแต่ตอนนั้นนะท่านก็ยังไม่ทอดทิ้ง อันนี้ผมพูดจากใจจริงเลยนะ ผมก็ศรัทธาท่านมาก

ประชาชน ๔

รักท่านมาก คือว่าพระองค์ท่านทำกุศลอยู่ตลอดเวลา หลายคนเขาถามว่าท่านช่วยพระเจ้าอยู่หัวใช้ไหม พระองค์ท่านตอบว่า ไม่ใช่ฉันช่วยชาติ ทำตลอดเวลาเลย ทุกวินาที พระองค์ท่านเป็นชาววังแต่ต้องไปเป็นชาวป่า ในหลวงก็ตามท่าน สมเด็จพระราชินีก็ตามท่านไปป่านะ เพื่อจะให้ประเทศไทยมีกิน ราษฎรไม่อดอยาก

ประชาชน ๕

ประทับใจในส่วนที่ท่านเป็นเด็กกำพร้านะคะ และที่กรมหลวงสงขลานครินทร์เสียชีวิตลงเมื่อท่านอายุประมาณ ๒๙ ชันษา ท่านต้องเลี้ยงลูกอีก ๓ คน ซึ่งเป็นภาระหนักอยู่เหมือนกัน ที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะเลี้ยงลูกในขณะนั้น ท่านเป็นผู้หญิงที่เก่งในทุกๆ ด้าน คือท่านเป็น**แม่ฟ้าหลวง เป็นร่มโพธิ์ ร่มไทร ของประเทศ**

บรรยาย (อรุณี)

ภาพอันน่าประทับใจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในความทรงจำของประชาชนก็คือ ทรงประกอบพระราชภารกิจอันแสนหนักเปี่ยมด้วยพระราชจริยาวัตรอันงดงาม ทรงดำรงพระชนม์เรียบง่ายและทรงใช้เวลาอย่างมีคุณค่า พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระองค์คือ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนราษฎรไทยในท้องถิ่นทุรกันดารทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นชาวพื้นราบ ชาวเลหรือชาวเขา รวมทั้งทหาร ตำรวจและผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน ทรงพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขาเหล่านั้น ทั้งด้านสวัสดิการด้านการจัดตั้งสถานศึกษาและด้านการสาธารณสุข เป็นการช่วยเหลือทั้งเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและเป็นโครงการระยะยาว จะเห็นว่าตลอดพระชนม์ชีพของสมเด็จพระ

ทรงประกอบแต่คุณงามความดีและคุณประโยชน์ต่อแผ่นดิน สมควรที่ พสกนิกรไทยจะได้เจริญรอยพระยุคลบาทของพระองค์สืบไป

พระราชภารกิจที่สำคัญ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี นับตั้งแต่ปี ๒๕๐๗ เป็นต้นมา คือการเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนราษฎร ในท้องถิ่นทุรกันดารและตำรวจตระเวนชายแดนอยู่เป็นประจำ ทรงจัดเครื่องอุปโภค บริโภค ยาและเวชภัณฑ์ต่างๆไปพระราชทานเพื่อ บรรเทาความทุกข์ยากเดือดร้อน และด้วยทรงตระหนักถึงปัญหาการศึกษา ในท้องถิ่นชนบท จึงทรงรับโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกล คมนาคม ของตำรวจตระเวนชายแดนไว้ในพระอุปถัมภ์ ได้พระราชทาน ทรัพย์สินส่วนพระองค์สร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน **สังวาลย์วิทย์** จำนวน ๘ โรงเรียน และยังทรงเชิญชวนหน่วยราชการและเอกชน ร่วม บริจาคเงินทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อสร้างโรงเรียนเพิ่มอีกรวม เป็น ๒๐๐ โรงเรียน โดยพระองค์ท่านจะพระราชทานชื่อและจะ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดโรงเรียนดังกล่าวทุกแห่ง พร้อมทั้งพระราชทานสิ่งของประจำโรงเรียน นอกจากนี้ยังทรงพัฒนา คุณภาพของครูผู้สอน ตามคำบอกเล่าของพลตำรวจโท สมควร หรือกุล ผู้เคยได้รับใช้ถวายงานในราชการชายแดนระหว่างนั้น

พลตำรวจโท สมควร

พระองค์ท่านยังได้จัดอุปกรณ์การสอน รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนให้กับครูตำรวจตระเวนชายแดนทุกคน ที่มีการพัฒนาโดยนักศึกษา ปริญญาโทคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร.สำเนา พลาญกูร เป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ทุก ๆปี เมื่อดำเนินการไปได้ แล้วก็ทำให้ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีความสามารถในการสอนและการ ดูแลเยาวชน ซึ่งในขณะนั้นนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-ราชกุมารี ได้ทรงรับโครงการดังกล่าวไปแล้ว และก็ยังขยายโครงการตาม แนวพระราชดำริเดิมไปอย่างกว้างขวางอีกหลายโครงการ

บรรยาย (อรุณี)

พลตำรวจโท ไกรวิธ วัฒนะ ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ กล่าวถึงพระมหากษัตริย์คุณ ของสมเด็จพระย่าว่า

พลตำรวจโท ไกรวิธ

ในปัจจุบันนี้ เรามีอยู่ ๑๗๘ โรงเรียนทั่วประเทศ ที่เราสอนคนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลคมนาคม ผมขอเรียนว่า ประชาชนชาวเขาและพื้นที่ห่างไกลได้รู้หนังสือขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ก็ด้วย

พระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ท่าน ที่ทรงเอาพระทัยใส่ ทรงเป็นห่วง กลัวคนไทยไม่รู้หนังสือ ด้อยโอกาส ต้องเดินจากที่พักไปเรียนหนังสือห่าง ห้ากิโล สิบกิโล สิบกว่ากิโล มีความยากลำบากมาก พระองค์ท่านจึงได้ มีพระราชดำริพระราชทานทุนทรัพย์และก็เชิญชวนคนอื่นมาช่วย สร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นี่คือ พระมหากษัตริย์คุณของ พระองค์ท่าน

บรรยาย (อรุณี)

นับได้ว่าสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นทั้ง นักสังคมสงเคราะห์และนักพัฒนา ทรงเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนและเยาวชนที่ด้อยโอกาส เป็นรากฐานของการพัฒนาท้องถิ่น สมควรที่เราชาวไทยจะได้เจริญตามรอย เบื้อง พระยุคลบาทของพระองค์

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (อรุณี)

“ย่านักแล้วไปไหนไม่ค่อยไหว ขอให้สมเด็จพระเทพฯ ถ้าไป ที่ไหนขอให้เสด็จฯเยี่ยมตชด.แทนย่าด้วย”นี่คือพระราชกระแสรับสั่งของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราช- สุธาดาฯสยามบรมราชกุมารี ได้ทรงถ่ายทอดต่ออธิบดีกรมตำรวจ และ ตำรวจตระเวนชายแดนที่ฝักรอรับเสด็จ ณ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๓๔ อันแสดงถึงความห่วงใยของสมเด็จพระย่าที่ทรงมีต่อตำรวจ ตระเวนชายแดนไม่จำกัดจาง นับตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ คือระหว่างที่พระองค์เสด็จ ประทับ ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ทรงถามนายตำรวจตระเวน ชายแดนคนหนึ่งว่า **“ตำรวจหนุ่มนี้ ทำหน้าที่อะไร อยู่ที่ไหน อยากจะไป เยี่ยม”** และเมื่อพระองค์ได้เสด็จฯเยี่ยมตำรวจตระเวนชายแดนครั้งแรกที่ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ก็ทรงเข้าพระทัยดีว่า ตำรวจตระเวนชายแดนทำ หน้าที่อะไร และมีชีวิตความเป็นอยู่ลำบากอย่างไร

บรรยาย (อรุณี)

ตั้งแต่นั้นมา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เสด็จฯเยี่ยม ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นประจำ พร้อมทั้งพระราชทานความช่วยเหลือ ทุกอย่าง พระองค์ทรงจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์ตำรวจตระเวนชายแดนและ ครอบครัว โดยพระราชทาน เงินจำนวนล้านกว่าบาทเป็นทุนเริ่มแรก เพื่อ ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ เมื่อมีการเจ็บป่วยถึงแก่กรรมหรือประสบ สาธารณภัยและช่วยการศึกษาบุตร นอกจากนี้ สมเด็จพระย่ายังทรงปฏิบัติต่อ ตำรวจตระเวนชายแดน เหมือนดังลูกหลานโดยไม่ถือพระองค์เป็นที่

ประทับใจของพลตำรวจโท โกวิท วัฒนะ ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
อย่างยิ่ง

พลตำรวจโท โกวิท

สมเด็จพระยานัน ท่านทรงมีความเป็นห่วงตำรวจ ทหารชั้นผู้น้อย นะครับ
เสด็จทุกพื้นที่ เมื่อได้เวลาเสวย ท่านจะเสด็จไปดูก่อนว่าลูกหลานของท่าน
ตชด. มีอาหารอะไรทาน มีข้าวกล่องข้าวห่อแจกครบถ้วนหรือไม่ อาหาร
เป็นอย่างไรและพระองค์ท่านก็จะเสวยเหมือน ๆ กับแบบนี้ไม่ใช่ว่ามีข้าวห่อ
มีกับอยู่นิด ๆ หน่อย ๆ แล้วโต๊ะของพระองค์ท่านจะจัดพิเศษอะไรต่าง ๆ
ท่านมีรับสั่งว่า **“ฉันนี่อยากที่จะทุกข์ยาก”** คือจะเสด็จไปในพื้นที่ใดก็ตาม
ก็มีพระราชประสงค์ที่จะเสวยพระกระยาหารธรรมดาต่าง ๆ เหมือนกับ
ตำรวจทหารที่มาปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนเหล่านี้ ให้ความเป็นกันเอง
เรียบง่ายประหยัด เหมือนกับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ออกมา
ทำงานช่วยเหลือประชาชนต่าง ๆ

บรรยาย (อรุณี)

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเอาพระทัยใส่ตำรวจ
ตระเวนชายแดนตลอดเวลาแม้ในวาระสุดท้ายของพระชนม์ชีพ ยังโปรด
เกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเสื้อผ้าและหนังสือธรรมะให้กับผู้ปฏิบัติ
งานอยู่ในสนามชายแดน กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๓
จำนวน ๓,๐๐๐ กว่าคน และหลังจากพระองค์สวรรคตไม่กี่นาที ณ ตึก ๘๔
โรงพยาบาลศิริราช นั่นเอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัส
ว่า **“สมเด็จพระอัครตำรวจมาก ช่วยดูแลงานต่างๆ ของตำรวจเป็นอย่างดี
เป็นการสมควรที่ตำรวจทุกคนจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยเข้มแข็ง อย่างสุด
ความสามารถเพื่อประเทศชาติ เพื่อจะได้เป็นพระราชกุศลต่อสมเด็จพระอัคร
ต่อไป”**

บรรยาย (อรุณี)

แม้สมเด็จพระอัครตำรวจจะสวรรคตแล้ว แต่เพลงตำรวจตระเวนชายแดน
ที่พระองค์โปรดให้แต่งขึ้นนี้จะเป็นสิ่งหนึ่งที่เตือนให้รำลึกถึงพระมหา-
กรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ที่สมเด็จพระอัครตำรวจมีต่อตำรวจตระเวนชายแดนตลอดไป

เพลงคั่น

ตำรวจตระเวนชายแดน

บรรยาย (อรุณี)

ด้วยพระเมตตาและความห่วงใยของสมเด็จพระศรีนครินทราบรม-
ราชชนนี ซึ่งมีต่อประชาชนในพื้นที่ห่างไกลคมนาคม ซึ่งมักประสบปัญหา
ยามเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มีแพทย์ปรึกษา ทำให้ต้องทนทุกข์ทรมานและเสีย
ชีวิตไปด้วยเหตุอันไม่ควร พระองค์จึงมีพระราชดำริให้จัดหน่วยแพทย์

เคลื่อนที่ขึ้น เมื่อปี ๒๕๑๒ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาได้ขยายบริการไปยังจังหวัดอื่นๆ จนถึงปี ๒๕๑๗ จึงทรงจัดตั้งเป็นมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีหรือ พอสว. สำนักงานกลางตั้งอยู่ที่วังสระปทุม กรุงเทพมหานคร มีหน่วยปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารของจังหวัดต่างๆ ซึ่งเรียกว่า จังหวัด พอสว. ปัจจุบันมีอยู่ ๕๐ จังหวัด

สำหรับการดำเนินงาน ได้ขยายออกไปหลายโครงการ นอกจากหน่วยแพทย์รับการรักษาทางวิทย์ โครงการทันตสาธารณสุข การดูแลรักษาโรคในช่องปาก การรักษาโรคที่ทำให้เกิดความพิการที่เรารู้จักกันดีแล้ว ก็ยังมีการช่วยเหลือจัดหาอาหารให้ผู้ป่วยในโรงพยาบาล ๑๐ เตียงของกระทรวงสาธารณสุข เป็นที่ประสานงานการเปลี่ยนถ่ายอวัยวะ จัดแพทย์อาสาไปช่วยเหลือในโรงพยาบาลที่ขาดแคลนและที่กำลังเริ่มดำเนินงานอยู่ก็คือ การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของมูลนิธิพอสว.ได้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ ซึ่งสามารถช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยได้อย่างกว้างขวางทั่วถึงและสอดคล้องกับงานด้านสาธารณสุขของรัฐ ทั้งนี้เพราะสมเด็จพระเจ้าทรงเอาพระทัยใส่ในงานของมูลนิธิและทรงให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตลอดเวลา

นายแพทย์ดุสิต

ท่านพระราชทานคำแนะนำมาหลายอย่าง หลายครั้งหลายคราว่าขอให้ช่วยกันช่วยผู้ที่ด้อยโอกาสมากกว่าเรา ช่วยกันดูแลให้ดี ให้กำลังใจเขา ให้เขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และก็ขบใจอาสาสมัครทุกคนที่ได้มาช่วยเหลือ และก็พยายามให้กำลังใจโดยพระองค์ท่านหักทาบกับอาสาสมัครและก็แสดงความเป็นกันเองกับอาสาสมัคร ซึ่งเป็นที่พอใจแก่อาสาสมัครเป็นอย่างมาก

บรรยาย (อรุณี)

นอกจากคำบอกเล่าของนายแพทย์ดุสิต สุนทรานู รองเลขาธิการมูลนิธิ พอสว. นี้แล้ว พลตำรวจโท สมควร หริกุล ผู้เคยถวายงานอย่างใกล้ชิด ในหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ชุดแรกๆ ก็ได้ยืนยันถึงน้ำพระทัยเมตตาของสมเด็จพระเจ้า ที่มีต่อผู้เจ็บไข้ไม่เลือกหน้า

นายแพทย์สมควร

ในการถวายงานนั้น ได้ทรงให้คำแนะนำว่า **ให้ช่วยคนทุกคนที่เขาเจ็บป่วยหรือเป็นไข้หรือมีโรคภัยไข้เจ็บเมื่อมารักษาพยาบาลแล้ว ให้ช่วยด้วยความเต็มใจ และช่วยด้วยความเมตตา ซึ่งการช่วยเหลือนี้ ไม่ว่าจะคนเหล่านั้นจะเป็นคนชั่ว คนร้าย คนเลว เป็นโจร หรือเป็นผู้ก่อการร้ายก็ให้**

ช่วยเหลือนั้น และจากผลการช่วยเหลือนี้เอง ทำให้บรรดาผู้ที่เป็นคนไม่ดีต่าง ๆ หรือเป็นผู้ก่อการร้ายมีความสำนึกว่า เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์สีขาวของกรมตำรวจบินไปที่ไหน จะมีความปลอดภัยทุกหนทุกแห่ง ก็เท่ากับว่าพระราชาขบายนี้อำนาจทำให้บรรดาผู้ก่อการร้ายต่าง ๆ สำนึกถึงว่า เครื่องบินนี้เป็นเครื่องบินที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและได้ช่วยเหลือประชาชน แม้ผ่านไปในพื้นที่ของผู้ก่อการร้าย ผู้ก่อการร้ายก็จะไม่ยิงเครื่องบินนี้

บรรยาย (อรุณี)

ถึงแม้ว่าต่อแต่นี้ มูลนิธิ พอสว. จะไม่มีสมเด็จพระเจ้ายาทรงานและพระราชทานคำแนะนำอีกต่อไปแล้ว แต่รากฐานอันมั่นคงของ พอสว. ที่เกิดจากพระบารมีอันล้นพ้นของพระองค์ จะทำให้มูลนิธิก้าวต่อไปโดยมีเป้าหมายเพื่อความผาสุกของประชาชนเป็นสำคัญ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

เป็นที่ประจักษ์ว่า พระบารมีแห่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีนั้น แผ่ปกไปทั่วผืนแผ่นดินไทย ไม่เว้นแม้ดินแดนนั้นจะห่างไกลหนาวเย็น แร้นแค้น กันดาร เต็มได้ด้วยปัญหามากมาย อย่างเช่น ดอยตุง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอแม่จันและแม่สาย จังหวัดเชียงราย เมื่อกลางเดือนมกราคม ๒๕๓๐ สมเด็จพระเจ้ายาพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประทับที่หน่วยพัฒนาต้นน้ำดอยตุง พระองค์รับสั่งว่า **“ฉันทำได้ แคว้นป่าโล้นมาตั้ง ๒๐ ปีแล้ว เรื่องปลูกป่านี้ฉันชอบและอยากทำมานานแล้ว”** จากนั้น **โครงการพัฒนา ดอยตุง** ตามพระราชดำริจึงได้เริ่มขึ้น สมเด็จพระเจ้ายาได้ทรงมอบให้กรมชลประทานก่อตั้งพระตำหนักขึ้นบนดอยนี้ ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อจะได้ทรงงานตามพระราชปณิธาน เพื่อการพลิกฟื้นสภาพป่าเสื่อมโทรมของดอยตุงให้มีความอุดมสมบูรณ์ และพัฒนาชาวเขาให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรง**ส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชเมืองหนาว เพื่อให้มีรายได้ทดแทนการปลูกฝิ่นและการตัดไม้ทำลายป่า** ทรงอุปถัมภ์เด็กชาวเขาให้มีความรู้และมีอาชีพ นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริให้จัดตั้ง**ศูนย์บำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด** จากพระมหากรุณาธิคุณอันสูงส่งของสมเด็จพระเจ้ายาและด้วยความร่วมมือร่วมใจอันดียิ่งจากรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งชาวเขา จึงทำให้พื้นที่ดอยตุงในปัจจุบันอุดมด้วยป่าไม้เขียวขจีและดอกไม้ต่างสีนานาพันธุ์ประชาชนมี

ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นับว่าโครงการพัฒนาโดยตุงประสบผลสำเร็จ
ภายในระยะเวลาไม่กี่ปี

พลเอกอรุณ

ความสำเร็จทั้งหลายเหล่านี้ ไม่ได้อยู่ที่บุคคลใดบุคคลคนหนึ่ง แต่
ที่สำเร็จก็ด้วยพระบารมีของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็น
ประการที่สำคัญยิ่งใหญ่ที่สุด เพราะคนที่ขึ้นไปทำงานถวายนั้นมีใจจดจ่อที่
อยากจะทำงานตรงนี้ไม่ได้คิดถึงเขาถึงเรา คิดถึงแต่ภารกิจหน้าที่ของตน
ตามที่ได้มาปฏิบัติหน้าที่อะไรก็จะทำอย่างนั้นไปโดยตลอด ส่วนประชาชน
บนพื้นที่คอยตุงที่เป็นชาวเขาเผ่าต่างๆที่อยู่บนนั้นรู้จักพระองค์ท่านอยู่แล้ว
ในฐานะที่เรียกท่านว่า **“แม่ฟ้าหลวง”** เพราะท่านเคยเสด็จมาตรวจตรา
ตามแนวชายแดนอย่างนี้เป็นปกติ ก่อนที่เรามีกองการพัฒนาโดยตุง
ท่านก็มีสิ่งของไปแจก มี พอสว. แพทย์อาสาสมัครของท่านไปรักษา มีวิทยุยา
มีเสียงเฮลิคอปเตอร์บินไปในพื้นที่ต่างๆ เขาจึงเรียกพระองค์ท่านว่า
“แม่ฟ้าหลวง” มาจากฟ้า ก็เป็นสิ่งดีอันหนึ่งว่า เขานับถือ เขารัก ไม่ว่าจะ
จะอยู่ในศาสนาอะไรก็ตาม ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธก็ตาม เขานับถือ ศี
สางอะไรต่างๆ บรรพบุรุษอะไรอย่างนั้นะครับ เราก็เริ่มต้นที่จะเข้ามาอยู่
กับเขา แล้วเขาก็เห็นคุณงามความดี เห็นความเอาใจใส่ของสมเด็จพระศรี
นครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงมีกับครอบครัวเขา เห็นกับลูกเต้าเขาที่มาดูแล
เอาของมาแจก มาดูแลเขาไม่ว่าในยามเจ็บไข้ได้ป่วยต่างๆ ก็ได้จากสมเด็จพระ
พระบรมราชชนนี เพราะฉะนั้นคนในพื้นที่ คือ ชาวเขา เป็นผู้ที่เกิดความ
ศรัทธาเลื่อมใสในพระองค์ท่านเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อจะให้ปฏิบัติอะไรต่างๆ
จากเจ้าหน้าที่ ก็จะปฏิบัติด้วยความพร้อมใจ จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจ
จะปฏิบัติด้วยความศรัทธา นี่คือความสำเร็จอย่างมหัศจรรย์ในโครงการ
พัฒนาโดยตุง

บรรยาย (อรุณี)

นั่นคือคำกล่าวของ พลเอกอรุณ ปรีวีดิธรรม อดีตประธาน
โครงการพัฒนาโดยตุง ซึ่งแสดงถึงพระบารมีแห่งสมเด็จพระศรีนครินทราบระ
บรมราชชนนี ที่แผ่ปกคลุมสรรพชีวิตบนดอยตุง ให้สดใสร่มเย็นถ้วนหน้า
สมเด็จพระยารับสั่งเสมอว่า **“พระตำหนักดอยตุงนั้น เป็นบ้านของฉันที่
ดอยตุง”** กล่าวได้ว่าดอยตุงเป็นที่ทรงงานด้วยพระวิริยะอุตสาหะ เพื่อ
ความสุขของราษฎร จึงสมควรที่จะสืบสานพระราชปณิธานนี้ต่อไป

เพลงคั่น

เพลงบรรเลง

เพลง

ขอเจริญรอยพระยุคลบาท บรมราชชนนีศรีสยาม
ผู้ทรงคุณต่อแผ่นดินสิ้นทุกยาม เทิดพระนามสถิตยี่ในใจนิรันดร์
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ใจ อภาวชูธรรม

ผู้อำนวยการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคงทราบดีว่า ประเทศไทยของเราเป็นประเทศเกษตรกรรม พื้นฐานของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีอาชีพการเกษตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงสนพระราชหฤทัยและทรงห่วงใยในอาชีพการเกษตรของพี่น้องเกษตรกรอย่างมาก จะเห็นได้ว่า โครงการต่างๆ ที่พระราชทานพระราชดำริจัดทำขึ้นนั้นส่วนมากจะเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรไม่ว่าจะเป็นโครงการที่ได้พระราชทานคำแนะนำ หรือพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ของเกษตรกรนั่นเอง ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก็เป็นโครงการหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริจัดทำขึ้น ซึ่งศูนย์ดังกล่าวมีที่มาอย่างไร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ใจ อภาวชูธรรม ผู้อำนวยการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะเล่าให้ฟังค่ะ

ผศ.ดร.พิมพ์ใจ

เริ่มแรกก็เริ่มมาจากงานที่มีพระราชดำริให้พัฒนางานด้านเกษตรที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในตอนนั้น อาจารย์พิศิษฐ์ วรอุไร เป็นหัวหน้าศูนย์ ตอนนั้นยังเป็นโครงการอยู่ และไปทำที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจากการไปพัฒนางานที่นั่นก็พบว่า ในจังหวัดที่ห่างไกลนั้นบ้านเรายังขาดไม้ผล พันธุ์ก็ยังกระจายไปไม่ทั่วถึง จึงได้มีโครงการขยายพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีขึ้น เป็นจุดเริ่มต้น ในตอนนั้นคือปี ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงเห็นว่างานนี้มีความสำคัญ ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์มาจำนวนหนึ่ง สำหรับไปเริ่มงานทดลองขยายพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีขึ้น ตอนนั้นเริ่มงานที่หมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการไปได้ปีหนึ่งก็ได้ผลดี จึงได้พระราชทาน พระราชทรัพย์เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียน เราได้ขยายงานมากขึ้น ก็ได้พระราชทานชื่อโครงการว่า **ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผล งานสาธิตฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพราษฎรตามพระราชดำริ** งานนี้ดำเนินไปได้เป็นปีที่ ๓ คือถึงปี ๒๕๒๕ โครงการก็เริ่มได้รับงบประมาณจากรัฐบาลโดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือที่เรียกว่า กปร. ก็ทำให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณผ่านทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั่นเป็นปีแรกที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล หลังจากนั้น ในปี ๒๕๓๘ ก็ได้ทรงมีนโยบายให้ยกฐานะของโครงการขึ้นเป็น “ศูนย์บริการ” และให้เปลี่ยนชื่อเป็น **ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** ซึ่งเป็นศูนย์ที่อยู่ในสังกัดของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และตอนนี้มีภารกิจเพิ่มขึ้นให้ครอบคลุมไปถึงงานพัฒนาพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลด้วยคะ

ปราณี

เริ่มแรกที่ทรงจัดตั้งศูนย์นี้ขึ้นมา ทรงมีพระราชประสงค์อย่างไร และได้ใช้พื้นที่บริเวณใดเป็นที่ตั้งของศูนย์ดังกล่าวนี้คะ

ดร.พิมพ์ใจ

ในตอนแรกพระราชประสงค์ก็คงจะเหมือนกับโครงการพัฒนาทั่วไปที่ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยราษฎรของท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งราษฎรที่ยากไร้ในถิ่นทุรกันดารทั้งหลาย อันนี้เป็นพระราชประสงค์ที่จะช่วยราษฎรเหล่านั้นให้มีความเป็นอยู่ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พื้นที่จัดตั้งศูนย์ในตอนแรกให้ใช้วิธีเช่าที่อยู่ เนื่องจากผู้ดูแลโครงการนี้อยู่คือ หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ ท่านเห็นว่า

การดำเนินงานน่าจะทำให้ชาวบ้านเห็นจริงๆในถิ่นที่อยู่ของชาวบ้าน จึงไปเช่าที่อยู่ในครั้งแรก และหลังจากนั้นทางโครงการก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โดยได้ซื้อที่ดินเพิ่มขึ้นผ่านทางกองทุนหมุนเวียนและผ่านมูลนิธิชัยพัฒนาที่สนับสนุน การซื้อนี้ค่อย ๆ ซื้อจนบัดนี้ก็มีพื้นที่รวมประมาณ ๓๓ ไร่คะ

บรรยาย (ปราณี)

สำหรับการดำเนินงานของศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวทางให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้างนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพีใจ อภาภวชูธรรม ชี้แจงดังนี้คะ

ดร.พิมพีใจ

แนวทางแรกเลยก็คือ การเลือกพื้นที่เป้าหมาย ศูนย์จะพยายามไปดำเนินงานในพื้นที่ที่แล้งและดินเลว ซึ่งทำให้การทำงานลำบาก เพราะต้นทุนก็ไม่เหมือนที่อื่นแล้ว อันที่สองเราจะดูว่า ในพื้นที่นั้นขาดแคลนไม้ผลพันธุ์ดีหรือไม่ อันที่สาม พื้นที่นั้นถ้าอยู่ติดป่าที่ควรอนุรักษ์ไว้เราจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษและที่สำคัญก็คือ พื้นที่นั้นจะไม่มองครกรของรัฐเข้าไปพัฒนาไม้ดอกไม้ผลอย่างเข้มข้น เนื่องจากว่าถ้ามีคนดูแลราษฎรแถบนั้นแล้วก็เป็นการดี เราก็พยายามไปช่วยในจุดที่ยังขาดอยู่ อันนี้เป็นแนวทางเลือกพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนั้นพื้นที่เป้าหมายอาจอยู่ใกล้ชายแดนที่จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดความมั่นคงของประเทศขึ้น

สำหรับแนวทางอีกอันหนึ่งซึ่งอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวก็คือว่า ศูนย์จะไปช่วยพัฒนาพื้นที่ที่ประสบภัยธรรมชาติอย่างร้ายแรง ยกตัวอย่างในพื้นที่ทางภาคใต้ที่จังหวัดชุมพร ที่เคยประสบปัญหาพายุเกย์ ศูนย์ฯก็ได้นำไม้ผลพันธุ์ดีเข้าไปช่วยเหลือทันกาล ที่นี้แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายก็คือ ศูนย์ฯจะสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกันเป็นกลุ่มแล้วดำเนินงานในลักษณะกลุ่ม จะไม่มีการติดต่อเกษตรกรเป็นเฉพาะบุคคล และศูนย์ฯยังจะดำเนินงานในลักษณะของกลุ่มเยาวชนอีกด้วย ในพื้นที่ดังกล่าวและในกลุ่มดังกล่าวนี้ ศูนย์ฯจะจัดวิทยากรไปให้คำแนะนำ และฝึกเทคโนโลยีในด้านการขยายพันธุ์พืชแก่กลุ่มชาวบ้าน หรือ กลุ่มเยาวชน ศูนย์ฯจะให้การดูแลอย่างใกล้ชิดมากในครั้งแรก ในปีที่สองปีที่สามก็จะค่อย ๆ ห่างออกไป หลังจาก ๓ ปีแล้ว ศูนย์ฯ ยังมีการเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษา หรือ สมาชิกกลุ่มอาจจะโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายมาถามปัญหาได้ แล้วศูนย์ฯจะไปเยี่ยมเยียนปีละหนึ่งครั้งหรือ

สองครั้ง ไม่เหมือนปีแรกที่ต้องไปเยี่ยมบ่อยมากเลย

แนวทางอีกอันหนึ่ง คือ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ เกี่ยวกับการร่วมงานกับองค์กรอื่นเพื่อพัฒนาอาชีพไม้ดอกไม้ผลก็คือ ศูนย์จะเข้าไปร่วมมือกับองค์กรอื่นที่ร้องขอมา แต่ศูนย์จะต้องเข้าไปพิจารณาในเรื่องพื้นที่และความเหมาะสมของการดำเนินงานก่อน จึงจะเข้าไปดำเนินงาน ศูนย์อาจจะเข้าไปร่วมมือในการดำเนินงานกับองค์กรอื่น หรืออาจจะดำเนินงานเองก็ได้ มีทั้งสองแบบ สำหรับการประเมินผลนั้น ศูนย์ก็จะร่วมมือกับองค์กรที่ทำงานร่วมกันเพื่อประเมินผลการดำเนินงานว่าสมควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร ที่นี้ยังมีแนวทางในการพัฒนาไม้ดอกไม้ผลในเรื่องของไม้ดอกไม้ ศูนย์จะให้ความสนใจเป็นพิเศษกับไม้ดอกไม้ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เกิดเป็นธุรกิจขึ้นมา ทั้งนี้จะมีการทดลองวิจัยและพัฒนาพันธุ์ไม้พื้นเมืองเหล่านั้นแต่กรณีไม้ถิ่นอื่นที่มาจากนอกประเทศ ศูนย์ก็มีแนวทางว่าถ้าจะผลิตพันธุ์ไม้ก็ต้องผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ของประเทศไทย แต่ในแง่ของไม้ผล ศูนย์จะดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนา แต่ในแง่การขยายพันธุ์นั้น ดำเนินการเองเพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์ ในกลุ่มชาวบ้าน และกลุ่มเยาวชน

แนวทางอีกอันหนึ่งก็คือ ศูนย์ได้พยายามใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อที่จะมาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลพันธุ์ดี ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการปรับปรุงพันธุ์พวกไม้ดอกไม้เหล่านั้น สรุปแล้วก็คือ ศูนย์ มีแนวทางในการดำเนินงานครอบคลุมตั้งแต่งานใช้เทคโนโลยีขั้นสูงไปจนกระทั่งถึงการส่งเสริมถึงกลุ่มชาวบ้านและเยาวชนตามแนวทางที่เรียนให้ทราบนี้ะคะ

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (ปราณี)

นับจากปี ๒๕๒๓ ที่ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ดำเนินงานตามแนวทางต่างๆ ที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพีใจ อภาวชูธรรม ได้กล่าวไปแล้ว จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๑๕ ปีนั้น ประโยชน์ที่ประชาชนในโครงการได้รับตลอดจนการขยายพื้นที่บริการจะเป็นอย่างไร พัง ดร.พิมพีใจ อภาวชูธรรม เล่าค่ะ

ดร.พิมพีใจ

ในระยะเวลา ๑๕ ปี คิดว่าเราเดินมาในแนวทางที่ถูกต้องแล้ว

เนื่องจากว่าในช่วง ๒-๓ ปีแรกเรายังไม่เห็นผลชัดเจนในแต่ละกลุ่ม แต่ว่าในปัจจุบันนี้ เราได้เห็นแล้วว่า บางกลุ่มได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถส่งลูกหลานเข้าเรียนหนังสือได้ เช่น กลุ่มไม้ดอกที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่บ้านโรงวันนั้น ปัจจุบันจากสมาชิกกลุ่ม ๔๗ คน ก็ขยายออกไปในลูกหลานและญาติ ๆ เป็นร้อยกว่าคนมีแปลงดอกไม้ของตนเอง และรวบรวมผลผลิตส่งผ่านกลุ่ม ก็ทำการตลาดเอง ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังมีกลุ่มอื่น ๆ อีก เช่น กลุ่มทางจังหวัดชุมพร ก็เริ่มปลูกไม้ดอกแล้ว กลุ่มทางกาฬสินธุ์ก็มีการปลูกไม้ดอกไม้ผล สำหรับไม้ผล เราจะเห็นผลชัดเจนก็ต่อเมื่อเวลาผ่านไป ๑๐ ปี อันนี้เป็นแค่ตัวอย่างเท่านั้นคะ

สำหรับกลุ่มเยาวชน ก็มีเช่นที่ตำบลบางน้ำจืด จังหวัดชุมพร ที่อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มเหล่านี้ก็ทำการผลิตดอกไม้เอง ทำเงินได้มีใช้น้อย ถ้าถามว่าสมาชิกศูนย์ มีมากมาย สมาชิกศูนย์ มีอยู่ในจังหวัดต่างๆ ในขณะนี้ประมาณ ๗ จังหวัด และจะเพิ่มอีก ๓ จังหวัดก็เป็น ๑๐ จังหวัด อยู่ทั้งภาคเหนือ มีจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ภาคอีสานก็มีที่จังหวัดกาฬสินธุ์ และปีนี้จะมามีที่มหาสารคาม อุบลราชธานี ส่วนทางใต้ก็มีที่ชุมพร ทางเหนือตอนใต้ก็มีที่พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร และจะมีที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกแห่งหนึ่งในปี ๒๕๓๙ เพราะฉะนั้น ในแต่ละปีก็จะมีการฝึกในพื้นที่ ให้ปลูกจริง ๆ หลายร้อยครอบครัว ในปี ๒๕๓๘ เราได้ทำงานร่วมกับสมาชิกทั้งสิ้น ๘๔๒ คน จำนวน ๓๗ หมู่บ้าน และเยาวชน ๑๒ คน ในปี ๒๕๓๗ ย้อนขึ้นไปก็ประมาณ ๗๐๐ กว่าคน ต่ำสุดปีละ ๔๐๐ กว่าคนคะ

บรรยาย (ปราณี)

ถึงแม้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะพระราชทานพระราชดำริ จัดตั้งศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้จนถึงขณะนี้เป็นเวลา ๑๕ ปี แล้วก็ตาม พระองค์ยังทรงติดตามการดำเนินงาน และพระราชทาน คำแนะนำเพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งประชาชนในพื้นที่โครงการต่างชาบซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณอย่างล้นพ้น เช่นกัน เรื่องนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพีใจ อภาภวชรุตร์ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ ได้กล่าวยืนยันว่า

ดร.พิมพีใจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราเป็นทั้งนักพัฒนาบ้านเมือง และท่านยังเป็นนักวิทยาศาสตร์อีกด้วยคะ พระองค์ทรงเห็นว่าบ้านเมืองของเรามีการสั่งพันธุ์พืชต่างประเทศเข้ามา เราน่าจะมีการพัฒนาพันธุ์ขึ้นมาเองให้เป็นพันธุ์ของเราเอง เพราะฉะนั้น ศูนย์ฯ จึงทำการวิจัยและ

พัฒนาพันธุ์ไม้ดอกขึ้นมา ซึ่งพันธุ์ไม้ดอกของเราตอนนี้ เราเน้นพืชกลุ่ม กระเจียว เราได้ลูกผสมขึ้นมาหลายคู่ และได้ศึกษาวิธีการขยายพันธุ์ การ เก็บรักษาหัวพันธุ์ให้เป็นรูปธรรมขึ้น ผลอันนี้บางส่วนก็ออกไปสู่ชาวบ้าน ที่เรายังทำไปได้มีมากก็คือ การพัฒนาพันธุ์ไม้ผล เพราะว่างานนี้ต้อง อาศัยเวลายาวนานกว่านี้ถึงจะเห็นผล พระองค์ทรงห่วงใยในความเป็นอยู่ ของราษฎรที่มีความลำบาก ก็ทรงพยายามยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น นอกจากนั้น ยังทรงเป็นห่วงเรื่อง การพัฒนาด้วยตนเอง และให้ช่วยตนเอง นับเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ดีคุณะ

ปราณี

สมาชิกของศูนย์บริการดังกล่าวคงจะซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์-
ธิคุณของพระองค์ท่านอย่างมากนะค่ะ

ดร.พิมพ์ใจ

พวกเขาก็ซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์ผู้ดี และก็ไม่ทราบว่าจะต้อง
ตอบแทนพระองค์ท่านอย่างไรดี สิ่งหนึ่งที่พวกเขาจะพยายามทำก็คือ
พยายามทำงานในโครงการให้ดีที่สุด อย่างโครงการนี้เป็นโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ เขาจะรู้สึกว่าเป็นมงคลมากที่เขาได้เป็นสมาชิก
ของโครงการ และเราเห็นชัดเลยว่า ชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มกิติ ของ
เยาวชนกิติที่อยู่ในโครงการนี้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากพระเมตตาที่แผ่
มายังราษฎรของพระองค์ท่านค่ะ

เพลงคั่น

กษัตริย์-เกษตร

บรรยาย (ปราณี)

พระมหากษัตริย์ผู้ดีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราช-
ทานพระราชดำริจัดตั้งศูนย์บริการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่
อันเนื่องมาจากพระราชดำริมาเป็นเวลานานถึง ๑๕ ปีนั้น ก็เนื่องด้วยมี
พระราชดำริให้มีไม้ดอกไม้ผลพันธุ์ดีกระจายอยู่ตามหมู่บ้านในชนบท เพื่อ
ที่จะสามารถขยายพันธุ์และนำไปปลูกได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจทำเป็น
อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ นอกจากนั้นยังเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ดอกไม้ผล
ของไทยให้กว้างขวาง และจะทำให้มีงานวิจัยด้านการพัฒนาพันธุ์
การขยายพันธุ์ การผลิตและการใช้ประโยชน์จากไม้ดอกไม้ผลแบบครบ
วงจรต่อไปอีกด้วย

ท่านผู้ฟังคะ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวล้วนแล้วแต่พระราชทานพระราชดำริจัดทำขึ้นเพื่อ
สร้างความอยู่ดีกินดีให้กับประชาชนชาวไทย ไม่เลือกชนชั้น วรรณะ เพศ

และวัยนะคะ

เพลง

อันความกรุณาปราณี.....

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ
เสด็จ เยี่ยมราษฎร ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร
เมื่อ ปี ๒๕๓๘

เรือสุขาพัฒนา

พระราชดำริในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายปราโมทย์ ไม้กลัด ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ใต้เต็ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ปัญหาเรื่องน้ำในบ้านเมืองเราดูจะเป็นปัญหาที่สำคัญและเกี่ยวพันกับชีวิตของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่านักวิชาการ ชาวบ้าน หรือรัฐบาล จะทุ่มเทความเหนื่อยยาก ทุ่มเทงบประมาณ ทุ่มเทสติปัญญา เพื่อแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ดูว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็ยังเวียนว่ายอยู่ในวัฏจักรของน้ำแล้ง น้ำท่วมอยู่อย่างไม่รู้จบ ซึ่งสร้างความเสียหาย ความทุกข์ยากให้กับชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก อย่างเช่นที่เห็นในปัจจุบัน

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทุ่มเทความเหนื่อยยากและพระสติปัญญาเข้าแก้ไขปัญหาดังกล่าวตลอดเวลาที่ทรงครองราชย์อันยาวนานมาถึง ๕๐ ปี โดยมีทรงย่อท้อแม้แต่น้อย พระองค์จะทรงหาหนทางโดยใช้หลักการหรือทฤษฎีปฏิบัติอย่างง่ายด้ายเข้าแก้ไขสิ่งยากอยู่เสมอ เพราะทุกหนทางแก้ไขนั้นไม่ใช่เรื่องยากที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จได้

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

นอกเหนือจากที่ทรงเป็นห่วงในเรื่องความเดือดร้อนของราษฎรในชนบทแล้ว แม้แต่ความเดือดร้อนที่เกิดแก่พลกนิกรในกรุงเทพมหานครเอง ก็ทรงเป็นห่วงเป็นใยเช่นเดียวกัน เช่น เมื่อทรงทราบเรื่องภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ในช่วงปลายพุทธศักราช ๒๕๒๓ เป็นเหตุให้เกิดสภาพน้ำท่วม ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตตามปกติของประชาชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการแก้ไขช่วยเหลือ โดยทรงให้แนวทางและวิธีการเพื่อการระบายน้ำหรือผันน้ำให้ออกจากพื้นที่ท่วมขังโดยเร็ว ดังที่นายปราโมทย์ ไม้กลัด ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาระเบียงน้ำ ทำเนียบรัฐบาล ได้เล่าให้ฟังว่า

นายปราโมทย์

พระราชดำริครั้งแรกก็คือเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ที่ผ่านมา ในครั้งนั้นก็เกิดน้ำท่วมขังในบริเวณพื้นที่ด้านทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานคร เป็นบริเวณกว้างด้วยกัน พื้นที่ด้านทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานครก็มีอาณาเขตตั้งแต่อำเภอสาธุการ จังหวัดปทุมธานี หรือเขตรังสิต ปทุมธานี แล้วก็หนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง รวมไปถึงอำเภอบางพลี บางบ่อ ของจังหวัดสมุทรปราการ สมัยนั้นเมื่อประมาณต้นเดือนจนกระทั่งถึงกลางเดือนกันยายนมีน้ำท่วมขังมาก ทางราชการถึงแม้จะมีระบบเครื่องสูบน้ำซึ่งได้ติดตั้งถาวรไว้แล้วเป็นจำนวนมาก ระบายน้ำออกสู่ทะเลได้มากแล้วก็จริง แต่ว่าน้ำในครั้งนั้นมันมีมากเกินไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงกังวลกับเรื่องราวของการระบายน้ำออกสู่อ่าวไทย ซึ่งยังไม่เพียงพอ

เพราะฉะนั้นพระองค์ท่านก็ทรงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่ายด้วยกัน เข้าเฝ้าฯ ที่บริเวณอาคารข้างพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาททรงพระราชทานพระราชดำริว่า สมควรอย่างยิ่งที่จะให้กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ระดมเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่จากที่ไหนก็ได้ทั่วประเทศที่มีอยู่นำมาติดตั้งทางแถบบริเวณถนนสุขุมวิท เพื่อเร่งระบายน้ำสูบน้ำออกสู่ทะเลเพิ่มขึ้นอีกจากเดิมที่เรามีอยู่และนอกจากนั้นตามคลองต่างๆ ที่ต้นเงินก็ให้เร่งรัดในการขุดลอก กำจัดผักตบชวา แล้วในบริเวณสะพานไม่ว่าจะเป็นสะพานรถไฟ สะพานทางหลวง สะพานถนนต่างๆ ซึ่งตัดกับคลอง ก็

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปทำการบุกเบิกบริเวณสะพานนั้น ให้นำได้ไหลเร็วขึ้น เพื่อที่จะได้เร่งระบายน้ำไปสู่บริเวณชายทะเล แล้วก็สูบน้ำออกด้วยเครื่องสูบน้ำถาวรที่เรามีอยู่แล้ว แล้วเครื่องสูบน้ำที่พระราชทานให้ทำการติดตั้งใหม่ คือ แนวพระราชดำริของพระองค์ท่านก็จะทำอะไรให้เร่งระบายน้ำออกสู่ทะเลให้เร็วขึ้นจากพื้นที่นั้น โครงการครั้งนั้น พระองค์ท่านก็เร่งรัดในลักษณะที่เรียกว่า โดยเร่งด่วนที่สุด พระองค์เรียกโครงการนั้นว่า โครงการทำให้เสร็จภายใน ๓ วัน อันนี้ หน่วยงานต่างๆ อย่างเช่น กรมชลประทานก็ได้นำเครื่องสูบน้ำมาจากที่ต่างๆ มากมาย เช่น ทางแถบภาคใต้และทางแถบบริเวณใกล้เคียง รวมไปถึงกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ก็นำมาของกรุงเทพมหานครก็มี และของเอกชนบางส่วนก็มาร่วมติดตั้งวางเครื่องสูบน้ำตามแนวถนนสุขุมวิทสายเก่า แล้วก็สูบน้ำออกสู่ทะเล เราก็ดำเนินการโดยเร่งด่วนตามพระราชกระแส ให้มีความสามารถสูบน้ำออกสู่ทะเลให้มากขึ้นกว่าเดิม

แต่เดิมนี่สูบน้ำได้วันละ ๑๘ ล้านลูกบาศก์เมตร เราก็ติดตั้งเครื่องสูบน้ำเหล่านี้เสร็จ ก็สูบน้ำได้อีกประมาณวันละ ๒๑ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือกว่านั้น ก็ทำให้เหตุการณ์น้ำท่วมหรือน้ำท่วมขังบริเวณนี้มีสภาพลดระดับลงรวดเร็วยิ่งขึ้น นี่ก็เป็นพระราชดำริชุดแรกเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ที่พระราชทานพระราชดำริหรือพระราชกระแสเร่งรัดให้หน่วยงานราชการต่างๆ ที่ดำเนินการช่วยเหลือในเรื่องของการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลงสู่ทะเลให้เร็วขึ้น กระผมก็ได้รวบรวมถึงแนวพระราชกระแสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่แล้ว ก็มีความเห็นว่าพระองค์ท่านทรงมุ่งหวังที่จะให้หน่วยงานราชการต่างๆ ทำงานในด้านของการระบายน้ำ ไม่ว่าจะในพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังก็ดี หรือในบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาส่วนหนึ่งที่ไหลบ่าเข้าไปท่วมพื้นที่ก็ดี ให้ออกสู่ทะเลออกสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุด เป็นแนวพระราชดำริหลักในวันนั้น และหลังจากนั้นก็ยังมีพระราชดำริเพิ่มเติมอีกหลายครั้งหลายคราด้วยกัน ในหลักการแล้วทำอะไรให้คลองก็ดี ให้ทางน้ำก็ดี ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ สามารถที่จะแบ่งเบาน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาหรือแบ่งน้ำจากพื้นที่ที่ท่วมขังตามท้องที่ต่างๆ ออกสู่อ่าวไทยให้เร็วขึ้นนะครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ไกลกังวล (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

เดี๋ยวนี้นอกจากน้ำจะท่วมขังในพื้นที่รอบนอกกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแล้วยังไหลบ่าเข้าสู่พื้นที่รอบในของกรุงเทพมหานครด้วย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดี ทรงหาวิธีและแนวทางที่จะทรงช่วยเหลือราษฎรของพระองค์ โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรุงเทพมหานคร กรมชลประทาน โดยเฉพาะศูนย์เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ซึ่งมีหลายหน่วยงานเข้าร่วมดำเนินการสนองพระราชดำริ แต่ด้วยอุปสรรคและปัจจัยหลายอย่างหลายประการก็ยังคงทำให้น้ำลดลงไปไม่หมดสิ้น ดังที่นายปราโมทย์ ไม้กลัด ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ทำเนียบรัฐบาล เล่าให้ฟังต่อไปว่า

นายปราโมทย์

สำหรับน้ำที่ลดลงช้า ก็ต้องเข้าใจถึงสภาพทางกายภาพของพื้นที่อยู่เหมือนกัน อย่างเช่น บริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ก็มีลักษณะแบนราบ ความลาดเอียงก็ไม่ค่อยมี คลองต่างๆที่มีอยู่ หากพิจารณาในลักษณะของการนำน้ำไปสู่จุดที่จะระบายออก ก็เป็นไปได้โดยเชิงซ้ำ หมายความว่าประสิทธิภาพในการระบายน้ำสำหรับคลองที่มีอยู่ น้ำไหลไปได้เอื่อยๆก็ไม่สามารถที่จะนำน้ำที่มีอยู่ในคลองจำนวนมากนี้ ไหลออกไปสู่ยังจุดที่เราสูบน้ำได้ทันตามความสามารถของเครื่องสูบน้ำที่เรา มี อันนี้ก็เป็นอุปสรรคอันหนึ่ง แล้วอุปสรรคอีกอันหนึ่งก็คือวัชพืช หรือสิ่งกีดขวางที่อยู่ตามคลองต่างๆ เราก็ต้องเร่งระดมนำขึ้น แล้วตอนหลังเราก็ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น กองทัพบก กองทัพเรือ แล้วรวมไปถึงกรุงเทพมหานคร กรมชลประทาน ก็ได้พร้อมใจกันมา นำพวกผักตบชวา ต้นกก ต้นอ้อ ที่อยู่ตามลำคลองต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคลองในแนวตั้ง เอาขึ้นไป เพื่อเปิดช่องน้ำให้ไหลดียิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เมื่อเราทำอย่างนี้แล้ว น้ำก็ยังไหลช้าอยู่แน่นอน แต่ก็ยังมีประสิทธิภาพในการไหลดีขึ้นกว่าเก่าบ้าง ที่นี้ประเด็นสำคัญอีกอันหนึ่งตามแนวพระราชดำริ ซึ่งเมื่อก่อนนี้ผมก็ไม่ได้กล่าวถึงก็คือ พระองค์พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทาน กองทัพบก แล้วก็กองทัพบก ได้นำเครื่องผลักดันน้ำไปติดตั้งตามคลองต่างๆเพื่อจะผลักดันน้ำ เร่งน้ำให้มีการไหลได้เร็วขึ้น เพื่อให้หน้าตามคลองที่ไหลได้ช้ามีการไหลให้เร็วขึ้นไปสู่จุดหรือคลองชายทะเลที่เราสูบน้ำออกเครื่องผลักดันน้ำเราก็มีการจัดทำ

หรือนำไปติดตั้งในหลายคลองด้วยกัน ทั่วบริเวณทั้งด้านทิศตะวันออกของ กรุงเทพมหานคร หรือแม้กระทั่งทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ ทางด้านฝั่งธนบุรี ก็มีอยู่ ซึ่งหน่วยงานที่สนับสนุนกับเราได้มากก็คือ กองทัพเรือ ซึ่งได้นำเรือยกพลขึ้นบกขนาดเล็ก ไปวางที่คลองบางปลา คลองบางปะทิว หลายคลองครับ รวมทั้งคลองด่าน ที่บริเวณถนนเทพารักษ์ตัดกับคลอง นี้ ก็เป็นอุปกรณ์อีกอันหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน พระราชดำริให้มีการดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อให้มีการระบายน้ำได้เร็วขึ้นนะครับ

พัชรินทร์

หลังจากที่หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้รับพระราชดำริแล้วไปดำเนินการแก้ไขแล้ว ก็คงจะได้มีการถวายรายงานแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย ใช่ไหมคะ แล้วพระองค์ทรงพอพระทัย หรือว่ามีรับสั่งอะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกบ้างหรือเปล่าคะ

นายปราโมทย์

ครับ คือการดำเนินงานเป็นระยะๆ ที่ผ่านมา เรามีการเก็บข้อมูลตรวจสอบระดับน้ำตามคลองต่างๆ รวมไปถึงกิจการความก้าวหน้าของการดำเนินงานถวายขึ้นไปเป็นระยะๆ หลายๆ พื้นที่ที่เหตุการณ์สำเร็จ ลุล่วงไป ระดับน้ำเกือบกลับเข้าสู่สภาวะปกติในเวลารวดเร็ว ก็ทรงพอพระราชหฤทัยในการที่หลายๆหน่วยงานเข้าไปร่วมดำเนินการ อันนี้ถึงแม้ จะไม่สามารถทำให้น้ำหายไปจากพื้นที่ต่างๆได้เร็วมากนัก แต่ว่าก็ทรงเข้าพระทัยในเรื่องของข้อจำกัดและการระบายน้ำ ถึงแม้กระทั่งแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลมาตามห้วงเวลาต่างๆ คือ น้ำที่ไหลมาตามแม่น้ำผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี แล้วก็มากระทบกับการหนุนสูงของน้ำทะเล ทำให้เกิดน้ำไหลบ่าท่วมไปยังพื้นที่ต่างๆเหล่านี้ ก็ยังมีแนวพระราชดำริอีกลักษณะหนึ่งว่า น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลมาเป็นจำนวนมากนี้ก็ได้พระราชทาน แนวพระราชดำริไว้เหมือนกันว่า ให้หาทางที่จะแบ่งเบาน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาให้ผันออกมา ส่วนหนึ่งมาตามพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออก ส่วนหนึ่งให้ไปตามพื้นที่ทิศตะวันตก หากสามารถทำได้ ซึ่งเราก็ได้ทดลองปฏิบัติทดสอบ นำน้ำจากคลองรังสิต สูบขึ้นไปหาคลอง ๑๓ คลอง ๑๓ ไหลลงมาตามแนวทิศใต้ ก็กลับเข้าสู่ระบบสูบน้ำตามที่เราติดตั้งไว้ แล้วของแม่น้ำป่าสักก็มีการชลอน้ำให้ไหลลงแม่น้ำป่าสักน้อยลง แล้วอีกส่วนหนึ่งก็ผันลงมาตามแนวในทางด้านทิศตะวันออกลงสู่ชายทะเลโดยตรง

ด้านทิศตะวันตกก็มีพระราชกระแสผ่านมายังปลัดกรุงเทพมหานคร ให้ทดสอบการที่จะแบ่งน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา ลงไปสู่คลองบางกอกน้อย คลองชักพระ ลงไปสู่ทางคลองสรรพสามิต นอกจากนั้นทางแถบคลอง พระโขนง พระราชทานพระราชดำริให้พยายามที่จะดึงน้ำจากคลอง พระโขนงให้ลงไปทางคลองหนองบอน คลองปลัดเกียง ตัดผ่านกับคลอง สำโรงลงไปสู่ชายทะเลแทนที่จะให้น้ำไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาแต่อย่างเดียวนะ ะไรทำนองนี้เป็นการที่จะแบ่งเบาปริมาณน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมี มากเข้าสู่ในพื้นที่ น้ำจากพื้นที่จะเอาออกอย่างไร นี่ก็คือแนวพระราชดำริ ที่ทรงห่วงใยและทรงพระราชทานแนวทางในรายละเอียด ซึ่งที่ผมพูดนี้ เป็นแนวทางระยะสั้น ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานใน ระยะเร่งด่วนว่าจะทำอย่างไร ก็ได้กล่าวมาโดยละเอียดแล้ว แต่ในหลักการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว โดยสรุปว่าทำอย่างไรถึงจะเร่ง ระบายน้ำออกสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ อันนี้เป็นหลักการใหญ่ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริ

ฉะนั้นเมื่อโครงการในระยะเร่งด่วนแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้าก็ ดำเนินการเสร็จคลี่คลายแล้ว ในเรื่องรวบรวบต่อไป ทางรัฐบาลก็ต้อง มีการวางแผนพิจารณาถึงระบบการนำน้ำหรือการระบายน้ำด้วยคลอง ธรรมชาติที่มีอยู่ในขณะนี้ จะต้องศึกษาออกมาให้ชัดเจนว่า สามารถที่จะ นำน้ำที่ตกค้างอยู่ในบริเวณมาก ๆ ไปสู่บริเวณคลองชายทะเลให้สถานีสูบน้ำ สูบน้ำออกไป ทิ้งไป ทันทันหรือไม่ แล้วสถานีสูบน้ำที่มีอยู่ในขณะนี้ ที่สร้างแล้ว ที่เราเรียกว่าโรงสูบน้ำหรือสถานีสูบน้ำถาวรนี้ มีปริมาณ เพียงพอหรือไม่ ถ้ามีปริมาณไม่เพียงพอก็ต้องสร้างเพิ่มเติม เราก็จะศึกษา ในเบื้องต้นออกมาเป็นตัวเลขค่อนข้างจะเห็นชัดแล้วว่า เราจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องสร้างสถานีสูบน้ำเพิ่มเติม จากเดิมที่เรามีอยู่ ถ้าจะพูดกันแล้วเรา มีความสามารถในการสูบน้ำออกสู่อ่าวไทย วันหนึ่งประมาณ ๑๘ ล้าน ลูกบาศก์เมตร แต่คำนวณมาแล้วก็ต้องมีอีก ๑ เท่าตัว ถึงจะทันกับ ปริมาณน้ำที่มีอยู่ คือจะต้องสร้างสถานีเพิ่มรวมถึงประตูระบายน้ำเพิ่ม ให้ มีความสามารถในการระบายน้ำออกประมาณ ๒ เท่า ของปัจจุบันที่มีอยู่ ถึงจะพอกัน สำหรับคลองระบายน้ำก็เหมือนกัน เราตรวจสอบแล้ว คลอง ระบายน้ำที่มีอยู่ขณะนี้ ระหว่างคลองชายทะเลถึงคลองสำโรง คลองสำโรง

ถึงคลองประเวศก็มีไม่เพียงพอ ทีนี้เราจะหาทางอย่างไรที่จะให้ระบบการระบายน้ำนำน้ำจากพื้นที่ไปสู่คลองชายทะเลให้มีความรวดเร็วสะดวก

ตามแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านก็ไม่ทรงต้องการที่จะทำความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน นี่เป็นประเด็นที่หนึ่ง ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริไว้เหมือนกันว่า ให้พยายามใช้คลองเล็กคลองน้อยหรือคลองอะไรที่มีอยู่ พระราชดำริของพระองค์ท่านก็ในแง่ใช้คลองที่มีอยู่ ก็จำเป็นต้องขุดลอก ตกแต่งคลองดูแลคลองสาธารณะที่มีอยู่นี้ให้มีประสิทธิภาพมีความสามารถในการระบายน้ำ ซึ่งถ้าเราทำแล้ว พบว่าต้องมีการสร้างคลองระบายน้ำเสริมเพิ่ม แล้วจะต้องคิดอีกว่าจะกระทบกับประชาชนอย่างไร ต้องหลีกเลี่ยงหรือทำความเสียหายให้ประชาชนในเรื่องของที่ดินให้น้อยที่สุดที่จะน้อยได้ ตามหลักแล้วเราพยายามอย่างยิ่งที่จะดูแลระบายน้ำ ตั้งแต่แถบจังหวัดปทุมธานี ย่านรังสิต ย่านลำลูกกา หนองจอก คือจะต้องดูแลไม่ให้น้ำท่วมขัง อันนี้เป็นแผนงานในอนาคต สนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงกังวลว่า ทุก ๆ ปี น้ำจะท่วมขังมาก

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เป็นปัจจัยทำให้กรุงเทพมหานครและปริมณฑลต้องเกิดภาวะน้ำท่วมและน้ำท่วมขังอยู่เป็นระยะเวลาานาน ทั้งนี้ก็เกิดจาก “คน” หรือว่า “มนุษย์” นั่นเอง จะขออัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานแก่คณะบุคคลคณะองคมนตรี ที่เข้าเฝ้าฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

“พูดถึงว่า ทำไมมันถึงท่วม ก็เพราะว่ากรุงเทพฯ ทруд กรุงเทพฯทруд นี่ก็ไม่แน่ว่าทрудแค่นั้น ไม่ทราบว่ายทрудเพราะเหตุใด ก็ไม่ทราบ บางคนก็พูดว่า ขุดน้ำบาดาลมาก แต่บางคนว่า ขุดสันดอน ทำให้พื้นดินทรุด แต่ความจริงต้นเหตุแห่งการท่วมนั้นข้อใหญ่ก็คือ ไปสร้างบ้านในบึง ไปสร้างบ้านในที่ลุ่มนั่นเอง แต่ทั้งหมดนี้ก็จะพูดว่าก็เพราะว่ามนุษย์ได้ไปแก้ไขได้ไปเปลี่ยนแปลง ดัดแปลงธรรมชาติ จนทำให้ธรรมชาติเปลี่ยนออกมาเป็นคนละอย่าง”

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากพระราชดำรัสส่วนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานเมื่อปี ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นปีที่น้ำท่วมใหญ่ครั้งหนึ่ง น้ำท่วมใหญ่ครั้งนั้นจากอดีตดูเหมือนว่าคนไทยจะได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วมมิใช่น้อย แต่เมื่อมาดูสภาพน้ำท่วมในปัจจุบันนี้แล้ว ยิ่งหนักกว่าอดีตหลายเท่าตัว เป็นเพราะมนุษย์เราคิดเปลี่ยนแปลงธรรมชาตินั่นเอง ตามพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน ถือว่าเป็นสาเหตุใหญ่ของปัญหาน้ำท่วม

นายปราโมทย์

เวลาเกิดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องน้ำที่ไร ไม่ว่าจะเป็นน้ำมาก น้ำน้อย แต่คราวนี้ก็เป็นเรื่องน้ำมาก น้ำท่วม ทำความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นกรุงเทพมหานครก็ดี หรือทุกท้องที่ก็ดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะต้องทรงกังวลและทรงห่วงใยกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอมาตลอด อย่างปีนี้เหตุการณ์ค่อนข้างจะรุนแรง จึงได้เห็นอย่างชัดเจนว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงกังวลกับเหตุการณ์นี้มาก แล้วก็พระราชทานพระราชดำริหลายเรื่องด้วยกัน ตั้งแต่หาหลักการใหญ่ ๆ และในรายละเอียดมากมาย ทั้งนี้ก็เชื่อมโยงไปถึงที่พระองค์ท่านทรงเข้าไปที่จะร่วมกับรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา ก็นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่คณะผู้ปฏิบัติงานส่วนหนึ่งด้วย แล้วรวมไปถึงยังมีพระมหากรุณาธิคุณไปยังประชาชนผู้ได้รับความทุกข์ยาก อันนี้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา เมื่อมีเหตุการณ์ มีภัยเกิดขึ้น จะทรงรับเป็นพระราชภาระที่จะเข้าไปบำบัดแก้ไขให้อย่างสม่ำเสมอตลอดมา

เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้สำหรับเจ้าหน้าที่หรือคณะผู้ที่จะมีหน้าที่ในการจัดปัญหา อย่างพวกผมหรือหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ก็คงจะต้องนำแนวพระราชดำริ นำความห่วงใยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีต่อประชาชน มาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ในการแก้ไขปัญหาแบบถาวรยั่งยืน อย่างน้อยก็ให้บรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะปีนี้ ถ้าหากจะเกิดขึ้นในปีต่อไป ช่างหน้าให้บรรเทาเบาลง อันนี้ก็เป็นสิ่งที่พวกเรามุ่งหมายที่จะดำเนินการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อประชาชน อย่างที่เราเห็นอยู่แล้วในหลายพื้นที่ในหลายบริเวณที่ได้รับความทุกข์ยาก เนื่องจากปัญหาการเกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นเวลานาน ๆ เราคิดว่าถ้าเราทำงานได้อย่างเต็มที่ รัฐบาลสนับสนุนเต็มที่แล้ว

เหตุการณ์อันนี้ในอนาคตก็คงจะบรรเทาเบาบางลง ก็คงจะเป็นที่พอพระราชหฤทัย ที่ทรงกังวลในเรื่องนี้มาโดยตลอดนะครับ

บรรยาย (พัชรินทร์)

นับว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ เปี่ยม
ล้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณต่อปวงประชาราษฎร์ อันหาที่สุดมิได้

เพลง

อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่

เรือสุภาพพัฒนา

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายรุ่งเรือง จุลชาติ อธิบดีกรมชลประทาน

นายเอนก ก้านสังวรณ์ วิศวกรเครื่องกล กองโรงงาน กรมชลประทาน

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ใต้เต็ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังส่วนใหญ่คงทราบดีว่าเมื่อต้นเดือนกันยายน ๒๕๓๘ ที่ผ่านมา ได้เกิดภาวะน้ำท่วมขึ้นในหลายจังหวัดทั่วประเทศ และได้มีผลกระทบทำให้เกิดน้ำท่วมขึ้นในบริเวณพื้นที่ด้านทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานครเป็นบริเวณกว้าง แม้ว่าทางราชการจะได้ระดมเครื่องสูบน้ำมาติดตั้งเพื่อสูบน้ำออก แต่ก็ไม่สามารถระบายน้ำออกสู่ทะเลได้หมด จึงมีผลทำให้น้ำทะลักเข้าสู่กรุงเทพมหานครในฝั่งธนบุรีกลายเป็นน้ำท่วมขังตามที่เราได้เห็นได้ทราบกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยประชาชนทุกภูมิภาคที่ประสบภาวะน้ำท่วมในครั้งนี้ ได้พระราชทานสิ่งของช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนเหล่านั้น ในขณะเดียวกันก็ได้พระราชทานคำแนะนำเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภาวะน้ำท่วมผ่านทางหน่วยราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างเช่นในกรุงเทพมหานคร เราจะเห็นภาพที่พระองค์ได้พระราชทานคำแนะนำต่างๆอยู่ตลอดเวลา กับปลัดกรุงเทพมหานคร และอธิบดีกรมชลประทาน เป็นต้นนะคะ สิ่งหนึ่งที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างมากเช่นกันในภาวะน้ำท่วมครั้งนี้ก็คือ ห้องน้ำและห้องสุขาภายในบ้านใช้การไม่ได้ เพราะมีน้ำท่วมขังคะ

เสียงประชาชน (ชาย)

“ครอบครัวผมก็เป็นครอบครัวหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากภาวะ น้ำท่วมขังครั้งนี้ การเดินทางมาทำงานหรือการติดต่อกับทางราชการก็เป็น

ปัญหาที่ได้รับ สิ่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก คือ การเข้าห้องน้ำที่ไม่สามารถใช้ได้ตามปกติเพราะน้ำท่วมขังนอง”

เสียงประชาชน (หญิง)

“ในเดือนกันยายนที่เกิดน้ำท่วมมาก ครอบครัวดิฉันก็เป็นครอบครัวหนึ่งที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางที่ลำบาก การจราจรแถวบ้านติดขัดมาก ปัญหาที่พบอีกอย่างหนึ่งคือ การเข้าห้องน้ำ เพราะห้องน้ำที่บ้านของดิฉันอยู่ข้างล่าง ทำให้ถูกน้ำท่วมหมด การเข้าห้องน้ำลำบากมากเลยคะ”

บรรยาย (ปราณี)

จากความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบภาวะน้ำท่วมในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ทรงทราบเป็นอย่างดี จึงได้มีพระราชปรารภให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหาแนวทางช่วยเหลือ โดยพระราชทานพระราชดำริให้จัดสร้างสุขาเคลื่อนที่ขึ้น กรมชลประทานจึงได้รับแนวพระราชดำริดังกล่าวมาดำเนินการโดยได้สร้าง “เรือสุขาพัฒนา” ขึ้น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่เดือดร้อนคะ นายรุ่งเรือง จุลชาติ อธิบดีกรมชลประทานได้เล่าเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า

อธิบดีกรมชลประทาน

คงเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า หลังจากวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๓๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยในเรื่องน้ำท่วมใหญ่ ได้ทรงเรียกทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขในเรื่องนี้ ทุกหน่วยก็พยายามแก้ไขในเรื่องของการป้องกัน เราก็ได้ดำเนินการไปมากแล้ว แต่ว่าในเรื่องของการช่วยเหลือก็ไม่ได้ทรงทอดทิ้ง ทรงห่วงใยอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชนว่าจะอยู่กันอย่างไร จะจับจ่ายกันอย่างไร สำหรับผู้ที่อยู่ติดถนนก็ไม่มีปัญหาอะไร สามารถใช้รถสุขาของกรุงเทพมหานคร แต่ราษฎรที่อยู่ริมน้ำซึ่งเดือดร้อนอย่างมาก พระองค์ทรงห่วงใยอย่างมาก ประมาณเดือนกันยายน ๒๕๓๘ ทางกรมชลประทานก็ได้พิจารณาว่า จะหาแนวทางดำเนินการอย่างไร เนื่องจากกระผมเห็นว่าเรามีเรือเก่าที่พอจะนำมาดัดแปลงได้ และมีอุปกรณ์ต่างๆที่บำบัดน้ำเสียบำบัดสิ่งปฏิกูลที่ทันสมัย ซึ่งถึงแม้ว่าจะแพงก็ตามแต่ว่าจะได้ประโยชน์ในเรื่องการป้องกันการแพร่เชื้อโรคต่างๆ และกำจัดของเสียไปด้วย กระผมจึงได้กราบบังคมทูลว่า ทางกรมชลประทานจะขอเข้าไปพิจารณาออกแบบ จากนั้นเราก็ได้รับออกแบบและได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย รวมทั้งทำตัวอย่างขึ้น ๑ ลำ โดยใช้เรือของกรมชลประทานที่เป็นเรือเก่า เราก็แบ่งมาและเอาถังบำบัดน้ำเสียสิ่งปฏิกูล หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ถังแซ็ค”

ที่อยู่ตามบ้านเรือนเอามาประกอบโดยได้รับความร่วมมือจากบริษัท พี.พี. ซึ่งเป็นผู้ผลิตอนุเคราะห์ให้มา เราก็นำมาดัดแปลงและดำเนินการทำขึ้น ก็ปรากฏว่า ได้ผลดีมากทีเดียวครับ ในเรื่อนั้นเราให้สิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่าง เป็นที่พอใจของประชาชนนะครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ แผ่นดินของเรา

บรรยาย (ปราณี)

เมื่ออธิบดีกรมชลประทาน นายรุ่งเรือง จุลชาติ ได้เล่าให้ฟังถึงการริเริ่มสร้างเรือสุขาพัฒนาขึ้นมาให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานครที่เดือดร้อนจากน้ำท่วมแล้ว คราวนี้มารับทราบถึง ระบบการทำงานและส่วนประกอบของเรือสุขาพัฒนาว่าจะเป็นอย่างไรคะ โดย นายเอนก ก้านสังวรณ์ วิศวกรเครื่องกล ๕ กองโรงงาน กรมชลประทาน ซึ่งเป็นผู้ออกแบบระบบในเรือสุขาพัฒนา จะเล่าให้ฟังคะ

นายเอนก

สำหรับเรือลำนี้เป็นเรือบรรทุกขนาด ๔๕ ตัน เรานำมาปรับปรุงและดัดแปลงเป็นเรือสุขาเคลื่อนที่ ระบบภายในเรือถ้าเราขึ้นไปบนบันไดหรือบนเรือ ด้านซ้ายมือจะเป็นสุขาชาย สุขาชายประกอบไปด้วยห้องส้วมจำนวน ๓ ห้อง ห้องอาบน้ำ ๑ ห้อง นอกจากนี้ก็มีโถปัสสาวะชายจำนวน ๒ ที่ และมีอ่างล้างหน้าล้างมืออีก ๑ ที่ ทางด้านขวามือจะเป็นของสุภาพสตรี ประกอบด้วยห้องส้วมจำนวน ๓ ห้อง จะมีอ่างล้างหน้าล้างมือจำนวน ๒ ที่ และมีห้องอาบน้ำจำนวน ๑ ห้อง สำหรับของเสียทั้งหมดหลังจากการขับถ่ายแล้วจะเป็นน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูลก็ทิ้งจะไหลรวมกันไปที่ระบบบำบัดน้ำเสีย

ระบบบำบัดน้ำเสียนีเราจะใช้เป็นถังแซ็ค ของบริษัท พี.พี. บริจาคให้เป็นจำนวน ๒ ถังด้วยกัน เป็นชายหนึ่งถังหญิงหนึ่งถังแยกกันออกไปเลยครับ ระบบบำบัดน้ำเสียนี้สามารถบำบัดน้ำเสียให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งนะครับ คือ ค่ายูดี. ไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำนะครับ นอกจากนั้นเรายังมีระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยเราจะสูบน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา คือ บริเวณแหล่งน้ำที่เรือเราไปจอด เป็นน้ำดิบสูบน้ำขึ้นมาแล้วก็มาผ่านถังกรอง เพื่อกรองเอาสิ่งแขวนลอยต่างๆ หรือสารแขวนลอยต่างๆ ที่เป็นความสกปรกที่อยู่ในน้ำออกไปก่อน หลังจากเมื่อน้ำสะอาดแล้ว เราก็นำน้ำไปฆ่าเชื้อโรคด้วยคลอรีนอีกครั้งหนึ่ง และนำไปเก็บกักเอาไว้ และเราจะมีปั้มน้ำสำหรับปั้มแจกจ่ายไปตามจุดต่างๆ

ภายในเรือทุกจุดเลยครับ ตามห้องน้ำต่าง ๆ สำหรับเปิดใช้ได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นภายในเรือยังมีระบบไฟฟ้า แสงสว่าง และยังมีเสียงเพลง เพราะให้ผู้มาใช้บริการได้ฟังด้วยนะครับ เราใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างตลอดทั้งกลางวันกลางคืน ๒๔ ชั่วโมงในเรือลำแรกเป็นเวลารวมทั้งสิ้น ๗ วันครับ

บรรยาย (ปราณี)

หลังจากกรมชลประทานได้รับสนองแนวพระราชดำริโดยได้สร้างเรือสุขาพัฒนาจนกระทั่งแล้วเสร็จเป็นเวลา ๗ วันแล้ว ก็ได้นำไปให้บริการแก่ประชาชนที่เดือดร้อน แต่ยังไม่เพียงพอ กรมชลประทานจึงได้สร้างเรือสุขาพัฒนาขึ้นอีก ๒ ลำคือ เรือสุขาพัฒนา ๑ และ เรือสุขาพัฒนา ๒ ค่ะ นายเอนก ก้านสังวรณ์ จะได้ให้รายละเอียดเรื่องนี้ว่า

นายเอนก

ทั้งสองลำนี้เราได้รับพระราชทานเงินจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เราก็ได้มาปรับปรุงและตัดแปลงโดยใช้ระยะเวลาทั้งสองนี้รวมกันเป็นเวลา ๑๒ วัน หลังจากลำแรกทำให้เราทราบว่าต้นแบบยังมีข้อที่ต้องแก้ไขอยู่ เราก็ได้แก้ไขหลายอย่าง เช่น เรือลำต้นแบบจะมีพื้นที่ทำด้วยเหล็ก ดังนั้นเรือสุขาพัฒนา ๑ และสุขาพัฒนา ๒ เราปูพื้นเรือด้วยกระเบื้องเหมือนห้องน้ำตามบ้านทั่วไป ซึ่งดูสะอาดกว่าลำแรก นำใช้กว่า ส่วนปัญหากลิ่นเหม็นในเรือลำแรกเราก็ปรับปรุงใหม่โดยการต่อท่ออากาศให้สูงขึ้น ก็ช่วยลดปัญหากลิ่นเหม็นลงได้อย่างสิ้นเชิงนะครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ แผ่นดินของเรา

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังได้ฟังนายเอนก ก้านสังวรณ์ ผู้ออกแบบระบบในเรือสุขาพัฒนา พูดถึงระบบการทำงานและส่วนประกอบของเรือสุขาพัฒนา ก็พอจะทราบดีว่า เรือสุขาพัฒนาเป็นเรือสุขาเคลื่อนที่ที่มีระบบการทำงานที่สมบูรณ์ภายในเรือ อันได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลที่ได้มาตรฐาน มีระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการปรับปรุงน้ำ จากแม่น้ำลำคลองให้เป็นน้ำสะอาดปราศจากเชื้อโรค มีระบบเก็บน้ำและจ่ายน้ำเป็นระบบรวม น้ำที่ผ่านการฆ่าเชื้อโรคแล้ว และมีระบบไฟฟ้าภายในเรือคือไฟฟ้าแสงสว่างมอเตอร์ปั้มน้ำ เครื่องเติมอากาศ และเครื่องเสียงค่ะ จากระบบการทำงานและส่วนประกอบภายในเรือสุขาพัฒนานั้น นับว่าเรือสุขาพัฒนาเป็นเรือสุขาเคลื่อนที่ที่สมบูรณ์แบบมาก งบประมาณในการสร้าง หรือตัดแปลงเรือสุขาพัฒนาเป็นจำนวนเท่าไร ได้มาจากไหนบ้าง และเรือสุขาพัฒนาทั้ง ๓

ลำ ได้ให้บริการประชาชนบริเวณไต่บ้างนั้น อธิบดีกรมชลประทาน นาย
รุ่งเรือง จุลชาติ ชี้แจงดังนี้

อธิบดีกรมชลประทาน

สำหรับค่าใช้จ่ายในการสร้างเรื่อนั้นเราได้รับความร่วมมือจากบริษัท
พี.พี. ผู้ผลิตถังแซ็ค ก็ได้ลดค่าใช้จ่ายที่กรมชลประทานใช้จ่ายไปจริง ๆ อยู่
ประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท โดยที่ไม่ได้รวมตัวเรื่อนะครับ ถ้ารวมตัวเรื่อต้อง
แพงมาก เมื่อได้นำไปติดตั้งและนำไปให้ราษฎรใช้ที่มีสยิดบางอ้อ เขต
บางพลัด อยู่หน้ากรมชลประทานเป็นชุมชนใหญ่ พระองค์ได้รับการร้องขอ
จากชาวบ้านในเรื่องความเดือดร้อน พระองค์ทรงรับสั่งมาว่าให้ไปติดตั้งที่
นี้เป็นแห่งแรก ชาวบ้านพอใจเป็นอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันก็มีประชาชน
ถวายเงินแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราช-
สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นจำนวนมากในการสมทบสร้างเรื่อสุขา
พัฒนาขึ้นอีก พระองค์ท่านได้พระราชทานเงินมาอีก ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท
ในการสร้างเรื่อขึ้นอีก ๒ ลำ แต่กรมชลประทานก็ยังได้รับความอนุเคราะห์
จากหลายหน่วยงาน เราก็สามารถสร้างเรื่อ ๓ ลำ เป็นจำนวน ๗๕๐,๐๐๐
บาท เพราะฉะนั้น เงินจำนวนที่ยังเหลืออยู่เดิมที่เราคิดจะสร้างเพิ่มขึ้นอีก
แต่ด้วยภาวะการณของสภาพน้ำ แนวโน้มจะลดลง คือจะดีขึ้น ๆ และจะ
เข้าสู่ภาวะปกติแล้ว เราก็เลยหยุดก่อนและอาจนำเงินถวายกลับไป
สำหรับเรื่อสุขาพัฒนา ๑ และ สุขาพัฒนา ๒ เราไปจอดอยู่ที่ซอยเจริญนคร
ระหว่างซอย ๕๓ กับ ซอย ๕๕ และอีกลำหนึ่งไปจอดที่วัดเศวตฉัตร เขต
คลองสาน ซึ่งประชาชนก็ใช้เต็มทั้ง ๒ ลำเลยครับ เเน่เสียคนใช้บริการเรื่อ
สุขาพัฒนาทั้ง ๓ ลำ ๑๕๐ คนขึ้นไปทุกลำครับ

ปรานี

สำหรับเรื่อสุขาพัฒนาทั้ง ๓ ลำนี้หลังจากที่น้ำลดสู่ภาวะปกติแล้ว
ยังจะให้บริการประชาชนต่อไป หรือว่าจะนำไปทำอะไรต่อไปคะ

อธิบดีกรมชลประทาน

สำหรับชุมชนบริเวณนั้นเท่าที่เราพบบางชุมชนเขาจะไม่มีสัมที่อยู่อ
บบนบกเลย ถ้าหากว่าเขาจำเป็นอยู่ เราอาจต้องให้เขาใช้ต่อไป แต่ขณะ
เดียวกันคงต้องหาทางที่จะให้เขารวมตัวกันจัดสร้างขึ้น เพราะตัวเรื่อนั้น
เป็นเรื่อที่เรายังใช้อยู่ เราอาจจะต้องรณรงค์ให้เขาร่วมกันสร้างห้องสุขาที่
เป็นของชุมชนขึ้นมา เราขอติดตามดูผลต่อไปก่อน แต่ในส่วนของกรม
ชลประทานเอง เราคงต้องเก็บไว้เป็นตัวอย่างสักลำหนึ่ง เพื่อนำไปให้กับ
เจ้าหน้าที่ของเราที่ยังอาศัยเรื่อชุดทำงานไว้ใช้ให้ถูกสุขลักษณะและลด
มลภาวะลงด้วยครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ แผ่นดินของเรา

บรรยาย (ปราณี)

จากการนำเรือสุภาพพัฒนาทั้ง ๓ ลำ คือ เรือสุภาพพัฒนาต้นแบบ ไปจอดให้บริการบริเวณมัสยิดบางอ้อ เรือสุภาพพัฒนา ๑ จอดให้บริการที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงถนนเจริญนคร ระหว่างซอย ๕๓ และซอย ๕๕ และเรือสุภาพพัฒนา ๒ จอดให้บริการที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งขวา บริเวณวัดเศวตฉัตรวรวิหาร เขตคลองสาน โดยให้บริการแก่ประชาชนวันละประมาณ ๑๕๐ คนต่อลำนั้นเป็นจำนวนมิใช่น้อย ทางด้านมลภาวะที่จะได้รับจากเรือสุภาพพัฒนาทั้ง ๓ ลำจะเป็นอย่างไร นายรุ่งเรือง จุลชาติ อธิบดีกรมชลประทาน ได้กล่าวว่

อธิบดีกรมชลประทาน

เนื่องจากถังบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลเป็นที่ยอมรับของกระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมเรียบร้อยแล้ว ก็คือเข้ามาตรฐานมอก. เป็นถังที่ถูกสุลักษณะที่สุด จะใช้บนดิน หรือในน้ำก็มีผลเหมือนกัน คือ ส่วนน้ำที่บำบัดแล้วจะออกมาใสสะอาด ส่วนถ้ำตัวกากเต็มแล้ว เราก็สามารถดูดออกโดยถูกต้องตามกรรมวิธีโดยใช้รถสูบน้ำกรุงเทพมหานครสูบทิ้งไป เพราะฉะนั้นมันจะไม่เต็ม จะใช้ได้ตลอดไปครับ

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ไม่ว่าน้ำจะเหือดแห้ง หรือน้ำจะท่วมขัง แต่น้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ห่วงใยพสกนิกรยังอยู่ในระดับคงที่เสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าพสกนิกรจะมีปัญหาใหญ่ หรือปัญหาเล็ก พระองค์จะพระราชทานแนวทางแก้ไขจนลุล่วง หรือ บรรเทาเบาบางลงเช่นเดียวกับเรือสุภาพพัฒนาที่เป็นเพียงปัญหาเล็กๆที่เรา ๆ ท่าน ๆ คิดไม่ถึง แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นี้ทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกล ทรงทราบว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่เดือดร้อนจากปัญหาน้ำท่วมขังที่อยู่อาศัยอย่างแน่นอน จึงมีพระราชปรารภและพระราชดำริให้ดำเนินการ และกรมชลประทานก็ได้ดำเนินการแล้วเสร็จนำไปให้บริการเป็นการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนส่วนหนึ่งให้แก่ประชาชนที่ประสบภาวะน้ำท่วมขังคะ

เพลง

อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่

โครงการแก้มลพิษอันเนื่องมาจากพระราชนิพนธ์

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานคร

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังคะ เหตุการณ์น้ำท่วมหนักในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้นำมาซึ่งความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน แต่ด้วยพระมหากรุณาแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และได้พระราชทานความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ทำให้ความทุกข์ยากเดือดร้อนของพสกนิกรบรรเทาเบาบางลง นอกจากนี้ยังทรงคิดหาหนทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมในระยะยาว โดยพระราชทาน โครงการแก้มลพิษ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรีบไปดำเนินการ สำคัญของโครงการนี้คืออะไร นายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานครจะชี้แจงให้ทราบ

ปลัด กทม.

ผมขออนุญาตคิดย้อนไปสักนิดนะครับ เพราะอยากให้พี่น้องประชาชนลองมองภาพดูว่า ถ้าหากว่า กทม. น้ำท่วม นะครับ ลองคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้น อย่างน้อยผมคิดว่ามีผลกระทบต่อพี่น้องในกรุงเทพฯ ที่เดือดร้อน น้ำจะท่วมสูงประมาณ ๑ เมตร ๕๐ เซนติเมตร การคมนาคม การสื่อสาร กรุงเทพฯ กับต่างประเทศคงจะถูกตัดขาดโดยสิ้นเชิง เมื่อเป็นเช่นนี้ลองนึกภาพดูว่า ผู้คนอยู่ในกรุงเทพฯ จะเป็นอย่างไร แล้วตรงนี้จะไปกระทบถึงต่างจังหวัดของเราอย่างไร ซึ่งในขณะที่ดำเนินการอยู่นั้นไม่กล้าที่จะคิดเรื่องนี้ เพราะว่า คิดถึงแล้วมันเป็นเรื่องสูญเสียที่ยิ่งใหญ่มากเลย เพราะฉะนั้นบางครั้งอารมณ์ชั่ววูบก็จะคิดถึงมาตรงนี้ แล้วก็ต้องพยายาม

ตัดออกไป เปรียบเหมือนเรากำลังอยู่บนยอดตึกสูง ๆ แล้วก็ไม่กล้าเดินลงมาข้างล่าง

ตรงนี้ก็เป็นที่พระมหากษัตริย์คุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมองเห็นภัยที่จะเกิดขึ้น จึงได้ทรงมากำกับเรื่องนี้ด้วยพระองค์เอง สิ่งที่ยากจะทำความเข้าใจ คือว่า มีพี่น้องประชาชนถามมาว่าการที่ ป้องกันกรุงเทพฯ แล้วนี้ ทำให้น้ำตอนเหนือของกรุงเทพฯ ไม่มีคั่นกันน้ำ เราก็อ้างคั่นกันน้ำทั้งหมดเลย แล้วทุกคนก็หวังว่าน้ำที่อยู่ตอนเหนือก็จะไม่ ไหลผ่านกรุงเทพฯ ไปลงทะเลได้รวดเร็ว ซึ่งตรงนี้ในทางธรณีวิทยา ในทาง วิศวกรรมศาสตร์ในเรื่องของน้ำ มันเป็นไปได้ น้ำจะไม่สามารถลงทะเลได้ สะดวกอย่างที่เราคิด เนื่องจากที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยาหรือที่สมุทรปราการ มีพื้นที่ดินที่สูงกว่า แล้วมีสันดอนอยู่ ถ้าเราปล่อยคั่นน้ำกรุงเทพฯ ให้ท่วม กรุงเทพฯ น้ำก็จะมาท่วมกรุงเทพฯ เพิ่มเติม ไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้น้ำทาง ตอนเหนือลดลงเร็ว เพราะฉะนั้นก็จะเสียหายกันตรงนี้ทั้งหมด สิ่งเหล่านี้ เป็นเรื่องค่อนข้างใหญ่ นอกจากจะเป็นปัญหาทางด้านวิศวกรรมแล้ว ทาง ด้านมวลชน ทางด้านสังคมศาสตร์ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความเป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกันของทุก ๆ ส่วน แม้กระทั่งหน่วยราชการทุกส่วน ที่ต้องมีส่วนมา ช่วยกันตรงนี้ครับ สิ่งที่ผมได้เรียนว่า ผมอยากจะเรียนได้เต็มปากเลยว่าถ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่พระราชทานแนวพระราชดำริแล้วก็ทรง ติดตามผลงานด้วยพระองค์เอง การป้องกันน้ำท่วมในกรุงเทพฯ คงจะไร้ผล แล้วปัญหาก็จะเกิดขึ้น ดังที่ผมเล่าให้ฟังแล้วนะครับ

โดยข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ที่เป็นหลักชัยหรือผู้ที่กำหนดแนวทางในเรื่อง ของป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้ที่เป็นหลักชัยของ เรื่องนี้คือ**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ที่พูดอย่างนี้มีได้หมายความว่าทาง หน่วยงานอื่นไม่ได้มีการดำเนินการ หรือทางรัฐบาลไม่ได้ทำ แต่ว่าใน ความต่อเนื่อง คุณอรุณีจะสังเกตว่าแม้แต่รัฐบาลก็ยังมีเปลี่ยนแปลง บ่อย ๆ ทางหน่วยงานราชการ ทางกทม.ก็มีการเปลี่ยนแปลงผู้ว่า กทม. หรือเจ้าหน้าที่ที่บริหารมาตลอด แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นได้ ทรงเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ มาจนถึงปัจจุบันนี้ สืบเนื่องมาโดยตลอด การแก้ปัญหาของกรุงเทพฯ ในขณะนี้เราสามารถ ป้องกันได้ แต่ปัญหาอื่น ๆ ก็ยังตามมา ส่วนมากเราก็คิดว่าเมื่อน้ำในแม่น้ำ เจ้าพระยาล้นตลิ่งขึ้นมาวิธีการที่เราคิดคือสร้างคั่นกันน้ำริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ซึ่งตอนนี้จะมีข้อโต้แย้งทั้งหลายจากนักวิชาการ ในเรื่องของมลภาวะทางสายตา ในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของการลงทุน เพราะฉะนั้นพระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริว่า “ทำไมเรามามัวคิดแต่ทำเขื่อนแล้วทำไมไม่ให้แม่น้ำเจ้าพระยาล้นตลิ่ง ทำไมไม่หาวิธีที่จะควบคุมน้ำที่ผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาในปริมาณที่แม่น้ำเจ้าพระยาจับได้” ยกตัวอย่างเช่น แม่น้ำเจ้าพระยาจะจับได้ ๓,๐๐๐ คิวบิกเมตร ต่อวินาที ถ้าเกิน ๓,๐๐๐ ก็ จะล้นตลิ่ง เงินลงทุนที่เราจะนำไปทำเขื่อนเพื่อป้องกันน้ำล้นตลิ่งก็นำเงิน ยอดนี้ไปผันในทางอื่น วิธีที่พระราชทานคือ

วิธีที่หนึ่ง น้ำที่เกินมา ๒,๐๐๐ ในปีนี้ประมาณ ๕,๐๐๐ กว่า ที่เกินตรงนี้ส่วนหนึ่งก็นำไปกักเก็บไว้ที่เขื่อนต่างๆ หรือจะเขื่อนแก่งเสือเต้น หรือจะอะไรก็ตาม เราควบคุมน้ำจัดข้างบน ให้ลงมาในปริมาณที่แม่น้ำเจ้าพระยาจับได้

วิธีที่สอง คือผันน้ำไปทางทิศตะวันออกอีกส่วนหนึ่งก็ผันน้ำมาสู่ทางตะวันตก ถ้าเราสามารถควบคุมอย่างนี้ได้ทั้งหมด ปริมาณน้ำที่ไหลผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาก็อาจจะอยู่ในปริมาณไม่เกิน ๓,๐๐๐

เพราะฉะนั้นการที่จะลงทุนไปสร้างเขื่อนริมแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งจะมีผลกระทบต่ออาคารบ้านเรือนของพี่น้องประชาชนและต้องลงทุนโดยไม่ ได้ผลตอบแทนจำนวนหลายหมื่นล้านก็อาจจะไม่จำเป็น

อรุณี

จากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี่นะคะ ทำให้เกิดโครงการที่จะนำไปปฏิบัติหลายโครงการด้วยกันที่น่าสนใจ ก็คือโครงการแก้มลิง ขอความกรุณาท่านปลัดกรุณาเล่าให้ฟังนะคะว่าโครงการนี้มีแนวทางอย่างไร

ปลัด กทม.

โครงการแก้มลิง คือ การที่ผันน้ำมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางตะวันตก แล้วก็ใช้อิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลงของทะเลเป็นการระบายน้ำ อันที่จริงโครงการแก้มลิงในกทม.ก็มีมาแล้วที่บึงมักกะสัน ซึ่งพระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริมาแล้วหลายปี ผมจะเล่าให้ฟังสั้นๆว่า ที่บึงมักกะสันทำหน้าที่อย่างนั้นะครับว่า ก่อนฝนตกเราก็จะสูบน้ำในบึงมักกะสันให้แห้ง เวลาที่ฝนตกบริเวณน้ำท่วมใกล้ๆบึงมักกะสัน เช่น ที่ถนนวิภาวดีรังสิต หรือที่ถนนราชปรารภ หรืออนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ จะนำไปสู่มแม่น้ำเจ้าพระยา ใช้เวลายาวนาน เพราะฉะนั้นจะท่วมขังสูงจะใช้เวลา

ยาว พระองค์จึงรับสั่งว่าเมื่อน้ำในบึงมักกะสันเป็นบ่อซึ่งแห่งก็สูบน้ำไป ผากไว้ในบ่อก่อน แวดถนนวิภาวดีซึ่งน้ำท่วมก็อาศัยบึงมักกะสัน ตรงนี้ก็คือ แก้มลิง สามารถรับน้ำไว้ได้แล้วก็คายออกมาเวลาที่เราไม่ต้องการ อย่างนี้เป็นต้นครับ

แต่สิ่งที่พระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริว่าทางด้านฝั่งธนบุรีควรมีโครงการแก้มลิง เดิมกระผมก็มาคิดไม่ค่อยเข้าใจก็นึกโต้แย้งอยู่ในใจว่าแล้วจะไปหาเครื่องสูบน้ำจำนวนขนาดที่สูบน้ำได้ปริมาณ ๒๐ ล้านคิวบิกได้ที่ไหน เพราะมันต้องเป็นเครื่องสูบน้ำที่ใหญ่มาก พระองค์ก็รับสั่งว่าในหลักการที่ชายทะเลบางขุนเทียนถ้าเราขุดเป็นบ่อขนาดใหญ่ให้รับน้ำได้ประมาณ ๒๐ ล้านคิวบิกเมตร ตัวเลข ๒๐ ล้านคิวบิกเมตรมาจากจำนวนน้ำที่ ๑,๐๐๐ คิวบิกเมตรต่อวินาที พระองค์ก็คำนวณว่า ๖ ชั่วโมง จะเป็นจำนวนเท่าใด ประมาณ ๒๐ ล้านนะครับ เวลาที่น้ำล้นตลิ่งไปแม่น้ำเจ้าพระยา ๑๐,๐๐๐ ก็ให้ลงในบ่อนั้น ทีนี้ในบ่อนั้นก็มีปัญหาเรื่องเครื่องสูบน้ำที่เล่าให้ฟัง พระองค์ก็รับสั่งว่าไม่ใช่ เพราะบ่อน้ำอยู่ชายทะเล เวลานั้นทะเลขึ้นลงระดับน้ำจะต่างกันตั้ง ๒ เมตร ๒ เมตรกว่า หรือเกือบ ๓ เมตร เพราะฉะนั้นในยามที่เราทำบ่อแล้วมีประตูควบคุมน้ำเป็นระยะๆ เมื่อเวลาน้ำจะลงต่ำสุดเราก็ปล่อยน้ำในบึงนี้ น้ำในบ่อออกไปให้หมดนะครับพอน้ำทะเลขึ้น เราก็ปิดประตูน้ำเสีย เพราะฉะนั้นน้ำทะเลที่มาตามแม่น้ำเจ้าพระยาพอล้นก็หาทางให้ไหลไปสู่บ่อตรงนี้อีกหมุนเวียนไปอย่างนี้ตลอด ถ้าทำอย่างนี้ได้เรื่อย พลังงานต่างๆ ก็ใช้น้อย จะใช้เครื่องสูบน้ำก็ใช้แต่ใช้น้อยมาก เมื่อเทียบกับอัตราส่วน นอกจากนี้ในพื้นที่ทางธนบุรีหลายๆ ส่วนขณะนี้ก็เป็นท้องทะเล ก็เป็นที่สะสมของน้ำเสีย คือ น้ำจะลงทะเลไปไม่ได้จะย้อนกลับมาก็ไม่ได้ นับวันปัญหานี้ก็จะทวีความรุนแรง แต่ถ้ามี **โครงการแก้มลิง** คือ มีการขุดบึงขนาดใหญ่ที่ชายทะเล เมื่อเวลาน้ำลงก็ปล่อยออกไป เมื่อแม่น้ำเจ้าพระยาล้นตลิ่งขึ้นมาตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยาก็ไหลวนกลับไปลงในบึงนี้ เพราะฉะนั้นคลองต่างๆ ในฝั่งธนบุรี ทั้งหมดจะมีการไหลเวียนกันโดยตลอด ซึ่งเป็นปัญหาว่าเมื่อไหลเวียนแล้วก็ให้นำน้ำเสียลงไปทะเลก็เกิดน้ำเสียกลับมา

ตรงนี้พระองค์รับสั่งว่า ถ้าเรามีที่ดินมากพอ ในยามหน้าแล้งที่เป็นปัญหาน้ำเสียรุนแรงเราก็อาจจะเอาน้ำไปเก็บไว้ให้รับออกซิเจน ทำกรรมวิธีต่างๆโดยง่าย มลภาวะเรื่องน้ำเสียก็คงจะเบาบางลงไปเมื่อ

แม่น้ำเจ้าพระยาล้นตลิ่ง เราก็สร้างเขื่อน สร้างเขื่อนตรงนี้เราก็ไม่มีประโยชน์เกิดขึ้น ทางด้านฝั่งตะวันตกของกรุงเทพฯนอกจากไม่มีประโยชน์ยังมีปัญหาอีกด้วย ถ้าทำโครงการอย่างนี้ตามที่พระองค์รับสั่ง แล้วก็เป็นเรื่องซึ่งเรามีแนวทางมีหลักที่ชัดเจนว่าในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯ และปริมณฑลจะได้ประโยชน์ ซึ่งอย่างนี้แล้วจะทำให้หน้าต่อนเหนือสามารถจะระบายออกลงสู่ทะเลได้โดยเร็วด้วย

ผมขออธิบายให้คุณอรุณี ได้ทราบเรื่องการจราจร ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพระองค์ทรงกำหนดแนวทางให้ เพื่อมิให้เราต้องหลงทางไป อย่างที่โครงการทางคูขนานลอยฟ้าอรุณอมรินทร์ ไปยังตลิ่งชันที่เป็นข่าวมาแล้ว ขณะนี้กำลังตอกเสาเข็มอยู่ เวลารถออกข้ามสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าไปแล้วก็จะออกนอกเมืองได้เร็ว ตรงนี้ก็จะทำให้รถที่สนามหลวง ที่ราชดำเนินทั้งสาย ที่ถนนหลานหลวงทุกสายวิ่งต่อเนื่อง ก็จะไม่มีการติดเพราะรถจะออกได้โดยเร็ว ปัญหาอยู่ว่าเราเข้ามาสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าก็จะรับไป พระองค์ท่านเริ่มคิดว่าน่าจะขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้ามาอีกสัก ๒ ช่องทางการจราจร เป็นต้น ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงไม่เห็นด้วยและมีพระราชดำริว่าถ้าขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าแล้ว ในเส้นทางถนนราชดำเนิน ราชดำเนินกลาง ราชดำเนินนอกซึ่งเราจัดเข้าระบบเรียบร้อยแล้ว จะกระทบกระเทือน จะรวนไปหมดเนื่องจากมีปัญหาการจราจรมากขึ้นนะครับ เราขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าตรงนี้แต่ไม่สร้างผลกระทบกระเทือนอีกหลายแห่ง ซึ่งตรงนี้พระองค์พระราชทานพระราชดำริว่า ถ้าอย่างนี้ก็ควรจะมีสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาอีกสายหนึ่งที่รับจากโครงการคูขนานลอยฟ้ารับข้ามไปฝั่งกรุงเทพฯ ไปอีกทางหนึ่ง จะเป็นทีวิสุทธิกษัตริย์ก็ดีหรือจะเป็นที่ปลายถนนศรีอยุธยาก็ดี ตอนนี้อยู่กำลังศึกษาอยู่ อันนี้ก็แน่นอนพระราชดำริว่าพระองค์ทรงมองปัญหาทะเลาะไปรุ่ง พระองค์ไม่ได้มองเฉพาะหน้า ซึ่งปัญหาการจราจรโครงการสะพานพระราม ๘ ถ้าพระองค์ไม่รับสั่งตรงนี้มา เราก็คิดแต่เรื่องขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ปรับปรุงถนนราชดำเนิน ซึ่งปรับปรุงเพิ่งเสร็จไปนะครับ อันนี้ก็เป็นอย่าง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริแล้วมีผลกระทบอย่างไร ทรงคิดล่วงหน้า และมีพระราชดำริคิดไปไกลกว่าที่เราคิดอีกครับ

เป็นการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในระยะยาวแล้วส่งผลในด้านอื่น ๆ อย่างไรบ้างคะ

ปลัด กทม.

ผมคิดว่าประชาชนทางด้านธนบุรี บางขุนเทียน สมุทรสาครต่าง ๆ จะมีปัญหาเรื่องมลภาวะค่อนข้างมาก การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำเกษตรกรรมผลผลิตน้อย คุณภาพต่ำลง ถ้าหากว่าเรามีโครงการแก้มลิงแล้วแน่นอนในระยะแรกคนอาจจะไม่คุ้นเคยไม่ค่อยพอใจคนอาจจะต่อต้าน แต่ว่าในระยะยาวแล้วตรงนี้เมื่อสภาพการของน้ำไหลวนเวียนแล้วเป็นน้ำที่สะอาดไม่มีมลพิษ เรื่องการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจะเพาะเลี้ยงตามริมคลองก็ดี จะอะไรก็ดี ผมว่าผลจะตามมา แต่สิ่งที่ผมเองได้ตระหนัก เพราะผมเองได้ลงเรือไปดูหมดแล้ว คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีคลองหลาย ๆ คลองที่ยังเป็นธรรมชาติอยู่และก็สวยมาก แต่ว่าขณะนี้ปัญหาเรื่องน้ำเสีย เช่น ที่ตลาดวัดไทร คลองหัวกระบือ ซี่นนี้คุณอรุณี คงไม่ค่อยได้ยินจะเป็นคลองที่เลี้ยวสลบพันปลาเป็นธรรมชาติที่สวยมาก ถ้าเราสร้างตรงนี้ให้ได้มีการถ่ายเทของน้ำปราศจากมลพิษ การท่องเที่ยวก็จะตามมาในย่านนี้ ความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนก็จะดีขึ้น

อรุณี

ท่านปลัดกรุงเทพมหานครคะ ในฐานะที่ท่านได้เข้าเฝ้าฯ พระองค์อย่างใกล้ชิดในช่วงระยะเวลาที่กรุงเทพมหานครน้ำท่วมแล้วก็ได้รับพระราชทานพระราชดำริต่าง ๆ ท่านปลัดฯ มีความประทับใจที่จะเล่าสู่พี่น้องประชาชนได้รับทราบบ้างได้ไหมคะ

ปลัด กทม.

ผู้ที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมถือว่ามีบุญมากเลย เพราะว่าแต่แรกมาเมื่อหลายปีผมมีความรู้สึกวิตกกังวล แล้วก็มีความรู้สึกว่าจะได้รับคำตำหนิอะไรหรือเปล่า เรียกว่า เรารู้สึกเกร็งมากเลยที่ต้องเข้าเฝ้าฯ แต่ว่าหลังจากที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน กระผมมีความรู้สึกอบอุ่นใจเหมือนกับเราไปเข้าเฝ้าฯ ผู้ที่บำบัดทุกข์ให้เราได้เป็นผู้ที่จะนำเราไปในทางที่ถูกทาง เช่น กรณีน้ำท่วมใหญ่ พระองค์ทรงมีพระเมตตา ทรงติดตามดูสภาพขณะทำงานเป็นอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะตัวผมเองก็รับสั่งให้กำลังใจ และบางครั้งเรากำลังมีความหวั่นวิตกก็ทรงให้ข้อคิดอย่างเช่นปัญหาน้ำท่วมเราค่อนข้างไม่แน่ใจว่าเราจะป้องกันได้หรือไม่ได้ ไม่เคยที่จะมาใช้คำพูดที่จะต้องอย่างนี้ อย่างนั้น คือทำให้เราเสียขวัญ พระองค์ทรงปลอบใจทุกเรื่อง

ตรงนี้ได้ยวแก่ ดูตรงนั้นตรงนี้ไม่ได้ก็ไปทำตรงนั้น สิ่งที่กระผมดูเป็นตัวอย่างที่ดีมากเลยที่พระองค์ทรงใช้ประโยชน์ทุก ๆ เรื่อง แม้เรื่องตรงนั้น นิดตรงนี้หน่อย ส่วนหนึ่งนำมารวมกันก็จะได้ประโยชน์มาก ดังเช่น การระบายน้ำลงสู่ทะเล อะไรที่ทำได้ตรงนั้นเป็นส่วนหนึ่งหนุตรงนี้อีก นิดหนึ่ง ตัวอย่างที่พระองค์ทรงรับสั่งมาตอนหลัง เช่นว่า เวลาที่น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา น้ำทะเลหนุนสูงแล้วน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาล้นตลิ่ง ขอให้หลีกเลี่ยงการสูบน้ำออกไปสู่มแม่น้ำเจ้าพระยาไปสู่สถานี่ต่าง ๆ เช่น ที่ พระโขนง หรือบางนาเป็นต้นนะครับ เพราะว่าถ้าเราพยายามกันน้ำข้างในไว้ สูบน้ำออกสู่มแม่น้ำเจ้าพระยา แต่การสูบน้ำออกไปสู่มแม่น้ำเจ้าพระยานั้น ทำให้ระดับแม่น้ำเจ้าพระยาสูงขึ้นไปอีก ๑ เซนติเมตร การที่น้ำแม่น้ำเจ้าพระยาสูง ๑ เซนติเมตร ก็ทำให้น้ำตอนเหนือไหลลงสู่ทะเลลำบากขึ้น ดูแล้วปัญหาไม่มีใครนึกถึงตรงนี้ แต่พระองค์ท่านนึกถึง

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องของความรู้สึกเข้าใจเรื่องจิตใจของประชาชน ซึ่งเราก็นึกไม่ค่อยถึงเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น ในวันที่ ๑๒ และ ๒๘ นะครับ แม่น้ำเจ้าพระยาสูงขึ้นมาก คือ ๒ เมตร ๒๗ ที่สนามหลวงท่วมประมาณ ๘๐ เซนติเมตร ที่เยาวราชก็ท่วมประมาณ ๘๐ เซนติเมตรตลอด คนก็ตกใจ มากก็นึกว่าคงแย่แล้ว พระองค์ทรงให้สมุหราชองครักษ์มาตามตัวผมให้รีบ ออกข่าวให้ประชาชนทราบเดี๋ยวนี้เลยว่ น้ำขึ้นสูงสุดขณะนี้กำลังลงแล้ว ก็ จะใช้เวลาอีกกระยะหนึ่งเราก็จะสูบน้ำกลับไปก็จะเข้าสู่ภาวะปกติ ที่ พระองค์ทรงเป็นห่วงทรงมองเห็น ๒ ประการ อย่างที่ผมเดาเอาายังไม่มี โอกาสรับฟังคือ กลัวประชาชนทั้งกรุงเทพฯ ทั้งหมดตื่นตระหนก ถ้า ประชาชนตื่นตระหนกแล้วอะไร ๆ มันเกิดขึ้นได้ทั้งนั้น เช่น การทำลาย เชื้อจนจะไกลาหลซึ่งเราจะแก้ไม่ทัน ซึ่งตรงนี้ผู้ที่ปฏิบัติงานนึกไม่ถึง พระองค์ทรงย้ามา ให้ประกาศเดี๋ยวนี้ ให้ประชาชนทราบสถานการณ์ แล้ว สิ่งที่สำคัญก็คือว่าในความรู้สึกของพี่น้องประชาชนส่วนใหญ่ พระองค์ทรง มีความเป็นห่วง ในวิสัยการทำงานของระบบราชการอย่างที่ผมเคยมา เรา มักจะบอกอะไรที่เราปลอดภัยไว้ก่อนนะครับ อย่างเช่น บอกว่าปัญหาน้ำท่วมล่องหน้าคงประสาสัมพันธ์กันไม่ได้ แต่ขณะที่เราบอกไปคนซึ่งเป็น ล้าน ๆ คนตกใจมีความวิตก ซึ่งพระองค์ทรงรับสั่งอยู่เสมอ ๆ ว่าอย่าทำให้ พี่น้องประชาชนตกใจจนเกินกว่าเหตุ เพราะฉะนั้นก็ทรงยกตัวอย่างพอเรา พูดไปหนึ่งคำแล้วจำไม่ได้แล้วอย่างนี้ เพราะฉะนั้นพระองค์ทรงรับสั่งว่า

ให้พยายามทำข้อมูลที่ถูกต้องให้ประชาชนทราบ ให้รายงานให้ประชาชนทราบข้อมูลที่ถูกต้องเป็นระยะๆ ซึ่งตรงนี้ก็เป็นการที่พระองค์ทรงมองปัญหาหลายๆด้าน และสิ่งที่สำคัญพระองค์ไม่เคยที่จะมาตำหนิ พระองค์จะรับสั่งเรื่องซ้ำชั้นให้เราได้หัวเราะสบายใจขึ้น อะไรวางนี้เป็นต้น แล้วผลที่สุดก็ฝากไว้ว่า เขาละก็ดูเรื่องนั้นต่ออย่าลืมตรงนั้น ท่านมีวิธีในการใช้คน ท่านมีวิธีที่จะควบคุมคนทุกคนทำงานกับพระองค์ท่าน มีความสุข มีความสนุกกับงานไปด้วย ซึ่งตรงนี้เป็นพรสวรรค์ครับ

อรุณี

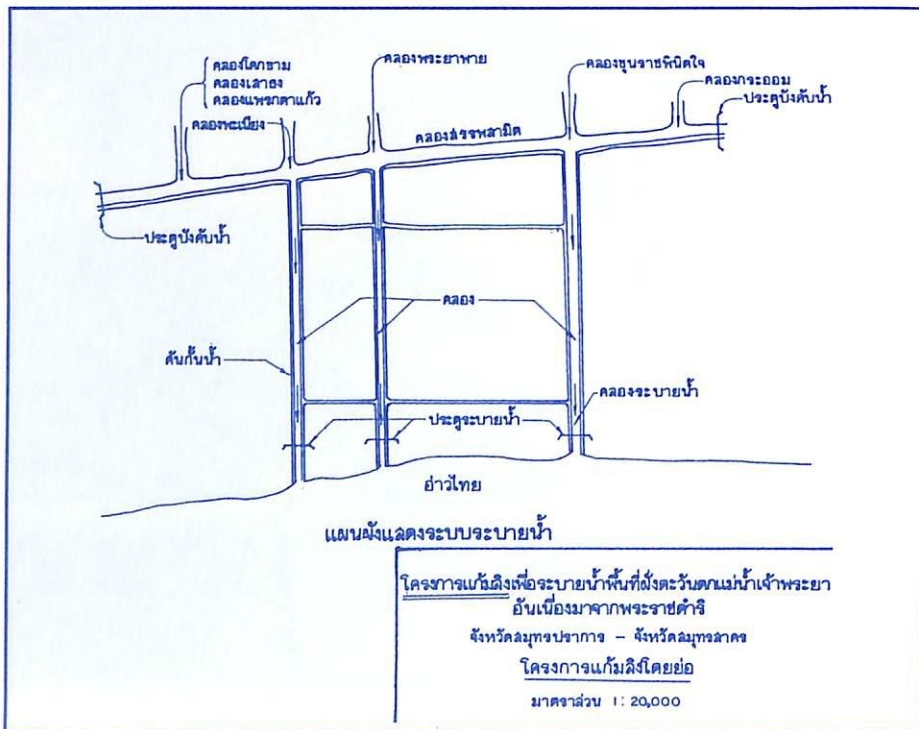
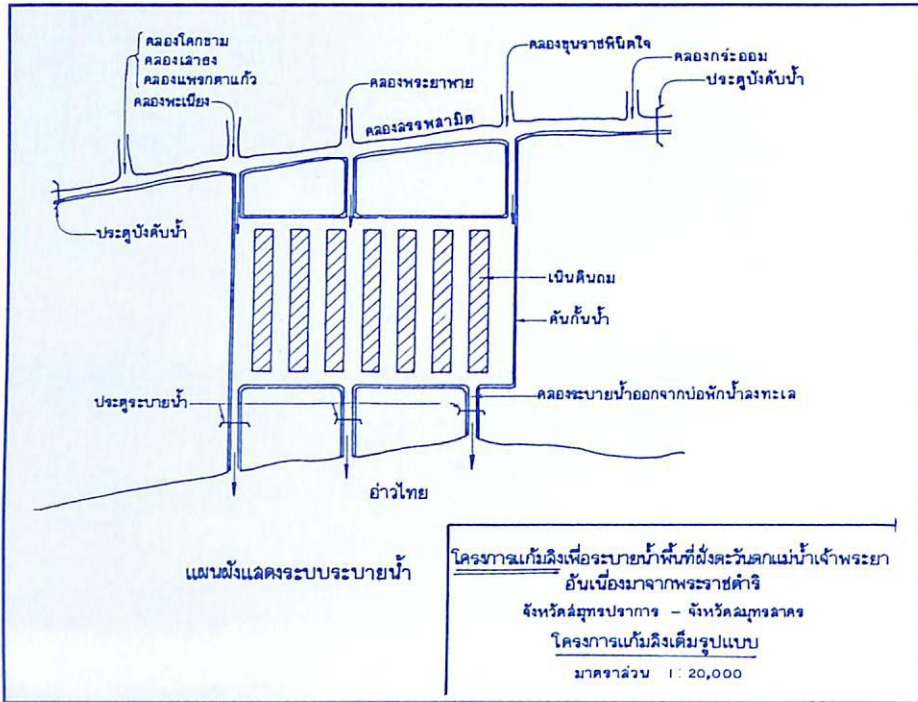
ท่านผู้ฟังคะโครงการแก้มลิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดขึ้นจากน้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยพสกนิกร ผู้ประสบภัยน้ำท่วม ประกอบกับ พระปรีชาญาณและพระวิริยะอุตสาหะ ในการศึกษาหาหนทางป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณสูงสุดต่อชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

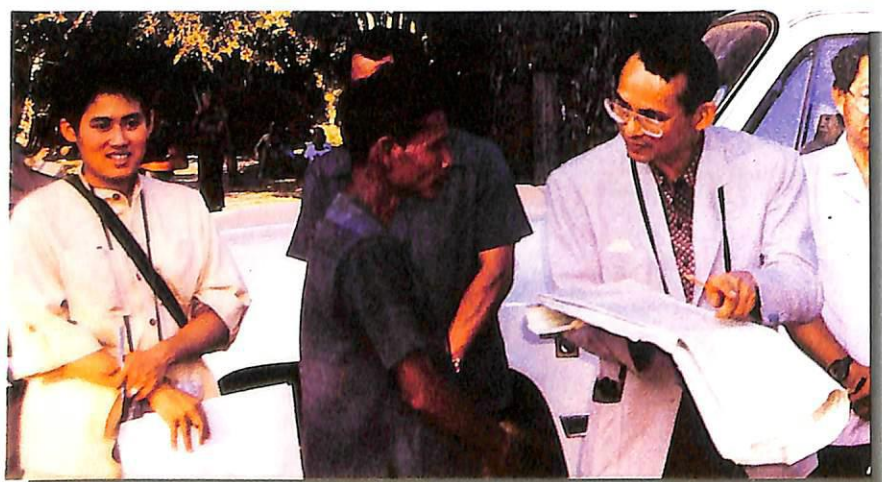
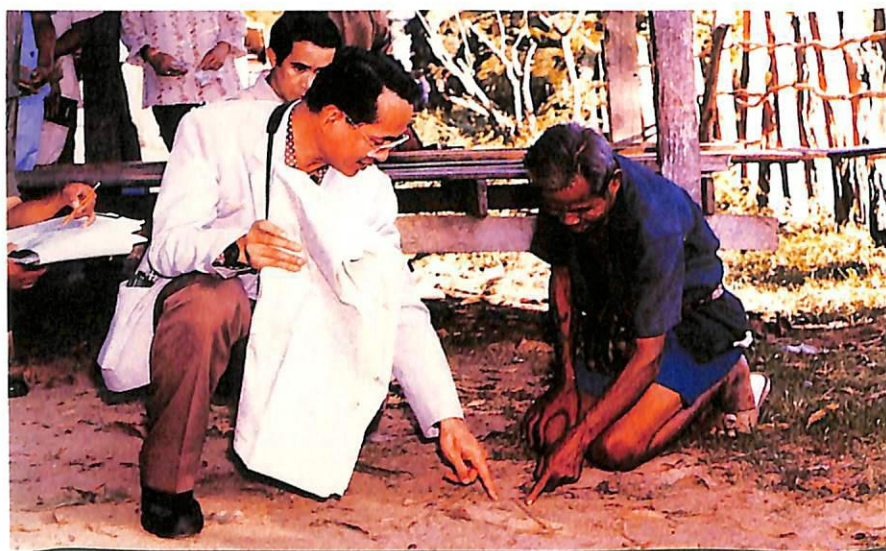
โครงการแก้มลิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการแก้มลิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานคร

นายปราโมทย์ ไม้มัด ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กรมชลประทาน

และผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองราชย์ นับถึงปัจจุบัน พุทธศักราช ๒๕๓๙ เป็นเวลา ๕๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นความทุกข์ยากและความเดือดร้อนของพสกนิกรชาวไทย พระราชกรณียกิจทั้งหลายทั้งปวง จึงเป็นไปเพื่อช่วยเหลือขจัดบำบัดเป่าความทุกข์และบำรุงสุขให้ชาวไทยทั้งสิ้น ดังปฐมพระราชดำรัสที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ชะตาชีวิต (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

นอกจากจะประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชนชาวไทย ก็ยังมีโครงการพระราชดำริต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากมายทั่วประเทศ และเมื่อมีเหตุเภทภัยบังเกิดแก่พสกนิกรของพระองค์ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือสถานการณ์อื่นใด ในท้องถิ่นชนบทหรือในเมืองไทย เมื่อทราบถึงพระเนตรพระกรรณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงช่วยสลายคลายทุกข์นั้นโดยพลัน

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระราชกรณียกิจอันยิ่งใหญ่ไพศาลของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ก็เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ส่วนใหญ่แล้วจะมีอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ แม้จะเป็นความเข้าใจถูกต้องแต่ก็ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนัก ความจริงแล้ว พระมหากษัตริย์คุณของพระองค์นั้นปกแผ่ไปทั่วแม้กระทั่งความทุกข์ยากลำบากของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แต่ด้วยเหตุที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายมีขึ้นในส่วนภูมิภาคนั้น ก็เนื่องมาจากว่า ในชนบทห่างไกลยังมีประชากรที่ยากไร้อยู่เป็นจำนวนมาก ความจนนั้นไม่ได้หมายความว่าความเพียงแค่งานเงินเท่านั้น หากแต่ผู้คนเหล่านี้ยังจนโอกาส จนความรู้ จนวิธีการในการทำมาหากินเลี้ยงชีพ และต้องการความช่วยเหลือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักและทรงรู้แจ้งถึงปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างดี จึงได้ทรงดำเนินการในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพของปัญหานั้น ๆ อย่างกว้างขวางไปทั่วประเทศ ซึ่งขณะนี้ก็มีจำนวนนับพันโครงการแล้ว สำหรับในกรุงเทพมหานคร ก็ยังมีปัญหาทุกข์ยากเดือดร้อนอยู่ในบางลักษณะ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาที่หนักหน่วงและแก้ไขได้ยาก และในบางครั้งได้ก่อความสูญเสียอย่างประมาธค่ามิได้ เช่น ปัญหาจากอุทกภัย และปัญหาที่บั่นทอนสุขภาพอนามัยของคนกรุงเทพฯ อย่างเช่นปัญหาน้ำเน่าเสีย และปัญหาสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้สร้างความเดือดร้อนและความสูญเสียแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานครอย่างมากมาย โดยเฉพาะปัญหาน้ำท่วมนั้น ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง นับแต่ปี ๒๕๑๘ ปี ๒๕๒๐ เรื่อยมาจนถึงในปี ๒๕๒๑, ๒๕๒๓, ๒๕๒๕, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙ และล่าสุด ปี ๒๕๓๘ ที่ผ่านมา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร หลายประการด้วยกัน และเป็นสิ่งที่ไม่มีความคาดคิดและนึกถึงมาก่อน ด้วยพระสติปัญญาที่สุขุมคัมภีรภาพและเปี่ยมล้นด้วยพระปรีชาญาณของพระองค์ นายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานคร เล่าให้ฟังว่า

นายประเสริฐ

ผมเรียนได้เต็มปากเลยว่า ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงลงมาพระราชทานแนวพระราชดำริ และทรงติดตามผลงานด้วยพระองค์เอง การป้องกันน้ำท่วมในกรุงเทพฯ คงจะไร้ผล และปัญหาก็จะเกิดขึ้น ผู้ที่เป็นหลักชัยหรือผู้ที่เป็นผู้ที่กำหนดแนวทางในเรื่องของการป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้งหมดนี้ ผู้ที่เป็นหลักชัยของเรื่องนี้ คือ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พูดอย่างนี้ไม่ได้หมายความว่าทางหน่วยงานอื่นไม่ได้มีการดำเนินงาน หรือทางรัฐบาลไม่ได้ทำ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นั้น ได้ทรงเข้ามาเกี่ยวข้องกับและทรงชี้แนะ พระองค์เป็นผู้ที่รู้จักจริงมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ จนกระทั่งถึงปัจจุบันมีความสับสนเนื่องโดยตลอด การแก้ปัญหาของกรุงเทพฯ ที่เราสามารถป้องกันได้ แต่ปัญหาอื่น ๆ ก็ยังตามมา ส่วนมากเราก็จะคิดว่า เมื่อกรุงเทพฯ น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาล้นตลิ่งขึ้นมา วิธีการที่เราคิดกันก็คือสร้างคันกันน้ำริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งตรงนี้จะมิข้อได้แย้งหลายประการ คือ ในเรื่องของมลภาวะทางสายตา ในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของการลงทุน เพราะฉะนั้น พระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริว่า *ทำไมเราคิดแต่ว่าจะทำเขื่อน แล้วก็ทำให้น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาไม่ล้นตลิ่ง ทำไมไม่หาวิธีที่จะควบคุมน้ำที่ผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาในปริมาณที่แม่น้ำเจ้าพระยารับได้* ยกตัวอย่างเช่น แม่น้ำเจ้าพระยา จะสามารถรับน้ำได้ ๓,๐๐๐ คิวบิกเมตรต่อวินาที ถ้าเกิน ๓,๐๐๐ ก็จะไม่ล้นตลิ่ง เงินลงทุนที่เราจะไปทำเขื่อนเพื่อกันน้ำล้นตลิ่ง ก็เอาเงินยอดนี้ไปผันน้ำไปสู่ทางอื่น

วิธีที่พระองค์รับสั่งก็คือ หนึ่ง น้ำที่เกินมา ๒,๐๐๐ นั้น ที่เกินตรงนี้ ส่วนหนึ่งเราก็ไปกักเก็บไว้ในเขื่อนป่าสัก หรือจะเขื่อนแก่งเสือเต้น หรือจะอะไรก็ตาม เราควบคุมน้ำจิตข้างบนให้ลงมาในปริมาณที่แม่น้ำเจ้าพระยา รับได้นั้นสาเหตุหนึ่ง ประการที่สอง ก็คือ ผันน้ำไปสู่ทางซีกตะวันออก ก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง แล้วก็ผันน้ำมาสู่ทางตะวันตก ก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ถ้าเราสามารถควบคุมอย่างนี้ได้ทั้งหมด ปริมาณน้ำที่ไหลผ่านแม่น้ำเจ้าพระยา ก็อาจจะอยู่ในปริมาณที่ไม่เกิน ๓,๐๐๐ เพราะฉะนั้นการที่เราจะไปลงทุนสร้างเขื่อนริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งจะมีผลกระทบต่ออาคารบ้านเรือนของพี่น้องประชาชนแล้วต้องลงทุนโดยไม่ได้ผลตอบแทนเลยจำนวนหลายหมื่นล้านนั้น ก็อาจจะไม่จำเป็น ที่จริงโครงการนี้ก็มีมาแล้วในเขต กทม. คือที่บึงมักกะสันซึ่งพระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริมาหลายปีมาแล้ว จะเล่าให้ฟังสั้น ๆ ว่า ที่บึงมักกะสันทำหน้าที่อย่างนี้ เวลาที่ก่อนฝนตกเราก็จะสูบน้ำในบึงมักกะสันให้แห้ง เวลาที่ฝนตก การที่น้ำใกล้ ๆ บึงมักกะสัน เช่น ถนนวิภาวดีรังสิต หรือที่ถนนราชปรารภ ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ จะนำไปสู่มแม่น้ำเจ้าพระยา การเดินทางใช้เวลายาวนาน เพราะฉะนั้นน้ำจะท่วมขังอยู่เป็นระยะเวลายาว พระองค์จึงรับสั่งว่า เมื่อน้ำในบึงมักกะสันซึ่งเป็น

บ่อที่แห้ง ก็สูบน้ำไปฝากไว้ก่อน ที่ไม่มีน้ำท่วมเตี้ยวันนี้ได้อาศัยบึงมักกะสัน
ที่สามารถรับน้ำได้ แล้วค่อยคลายออกมาเวลาที่เราไม่ต้องการ

แต่สิ่งที่พระองค์พระราชทานแนวพระราชดำริว่า ทางด้านฝั่งธนบุรี
ควรจะมีโครงการ พระองค์รับสั่งว่าในหลักการถ้าที่ชายทะเลบางขุนเทียน
ถ้าเราขุดเป็นบ่อขนาดใหญ่ให้รับน้ำได้ประมาณ ๒๐ ล้านคิว ตัวเลข ๒๐
ล้านคิวบิกเมตรนี้ มาจากจำนวนน้ำที่ ๑,๐๐๐ คิวบิกเมตรต่อวินาที แล้ว
พระองค์ก็คำนวณมาว่า ๖ ชั่วโมง จะเป็นเท่าไร ก็เป็นประมาณ ๒๐ ล้าน
เวลาที่น้ำล้นตลิ่งไปแม่น้ำเจ้าพระยา ๑,๐๐๐ เราจะรับจากแม่น้ำเจ้าพระยา
๑,๐๐๐ ก็ให้ไปลงในบ่อนั้น ที่นี้ในบ่อนี้ก็มีปัญหาเรื่องเครื่องสูบน้ำ เพราะ
มันเป็นเครื่องสูบน้ำที่ใหญ่มาก แล้วพระองค์ก็รับสั่งว่า ไม่ใช่ถ้าบ่อน้อย
ชายทะเล เวล่าน้ำทะเลขึ้นลงระดับจะต่างกันตั้ง ๒ เมตร ๒ เมตรกว่า หรือ
เกือบ ๓ เมตร เพราะฉะนั้นในยามที่ถ้าเราทำบ่อแล้วเรามีประตูควบคุมน้ำ
เป็นระยะๆ เมื่อเวลาน้ำทะเลลงต่ำสุด เราก็ปล่อยน้ำในบ่อนี้ให้ออกไปให้
หมด พอน้ำทะเลขึ้น เราก็ปิดประตูเหล่านี้ เพราะฉะนั้นน้ำทะเลก็ขึ้นมา
ตามแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อล้นก็หาทางให้ล้นไหลกลับไปบ่อตรงนี้อีก ก็
จะหมุนเวียนไปอย่างนี้โดยตลอด ถ้าทำอย่างนี้ได้ เรื่องพลังงานต่างๆ ก็ใช้
น้อย ที่จะใช้เครื่องสูบน้ำก็ใช้บ้างแต่น้อยมากเมื่อเทียบกับอัตรารสวน

นอกจากนี้ในพื้นที่ทางธนบุรีหลายๆส่วน ขณะนี้เป็นท้องกะทะ
และก็เป็นที่สะสมของน้ำเสีย คือน้ำจะลงทะเลก็ไม่ได้ จะย้อนกลับมาก็ไม่ได้
นับวันปัญหานี้ก็จะทวีความรุนแรง แต่ถ้ามีโครงการ คือ มีการขุดบึงขนาดใหญ่
ใหญ่ที่ชายทะเล เมื่อเวลาน้ำทะเลลงเราก็ปล่อยออกไป แล้วเมื่อแม่น้ำ
เจ้าพระยาล้นตลิ่งขึ้นมาตามแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลวนกลับไปลงในบึงนี้
เพราะฉะนั้นคลองต่างๆในฝั่งธนบุรีทั้งหมดก็จะมีไหลเวียนกันโดยตลอด
ที่นี้ก็มีมาเป็นปัญหาว่า ก็เมื่อไหลเวียนแล้วนำน้ำเสียลงไปทะเล ก็เกิดน้ำ
เสียกลับมา ซึ่งตรงนี้พระองค์ก็ทรงรับสั่งว่า ถ้าเรามีที่ดินมากพอ ในยาม
หน้าแล้งที่เป็นปัญหาน้ำเสียรุนแรง เราก็อาจจะเอาน้ำอันนี้ที่บึงนี้ไปเก็บไว้
เพื่อให้ได้ออกซิเจน ทำกรรมวิธีต่างๆโดยง่ายๆ ปัญหาหมอกภาวะ ปัญหา
เรื่องน้ำเสีย ก็จะเบาบางลงไป เมื่อเบาบางลงถึงจุดหนึ่ง ก็ค่อยปล่อยลงทะเล
อย่างนี้เราก็จะได้นำน้ำทะเลสะอาดมาบำบัดตรงนี้ นี่คือหลักการที่จะไหล
หมุนเวียนไป

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยพระปรีชาญาณอันล้ำเลิศด้วยน้ำพระราชหฤทัยสุดประเสริฐของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความทุกข์ความเดือดร้อนจากน้ำท่วมซึ่ง ก็ได้บรรเทาและหมดไป โดยทรงใช้วิธีแก้มลิง ดังที่ปลัดกรุงเทพมหานคร นายประเสริฐ สมะลาภา เล่าให้ฟังไปแล้ว โดยเหตุที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า เป็นโครงการแก้มลิง นั้น ความหมายก็คือ ลิง กินกล้วย กินอะไรเข้าไป ก็จะไปสะสมที่แก้มก่อน แล้วจึงนำออกมาใช้ เวลาจำเป็น ซึ่งเปรียบกับปัญหาน้ำท่วม คือเราต้องมีที่ให้น้ำไปสะสมไว้ แล้วระบายออกเมื่อเวลาที่เราต้องการ หรือรับมาเมื่อเวลาเราต้องการ บึง มักกะสันเป็นโครงการแก้มลิงขนาดเล็ก คือขนาดประมาณ ๓ แสนคิวบิก เมตร แต่โครงการแก้มลิงใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน พระราชดำรินี้ ประมาณ ๒๐ ล้านคิวบิกเมตร และนี่ก็นับได้ว่า พระองค์ ทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกล และทรงห่วงใยประชาชนเป็นที่สุด นาย ปราโมทย์ ไม้กลัด ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กรมชลประทาน และเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์เฉพาะกิจแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ได้เล่าให้ฟังในเรื่อง เดียวกันนี้ว่า

นายปราโมทย์

น้ำในครั้งนั้นมันมีมากเหลือเกิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ ทรงเป็นห่วงกังวลกับเรื่องการระบายน้ำออกสู่อ่าวไทย ซึ่งยังไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้นพระองค์ท่านก็ทรงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายๆฝ่ายด้วยกันเข้าเผ้าฯ ก็ได้พระราชทานพระราชดำริว่า ให้กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดมเครื่องสูบน้ำที่มีอยู่ทั่วประเทศ นำมาติดตั้งเพื่อเร่งระบายน้ำ สูบน้ำออกสู่ทะเล และนอกจากนั้น ตามคลองต่างๆ ที่ต้นเขินก็ให้ขุดลอก กำจัดผักตบชวา ถ้ามีสะพานบริเวณไหน ก็ทำให้น้ำไหลได้เร็วขึ้นไม่ ติดขัดจากวัชพืช เพื่อที่จะได้เร่งระบายไปสู่ชายทะเล แล้วก็สูบน้ำออกด้วย เครื่องสูบน้ำถาวรที่มีอยู่แล้ว กับเครื่องสูบน้ำที่มีพระราชดำริให้ติดตั้งใหม่ คือแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านก็คือ *ทำอย่างไรที่จะเร่งระบายน้ำจาก พื้นที่ออกสู่ทะเลให้เร็วขึ้น โดยทรงให้เร่งรัดโดยด่วนที่สุด* ทำให้เสร็จภายใน ๓ วัน จึงทำให้เหตุการณ์น้ำท่วมซึ่งลดระดับลงรวดเร็วยิ่งขึ้น จากพระราชดำริ ในครั้งนั้นก็คือ พระองค์ทรงมุ่งหวังที่จะให้หน่วยราชการต่างๆ ทำงาน ระบายน้ำในบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง หรือจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ล้นไหล เข้าไปท่วมพื้นที่ โดยระบายออกสู่ทะเลด้านอ่าวไทยให้เร็วที่สุด และยัง ทรงมีพระราชดำริให้ทำคลองหรือทางระบายน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ตื่น

เงินหรือมีสิ่งกีดขวางทางไหลของน้ำที่จะระบายออกไปสู่อ่าวไทยได้เร็วยิ่ง
ขึ้นนะครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แว่ว (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

นอกจากจะทรงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมใน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแล้ว ปัญหาการจราจรติดขัดใน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑลก็มีมากจนเกินจุดวิกฤตทางจราจรไปแล้ว
ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมากมาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เป็นอย่างดี และทรงตระหนักดีว่า มีเงิน
งบประมาณและมีสิ่งของที่ค่อนข้างจะจำกัดในการแก้ไขปัญหাপระกอบ
กับทรงห่วงใยทั้งประชาชนผู้จำเป็นต้องใช้รถใช้ถนน และผู้มีหน้าที่
เกี่ยวข้องด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำเนิน
โครงการจราจรตามพระราชดำริขึ้น และเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๘ ที่ผ่าน
มา ทรงทราบถึงปัญหาการจราจรติดขัดทางฝั่งธนบุรี โดยเฉพาะถนน
บรมราชชนนี ตั้งแต่สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าเป็นต้นไป จึงทรงมี
พระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย ดังที่ท่านปลัดกรุงเทพมหานคร นาย
ประเสริฐ สมะลาภา เล่าให้ฟังว่า

นายประเสริฐ

พระองค์ทรงกำหนดแนวทางให้ เพื่อมิให้เราต้องหลงทางไป อย่าง
ที่โครงการทางคู่ขนานลอยฟ้าจากอรุณอมรินทร์ไปทางตลิ่งชัน เวลาที่รถ
ออกจากข้ามสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าไปแล้วก็จะออกไปนอกเมืองได้เร็ว
ตรงนี้ก็ทำให้รถที่ราชดำเนินทั้งสาย ถนนหลานหลวง และทุกสายที่
ต่อเนื่อง ก็จะไม่มีปัญหาเรื่องรถติด เพราะรถจะออกได้เร็ว **ที่นี้ปัญหาอยู่ที่**
ว่าเขาเจ้า พอเขาเข้าเข้ามา สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าก็จะรับไม่พอ คิดว่า
น่าจะขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าขึ้นมาอีกสัก ๒ ช่องทางจราจร ซึ่ง
อันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่าถ้าขยาย
สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าแล้ว ในเส้นทางถนนราชดำเนินใน ราชดำเนิน
กลาง ราชดำเนินนอก ซึ่งเราจัดเข้าระบบที่อยู่แล้วนี่ จะกระทบกระเทือน
จนรวนไปหมด เนื่องจากมีปัญหาการจราจรมากขึ้น ขยายสะพานสมเด็จพระ
ปิ่นเกล้าตรงนี้ แต่ไปสร้างผลกระทบอีกหลาย ๆ แห่ง ซึ่งตรงนี้พระองค์
ทรงพระราชทานพระราชดำริว่า ถ้าอย่างนี้ก็ควรมีสสะพานข้ามแม่น้ำ
เจ้าพระยาอีกสายหนึ่งที่รับจากโครงการทางคู่ขนานลอยฟ้า รับรถข้ามไป
ทางฝั่งกรุงเทพฯ ไปอีกทางหนึ่ง จะเป็นทีวิสุทธิกษัตริย์ก็ดี หรือจะเป็นที่

ปลายถนนศรีอยุธยาที่ดี อันนี้ก็เป็นแนวพระราชดำริว่าพระองค์ทรงมอง ปัญหาทะเลบูรไปรงไปถึงไกล พระองค์ไม่ได้มองเฉพาะหน้า ซึ่งโครงการ สะพานพระราม ๘ ถ้าพระองค์มิได้ทรงรับสั่งตรงนี้มา เราก็คงมัวไปคิด เรื่องขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เรื่องปรับปรุงถนนราชดำเนิน ซึ่ง เพิ่งปรับปรุงเสร็จไป อันนี้ก็เป็นตัวอย่างที่เมื่อทรงมีพระราชดำริแล้ว ทรง มองผลกระทบ ซึ่งไปไกลกว่าที่เราคิดอีกครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ไม่ว่าจะเกิดทุกข์จากปัญหาใด ไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ไหน พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใย และทรงช่วยขจัดบำบัดเป่าปัญหาทุกข์ยาก เดือดร้อนเสมอมา ประชาชนคนไทยนั้นมีกุศลยั้งนึก ที่ได้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข เสมอหน้ากัน ภายใต้พระบรมโพธิสมภารและพระมหากษัตริย์คุณแห่ง พระองค์ สมค้ำกล่าวว่ “**เย็นศิระเพราะพระบริบาล**”

เพลง

อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่ หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่น ใจ.....

โครงการถ่วงดิน

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังส่วนใหญ่คงไม่เคยทราบมาก่อนว่า ในอดีตพื้นที่ลุ่มต่ำด้านใกล้ทะเลในจังหวัดนราธิวาสหลายแห่งที่ราษฎรเคยใช้ในการปลูกข้าว ถูกปล่อยทิ้งเป็นนาร้างไม่มีการใช้ประโยชน์ เนื่องจากดินส่วนใหญ่ในบริเวณนี้เป็นดินเปรี้ยวจัด ความอุดมสมบูรณ์ของดินจะลดลง ธาตุอาหารพืชจะถูกเปลี่ยนสภาพไม่อยู่ในรูปที่พืชจะดูดตั้งไปใช้ประโยชน์ได้ในที่สุด พืชที่ขึ้นได้หรือปลูกได้ในบริเวณนั้นก็ตาย หรือขึ้นได้ก็ไม่ให้ผลผลิต จะมีแต่พืชบางชนิดที่มีประโยชน์น้อยแต่สามารถทนทานต่อสภาพดินที่เป็นกรดจัดเท่านั้นที่สามารถขึ้นได้ ในการเสด็จแปรพระราชฐานที่จังหวัดนราธิวาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ ทรงทราบถึงความยากลำบากของเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดเหล่านั้นและเข้าพระทัยถึงสาเหตุของการเกิดดินเปรี้ยวจัด ซึ่งนับวันพื้นที่นี้จะขยายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆในจังหวัดนราธิวาสและพื้นที่ภาคใต้ พระองค์ได้มีแนวพระราชดำริแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไรนั้น ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เล่าให้ฟังว่า

ดร.สุเมธ

แนวพระราชดำริของพระองค์ท่านเมื่อสัก ๒๐ ปีที่ผ่านมา นั้น ก็พยายามที่จะระบายน้ำออก เมื่อขุดคลองเสร็จแล้ว น้ำก็ถูกระบายออกไป ก็มีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นก็คือว่าเมื่อน้ำถูกระบายออกไปแล้ว ก็มีสารชนิด

หนึ่งที่เราเรียกว่า “สารไฟไรท์” ที่มีส่วนประกอบของกำมะถันซึ่งแต่เดิมแช่
น้ำอยู่ เมื่อน้ำแห้งลงไป ถูกลดระดับลงไป สารตัวนั้นก็ขึ้นมาอยู่บนผิวดิน ก็
มีลักษณะเป็นสีเหลืองซีด ๆ เหมือนฟางข้าว เป็นลักษณะกรดขึ้นมา เรียกว่า
ดินเปรี้ยว และมีความเป็นกรดอย่างมาก ความอุดมสมบูรณ์ก็ลดน้อยลง
และไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้หลังจากที่มีการระบายน้ำออก เราก็ได้
ประสบกับปัญหานี้ขึ้นมา พอเกิดปัญหานี้ก็เลยได้หลักการอันหนึ่งคือว่า
จะต้องรักษาระดับน้ำไว้ในระดับใดระดับหนึ่ง ตอนระยะแรก ๆ เรียนให้
ทราบตามตรง นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็โจมตีว่า ไปยุ่งทำไมกับพรุ อะไร
ทำนองนั้น ซึ่งถ้าไม่ไปยุ่ง พรุก็ยังเป็นพรุอย่างที่เรารู้และไม่สามารถทำ
ประโยชน์ได้เลย อย่าลืม ชาวนาชาวไร่เขายากจน เขาต้องการพื้นที่ไป
ทำการเกษตร ในพื้นที่อนุรักษ์ก็ต้องเก็บไว้ แต่พื้นที่ที่เสื่อมสภาพแล้วก็
ควรนำมาใช้ประโยชน์ เมื่อทราบสาเหตุนี้แล้ว พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวก็เลยทรงเปิดโครงการอีกโครงการหนึ่งคือ ทำการทดสอบ
ทดลองปรับปรุงดินที่เป็นกรดที่เปรี้ยวจัดต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ประโยชน์
ในการเกษตรได้อย่างไร อันนี้แหละครับเป็นต้นตอของโครงการที่ทรง
พระราชทานชื่อว่า “โครงการแก้ล้างดิน” ครับ

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

สำหรับพระราชดำริ “แก้ล้างดิน” หรือ พระราชดำริปรับปรุง
ดินเปรี้ยวจัด จำเป็นต้องเข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมีของดิน
ดังกล่าวให้ดีกว่าก่อน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งพระองค์
ได้พระราชทานทฤษฎีการปรับปรุงดินเปรี้ยว โดยวิธีแก้ล้างดินอย่างไร เรา
มาฟังเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล พูดถึงทฤษฎีนี้

ดร.สุเมธ

พื้นดินเปรี้ยวจัดมีอยู่ประมาณ ๒.๘ แสนไร่ ถ้าหากทำให้เกิด
ประโยชน์ขึ้นมาก็จะสามารถทำการเกษตรและได้ประโยชน์ขึ้นมา ที่นี้จาก
จุดเริ่มต้นก็คือว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมีของดินมีความจำเป็นที่จะ
ต้องศึกษาอย่างมาก และต้องทำการวิจัยเพื่อหาหนทางแก้ไข ในการศึกษา
การเปลี่ยนแปลงทางเคมีของดินในพื้นที่สภาพจริงนั้นคือ จะมีหน้าฝน
สลับกับหน้าแล้ง เดี่ยวดินแห้ง เดี่ยวดินเปียก สลับกันไปอย่างนี้ถ้าอาศัย
กระบวนการทางธรรมชาติก็คงจะต้องใช้เวลานานทีเดียวกว่าที่ผลจะเกิดมา

ให้เห็น เพราะฉะนั้น เลยรับสั่งขึ้นมา...ควรจะทำพื้นที่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พื้นที่เล็กๆ ลองมาแบ่งเป็นล๊อคๆ แล้วทำการแกล้งดินแกล้ง คือ ให้อยู่ในสภาพเลวที่สุดแล้วค่อยๆ ปรับปรุงกลับคืนขึ้นมาว่าสภาพดินนั้นมีขบวนการอย่างไรบ้าง จะต้องใส่ผงเคมี หรือต้องใช้ขบวนการชะล้าง ก็สามารถคำนวณออกมาได้อย่างแน่ชัดว่า จะต้องใช้เท่าไรอย่างไร เพราะฉะนั้น ต้นตอของชื่อว่า “แกล้งดิน” นั้นก็คงเป็นแนวความคิดอย่างนี้คือ แทนที่จะค่อยๆ ทดลอง ก็ทำอย่างรุนแรง “แกล้งดิน” เลย แกล้งดินให้เป็นกรดอย่างรุนแรงที่สุดให้เกิดการเปรี้ยวจัดมากที่สุด เพื่อว่าเมื่อเป็นอย่างนั้นแล้ว การทดลองทดสอบก็จะได้สามารถกระทำได้สะดวกขึ้น เพราะฉะนั้น ในขบวนการแกล้งดินที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ก็เลยทำปีหนึ่งหลายรอบ ทรงรับสั่งว่า จำลองสภาพฤดูแล้งกับฤดูฝนให้กับดิน เติมน้ำในดินจำลองสภาพในฤดูฝน แล้วทำให้แห้งให้แล้งขึ้นมา ก็เป็นลักษณะของฤดูแล้ง อะไรอย่างนี้เป็นต้น ทำสลับอย่างนี้หลายครั้งหลายหนและมีการปลูกแปลงเปรียบเทียบเมื่อเราแกล้งอย่างนี้แล้ว ผลเกิดมาอย่างไร บางทีถามไต่ว่าเมล็ดไม่มีในพืชพันธุ์บางอย่าง อย่างนี้เป็นต้น

เพราะฉะนั้น หลังจากใช้เวลาสักระยะหนึ่งแล้ว หลังจากขังน้ำให้แช่น้ำอยู่นานๆ แล้วสูบน้ำออก ปล่อยน้ำเข้าปล่อยน้ำออก จำลองสภาพอย่างที่ผมบอก คือ จำลองฤดูกาลแล้วก็ปรากฏว่า เราก็ค้นหาวิธีที่จะแก้ไขได้ บางทีก็จะใช้วัสดุปูนเพื่อลดความเป็นกรด เป็นปูนมาล เป็นต้น ก็สามารถที่จะใช้ได้ ถ้าใช้ปูนมาลอย่างเดียว ค่าใช้จ่ายก็จะค่อนข้างสูง เมื่อค่อนข้างสูงเกษตรกรก็อาจจะทำไม่ได้ เพราะฉะนั้น บางครั้งก็ใช้ควบคู่กับน้ำชำระล้าง พระองค์ทรงรับสั่งอีกอย่างหนึ่งว่า ให้ใช้ระบบเครื่องซักผ้าหมายความว่า ใช้น้ำจืดมาทำการชำระควบคู่กันไปด้วย ค่าโสหุ้ยก็จะลดลง เพราะบริเวณจังหวัดนราธิวาสนั้นจะเห็นได้ว่า ทรงวางระบบการควบคุมน้ำสมบูรณ์เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ตั้งแต่โครงการบางนรา ขึ้นลึกมาในแผ่นดิน มีประตูน้ำเล็ก ประตูน้ำน้อย จนกระทั่งเป็นวงจรที่ครบหมด เราจะให้น้ำขึ้นก็ได้ น้ำลดก็ได้ ควบคุมไว้ได้สิ้นเชิง เพราะฉะนั้น เมื่อเราคุมไว้ได้อย่างสิ้นเชิงอย่างนี้แล้ว เราก็มีน้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเปรี้ยว แล้วแต่เราต้องการจะให้เป็นแบบไหนในพื้นที่ไหน เราก็ทำได้โดยง่าย อันนี้ก็ป็นลักษณะหลักขึ้นมาครับ

เวลาเพื่อเกิดความเป็นกรตอย่างรุนแรงแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ยังได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับขั้นตอนในการแก้ดินอีกด้วย พัง
ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล พูดถึงเรื่องนี้กันค่ะ

ดร.สุเมธ

ขั้นตอนโดยละเอียดพอจะเล่าสู่กันฟังได้ว่า แบ่งดินเป็นล๊อค ๆ
เสร็จแล้วบางล๊อค เราก็แช่น้ำไว้ ปล่อยน้ำเข้าให้เกิดการแช่น้ำ เมื่อต้องการ
สร้างจำลองในลักษณะเป็นฤดูฝน และกึ่งกระยะหนึ่งอาจจะ ๔ สัปดาห์ ก็
สูบลอกอย่างรวดเร็ว แล้วมีสภาพจำลองของฤดูแล้งขึ้นมาทันที กรดต่าง ๆ
ก็จะขึ้นมา สภาพดินก็มีลักษณะเปรี้ยวจัดขึ้น อันนี้วิธีแก้ก็คือว่า ประการแรก
ลองทดลองซิว่าถ้าเราใช้น้ำจืดล้างความเป็นกรตหลาย ๆ ครั้งผลจะเป็น
อย่างไรบ้าง เราก็วัดความเป็นกรตตลอดเวลา การชำระล้างจะเป็นได้แค่
ไหนอย่างไร นอกเหนือไปจากนั้น ก็ยังใช้วัสดุปูนจะเป็นปูนมวลหรือปูน
ประเภทอื่นในลักษณะใกล้เคียงกันนั้นใส่คลุกเคล้าดิน เพื่อให้มีสภาพ
ความเป็นกรต ในลักษณะสะท้อนความเป็นกรตควบคู่กันไปด้วย ที่นี้พอ
ทดลองในลักษณะนั้นอยู่แล้วก็ปล่อยน้ำจืดเข้าไปซังใหม่ แล้วสูบลอก สูบ
ออกอีกทุก ๔ สัปดาห์ แล้วก็คลุกปูน ทำสลับกันไปเรื่อยอย่างนี้ แล้วก็ดู
ว่าความเป็นกรตนั้นมันลดลงหรือไม่และวิธีทดลองที่ดีที่สุดก็คือเอาพืชต่าง ๆ
ไปปลูก เช่น ข้าวโพด ถั่ว เป็นต้น แล้วลองวัดดู วัดผลดู เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า
พอลดลงแล้ว เราก็ได้สัดส่วนอย่างแน่ชัดเลยว่า การสูบน้ำเราจะต้องสูบ
น้ำในช่วงใดอย่างไร การใช้น้ำจืดต้องใช้ชำระล้างในลักษณะอย่างไร ระยะ
เวลาสักเท่าไร การใช้น้ำจืดเป็นส่วนต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ต้องใช้น้ำสักเท่าไร
อย่างไร สรุปว่า ขั้นตอนก็เป็นลักษณะนี้

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

จากที่ได้ฟังทฤษฎีการปรับปรุงดินเปรี้ยวโดยวิธีแก้ดินแล้วอาจจะ
มีผู้สงสัยว่ามีนักวิชาการ นักวิจัยค้นคว้าคนใดเคยมีแนวความคิด
หรือเคยค้นคว้าทดลองวิธีการดังกล่าวมาก่อนหรือไม่ เรื่องนี้ ดร.สุเมธ
ตันติเวชกุล กล่าวว่

ดร.สุเมธ

เท่าที่ทราบแนวทางของนักวิชาการที่จะใช้น้ำจืด หรือปูนมวลไปแก้
ความเปรี้ยวหรือกรตนั้น เป็นทฤษฎีอยู่แล้ว เขาก็พยายามใช้อยู่บ้าง ไป
แนะนำชาวบ้านให้ใช้น้ำจืดเพื่อต้องการขจัดความเปรี้ยว แต่การแก้ไขใน
ลักษณะที่เบ็ดเสร็จ และลักษณะเร่งห้องแลปธรรมชาติของการวิจัยให้ได้

ผลเร็วยิ่งขึ้น ผมไม่เคยเห็นที่ไหนและผมไม่ได้รับทราบมาก่อนก็เกือบจะกล่าวยืนยันว่า ยังไม่มีนักวิชาการคนไหนทำมาก่อนก่อนที่จะมีพระราช-
 กระแสรับสั่งในเรื่องนี้ เพราะว่า การจะแบ่งเป็นพล็อต แล้วก็สร้างลักษณะ
 ที่นอกเหนือจากธรรมชาติเพื่อจะเร่งการวิจัย รู้สึกไม่มีการทำกันเลย จำได้
 ว่า พอรับสั่งครั้งแรกว่าโครงการแก่งดิน นักวิชาการก็ทำหน้างั้น ๆ ไปหมด
 เพราะว่า ไม่เคยชินกับการทดลองทดสอบในขณะนั้น อาจจะต้องใช้
 ขบวนการธรรมชาติที่กินเวลาอันยาวนานมาก กว่าจะได้ผล บางที่ชาวบ้าน
 อาจจะรอไม่ไหวก็ได้ แต่พระราชทานแนวพระราชดำริให้และทรงอธิบาย
 ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างละเอียด ตอนหลังก็เกิดความเข้าใจขึ้นมา ผมจำได้ว่า
 รับสั่งในปีนี้ ปีรุ่งขึ้นเสด็จไป ผลตอนแรกก็ออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนเลย
 ผมเองไม่ใช่นักวิชาการ ก็ได้เห็นชัดเจนว่า แต่ละร่องที่แบ่ง ๆ กัน แต่ละวิธีนั้น
 ผลมันเกิดขึ้นมาอย่างไร เพราะเราเห็นเลย ข้าวโพด ถั่ว มันขึ้นมาใน
 ลักษณะไหน บางร่อง ใบเต็มไปหมด แต่เมล็ดไม่มี ฝักไม่มี บางต้นก็แกรน
 ไปเลย บางต้นก็สู้ไม่ไหว เรามีแปลงเปรียบเทียบตลอดเวลา เพราะฉะนั้น
 ขอยืนยันว่า ก่อนหน้านั้นไม่มีแนวทางในลักษณะนี้มาก่อน ซึ่งนักวิชาการ
 ไม่ได้นึกถึงไม่ได้คิดถึงขนาดนั้นด้วยซ้ำไปนะครับ

บรรยาย (ปรานี)

หลังจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริ
 ทฤษฎี “การแก่งดิน” จนทำให้ดินเปรี้ยวจัด สามารถปลูกพืชได้แล้ว
 พระองค์ได้พระราชทานทฤษฎีดังกล่าวไปทดลองในพื้นที่ใดบ้าง และ
 ผลการทดลองเป็นอย่างไรนั้น เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ดร.สุเมธ
 ตันติเวชกุล ได้เล่าว่า

ดร.สุเมธ

พอเราศึกษาได้แล้วมีวิธีการแก้ไขอย่างไรแล้วก็เป็นเรื่องของการ
 พัฒนา คือ ต้องกระจายผลออกไปข้างนอก ก็ได้นำเอาความรู้ความอ่าน
 นั้นมาจัดทำเป็นคู่มือการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อการเกษตร ขึ้นแจกจ่าย
 ให้กับนักวิชาการ เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป ตัวอย่างที่เห็นชัด คือ ที่บ้าน
 โคกอิฐ โคกโน ตำบลทอน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส แต่เดิมเป็น
 พื้นที่ที่มีดินเปรี้ยวจัดมาก และไร่หนึ่งทำนาได้ ๗-๘ ถึง ๑๐ ถึงเป็นอย่างมาก
 หลังจากนำเอาวิธีการแก่งดินที่สำเร็จแล้ว นำไปเสนอแนะให้แก่เกษตรกร
 เวลาที่เขาได้ข้าวถึง ๔๐-๕๐ ถึงต่อไร่ ซึ่งนับว่าดีมาก แม้แต่พื้นที่ที่มีได้เป็น
 พรุ ก็ไม่สามารถผลิตได้ด้วยซ้ำไป อันนี้เป็นเรื่องที่ทรงมีพระราชกระแส
 รับสั่งให้มีการทดลองทดสอบวิจัยจนสำเร็จออกไปสู่พี่น้องประชาชน

บังเกิดผลขึ้นมา เวลาที่รู้สึกว่าเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีความ
ดีอกดีใจมาก ก็นับเป็นความสำเร็จของการค้นคว้า

นอกเหนือไปจากนั้น ทรงตระหนักว่าเมื่อปรับปรุงแล้วจะต้องชยัน
ด้วย คือว่า อย่าทิ้งเอาไว้ เพราะถ้าปรับปรุงแล้วทั้งสภาพเดิมไว้ ดินก็จะ
กลับมาเปรี้ยวจัดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็จะเปล่าประโยชน์ เพราะฉะนั้น
พระองค์ทรงกำชับนักหนาทีเดียวว่า เมื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดให้คืนสู่
สภาพที่สามารถปลูกพืชได้จะต้องทำการปลูกพืชอย่างต่อเนื่อง อย่าปล่อย
ดินทิ้งไว้มีฉะนั้นพอกลับกันก็ต้องมาปรับกันใหม่กันที่เสียเวลาเสียทั้งเงิน
วิธีการใช้ดินที่เราว่ามันลดความเปรี้ยวจัดลงนั้นก็มิใช่เรื่องชั่วอย่างเดียว
สามารถปลูกพืชอย่างอื่นไปด้วย ซึ่งเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ
นักวิชาการของศูนย์ก็ออกไปสาธิตในที่ต่าง ๆ ให้ราษฎรได้เห็นและมี
ตำรับตำราต่าง ๆ แจกให้ราษฎรได้ดูได้อ่านได้ทดลองทดสอบในพื้นที่ด้วย
เพราะฉะนั้น ในขณะนี้พื้นที่เริ่มต้นจากรอบ ๆ ศูนย์ก่อน และก็ห่าง ๆ ออก
ไปทุกทีที่มีลักษณะเป็นกรดเป็นพรุ พอได้วิธีการนี้ไปก็สามารถที่จะพลิก
โฉมหน้าดินขึ้นมาให้ก่อประโยชน์ได้และอย่างที่ทรงรับสั่งไว้ว่า ต้องทำ
อย่างต่อเนื่อง เพราะเดี๋ยวก็กลับไปเป็นกรดอีกก็ต้องเริ่มแก้กันอีกไม่รู้จบ
เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า พอเราแก้ตกแล้ว ชีวิตของประชาชนคือ
เป้าหมายที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนานั้นคือ
*ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีรายได้เพิ่มขึ้น ผลผลิตก็เพิ่มขึ้นดีขึ้นเพิ่มขึ้นตั้ง
๔-๕ เท่าตัว สภาพเศรษฐกิจ สังคม และผลสุดท้ายจิตใจก็ได้รับไปด้วยครับ*
จะเห็นได้ว่าทรงเป็นนักปฐพีวิทยาที่พร้อมด้วยทั้งภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติด้วย
แม้กระทั่งสิ่งเล็กน้อย ๆ ก็ได้ใช้ความสังเกตเสนอแนะให้ประชาชนได้ใช้
ประโยชน์จากผลการวิจัยนั้น ด้วยพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเข้าพระทัยถึงธรรมชาติของดินและการเปลี่ยนแปลง
ของดิน ทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกลเล็งที่มาของปัญหา ทรงเน้นต้องรู้
เสียก่อน รู้ที่มาของปัญหาวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ได้ภาพรวมทั้ง
ด้านความกว้างความลึก จนกระทั่ง มีทางออกแล้วก็มีพระราชดำริให้ริเริ่ม
งานในด้านที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ หรือหาทางออกที่เป็นลักษณะการ
แก้ไขปัญหาโดยถาวรแบบยั่งยืน คือ ตลอดไปสามารถใช้ได้ เพราะฉะนั้น
จะเห็นว่าพระอัจฉริยภาพนี้ทำให้ราษฎรที่เคยยากจนมาก่อนในอาณา
บริเวณนั้นได้หลุดสภาพความยากจน อย่างน้อยสามารถปลูกข้าวได้ปีละ

๔๐-๕๐ ดังต่อไปนี้ก็เป็นผลผลิตที่ดีมากครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย(ปราณี)

ด้วยพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเข้าพระทัยถึงธรรมชาติของดินและการเปลี่ยนแปลงของดินทรงมีสายพระเนตรที่กว้างไกลเล็งเห็นถึงที่มาที่ไปแห่งปัญหาและวิเคราะห์ปัญหานั้นอย่างมีระบบ เป็นภาพรวมทั้งด้านกว้างและด้านลึก จึงมีพระราชดำริที่ริเริ่มสร้างสรรค์สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยในด้านปฐพีวิทยา อันเป็นที่มาแห่ง “โครงการแก้ล้างดิน” เมื่อแก้ล้างดินแล้วสิ่งที่ได้รับมิใช่เพียงความรู้หรือรายงานผลการวิจัยที่เก็บไว้บนหิ้งหนังสือ แต่ได้เป็นตำราที่เกิดจากการทดลองทำจริง จากนั้นก็นำไปใช้ได้ผลปรากฏเป็นรูปธรรมที่มองเห็นจับต้องได้ในพื้นที่ดินเปรี้ยวของเกษตรกรและแก้ปัญหาได้ชัดเจน จึงนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่องค์พระประมุขของประเทศพระราชทานแก่มวลหมู่เกษตรกรผู้ยากไร้อย่างหาที่สุดมิได้ค่ะ

เพลง

กษัตริย์-เกษตร

พระอัจฉริยภาพด้านการประดิษฐ์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

นายบรรจง วรธนะพงษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี แห่งการครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยและเอาพระทัยใส่ประชาชนและประเทศชาติอย่างสม่ำเสมอตลอดมาในทุก ๆ ด้านด้วยพระอัจฉริยภาพของพระองค์ที่ทรงทุ่มเทเพื่อพัฒนาคนและประเทศทำให้ประเทศไทยรอดหน้าอยู่อย่างสงบบรมเย็นมาจนทุกวันนี้

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ไกลกังวล (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านหนึ่งซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทยกลับฟื้นคืนสู่สภาพที่ดีขึ้นคือพระอัจฉริยภาพด้านการประดิษฐ์คิดค้น จนเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นประโยชน์และรู้จักกันแพร่หลายในต่างประเทศอีกด้วย

ดร.สุเมธ

ทรงสนพระทัยในเรื่องนี้มาโดยตลอด และทรงมีความรู้ทางด้านนี้จริง ๆ เพราะทรงทำเอง อะไรต่ออะไรเอง พอระยะหลัง ๆ นี้ ก็ทรงนำ

พื้นความรู้ต่างๆ (ผมรู้สึกอย่างนั้น) ก็ได้ทรงนำเรื่องนี้เข้ามาประกอบ
 ค้นหาวิธีการหรือว่าใช้เครื่องจักรเครื่องกลเครื่องมือใดๆ เข้ามาช่วยเหลือ
 ในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมก็ตาม
 หรือว่าสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนในแต่ละลักษณะที่ได้เข้าไปแก้ไขปัญห
 ปัจจุบันทันด่วน และแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าให้ทุเลาลงไป ก็ทรงใช้อยู่
 ตลอดเวลา ก็ได้ทรงค้นคิดเครื่องจักรกลอะไรขึ้นมาสักอันหนึ่ง ก็คือ
 เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำแบบหมุนช้า หรือเรารู้จักในขณะนี้คือ**เครื่อง**
กังหันน้ำชัยพัฒนา ก็สร้างเป็นการเอากังหันน้ำนั้นลอยอยู่บนทุ่นลอยอัน
 หนึ่ง บนทุ่นลอยมีลักษณะ ๒ ทุ่น ประกอบกัน ตรงกลางนั้นจะมีใบพัด
 ขับเคลื่อนน้ำหมุนรอบเป็นวงกลม แล้วก็วงกลมนี้จะมีเครื่องยนต์ที่จะตัก
 น้ำขึ้นไป พอหมุนขึ้นไปก็จะตักน้ำหรือวิดน้ำขึ้นไป แล้วก็ปล่อยเป็นฝอย
 กลงมา เพราะว่าในกระบอกตักนั้นจะมีรูอยู่ ระหว่างที่หมุนขึ้นไป แล้วเอา
 น้ำขึ้นไปเทแล้วปล่อยลงมา น้ำ หยดน้ำและกระแสน้ำต่าง ๆ ก็จะสัมผัสกับ
 อากาศอย่างทั่วถึงทำให้ออกซิเจนสามารถที่จะละลายผสมกับน้ำได้เร็ว
 และในช่วงที่น้ำเสียถูกยกขึ้นมาและนำตกลงไป ระหว่างที่ถูกกระทบสัมผัส
 กับอากาศทำให้เกิดฟองอากาศจมตามลงไปด้วย ทำให้เกิดการกระแสไหล
 ของน้ำตามกังหันที่หมุนนั้นด้วย ก็ทำให้น้ำไหลไปตามทิศทางที่เรา
 ต้องการหรือเรากำหนดได้

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากคำบอกเล่าของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา
 ถ้าวางนิกย้อนหลังไปเมื่อปี ๒๕๓๖ คงจำกันได้ว่าวันที่ ๒ กุมภาพันธ์
 พุทธศักราช ๒๕๓๖ เป็นวันประวัติศาสตร์ของไทยอีกวันหนึ่ง คือวันที่ได้มี
 การจดทะเบียนและออกสิทธิบัตรให้แก่รัชฎีร์พระองค์แรกของโลก ที่ทรง
 คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาและรักษาสิ่งแวดล้อม
 และเป็นสิ่งประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศเครื่องที่ ๙ ของโลกที่ได้รับ
 สิทธิบัตร.....**กังหันน้ำชัยพัฒนา** หรือเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้า
 แบบทุ่นลอย...นั่นเอง

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในเรื่องของการ
 ประดิษฐ์เครื่องจักรกลใช้พลังงานรูปแบบต่างๆอีกหลายรูปแบบด้วยกัน
 ซึ่งก็มีกรมชลประทานรับสนองพระราชดำริตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๐
 เป็นต้นมา ดังที่นายบรรจง วรธนะพงษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและพัฒนา

เครื่องจักรกล สำนักงาน กปร. เล่าให้ฟังว่า

นายบรรจง

ความจริงเครื่องกังหันน้ำชัยพัฒนา เป็นเครื่องกลเติมอากาศที่ พระองค์ท่านมีพระราชดำริเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ในระยะที่สิ่งแวดล้อมมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำเสียมากมาย อันที่จริงแล้วย้อนหลังไปถึงปี ๒๕๒๐ พระองค์ท่านพระราชทานพระราชดำริมีอีกเยอะแยะ ที่เกี่ยวกับเครื่องจักรกล การเกษตรและเครื่องจักรกลการชลประทาน อะไรอย่างนี้ ซึ่งมีทั้งการกลับ ด้วยแรงคนก็มี กลับด้วยพลังน้ำ แล้วก็เครื่องกลไฟฟ้าอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ยกตัวอย่าง ก็ย้อนหลังไปแล้วจะมี**เครื่องจักรกลตามพระราชดำริอีก ๑๑ อย่าง** เช่น **เครื่องสีข้าวใช้แรงคน** ก็พัฒนาสร้างเครื่องสีข้าวให้ชาวไทยภูเขา จากรูปแบบการตำข้าวเปลือกเพื่อกระเทาะข้าว ซึ่งมีขั้นตอนคัดเปลือกข้าว ด้วยการคัดต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วเปลี่ยนมาใช้เป็น **เครื่องจักรเพื่อกระเทาะข้าวเปลือก** โดยมีการแยกเปลือกข้าวออกเพื่อให้ได้ข้าวสารหรือข้าวอนามัย แล้วก็**มีเครื่องนวดข้าวใช้แรงคน** ก็คล้าย ๆ ว่า พระองค์ท่านอยากให้ ชาวเขาได้ใช้เครื่องมือเครื่องมือที่ทันสมัยในการเอากระบอไม้ไผ่มาทำ ระบบส่งน้ำใช้แบบประหยัดราคาถูก ๆ แล้วก็ **เครื่องสูบน้ำใช้เหยียบ** ก็ใช้ คล้ายกับว่าเอาไปแทนฝักบัวรดน้ำก็คล้ายกับว่าสามี่เป็นคนถือเครื่องสูบน้ำ แล้วก็กรรขาก็เอาฝักบัวนั้นไปใช้รดน้ำผัก แล้วก็มรดน้ำพระที่นั่งอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ พระองค์ท่านก็พระราชทานให้ มีทั้ง ๔ ล้อ และก็ ๒ ล้อ คือมี ผู้โดยสาร ๒ คน ก็มี แล้วก็**มี เครื่องตะบันน้ำหรือไฮโดรลิคแลมป์** เป็น เครื่องสูบน้ำ เหมาะสำหรับติดตั้งตามฝายหรือตามอาคารชลประทาน แล้วก็**มี เครื่องสูบน้ำกังหันน้ำ** อันนี้ก็ใช้พลังน้ำเพื่อสูบน้ำไปให้กับพื้นที่สูง ซึ่งคล้าย ๆ ว่าเกษตรกรรมมีพื้นที่สูง เมื่อสร้างเขื่อนแล้วอะไรแล้วนั้นก็ไม่ได้ รับประโยชน์ พระองค์ท่านก็อยากจะให้แบ่งปันผลประโยชน์นี้ให้กับ เกษตรกรที่อยู่บนพื้นที่สูง อันนี้เป็นเครื่องสูบน้ำกังหันน้ำซึ่งมี ๒-๓ รูปแบบ แล้วก็**มี เครื่องไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก** เราติดตั้งอยู่ที่ปางตอง ที่ดอย อ่างขางก็มี ที่แม่สาใหม่ก็มี แล้วก็**มี กังหันน้ำสูบน้ำทุ่นลอย** ซึ่งเป็น ต้นแบบ ของกังหันน้ำชัยพัฒนาที่แหละ เราใช้กระแสน้ำในแม่น้ำที่ไหลเชี่ยวแล้วก็ สูบน้ำเอามาใช้ในการรดผักของเกษตรกรตามริมฝั่งแม่น้ำ แล้วก็**มี เครื่องสูบน้ำพลังน้ำไหลชัยพัฒนา** ใช้กระแสน้ำที่ไหลแรงประมาณ ๑ เมตรต่อวินาที มาสูบน้ำให้เกิดประโยชน์ ทั้งหมดนี้ก็เป็นเครื่องจักรกลที่ พระราชทานพระราชดำริเมื่อย้อนหลังไปเมื่อปี ๒๕๒๐ นะครับ

- พัชรินทร์ สำหรับเครื่องจักรกลที่เป็นที่รู้จักกันดีในปัจจุบันนี้ก็คือเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ หรือที่เราเรียกกันดีในนามว่า กังหันน้ำ ชัยพัฒนานั้นจะกังหันน้ำชัยพัฒนานี้ทรงมีพระราชดำริตั้งแต่เมื่อไหร่ แล้วก็สำเร็จเป็นสิ่งประดิษฐ์ตั้งแต่เมื่อไรคะ
- นายบรรจง **กังหันน้ำชัยพัฒนา** พระองค์พระราชทานพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ แล้วก็เมื่อมาได้ทำคล้าย ๆ ว่าใช้งานได้ผลดีพอสมควรแล้วก็ได้จดทะเบียนคือ**ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ และในโอกาสเดียวกันเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๖ สภาวิจัยแห่งชาติก็ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลที่ ๑ แล้วถวายเงินอีกด้วยจำนวน ๗ แสนบาท** เพื่อพระราชทานแก่มูลนิธิฯ สำหรับใช้ในการค้นคว้าวิจัยต่อไปครับ
- พัชรินทร์ นอกจากที่ทรงมีพระราชดำริในด้านสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ดังที่บอกไปแล้วนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับเครื่องกลเติมอากาศแบบอื่นๆ มีพระราชดำริที่จะให้ประดิษฐ์คิดค้นหรือทำให้สร้างขึ้นมาเพื่อเหมาะสมแก่การใช้งานในสภาพภูมิประเทศต่างๆ อีกบ้างหรือเปล่าคะ
- นายบรรจง มีครับ มีอีกประมาณ ๙ รูปแบบ คล้าย ๆ กับว่านอกจากกังหันน้ำชัยพัฒนาแล้วก็แต่ละแบบตั้งแต่เครื่องเป่าอากาศลงใต้น้ำแล้วก็ยังมีที่เรียกว่า **ชัยพัฒนาซูเปอร์ฟองแอร์ก็มี หรืออะไรต่างๆ นี้ หรืออาร์เอ็กซ์ ๕ แอร์เจท** อะไรต่างๆ เหล่านี้ **เครื่องตีน้ำ ชัยพัฒนา น้ำพุน้ำชัยพัฒนา** อะไรต่างๆ เหล่านี้ เป็นพระราชดำริซึ่งใช้งานแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ ซึ่งบางครั้งก็ใช้ร่วมกัน
- พัชรินทร์ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังที่คุณบรรจงได้เล่าไปแล้วว่า ได้มีการประดิษฐ์แล้วก็ใช้งานทั่วไปหรืออย่างไรคะ
- นายบรรจง ตอนนี้ก็ยังมีหน่วยภาครัฐกับภาคเอกชนขอมาทางมูลนิธิฯ มากมายเท่าที่เราติดตั้งกังหันน้ำชัยพัฒนาไปแล้วก็ประมาณ ๑๐๕ เครื่อง ที่ใช้มากที่สุดคือกังหันน้ำชัยพัฒนา รองลงมาคือเครื่องแอร์เจทที่พระองค์พระราชทานรูปแบบมาให้
- พัชรินทร์ ตามที่นายช่างบรรจง วรรณะพงษ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกล และรับสนองพระราชดำริจากพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวในด้านนี้ พระองค์มีพระราชดำริ หรือมีพระราชวินิจฉัย หรือทรงพระราชทานคำแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์หรือเครื่องจักรกลต่างๆ อย่างอื่นอีกบ้างหรือเปล่าคะ

นายบรรจง

ส่วนใหญ่จะเน้นมาทางด้านเครื่องจักรกลการเกษตร เครื่องจักรกลชลประทาน และเครื่องจักรกลเติมอากาศ ซึ่งปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่พระองค์จะทรงพระราชทานมาเป็นรูปแบบของแพคเกจก็ได้ หรือบางครั้งพระองค์จะรับสั่งให้รองสมุหราชองครักษ์โทรศัพท์มาประสานกับผมอยู่ตลอดเวลา ในระหว่างที่เรากำลังวิจัยหรือว่าจัดสร้างเพื่อสนองพระราชดำริของพระองค์ท่าน พระองค์ท่านจะรับสั่งมาตลอดเวลา

พัชรินทร์

หลังจากที่มีการประดิษฐ์แล้วนำไปติดตั้งตามที่ต่างๆ ในสิ่งประดิษฐ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวพระราชดำรินี้ เมื่อติดตั้งที่ใดหรือครั้งใด พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปบ้างหรือเปล่าคะ

นายบรรจง

ก็มีบ้าง อย่างระยะแรกพระองค์ทรงรับสั่งให้นำไปติดตั้งที่อาคารชัยพัฒนาในสวนจิตรลดา เมื่อปี ๒๕๓๒ แรกๆ เมื่อเสร็จแล้ว ไปทดลองให้ทอดพระเนตร พระองค์จะรับสั่งต่อไปเพื่อจะเสริมให้ว่าต้องปรับปรุงอะไรบ้าง ในต่างจังหวัดที่หนองสนม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ก็ทรงทอดพระเนตรว่าได้เอาไปติดตั้งแล้ว เราได้เอาไปติดตั้งแล้ว ๔ เครื่อง ที่หนองสนม จังหวัดสกลนคร พระองค์ท่านก็พอพระราชหฤทัยมาก แล้วก็รับสั่งต่อเนื่องจากควรจะปรับปรุงอะไร เมื่อใช้งานในสนามแล้วมีปัญหาอะไรต่างๆ เหล่านี้คือ แนวพระราชดำริของพระองค์ท่านคือทำไปด้วยติดตั้งด้วยแล้วก็วิจัยไปด้วยคือที่อื่นคล้ายๆ กับว่าวิจัยให้ได้ ทดลองให้ได้ผลดีเสียก่อนถึงไปติดตั้ง นั้นเป็นการที่ช้า ก็เลยว่า เอาละ...เพื่อความรวดเร็ว เพื่อช่วยเหลือสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นน้ำเสียตามแหล่งน้ำธรรมชาตินั้นก็ควรรีบไปทำเลย เป็นการนำร่องแล้วก็แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระยะสั้นไปด้วย

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากสิ่งประดิษฐ์ทั้งหลายทั้งปวงนี้ แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพด้านการประดิษฐ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างแท้จริง และเป็นผลงานจากความห่วงใยของพระองค์ที่ทรงมีต่อคุณภาพชีวิตและ

ความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ซึ่งเป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไป โดยเฉพาะผู้ใกล้ชิดและรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท อย่างเช่น ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา และนายบรรจง วรรณนะพงษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกล สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ดร.สุเมธ

ทรงเป็นนักวิศวะ ทรงสนพระทัยในเรื่องนี้มาโดยตลอด และก็ทรงมีความรู้ทางด้านนี้จริง ๆ ทรงทำเอง พอระยะหลัง ๆ นี้ ก็ทรงนำพื้นความรู้ต่าง ๆ เข้ามาประกอบค้นหาวิธีการหรือว่าใช้เครื่องจักรเครื่องกลเครื่องมือใด ๆ ต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมก็ตาม หรือว่าสภาพของสิ่งแวดล้อมของชุมชนในแต่ละลักษณะที่ว่าเข้าไปแก้ไขในปัญหาปัจจุบันทันด่วนหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ทุเลาลงไปก็ทรงใช้อยู่ตลอดเวลา ก็ทำให้พวกเราได้สนุกสนาน เพราะว่าได้สนุกด้วยและก็ค้นหาวิธีที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้คนด้วยนะครับ

นายบรรจง

ความรู้สึกนึกคิดของผม...เป็นพระมหากษัตริย์คุณเป็นอย่างยิ่งที่ผมได้มีโอกาสรับใช้พระองค์ท่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ และในชีวิตนี้ก็คิดว่ารู้สึกพอใจและก็เป็นเกียรติแก่ตัวผมเองและวงศ์ตระกูล และก็พระองค์ท่านก็พระราชทานข้อคิดอะไรต่าง ๆ ให้ผมมากมาย ทำให้ผมเป็นนักประดิษฐ์ไปในตัว พระองค์ท่านก็เหมือนพระอาจารย์ของผม

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

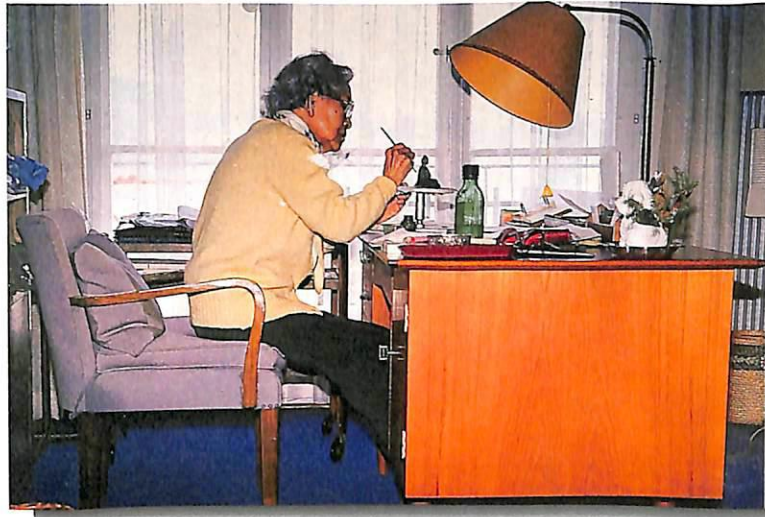
บรรยาย (พัชรินทร์)

เป็นที่ทราบกันดีว่า สิ่งต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคิดค้นและทรงประดิษฐ์ขึ้นมาทั้งหลายทั้งปวงนั้น ก็คงจะสะท้อนให้เห็นพระอัจฉริยภาพและพระวิริยะอันสูงส่งของพระองค์ ในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยส่วนรวม และทรงเป็นแบบฉบับให้กับปวงชนชาวไทยเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท สร้างสรรค์พัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่มวลมนุษย์และประเทศชาติต่อไป

เพลง

อันความกรุณาปราณี...

พระราชจริยาวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
คือ ทรงใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า

เจริญรอยพระยุคลบาทพระบรมราชชนนี (๒)

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายขวัญแก้ว วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

ท่านผู้หญิงบุญเรือน ชุณหะวัณ พล.ต.ท.สมควร ทริกุล

คุณพิภพแก้ว ไกรฤกษ์ อดีตประธานนักเรียนไทยในสวีตเซอร์แลนด์

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

อันความกรุณาปราณี

บรรยาย (อรุณี)

ในวันนี้ขอเสนอเรื่อง “เจริญรอยยุคลบาทพระบรมราชชนนี” ตอนที่ ๒ ซึ่งในตอนแรกได้กล่าวถึง พระราชกรณียกิจแห่งพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในด้านการสงเคราะห์ราษฎรและตำรวจตระเวนชายแดน การส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชนในชนบท รวมทั้งการจัดตั้งหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ พอสว. บริการประชาชนในถิ่นทุรกันดารไปแล้วนะคะ ในครั้งนี้ จะได้นำเสนอพระราชกรณียกิจด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนา พระคุณธรรมและพระราชจริยวัตร อันเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สมควรที่ชาวไทยจะได้เจริญรอยพระยุคลบาทของพระองค์

อ่านกลอน

ขอเจริญรอยพระยุคลบาท

บรมราชชนนีศรีสยาม

ผู้ทรงคุณต่อแผ่นดินสิ้นทุกยาม

เทิดพระนามสถิตในใจนิรันดร์

บรรยาย (อรุณี)

การที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงใส่พระทัยในการศึกษาและปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์นั้นนับเป็นพื้นฐานสำคัญแห่งการดำรงพระชนม์ชีพและการปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ซึ่ง

บังเกิดสัมฤทธิผลแก่พระองค์ ราชวงศ์และบ้านเมืองตั้งประจักษ์ชัดใน
ทุกวันนี้ พระองค์ทรงเจริญพระเมตตากรุณาวิริยะอุตสาหะและขันติธรรม
อันยิ่งยวด และยังทรงปลูกฝังคุณธรรมนี้แก่พระโอรส พระธิดา โดย
สั่งสอนและปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่าง นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริใน
การเผยแผ่ธรรมะไปในหมู่ประชาชนโดยเฉพาะชาวบ้านสามัญ ได้นำ
ความรู้ทางพุทธศาสนาไปใช้ปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
การส่งเสริมการศึกษาและการปฏิบัติธรรมทางพุทธศาสนาตามพระราชดำริ
นั้น โปรดให้จัดขึ้นหลายรูปแบบ เช่น ให้มีปาฐกถาธรรมเป็นครั้งคราวให้มี
การบรรยายธรรมซึ่งเรียกว่า “รายการบริหารทางจิต” ทางสถานวิทยุออส.
พระราชวังดุสิต เป็นประจำทุกเช้าวันอาทิตย์ มีทั้งรายการสำหรับผู้ใหญ่
วัยรุ่น และเด็กเล็ก การจัดพิมพ์หนังสือธรรมะทางพุทธศาสนา สำหรับ
พระราชทานแก่ข้าราชการประชาชนโดยทั่วไปเป็นต้น หลักธรรมที่ทรงเน้น
เป็นพิเศษ คือ **มรวาสธรรม** หรือ **หลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน** ที่เข้าใจได้
ง่ายและไม่ยากต่อการนำไปปฏิบัติ สำหรับพระองค์นั้นจะได้รับ
พระราชทานคำแนะนำในการดำเนินชีวิตด้วยหลักธรรมอยู่เสมอ ดังเช่น

นายขวัญแก้ว

คือรับสั่งที่ประเทศสวีเดนแลนด์ เมื่อครั้งเสด็จประพาสทาง
รถยนต์ระหว่างทางรับสั่งว่า คนเรามีจักรยานก็ไปได้เร็วกว่าเดิน ถ้ามี
รถยนต์เล็กก็ได้เร็วกว่าจักรยาน ความพอใจหรือไม่พอใจเกิดขึ้นด้วยตัว
ของเราเอง ถ้าเราเปรียบเทียบตัวเองกับคนที่มากกว่าเราก็คงรู้สึกด้วย
แต่ถ้าเทียบกับคนที่น้อยกว่าเรา ก็รู้สึกว่ามีมากกว่า ดังนั้นถ้าไม่รู้จัก
พอเพียงเท่าไรก็ไม่อาจจะรู้จักพอได้ ได้เคยพระราชทานคติพจน์ของ
มองต์เตออร์ ชิเอ นักเขียนชาวฝรั่งเศสไว้ในสมุดบันทึกที่ได้รับพระราชทาน
ความว่า **“ถ้าเราเพียงอยากจะมีความสุขเราก็จะหาได้ในไม่ช้านัก แต่ถ้า
เราจะหาความสุขยิ่งกว่าผู้อื่นก็ออกจะยาก เพราะเราเชื่อว่าคนอื่น ๆ นั้น
มีความสุขยิ่งกว่าที่เราเป็นจริง ๆ”**

อรุณี

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นแบบอย่างของ
พุทธมามกะที่ถึงพร้อมด้วยความดีงามทั้งปวง ทรงยึดในหลักพระธรรมใน
การดำรงพระชนม์ชีพตลอดมา นอกจากนี้ยังทรงส่งเสริมการศึกษาและ
ปฏิบัติธรรมให้แพร่หลายในหมู่พสกนิกรชน เพื่อให้บังเกิดประโยชน์แก่
ตนเองและสังคมนับเป็นแนวทางที่ตรงตามทีพระพุทธานุศาสนิกชนควร

ประพุดตามเพื่อสร้างสรรค์พระพุทธศาสนาให้ดำรงมั่นสืบไป

อรุณี

พระราชจริยาวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่สมควรเป็นแบบอย่างของบุคคลทั่วไปอีกประการหนึ่ง คือ **ทรงใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า** การปฏิบัติพระราชกรณียกิจล้วนเป็นประโยชน์ยิ่ง ทั้งพระองค์เอง ผู้ใกล้ชิดพระยุคลบาทและต่อส่วนรวม เวลาในที่นี้หมายถึง ยามที่ทรงว่างเว้นจากพระราชกรณียกิจหลัก หรือยามใดก็ตามที่ทรงมี เวลาเหลือระหว่างปฏิบัติพระราชภารกิจ เช่น ขณะประทับบนเครื่องบิน พระที่นั่งเป็นต้น งานอดิเรกที่พระบรมราชชนนีทรงโปรดมาตั้งแต่ยังทรง พระเยาว์ก็คือ **ทรงกีฬา** พระองค์ทรงกีฬาได้หลายอย่าง เช่น เทนนิส แบดมินตัน ทรงม้า ทรงสกี และเมื่อทรงเจริญพระชนมายุสูง ก็ยังทรงกีฬา เปตองอยู่เสมอ ทำให้พระองค์มีพระพลานามัย แข็งแรง งานอดิเรกอีก อย่างหนึ่ง ตั้งแต่ยังทรงเป็นนักเรียนพยาบาลและทรงปฏิบัติต่อมาอีก เป็นเวลายาวนานก็คือ **การถ่ายรูปและการถ่ายภาพยนตร์** พระราชอัยยาคัย นี้ได้สืบทอดมายังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และกลายเป็นอุปกรณ์สำคัญในการประกอบ พระราชกรณียกิจต่างๆ พระราช- อัยยาคัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสมเด็จพระเจ้าก็คือ **สนพระทัยในเรื่อง การเกษตร** โปรดการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว โปรด ธรรมชาติโปรดพระราชดำเนินปีนภูเขาจะทรงเลือกเก็บดอกไม้ป่าที่ขึ้นทั่วไป มาทับให้เป็นดอกไม้แห้งมาพับเป็นบัตรอวยพรหรือติดบนสิ่งของต่างๆ นอกจากนี้**ทรงประดิษฐ์ศิลปกรรม**อื่นๆ อีก คือ การเขียนเครื่องกระเบื้อง การทำเครื่องเคลือบดินเผา การปักผ้า การปั้นพระพุทธรูป งานประดิษฐ์ เหล่านี้นอกจากพระองค์ทรงใช้เอง และพระราชทานแก่ผู้ใกล้ชิดแล้ว บาง ส่วนโปรดนำไปขายเพื่อการกุศลอีกด้วย นับว่าพระองค์ได้ใช้เวลาอย่าง คุ่มค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง พระราชกรณียกิจส่วนนี้ยังสะท้อนให้เห็น พระราชดำริในเรื่อง การรู้จักใช้ รู้จักพอใจ ความเรียบง่าย และการ ประหยัดอีกด้วย ดังที่ พล.ต.ท.สมควร หริกุล ผู้เคยรับใช้เบื้อง พระยุคลบาทในราชการตำรวจตระเวนชายแดนได้กล่าวไว้

พล.ต.ท.สมควร

ในการเสด็จไปทุกหนทุกแห่งทางเครื่องบินก็ดี หรือโอกาสเวลา ว่างต่างๆ นั้นจะสังเกตเห็นว่าพระองค์ท่านทรงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ที่สุด ไม่ว่าจะประทับบนเครื่องบินนั่งประทับหรือว่าตรงไหนก็ตาม จะต้องทรงงานทุกครั้งไป ไม่ทรงอ่านหนังสือก็ทรงถักเน็ตตั้งในเครื่องบิน

หรือทรงทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นก็เป็นตัวอย่างทรงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ที่ทุกคนควรนำมาคิดพิจารณา นอกจากนั้นเวลาที่รับประทานอาหารก็ดี หรือเวลาที่จัดทำอะไรก็ตามลักษณะประหยัดจะเห็นได้ชัดเลยว่าถ้าใครก็ตามจะรับประทานอาหารให้เหลือไว้จะไม่ทรงดูอะไรหรอกแต่จะสอนให้รู้จักประหยัด หรือรู้จักแบ่งปันสิ่งของ หรือประหยัดในการไปสิ่งต่างๆ เหล่านั้น นี่ก็เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของการประหยัดที่เห็นได้เด่นชัด

อรุณี

พระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เกี่ยวกับเวลาเป็นของมีค่านี้ได้รับการถ่ายทอดเป็นบทเพลงที่ชื่อว่า “เวลากับชีวิต”

เพลงคั่น

เวลากับชีวิต

อรุณี

สิ่งที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้พระราชทานแก่แผ่นดินนั้น นอกจากแบบอย่างของพระราชจริยาวัตรอันงดงาม พระราชมณเฑียรกิจที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาตินานัปการแล้วยังพระราชทานพระราโชวาทอันมีค่าที่ชาวไทยควรยึดมั่นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอีกด้วย อย่างเช่น แนวทางการอบรมบ่มนิสัยเยาวชนที่พระองค์รับสั่งขึ้นในขณะทรงพรวนดินอยู่รอบๆ ต้นบานชื่นที่ทรงปลูกไว้ที่ตำหนักวิลลาวัฒนาว่า “ต้นไม้ที่คล้าย ๆ คน ต้นบานชื่นนี้ฉันไม่ได้ปลูกด้วยเมล็ด แต่ไปซื้อต้นเล็กๆ ที่เขาเพาะแล้วมาปลูก แต่มันก็งามและแข็งแรงดี เพราะอะไรหรือ เพราะคนที่เขาขายนั้น เขารู้จักเลือกเมล็ดที่ดีและดินที่เขาเพาะก็ดีด้วย นอกจากนั้นเรายังรู้ว่าเขาจะเพาะอย่างไร ซึ่งฉันไม่สามารถทำได้เช่นเขา เมื่อฉันเอามาปลูกฉันต้องดูแลใส่ปุ๋ยเสมอ เพราะดินที่นี้ไม่ดี ต้องคอยรดน้ำพรวนดินบ่อยๆ ต้องเอาหญ้าและต้นที่ไม่ดีออก เค็ดดอกใบที่เสียๆทิ้ง คนเราก็เหมือนกันถ้ามีพันธุ์ดีเมื่อเป็นเด็กก็แข็งแรงฉลาด เมื่อพ่อแม่คอยสั่งสอนเค็ดเอาของที่เสียออกและหาปุ๋ยที่ดีใส่อยู่เสมอ เด็กคนนั้นจะเป็นคนที่เจริญและดีเหมือนกับต้นไม้และดอกบานชื่นเหล่านั้น” นอกจากนี้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ยังทรงอธิบายถึงลักษณะคนดีตามที่ผู้ทูลถามว่า “คนดีของฉันท้องเป็นคนไม่พูดปด พูดสอพลอ พูดอวดวิชา ไม่คดโกง และไม่มีความทะเยอทะยานอย่างบ้าๆ แต่พยายามทำหน้าที่ของตนให้คืออยู่ในขอบเขตของศีลธรรม” สมเด็จพระบรมราชชนนีจะพระราชทานคำแนะนำและสั่งสอนผู้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทเสมอทั้งในด้านของความรู้และแนวคิดในการปฏิบัติตนดังเช่น

ท่านผู้หญิงบุญเรือน ชุณหะวัณ ซึ่งเป็นพระญาติทางพระมารดาซึ่ง สมเด็จพระนางเจ้าทรงชุบเลี้ยงมาตั้งแต่เล็ก ๆ

ท่านผู้หญิงบุญเรือน

วันเสาร์หรือวันอาทิตย์ก็ไม่ทราบจำไม่ได้ ดิฉันไปกับเพื่อน ท่าน ต้องเรียกมาตีภาษาอังกฤษแล้วก็สอนวิชาอนามัยของผู้หญิงในวัยรุ่น จะ ต้องระวังอะไรบ้าง ท่านก็เปิดหนังสือของท่านสอน แล้วท่านก็ให้เรียนทำ บัญชี สมุดบัญชีของท่านจะเล่มใหญ่ทีเดียว ทำตารางให้ดูให้ดูอย่างนั้นนะ ว่าได้รับเงินเท่านี้ จ่ายอะไรบ้าง แล้วให้เหลือ ๒ สตางค์ จุดสำคัญตรงนี้ อยู่ กับท่านต้องรู้ว่าอะไรคืออะไรไม่ต้องรู้อะไร

อรุณี

คุณพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ อดีตประธานนักเรียนไทยในสวิตเซอร์แลนด์

คุณพิกุลแก้ว

ทรงสั่งสอนว่าพวกเราทุกคนที่ได้มาอยู่ในที่นี้โชคดีทุกคนนะ มี โอกาสได้เรียนหนังสือ แล้วบางครั้งต้องรู้จักทำตัว คือ คนธรรมดาไม่ใช่ว่า ฉันทูกคนรวย คนดีมีเงินก็คนเหมือนกัน อันนี้ทำให้เราเข้าใจประทับใจทุกคน แล้วทุกคนที่เป็นนักเรียนจะเข้าใจประโยชน์ดีเลย เพราะว่าท่านบอกว่า **คน เลือเกิดไม่ได้ แต่ความประพฤติดีประพฤตินั้นทำได้** ท่านทรง สั่งสอนนักเรียนอยู่เสมอว่า ให้รู้จักมัธยัสต์ แล้วการมีเงินไม่ใช่ว่า คือของ ทุกอย่างมันหมดไปได้ทั้งนั้น คือของนอกกาย ท่านสอนให้คนอยู่อย่างไม่ ประมาทค่ะ

เพลง

อันความกรุณาปราณี

โรงเรียนศรีสังวาลย์...

แสงสว่างทางการศึกษาของเด็กพิการ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

หม่อมราชวงศ์ วรณพร สุขเกษม

ประธานมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

อาจารย์ศิรินารถ เพียรช่าง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสังวาลย์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

เพลงพระราชนิพนธ์ แก้วตาขวัญใจ

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคงทราบดีว่า ยังมีประชากรกลุ่มหนึ่งที่เกิดมาพร้อมกับความไม่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจซึ่งก็คือ “คนพิการ” โดยเฉพาะเด็กพิการที่มักถูกทอดทิ้งหรือถูกละเลยในการเลี้ยงดูจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ทั้ง ๆ ที่ความพิการของเขาควรได้รับการรักษา แก้ไขและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้เขาจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีส่วนร่วมรับใช้และพัฒนาประเทศชาติ รวมทั้งอยู่ร่วมกับคนปกติได้ในสังคมปัจจุบัน ท่านผู้ฟังคงจะเคยเห็นเด็กพิการที่มีความสามารถทัดเทียมกับเด็กปกติ เช่น สามารถเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาได้ เล่นดนตรี ร้องเพลงได้ เป็นต้น มีเด็กพิการจำนวนมากมีใช้น้อยที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในชีวิตเช่นเดียวกับคนปกติ มีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญของการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ โดยเริ่มป้องกันความพิการ และให้การแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพและสงเคราะห์ รวมทั้งให้การศึกษาแก่ คนพิการตั้งแต่เล็กๆ เช่น มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการใน

พระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งได้ถือกำเนิดมาตามกฎหมาย จดทะเบียนเป็นมูลนิธิตั้งแต่ปี ๒๔๙๘ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงรับมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการไว้ในพระราชูปถัมภ์ของพระองค์ เป็นมูลนิธิแรกและได้พระราชทานคำแนะนำคำปรึกษาในการทำงานของมูลนิธิตลอดมา หม่อมราชวงศ์ วรรณพร สุขเกษม ประธานมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้พูดถึงการก่อตั้งและการให้บริการของมูลนิธิว่า

ม.ร.ว.วรรณพร

มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ก่อตั้งขึ้นมาประมาณ ๓๗ ปีมาแล้ว เนื่องจากตอนนั้นโรคโปลิโอระบาดในเมืองไทยมาก หม่อมราชวงศ์งามจิตต์ บุรฉัตร และอีกหลายท่านได้ร่วมกันก่อตั้งมูลนิธินี้ขึ้นมาเพื่อรักษาเด็กที่พิการจากโรคโปลิโอ คือ พิการแขน ขา ลำตัว จากนั้นก็ได้เข้าอยู่ในพระราชูปถัมภ์ค่ะ เป็นมูลนิธิแรกที่อยู่ในพระอุปถัมภ์ มูลนิธินี้ให้การสงเคราะห์เด็กพิการจากโรคโปลิโอเป็นลำดับแรก เดียวนี้ก็สงเคราะห์เด็กที่ป่วยทางสมอง ซึ่งพอเกิดมาก็พิการทางสมอง แขนลีบ ขาลีบ และยังรับผู้ที่พิการจากอุบัติเหตุด้วย พิการแต่กำเนิด คือ ไม่ใช่ตาบอด หูบอด แต่พิการ แขน ขา ลำตัวค่ะ

บรรยาย (ปราณี)

มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้จัดตั้งศูนย์บริการเด็กพิการขึ้น มีการให้บริการแก่เด็กพิการอย่างไร ประธานมูลนิธิฯ หม่อมราชวงศ์ วรรณพร สุขเกษม จะเล่าให้ฟังค่ะ

ม.ร.ว.วรรณพร

มูลนิธิของเรามีศูนย์บริการเด็กพิการซึ่งอยู่ในบริเวณมูลนิธิเอง ส่วนใหญ่เราจะรับเด็กที่มาจากต่างจังหวัดเข้ามารับการรักษาพยาบาล คล้ายกับเป็นโรงเรียนประจำที่นี้เวลาเขามารับการรักษาพยาบาลอาจจะเพื่อการผ่าตัดหรือในการช่วยเดิน เรามีนักกายภาพบำบัดที่ช่วยเด็กพิการ ถ้าต้องการผ่าตัดเราก็มีแพทย์จากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ จากศูนย์สิรินธรมาช่วยนำไปผ่าตัด โดยมากเด็กที่มาหาเราจะคลานมา และกลับไปเมื่อยืนได้ด้วยการใช้ไม้ค้ำยัน หรือ การใช้เบรสปที่ขา ก็ทำให้คุณภาพชีวิตเขาดีขึ้น เด็กที่อยู่กับเราประจำมีประมาณ ๑๒๐ คน

ปราณี

งบประมาณที่จะนำมาบริการหรือให้การรักษาแก่เด็กพิการได้มา

จากที่ไหนบ้างคะ

ม.ร.ว.วรรณพร

ส่วนหนึ่งได้มาจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระราชทาน ให้ปีหนึ่งประมาณ ๒ ล้านบาทจากเงินกองทุนสมเด็จพระย่า และได้จากการหาทุนของเราด้วย หรือจากผู้บริจาคอื่น แต่เด็กที่มาอยู่กับเราไม่ต้องเสียอะไรเลยนะคะ

บรรยาย (ปราณี)

เมื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงรับมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการไว้ในพระราชูปถัมภ์แล้ว ก็ทรงติดตามการทำงานของมูลนิธิฯ ตลอดมา แม้กระทั่งมูลนิธิฯ จะสร้างอาคารใหม่ขึ้นอีก ๑ หลัง พระองค์ก็ทรงห่วงใยในการหางบประมาณที่จะนำมาก่อสร้างหม่อมราชวงศ์วรรณพร สุขเกษม พูดถึงเรื่องนี้ว่า

ม.ร.ว.วรรณพร

ก็ทรงเอาพระทัยใส่มากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตอนประจวบครั้งที่แล้ว คงจะจำกันได้ว่า เสด็จเข้าโรงพยาบาล ๒ ครั้ง ในครั้งแรกทางมูลนิธิฯ จะสร้างตึกใหม่ พระองค์ก็ทรงหวังว่าเราจะไม่มีเงินสร้าง จึงพระราชทานเงินส่วนพระองค์มา ๕-๖ ล้านบาท และยังทรงขอจากผู้อื่นมาให้กับการก่อสร้าง ทรงห่วงใยมาก ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างมากต่อมูลนิธิฯ และตึกใหม่ที่เรากำลังสร้างก็ได้พระราชทานชื่อไว้แล้ว **“อาคารสมเด็จพระศรีนครินทร์”** และเรากำลังจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ขึ้นที่ด้านหน้าตึก กำลังติดต่อกับกรมศิลปากรและโรงงานหล่ออยู่จะทำให้หน้าตึกเลย เป็นที่สักการะบูชาของทุกคนค่ะ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ แก้วตาขวัญใจ

บรรยาย (ปราณี)

นอกจากมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จะมีศูนย์บริการเด็กพิการเพื่อให้การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว ขณะเดียวกัน มูลนิธิฯ ก็ได้ให้การศึกษาแก่เด็กพิการด้วยการก่อสร้างโรงเรียนศรีสังวาลย์ขึ้น ตามที่ อาจารย์สิรินารถ เพียรช่าง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสังวาลย์ จะเล่าให้เราฟังถึงการก่อตั้ง และการพัฒนาโรงเรียนศรีสังวาลย์ดังนี้ค่ะ

อ.สิรินารถ

โรงเรียนเปิดสอนเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๔ เริ่มแรกมีนักเรียน ๑ คน มีครูมาปฏิบัติการสอน ๒ คน รับเฉพาะระดับประถมศึกษา ต่อมาในปี ๒๕๐๗ ได้รับงบประมาณจากกรมสามัญศึกษาก่อตั้งอาคารเรียนขึ้นมา ๑ หลัง และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราช-

ขณะนี้ พระราชทานนามของพระองค์เป็นชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียน
ตรีสังวาลย์” และได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ ๑๑
 กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ ต่อมาในปี ๒๕๑๓ มูลนิธิฯ ก็ได้ขออนุญาตกระทรวง
 ศึกษาธิการขยายชั้นเรียนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๗ ในตอนนั้นเป็น
 ระดับอนุบาล ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และขอความร่วมมือจากกรม
 สามีญศึกษาสงเคราะห์มาช่วยสอนเพิ่มขึ้นอีก และต่อมาก็ได้งบประมาณ
 ก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นมาอีก ๑ หลัง จนถึงปัจจุบันเรามีอาคารเรียนอยู่ ๒
 หลัง ในปี ๒๕๑๔ มีเด็กพิการทางร่างกาย ด้านสมองเรียกว่า “ซีลีเบอพลา-
 ซี” เพิ่มขึ้น ซึ่งเด็กพวกนี้มีปัญหาด้านการรับรู้ การควบคุมการเคลื่อนไหว
 การใช้มือใช้ตาไม่ประสานกัน ก็มีการรับเด็กพวกนี้เพิ่มขึ้นมาก ขณะนี้มีถึง
 ๘๐ เปอร์เซนต์ เพราะฉะนั้น การเรียนการสอนในปัจจุบันนอกจากจะใช้
 หลักสูตรปกติแล้ว เรายังใช้หลักสูตรพิเศษสำหรับเด็กพิการประเภท
 ซีลีเบอพลาซีด้วย ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน ๒๕๗ คน มีครูอาจารย์ ๓๔ คนคะ

ปราณี

อาจารย์พูดถึงหลักสูตรพิเศษ ไม่ทราบว่าเป็นหลักสูตรอะไรคะ

อ.สิรินารถ

หลักสูตรพิเศษที่ว่าเป็นหลักสูตรประเมินทักษะ ๖ ด้าน คือ
 ทักษะกลไกกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ได้แก่ ฝึกการเคลื่อนไหว ทักษะกลไก
 กล้ามเนื้อมัดเล็ก คือ การใช้มือกับตาประสานกัน ทักษะช่วยเหลือตนเอง
 และสังคมนิสัย หมายความว่า เด็กต้องทำอะไรได้ หัดช่วยเหลือตนเองใน
 กิจกรรมประจำวัน เช่น แปรงฟัน ใส่เสื้อผ้า ถูเท้า ตามลักษณะความพิการ
 ร่างกายที่จะเอื้ออำนวยให้ และสังคมนิสัยก็คือ รู้จักเรียกชื่อคนที่อยู่ใกล้ซิด
 ได้ สนทนาได้ รู้ว่าคนใกล้ซิด คือ พี่ ป้า น้า อา พ่อ แม่ ซึ่งเด็กพวกนี้ มี
 ปัญหาในการพูด ในการสื่อความหมาย ทักษะการพูดและการใช้ภาษา
 ทักษะการใช้ปัญญา พวกนี้อาจมีความบกพร่องทางสติปัญญาควบคู่ไปด้วย
 อาจไม่ถึงกับเป็นปัญญาอ่อนเพราะฉะนั้นเราก็จะฝึกทักษะในการใช้ปัญญา
 และการเตรียมพร้อมด้านการใช้ปัญญา และการเตรียมพร้อมด้านวิชาการ
 เมื่อมาถึงขั้นนี้แล้ว เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมโดยการประเมินของ
 ครูแล้ว ก็จะเข้าหลักสูตรปกติในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 ๓ ค่ะ

ปราณี

การเรียนการสอนในหลักสูตรปกติจะมีปัญหาอะไรกับเด็กพิการ
 บ้างคะ

อ.สิรินารถ

มีปัญหาบ้างในบางวิชา อย่างเช่น วิชาพลศึกษา เด็กก็จะทำกิจกรรมทางพลศึกษาไม่ได้ตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรปกติระบุไว้ เราก็ต้องปรับจุดประสงค์ให้เหมาะกับสภาพความพิการของนักเรียนพิการทางร่างกาย เช่น การให้เรียนฟุตบอล เด็กอาจใช้เท้าเตะฟุตบอลไม่ได้ ก็อาจต้องใช้มือแทนเท้า ในลักษณะคลานเล่น ไม่ต้องวิ่งเล่นหรือบางอย่างเราอาจเน้นเป็นพิเศษ เช่น การว่ายน้ำ ถ้าไม่มีโรคติดต่อและโรคที่เป็นอันตรายแก่การออกกำลังกายว่ายน้ำ คือ กระจกปราะ เราก็จะฝึกให้เด็กว่ายน้ำเป็นการออกกำลังกายและเป็นการบำบัดรักษาอย่างหนึ่ง เราจะบรรจุอยู่ในหลักสูตรมากเป็นพิเศษ และวิชาพลศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดคือหลักสูตรปกติกำหนดเนี่ยก็จะสอนบ้าง แต่ว่าไม่บรรจุวัตถุประสงค์ทั้งหมด เช่น วิชายืดหยุ่น เด็กอาจได้ขั้นพื้นฐาน วิชากระบี่กระบองก็อาจได้บ้างนิดหน่อย แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้หลักสูตรก็เอื้ออำนวยว่ามีการยืดหยุ่นได้บ้าง ส่วนการวัดผลก็จะวัดแบบเป็นกลุ่ม คือประเมินในกลุ่ม ไม่ใช่ประเมินตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเราพยายามส่งเสริมให้เหมือนเด็กปกติ เช่น ขณะนี้เทคโนโลยีเจริญเราก็จะให้เด็กเรียนคอมพิวเตอร์ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา เราให้เด็กชั้นมัธยมศึกษาเรียนคอมพิวเตอร์ แต่ในปีการศึกษาหน้า เรากำหนดในแผนไว้ว่าจะให้อย่างน้อยชั้นประถมศึกษาที่ ๕ ขึ้นไปได้เรียนด้วย และเป็นโชคดีของโรงเรียนเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินมาที่โรงเรียน เราขอความอนุเคราะห์จากพระองค์ในเรื่องนี้ พระองค์ก็รับสั่งมาว่า จะพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในกิจการต่างๆ ดังที่เรียนให้ทราบนะค่ะ

บรรยาย (ปราณี)

การที่จะทำให้เด็กพิการในโรงเรียนศรีสังวาลย์สามารถเรียนทั้งหลักสูตรพิเศษ และหลักสูตรปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนนับเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในเรื่องนี้อย่างมากจะมีการคัดเลือกครูผู้สอนอย่างไรพึงอาจารย์สิรินารถ เพียรช่าง ชี้แจงค่ะ

อ.สิรินารถ

แต่ก่อนนี้เรามีการคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติดี เช่น จะต้องสอบได้เป็นอันดับแรก และให้เลือกเป็นความสมัครใจ จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้ง แต่ปัจจุบันนี้ครูจะมาจากกรมสามัญศึกษา กองการศึกษาพิเศษ ซึ่งกองการศึกษาพิเศษมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนเด็กพิการประเภทต่างๆ ในลักษณะเด็กพิการประเภทร่างกาย ครูจะมีความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษ

หรือ ถ้าไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการศึกษาพิเศษก็จะต้องได้รับการอบรมครูการศึกษาพิเศษเพื่อรับวุฒิบัตร เมื่อรับวุฒิบัตรแล้ว เขาจะได้รับการฝึกมาเพียงพอแล้วก็จะเข้ามาสอน การบรรจุแต่งตั้ง หรือโอนมา หรือย้ายมาก็ตาม ต้องเป็นไปตามความสมัครใจของผู้ที่เข้ามา เพราะว่าบางคนทราบแล้วว่าเขาต้องมาสอนเด็กพิการ เขาสอนได้และมีใจที่จะมาทำงานกับเด็กพิการเขาก็มา ถ้ามาทำแล้วไม่มีความรู้เราก็จะส่งเขาไปอบรมและให้การนิเทศน์ภายในก็สามารถจะทำได้ แต่ว่าปัญหาในการสอนก็มีบ้าง เพราะว่าเราจะสอนแบบเด็กปกติย่อมไม่ได้ ทั้งระดับสติปัญญาและความสามารถหรือการเคลื่อนไหวเนี่ยเขาจะค่อนข้างช้ากว่าปกติ แต่ทว่าด้วยเทคนิคการสอนต่าง ๆ ครูซึ่งได้รับการอบรมมากก็จะสามารถทำให้เด็กได้รับบำบัดและฟื้นฟูได้ในลักษณะที่ค่อนข้างดี เมื่อได้รับการฟื้นฟูในด้านการศึกษาและการรักษาบำบัดแล้ว โรงเรียนก็จะส่งไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในทุกๆระดับชั้น แต่การเข้ามาเรียนต่อโรงเรียนก็มีขีดจำกัด คือว่า ที่โรงเรียนเปิดถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และบางคนอาจไม่มีโอกาส เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็เปิดการศึกษานอกโรงเรียนรองรับ ปัจจุบันนี้โรงเรียนได้เปิดการศึกษานอกโรงเรียนระบบทางไกลสายสามัญและสายอาชีพทุกระดับชั้นด้วย เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนมีโอกาสมากขึ้น ขณะนี้ นักเรียนชั้นมัธยมของเรามีชั้นละไม่กี่คน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ มีนักเรียนแค่ ๒๖ คน เท่านั้นคะ

ปราณี

หลังจากที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเปิดโรงเรียนศรีสังวาลย์เมื่อปี ๒๕๐๘ แล้ว พระองค์ได้ทรงติดตามการเรียนการสอนและพระราชทานคำแนะนำอยู่เสมอ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสังวาลย์ อาจารย์สิรินารถ เพียรช่าง จะได้กล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ในเรื่องนี้คะ

อ.สิรินารถ

พระองค์ก็เสด็จ เยี่ยมบ้าง และเสด็จ ทรงเปิด สระว่ายน้ำ การกายภาพบำบัดก็จะทรงแนะนำ และเสด็จ มาพระราชทานรางวัล หรือว่าเสด็จ มาเยี่ยมในหลายครั้ง ระยะหลังก็โปรดฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ-เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาเสด็จแทนพระองค์ด้วยและต่อมาพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชทินนิตตามาตุก็เสด็จมา นับว่าการศึกษาของเด็กพิการพระองค์ทรงสนพระทัยและยังโปรดฯ ให้กรรมการมูลนิธิฯ เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการเป็นประจำทุกปี จากกองทุนสมเด็จพระย่าคะ

บรรยาย (ปราณี)

นับจากปี ๒๕๐๘ ที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงเรียนศรีสังวาลย์ จนถึงบัดนี้ภายหลังสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เสด็จสวรรคตแล้ว ผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนศรีสังวาลย์จะยังคงสืบสานพระเมตตาทางการศึกษาที่ทรงมีต่อเด็กพิการอย่างไรต่อไปนั้น อาจารย์สิรินารถ เพียรช่าง กล่าวยืนยันว่า

อ.สิรินารถ

คิดว่าเราต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อสนองพระราชปณิธานของพระองค์ และด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ก็ทำให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนพระทัยเด็กพิการในโรงเรียนศรีสังวาลย์มากขึ้น พวกเราก็จะได้ทั้งกำลังใจและได้รับความโชคดีอีกด้วยนะคะ ซึ่งทุกวันที่พระราชสมภพของพระองค์เราจะมีการจัดนิทรรศการ ทำบุญและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเทิดพระเกียรติพระองค์ทุกปีเป็นประจำค่ะ เราจะทำตลอดไป ถึงแม้ว่า พระองค์จะเสด็จสวรรคตแล้วก็ตามค่ะ

บรรยาย (ปราณี)

ฟังผู้บริหารโรงเรียนศรีสังวาลย์กล่าวยืนยันการสืบสานพระเมตตาทางการศึกษาของพระองค์แล้ว มาฟังความรู้สึกที่ได้รับแสงสว่างในชีวิตด้วยพระเมตตาของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ของนายหนังกลายศรี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พิการด้วยโรคโปลิโอ กับ เด็กหญิงอุบลรัตน์ สุนทรเพราะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พิการด้วยโรคกล้ามเนื้อไม่มีแรงกันค่ะ

นายหนังก

ผมมีความรู้สึก ว่า พระองค์พระราชทานชีวิตให้แก่เด็กพิการทุกคนให้มีโอกาสได้รับการศึกษา ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายให้สามารถเผชิญชีวิตได้ดีในอนาคตข้างหน้าครับ ผมจะทำตัวให้เป็นคนดีให้สมกับที่พระองค์ทรงสั่งสอนไว้ว่า ให้เป็นคนดีและจะทำประโยชน์ให้แก่สังคมด้วยครับ

ด.ญ.อุบลรัตน์

คิดว่าดีมากที่พระองค์ทรงสร้างโรงเรียนนี้ ตอนแรกคิดว่าจะไม่มีการเรียนให้คนพิการเสียแล้ว คนพิการจะไม่ได้เรียนหนังสือ พอรู้ว่ามีการเรียนคนพิการ คุณหมอส่งมาเรียนก็ตั้งใจและอยากมาเรียน ก็จะทำแต่ความดีให้สมกับที่ทรงช่วยคนพิการทุกคนค่ะ จะพยายามช่วยคนพิการที่เขาไม่มีโอกาสที่จะเรียน ถ้ามีโอกาสจะช่วยค่ะ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ แก้วตาขวัญใจ

บรรยาย (ปราณี)

แม้วันนี้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจะเสด็จสู่สวรรคาลัย

แล้ว แต่โรงเรียนศรีสังวาลย์ก็จะยังคงให้การศึกษาที่เปรียบเสมือน
แสงสว่างทางปัญญาให้กับเด็กพิการต่อไป เพื่อสืบสานพระราชปณิธาน
และน้ำพระทัยของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ได้หล่อเลี้ยง
ชีวิตเด็กพิการให้มีความหวัง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคตค่ะ

เพลง

พระศรีนครินทรา พระปิ่นปกเกล้า ย่าเป็นมิ่งขวัญประเทศ สยามเทิดนาม
พระองค์.....สถิตตำหนักสวรรคตชันฟ้านิมมานฤบดี

โครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา
นายอุดม สกฤพรหมณ์ หัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ กรมชลประทาน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ห้วงเวลาแห่งการทรงงานในโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเริ่มมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๔ โดยทรงใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในชนบทห่างไกล ได้ทรงชูปชีวิตเกษตรกรและราษฎรมากมาย จากความไม่รู้..ได้รับรู้ จากความไม่มี..กลายเป็นความมั่งมี.. มันคง....ช่วยตัวเองได้ และยืนอยู่บนขาของตนเองได้อย่างมั่นใจและภาคภูมิใจ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวง เพื่อให้ราษฎรได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้แก่ทุกชีวิตทั่วประเทศไทย ปัจจุบันมีจำนวนถึงสองพันกว่าโครงการแล้ว และนี่ก็เป็นอีกหนึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์.. “โครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙” ซึ่ง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เล่าให้ฟังว่า

ดร. สุเมธ

โครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙ นั้น ถ้าจะท้าวความก็คงจะจำกันได้ว่า ตอนมีงานเฉลิมพระเกียรติฯ ๖๐ พรรษา เมื่อหลายปีก่อนนั้น รัฐบาลในช่วงนั้นมีโครงการหลายโครงการด้วยกัน และมีโครงการหนึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างเมือง ซึ่งจะเป็นเมืองตัวอย่างหรืออะไรในลักษณะนั้น

เป็นการเฉลิมพระเกียรติฯ เมื่อพระองค์ทรงทราบในเรื่องนี้แล้ว ก็ไม่ทรงเห็นด้วย ก็ทรงรับสั่งด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลว่า ถ้าหากสร้างเมืองเฉลิมพระเกียรติในบริเวณคลอง ๕ คลอง ๖ ที่ธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี นั้น จะมีชุมชนเกิดขึ้นมาอย่างมากมาย ซึ่งในขณะนี้กรุงเทพฯ ประสบปัญหา มลพิษ น้ำเน่า น้ำเสีย อย่างมากมาย เมื่อมีชุมชนเหนือกรุงเทพฯ ก็จะทำให้กรุงเทพฯ รับภาระหนักขึ้นไปอีก พระองค์ท่านทรงรับสั่งด้วยซ้ำไปว่า อาจจะไม่ใช้เมืองเฉลิมพระเกียรติฯ อย่าสร้างอย่างนั้นเลย เมื่อรัฐบาลภายใต้ฯ พณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อได้รับทราบพระราชกระแสอย่างนั้นแล้ว ก็ได้เปลี่ยนใหม่ ก็ได้วันที่ ๒,๘๐๐ ไร่เศษ นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และกระทรวงการคลัง ได้ออนเข้าในนามของมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายตามพระราชประสงค์ว่าจะทรงมีพระราชประสงค์จะใช้ประโยชน์ในเรื่องอะไรบ้าง เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๑ ทางรัฐบาลก็ได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ขึ้นนี้มาให้อยู่ในนามของมูลนิธิชัยพัฒนา

หลังจากที่ได้มีการโอนที่ดินดังกล่าวนี้เข้ามาในนามมูลนิธิชัยพัฒนาแล้ว ก็มีพระราชดำริให้สำนักงานเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน ร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำเอนกประสงค์ในที่ดินดังกล่าวโดยด่วนที่สุด คือให้ขุดเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ โดยใช้พื้นที่หมดทั้งพื้นที่เลย ประมาณ ๒,๘๐๐ ถึง ๓,๐๐๐ ไร่ พระองค์ท่านทรงรับสั่งในตอนแรกว่า โครงการนี้จะเป็นโครงการที่จะได้ประโยชน์เต็มที่ แล้วจะได้เงินอีกด้วย ระยะแรกเราก็ยังไม่ทันได้นึกว่าที่มีพระราชกระแสรับสั่งนั้นจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะส่วนมากการทำโครงการต่างๆ นั้น ก็จะต้องจ่ายเงินจ่ายทองทั้งสิ้น แต่ก็ เป็นความจริงเพราะว่าในการขุดดินในพื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่ ปรากฏว่าทางมูลนิธิชัยพัฒนาได้ทำการขายดินเหล่านั้นออกไป เพราะไม่เช่นนั้นก็ต้องจ้างไปขนทิ้ง อย่างโครงการของทางราชการทั่วไป การขุดพื้นที่ราชการก็ต้องจ้างเขาขน จ้างเขาเอาดินไปทิ้ง มีรายจ่ายทั้งสิ้น แต่โครงการนี้เป็นตัวอย่างที่ดี แล้วก็มีผู้แทนของสำนักนายกรัฐมนตรีได้ไปดูด้วยซ้ำว่าทำไมขุดดินครั้งนี้จึงเป็นเงินเป็นทองขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้นเราได้ดำเนินการเปิดประมูลขึ้น เพื่อให้บริษัทหลาย ๆ บริษัทได้เข้ามาประกวดประชันกัน ผลสุดท้ายมีการขุดทั้งพื้นที่ตามมาตรฐานที่เรากำหนด

ไว้ มีพระราชดำริว่าให้มีแหล่งน้ำเอนกประสงค์หรือเป็นสระน้ำขนาดใหญ่
ก็มีวัตถุประสงค์ตามพระราชดำรินี้อยู่หลาย ๆ ประการด้วยกัน

ประการแรกที่สุดตอนหน้าน้ำก็จะเห็นได้ว่าน้ำทางด้านเหนือไหลบ่า
ลงมามาก อย่างน้อยที่สุดในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่
จุน้ำได้เกือบ ๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ก็จะสามารถบรรเทาปัญหาน้ำท่วม
เมื่อน้ำขึ้น น้ำขึ้นมาแล้วได้เก็บกักน้ำในบริเวณนั้นเมื่อได้น้ำเต็มที่แล้วเรา
ก็ปิด เวลาที่ถ้าใครผ่านไปดูจะเห็นเป็นพื้นที่ทะเลสาบสวยงาม ในเวลา
หน้าแล้งก็สามารถปล่อยน้ำมาให้ประชาชนชาวไร่ชาวนาทำนาปรัง ปลูก
พืชต่าง ๆ ในช่วงฤดูแล้งด้วย นอกเหนือไปจากนั้นยังมีพระราชดำริอีกด้วยว่า
ให้นำดังกล่าวนี้ไปใช้บรรเทาน้ำเน่าเสียตามคลอง ตามชุมชนบางแห่งใน
เขตปริมณฑลกรุงเทพฯ ได้อีกด้วย ซึ่งผมมักจะกล่าวเสมอว่าทรงสร้าง
ซักโครกให้กรุงเทพฯ อาจจะใช้ค้างาย ๆ อย่างนี้ เพื่อให้เห็นภาพอย่าง
ชัดเจนว่าในเวลาหน้าแล้งนั้น กรุงเทพฯ เน่าเหม็นสักเพียงไร เพราะฉะนั้น
จะเห็นได้ว่าพระราชดำรินี้เป็นพระราชดำริที่ก่อประโยชน์อย่าง
นานับประการ นอกเหนือไปจากที่ผมได้เรียนให้ทราบข้างต้นว่า นอกจาก
จะไม่ต้องจ่ายเงินแล้ว ยังได้ค่าดินมาเข้ามูลนิธิชัยพัฒนาเพื่อทำประโยชน์
ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไปอีกเป็นจำนวนมากทีเดียว

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

สระเก็บน้ำพระราม ๙ ตั้งอยู่ระหว่างคลองระบายน้ำรังสิต ๕ และ
คลองระบายน้ำรังสิต ๖ อยู่ทางด้านทิศเหนือของโครงการชลประทาน
รังสิตเหนือ ที่อำเภอคลองหลวงและอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริให้สร้างเพื่อเป็นแหล่งเก็บ
น้ำเอนกประสงค์ขนาดใหญ่ นายอุดม สกุลพราหมณ์ หัวหน้าโครงการส่ง
น้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ กรมชลประทาน เล่าให้ฟังเกี่ยวกับลักษณะ
พื้นที่และการดำเนินงาน หลังจากที่ มีพระราชดำริ

นายอุดม

เมื่อมีพระราชดำรินั้นทางมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งได้รับพระราชทาน
ที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็มาดำเนินการขุดสระโดยให้
เอกชนมาดำเนินการขุดสระ นำดินเอาไปใช้ ส่วนผลประโยชน์ที่ได้จากการ
ขุดสระก็คือ เราจะได้เงินค่าขุดดินจากเอกชน ซึ่งเราเริ่มขุดสระมาตั้งแต่ปี
๒๕๓๓ จนถึงปัจจุบันนี้การขุดสระได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บน้ำไว้เต็มสระ

สามารถที่จะนำไปใช้ได้ ปกติพื้นที่แถบนี้ในฤดูแล้งเราจะต้องรับน้ำมาจากทางเขื่อนเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท โดยรับมาจากทางประตูน้ำมโนรมย์ แล้วกว่าที่จะปล่อยลงมาถึงพื้นที่นี้ผ่านท้องที่หลายอำเภอและหลายจังหวัด ชาวไร่ชาวนา ทางด้านเหนือก็จะสูบน้ำไปอุปโภคและบริโภคกัน ทำให้ปริมาณน้ำที่จะไหลมาท้องที่นี้มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอแก่การใช้ **สระเก็บน้ำพระราม ๙** เราขุดแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ สระ โดยสระเก็บน้ำที่ ๑ จะรับน้ำจากคลองระบายน้ำที่ ๖ มีพื้นที่ขอบสระประมาณ ๗๕๐ ไร่ ตามแบบที่กำหนดไว้เดิมจะขุดลึกเฉลี่ยประมาณ ๕ เมตร ๗๐ สระเก็บน้ำที่ ๒ จะรับน้ำจากคลองระบายน้ำที่ ๕ จะมีพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๔๕๙ ไร่ ขุดลึกเฉลี่ยเท่า ๆ กัน รวม ๒ สระ มีพื้นที่เป็นขอบสระ ๒,๒๐๙ ไร่ สามารถจะเก็บน้ำได้ตามแบบเดิมประมาณ ๑๒ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่เนื่องจากเมื่อมีการขุดขึ้นเราขุดลึกกว่าระดับที่กำหนดก็ทำให้เพิ่มการรับปริมาณน้ำได้เป็น ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร รูปสระก็จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สระเก็บน้ำพระราม ๙ ตอนนีเราขุดแต่สระไว้เก็บน้ำ ส่วนอาคารสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ก็ได้สร้างทอรับน้ำจากคลองระบายน้ำที่ ๕ และคลองระบายน้ำที่ ๖ เสร็จเรียบร้อยแล้ว แล้วก็ทำรั้วเกือบรอบแล้ว

พัชรินทร์

นายช่างอุดมคะ ในการก่อสร้าง**สระเก็บน้ำพระราม ๙** ที่ผ่านมา ที่กรมชลประทาน โดยนายช่างอุดม รับผิดชอบนี้ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างหรือเปล่าคะ

นายอุดม

ปัญหาอุปสรรคก็มีเกี่ยวกับราษฎรที่ปลูกอาคารบ้านเรือนบุกรุกอยู่ในบริเวณใกล้เคียงนี้ เราสามารถที่จะขุดสระได้ แต่ตอนนี้ทางเข้าออกสระซึ่งจะต้องผ่านที่ชาวบ้านที่เขายึดครองไว้ เขาก็ยังไม่อนุญาตให้เราดำเนินการทำทางเข้าออก ซึ่งคาดว่าจะต้องทำความเข้าใจกันให้เป็นที่เรียบร้อยในอนาคตอันใกล้นี้ เพราะว่าทางคณะกรรมการดำเนินการขุดสระมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะทำให้เสร็จทันฉลองครองสิริราชสมบัติฯ เหมือนกันครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙ เกิดขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล ไม่เฉพาะประโยชน์ที่จะได้แก่ผู้ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่เท่านั้น แต่ประโยชน์มหาศาลจะ

เกิดกับประเทศชาติด้วย ดังคำบอกเล่าของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา และนายอุดม สกุลพราหมณ์ หัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ กรมชลประทาน

ดร.สุเมธ

ประโยชน์เบื้องต้นรู้สึกจะเกิดขึ้นได้ทันทีเลย ขณะนี้เราก็ทำการวิเคราะห์วิจัยคุณภาพของน้ำว่าอยู่ในลักษณะจะมีกรดเปรี้ยวมากไหม หรือมีอะไรมากไหม มีความเค็มหรือเปลา มีอะไรหรือเปลา เพื่อตรวจดูคุณภาพน้ำเสียก่อน กรมประมงซึ่งอยู่ใกล้ๆ ขอน้ำไปสวนหนึ่งเพื่อไปประกอบกิจการการประมง เวลานี้ทางมูลนิธิฯ มีมติให้กรมประมงตรวจสอบคุณภาพน้ำเสียก่อน แล้วก็จะเห็นได้ว่าเราชุดบ่อทั้งหมดนั้นไม่ใช่พื้นที่เต็ม เราได้สงวนพื้นที่ไว้สวนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจะเป็นถนนที่อยู่รอบ ๆ สระ เพื่อใช้เป็นที่ตรวจการณอะไรต่ออะไรต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งก็ทำเป็นประตูเปิดปิดสำหรับควบคุมน้ำทั้งหมด แล้วก็บริเวณถนนที่อยู่รอบ ๆ นั้นก็จะทำการปลูกต้นไม้ปลูกแฝกกันดินพังทลาย แล้วก็มิดินไม่นานาชนิดเพื่อให้เกิดความร่มรื่นขึ้นแล้วเป็นการสร้างป่าในตัวเอง ระยะต่อไปก็คงจะเป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชน เพราะว่ายากเหลือเกินที่จะมีสระน้ำขนาดใหญ่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ อยู่ใกล้ๆ กรุงเทพฯ นี้เอง

นอกเหนือไปจากนั้น ในบริเวณที่เหลือก็กำลังคิดว่าอาจจะทำเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทางด้านการพัฒนาบางประการ เพื่อให้ประชาชนได้มาดู มาศึกษา หาความรู้ ประกอบกันไปด้วย ก็เอนกประสงค์ จะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาสามารถอยู่อย่างหนึ่งคือ ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้นจะทรงแสดงให้เห็นการใช้ประโยชน์อย่างหลากหลายทีเดียว น้ำหลากบรรเทาเรื่องน้ำท่วมด้วย เวลาน้ำแล้งก็สามารถปล่อยมาช่วยทางด้านการเกษตรด้วย เวลาที่มีมลพิษน้ำเน่าเสียในกรุงเทพฯ ก็สามารถปล่อยน้ำดังกล่าวนี้เข้ามาชำระล้าง หรือเจือจางน้ำเน่าเสียในบริเวณลำคลองต่าง ๆ ได้ เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์สามสี่ประการที่ได้ทรงตั้งไว้นั้น ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็จะต้องวางกลไกในการบริหารให้สนองตอบด้วย เป็นต้นว่าเวลาน้ำเหนือหลากมา ก่อนหน้าน้ำเหนือหลากนั้นอาจจะปล่อยน้ำตามจังหวะจะโคนต่าง ๆ ให้ก่อนประโยชน์สูงสุดนั้น ทิ้งไป เพื่อให้พื้นที่รับน้ำในฤดูน้ำหลากนั้น ให้มีมากที่สุดเท่าที่จะมากได้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แรก

ในส่วนของการเกษตร เราก็คงจะมีหน่วยงานตามมา เวลาเกิดวิกฤติ

ทางด้านน้ำของพวกเกษตรกรที่อยากจะทำนาปรังแต่เผชิญน้ำไม่มีหรือ
อะไรไม่มี ก็คงจะปล่อยน้ำเข้ามาสนองตอบในจุดนี้ได้ และแน่นอนที่สุดใน
อีกสองสามเดือนข้างหน้า เมื่อเกิดภาวะน้ำเน่าเสียในบริเวณกรุงเทพฯ นั้น
น้ำส่วนหนึ่งก็คงจะถูกชักโครก ผมอยากจะเรียนง่าย ๆ อย่างนั้นชักโครก
เข้ามาชำระล้างหรือว่าเจือจางน้ำเน่าเสียในบริเวณกรุงเทพฯ นี้ อย่าง
น้อยก็คงจะบรรเทาไปได้ส่วนหนึ่ง และพอในช่วงถัดไปก็เป็นหน้าฝนพอดี
พื้นที่น้ำที่ถูกปล่อยออกไปก็คงจะเหลือเพียงพอที่จะรับน้ำใหม่ที่จะเข้ามา
เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าวัฏจักรวงจรต่าง ๆ ก็จะต้องวางระบบบริหารให้
สอดคล้องกับพระราชดำริให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดด้วย เพราะฉะนั้นจะ
เห็นได้ว่าจะป็นอนุสาวรีย์พระศรีสุริโยทัยก็ตาม จะเป็นสระเก็บน้ำพระราม
๙ ก็ตามหรือจะเป็นโครงการพระราชดำรินใด ในขณะที่การลงทุนอยู่ใน
ลักษณะที่ต่ำก็จะมีพระราชกระแสให้ใช้ประโยชน์โดยตรงเลย นั่นเป็นหลัก
ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดขึ้นโดยทั่ว ๆ ไปครับ

นายอุดม

ผลประโยชน์ที่จะได้จากการขุดสระนี้จะสามารถจัดเก็บน้ำประมาณ
๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร แล้วสามารถส่งให้ราษฎรเพื่อใช้ทำการกสิกรรมได้
ในฤดูแล้ง สามารถบรรเทาน้ำเน่าเสียตามคลองต่าง ๆ ได้ ถ้าหากเกิดน้ำ
เสียเน่า เราก็สามารถสูบน้ำนี้เข้าไปเจือจางได้ แล้วก็สามารถเป็นแหล่ง
เก็บน้ำในฤดูน้ำหลากได้บางส่วน เพื่อบรรเทาอุทกภัยในเขตพื้นที่นี้อีก
อย่างหนึ่งก็ประโยชน์ทางอ้อม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนของชาว
จังหวัดปทุมธานีและประชาชนทั่ว ๆ ไป และยังสามารถใช้ประโยชน์ใน
กิจการอื่น ๆ ได้ เช่น กิจการแข่งเรือยาว หรือการแข่งขันประเภทต่าง ๆ ทาง
น้ำ ถ้าหากว่าปริมาณฝนหรือปริมาณน้ำที่จะท่วมในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี
บริเวณนี้ ถ้าเกิดขึ้นก็สามารถที่จะเปิดระบายน้ำให้น้ำดังกล่าวเข้าเก็บไว้ใน
สระ ก็จะลดปริมาณการสูญเสียทางด้านอุทกภัยลงไปได้มาก เพราะว่า
จำนวนน้ำ ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ถ้ามีน้ำอยู่กันสระบ้างพอสมควร จะเก็บ
น้ำได้ถึงเป็น ๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จะบรรเทาความเสียหายด้านอุทกภัย
ได้มาก ปัจจุบันนี้เรายังไม่ได้นำน้ำไปใช้เลย เพราะเนื่องจากว่าปีที่ผ่านมา
นี้มีน้ำเก็บไว้มาก และพื้นที่แถวจังหวัดปทุมธานียังไม่ขาดแคลนน้ำ เราก็
ยังไม่ได้นำน้ำจากสระไปใช้ แต่ประโยชน์ที่ได้รับก่อนหน้านี้นี้ก็คือเมื่อ
อุทกภัยคราวที่แล้ว เราสามารถระบายน้ำลงเก็บไว้ในสระได้ ประมาณ ๑๖
ล้านคิวบิกเมตร เพราะก่อนหน้านี้นี้เรายังไม่ได้รับน้ำไว้เลย พอเมื่อปี ๒๕๓๘

มีปริมาณน้ำมาก เราก็กเปิดประตูทั้ง ๒ คลองรับน้ำลงสระไปเต็มปรี เวลานี้
เรายังไม่เสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ เราก็มักขอใช้ประโยชน์จากสระ ๒-๓ ราย
แล้ว มีสถานีประมงซึ่งอยู่ใกล้เคียงกัน จะขอนำน้ำไปใช้เพาะพันธุ์ปลา ซึ่ง
ตอนนี้ก็ได้ นำน้ำไปใช้เป็นบางส่วนแล้ว รายที่ ๒ สถานีสงเคราะห์หญิง ซึ่ง
นำหญิงที่ไร้ที่อยู่อาศัยมาสงเคราะห์ ก็จะขอนำน้ำไปใช้อาบใช้อุปโภค
บริโภคที่สถานสงเคราะห์นั้น ซึ่งอันนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของมูลนิธิชัย
พัฒนา คาดว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากมูลนิธิชัยพัฒนาตามสมควร
รายที่ ๓ การประปานครหลวงเคยมาติดต่อว่าจะมาสร้างโรงสูบน้ำ โดยจะ
สูบน้ำนี้ไปใช้ยามขาดแคลนในเขตปริมณฑล คือ เขตมีนบุรี หนองจอกที่
กล่าวมานี้ก็เป็นที่ได้มาติดต่อแล้ว ส่วนอื่นๆ ผมคิดว่าคงจะมีส่วน
ราชการอื่นมาติดต่อประสานงานอีกหลายๆ หน่วยครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเดือน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ความเดือดร้อนจากน้ำหลาก น้ำแล้ง น้ำเน่าเสีย จะบรรเทา
เบาบางลงและหมดไป ด้วยน้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานโครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙ หนึ่งใน
หลากหลายพันของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ก่อให้เกิดความ
สุขสันต์ร่มเย็นแก่อาณา ประชาชาษฎ์โดยถ้วนทั่ว

เพลง

อันความกรุณาปรานี.....

สระเก็บน้ำพระราม ๙

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี

การดนตรีนาฏศิลป์ไม่สิ้นแล้ว เพราะทุลกระหม่อมแก้วเอาใจใส่
ทรงประทับพิทักษ์เป็นหลักชัย ทรงป้องกันจำเพาะเป็นเกราะบัง

พระผู้อุปถัมภ์มรดกนาฏศิลป์และดนตรีไทย

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ

นายเสรี หวังในธรรม ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านนาฏศิลป์ดนตรีไทย

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังคะ ด้วยเหตุที่ศิลปวัฒนธรรมของชาติเป็นผลิตผลของสังคมนับแต่อดีตและสืบทอดมาเป็นมรดกไทยในทุกวันนี้ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิ่งแสดงออกถึงเกียรติภูมิและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติจะช่วยให้การสำนึกทางประวัติศาสตร์ความรู้สึกผูกพันร่วมกันในสังคม และเป็นปัจจัยอันสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ แต่ภายใต้สภาพสังคมที่กำลังได้รับการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกวันนี้ มรดกไทยในแขนงสาขาต่าง ๆ นับตั้งแต่โบราณวัตถุ โบราณสถาน วรรณกรรม ศิลปะทัศนกรรม การนาฏศิลป์และดนตรี ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตและคุณค่าประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากด้วย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้มรดกทางวัฒนธรรมถูกทอดทิ้งละเลย มิได้รับการทำนุบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมเพียงพอ และมีปัญหาการสูญเสียทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นอย่างมากมาย

ดังนั้น คณะรัฐมนตรี จึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ประกาศให้ วันที่ ๒ เมษายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็น “วันอนุรักษ์มรดกไทย” ทั้งนี้ เพื่อรณรงค์สร้างความเข้าใจความสำนึกรักหวงแหนในมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรม และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ

พิทักษ์รักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดกิจกรรมเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทยเพื่อถวายเป็นพระราช- สักการะแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงในด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ ตลอดมา

ในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราช- สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และในโอกาสวันอนุรักษ์มรดกไทย ได้เวียนมา อีกครั้งในปีนี้ รายการ จากฟ้า...สู่ดิน ไคร่ขออัญเชิญพระราชกรณียกิจด้าน การส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกสำคัญของชาติไทยมา เสนอ โดยจะขอหยิบยกเพียงด้านเดียว เนื่องจากมีเวลาจำกัด คือด้าน นาฏศิลป์และดนตรีไทย จากการเรียบเรียงของ คุณสุรพล ดำริห์กุล ดัง ต่อไปนี้

บรรยาย (อรุณี)

สังคมไทยที่กว่าจะตั้งมั่นเป็นชาติบ้านเมืองได้อย่างมั่นคงในทุกวันนี้ ล้วนได้ผ่านวันเวลาของพัฒนาการมานานนับพันปี เหตุนี้สังคมไทยจึงมี คุณลักษณะที่แตกต่าง ๆ ไปจากสังคมอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยนั้นจะ มีเอกลักษณ์และบุคลิกภาพแสดงออกถึงความเป็นไทยไม่ว่าจะเป็นกิริยา ท่าทาง การแต่งกาย ภาษา ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนการแสดงออกทาง ศิลปวัฒนธรรม

วิถีชีวิตอันสงบสุขร่มเย็นและบรรยากาศที่อบอุ่นไปด้วยสรรพ สำเนียงเสียงแห่งดนตรีไทยและการละเล่นการแสดงที่แสดงออกถึง ความสนุกสนานรื่นเริงตามคุณลักษณะของคนไทย ล้วนแต่เป็นศิลปอัน งดงามที่เกิดขึ้นมาเพื่อรับใช้สังคมไทยได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม ความมั่งคั่งและความสุนทรีย์ภาพของนาฏศิลป์ดนตรีไทยนั้น ถือได้ว่าเป็นศิลปะที่มีคุณค่าไม่ด้อยไปกว่าชาติใดในโลกนี้ เพราะกว่าจะมาถึงวันนี้ ก็ล้วนได้ผ่านกาลเวลาและพัฒนาการมาหลายร้อยปี จนบังเกิดเป็น คุณลักษณะและสำเนียงที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็น อย่างดี

น่าเสียดายที่บรรยากาศชีวิตแห่งความเป็นไทยเหล่านั้นได้ เปลี่ยนแปลงไปและดูเหมือนว่าจะเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงกึ่งศตวรรษที่ผ่านมา การละเล่นการแสดงแบบไทยและ

ดนตรีไทยได้ถูกละเลยทอดทิ้งจนเกือบจะสูญสิ้นเมื่อสังคมไทยได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับชาวตะวันตก ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่กล่าวกันว่าเป็นความศิวิไลซ์หรือความทันสมัยเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิต นับแต่นั้นมาคนไทยก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนปัจจุบันแทบจะหาคุณลักษณะและเอกลักษณ์ของความเป็นไทยไม่ได้มากนัก

ดนตรีและนาฏศิลป์ไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นอย่างยิ่ง ดนตรีแบบสากลจะเป็นที่ได้รับความนิยมมากจนเข้ามาแทนที่ดนตรีไทยเดิมและดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งต่อมาถูกทอดทิ้งจนเกือบสูญสิ้น

อาจารย์เสรี หวังในธรรม ศิลปินแห่งชาติสาขานาฏศิลป์และดนตรีไทย ได้ประพันธ์บทกวีกล่าวถึงวิกฤตการณ์ของงานนาฏศิลป์และดนตรีไทย ไว้อย่างเห็นภาพพจน์ว่า

<i>ศรีศรีพิมลมงคลเลิศ</i>	<i>ในวาระประเสริฐประสิทธิ์ศรี</i>
<i>จะว่าเรื่องนาฏศิลป์และดนตรี</i>	<i>เมื่อเดิมที่เกือบจะหยุดและทรุดโทรม</i>
<i>ทั้งรำร้องของเก่าเขาทอดทิ้ง</i>	<i>รับแต่สิ่งใหม่กว่ามาหักโหม</i>
<i>สื่อมวลชนเข้าด้วยช่วยประโคน</i>	<i>กระหึ่มโหมซึ่งซังตั้งทั้งเมือง</i>
<i>ใครเป่าปี่สีซอก็กว่าศรี</i>	<i>แสนสะตึแหลวไหลไม่ได้เรื่อง</i>
<i>ชวนไปฟังเพลงไทยให้ขัดเคือง</i>	<i>ว่าเสียหูเสียตึงเปลืองเวลา</i>
<i>ชวนดูโขนก็รำคาญว่างานศพ</i>	<i>ไม่อยากพบอยากเห็นแผ่นดินดีกว่า</i>
<i>แต่ถ้าเห็นซาได้ฟลอร์โชว์มา</i>	<i>เป็นวังรำร้องกรี๊ดซัดทั้งตัว</i>
<i>ใครเต้นโขนรำละครก็ค่อนว่า</i>	<i>สิ้นปัญญาศรีศกดิ์ไปรักชั่ว</i>
<i>ว่าเต้นกินรำกินสิ้นระรัว</i>	<i>ไม่เกลือกกลัวคบหาว่าน่าซัง</i>
<i>ศิลปินยากไร้ไร้จะขาด</i>	<i>เพราะไม่อาจหากินสิ้นความหวัง</i>
<i>ที่เปราะบางร้างศิลป์สิ้นกำลัง</i>	<i>หันไปดังทางรอดกอดสากล</i>

นายเสรี หวังในธรรม ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านนาฏศิลป์ดนตรี ของกรมศิลปากร ได้กรุณาเล่าให้ฟังว่า

นายเสรี

เรื่องศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านศิลปการแสดงหรือพูดให้ชัดไป คือ เรื่อง โขน ละคร ดนตรี ปี่พาทย์ อายุผมมันกำลังจะทรุดโทรมแทบจะไม่เหลือเลย คือ หลังช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สัก ๒-๓ ปี ช่วงนี้เป็นวิกฤตการณ์อย่างหนักสำหรับวงการนี้ แต่ว่าก่อนนั้นก็เป็ญยุคตรงกันข้าม เพราะว่าศิลปินทั้งหลายได้รับพระราชทานการดูแลอุปถัมภ์จากพระบาท-

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ มีกรรม ๆ หนึ่งโดยเฉพาะ เรียกว่ากรรมมหรสพ ในกรรมมหรสพก็มีกรรมปีพาทย์หลวง โขนหลวง กรมเครื่องสายฝรั่ง หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ศิลปินทั้งหลายก็หนีจะบอกว่าอยู่ในลักษณะแตกกระสานซ่านเซ็น ต่างคนก็วิ่งเต้นหาอาชีพใหม่เพื่อเลี้ยงตัวเอง ที่จริงเรามีมานานแล้ว คำที่ว่าเดินกินรำกิน เมื่อมาเกิดวิกฤตการณ์อย่างนี้ วิชาชีพในด้านการร้องรำทำเพลง วิชาชีพนี้ก็ถูกดูถูกเหยียดหยามมากขึ้น เมื่อไม่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมก็เป็นธรรมดาละครับศิลปินส่วนใหญ่เรียนมาเพื่อจะร้องจะรำทำเพลงกัน ในเมื่อไม่มีใครจ้างก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นวิธีอื่น

โชคดีของสังคมไทยที่ได้มีเจ้านายพระองค์หนึ่งแห่งราชวงศ์จักรีที่ทรงสถิติดำรงส่งเสริมฟื้นฟูงานด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทยให้พ้นจากวิกฤตการณ์สูญสลายของมรดกไทยสาขานี้ไว้ได้ พระองค์ทรงเปรียบเทียบประหนึ่งเหมือนเอกลักษณ์หลักชัยของงานด้านศิลปวัฒนธรรม

บรรยาย (อรุณี)

นายมนตรี ตราโมท ศิลปินอาวุโสกรมศิลปากร ท่านเป็นบรมครูทางด้านดนตรีไทย เป็นศิลปินแห่งชาติ ได้พบเห็นความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองมามาก ได้กรุณาเล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่า

นายมนตรี

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองมาไม่กี่ปี นักการดนตรีและนาฏศิลป์ก็ถูกกระทบกระเทือนอยู่บ้าง เพราะว่าทางรัฐบาลรู้สึกว่าจะไม่ชอบเห็นเป็นป่าเถื่อน คือนักดนตรีนี้ก็ยั้งนั่งกับพื้นก็จริงนั้นก็ป็นวัฒนธรรมของไทยเราชอบนั่งพับเพียบหมอบกราบเป็นประเพณีเป็นวัฒนธรรมของไทยอย่างหนึ่ง ท่านเห็นว่าเป็นป่าเถื่อนไม่ชอบก็เลยไม่ชอบดนตรีไทยด้วย แม้แต่การแสดงโขนละครก็ไม่ชอบเห็นว่ามันไม่ทันสมัย หรือยังเป็นของที่ล้าสมัยไปแล้ว ถึงจะห้าม เวลานั้นยังไม่มีโทรทัศน์ การออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะทางกรมประชาสัมพันธ์ ห้ามมิให้มีการแสดงโขน โขนนี้มีไม่ได้แบบนี้เป็นต้น ทำให้การแสดงประเภทนี้ค่อย ๆ ลบเลือนไป ปีพาทย์ที่ท่านไม่ชอบนี้ก็ทำให้บรรดาหัวหน้าคณะปีพาทย์ต่าง ๆ ในบ้านนอกก็มีบางเจ้าของถึงกับขายเครื่องเคราหมด เครื่องดนตรีปีพาทย์ขายหมด นึกว่าคงเลิกเล่นกันแล้ว

บรรยาย

นายเสรี หวังในธรรม ได้กล่าวถึงเหตุที่การดนตรีไทย เริ่มเข้าสู่ความนิยมของบุคคลบางกลุ่มอีกวาระหนึ่ง ว่า

นายเสรี

การดนตรีเป็พาทย์ มาพื้นชีพเมื่อ ๒๐ ปีที่ผ่านมา และไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าผู้ที่เป็นสื่อหน้าเป็นธงชัยทำให้ความสนใจในเรื่องดนตรีหลังไหลเข้ามาวมกันเป็นตัวนั้นะครับ ก็เห็นจะเป็นทูลกระหม่อมแก้วของเราคือ **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ก็เป็นที่น่าประหลาดใจมาก ตั้งแต่ทรงพระเยาว์สนพระทัยในเรื่องไทยๆ โดยเฉพาะในเรื่องดนตรีไทยมากอยู่ ขับร้องเพลงไทยมากทีเดียว การกรีกก็ทรงมีพระปรีชาสามารถ ถึงกับทรงแต่งบทร้องเอง ทรงพระราชนิพนธ์บทร้องเอง ทรงบรรจุเพลงขับร้องเอง และก็ทรงขับร้องเอง เพลงแรกที่วงการดนตรีฮือฮากันมากเห็นจะเป็นเมื่อคราวที่เสด็จออกโทรทัศน์ในงานเฉลิมพระชนพรรษา ผมไม่ค่อยแน่ใจ ทรงพระราชนิพนธ์บทและก็ทรงขับร้องด้วยเพลง **เต่าเห่** ซึ่งผมก็บันทึกไว้ในเรื่อง **“การดนตรีนาฏศิลป์ไม่สิ้นแล้วเพราะมีทูลกระหม่อมแก้วเอาใจใส่”** ตั้งแต่นั้นการดนตรีไทยก็เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ

บรรยาย (อรุณี)

ด้วยพระบารมีของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีต่องานด้านนาฏศิลป์ดนตรี ทั้งที่ทรงมีพระราชจริยาวัตรสนพระทัยใฝ่ศึกษาเป็นการส่วนพระองค์ และทรงส่งเสริม อุปถัมภ์ คำจุน เพื่อให้การนาฏศิลป์ดนตรีไทยให้ดำรงคงอยู่ นับแต่นั้นมาดูเหมือนคนไทยและเยาวชนไทยจะให้ความสนใจใส่ใจในมรดกวัฒนธรรมของตนมากขึ้น

พระราชจริยาวัตรและพระปรีชาสามารถที่ทรงแสดงออกเป็นแบบอย่างแก่พสกนิกร ในการส่งเสริมการรักษามรดกวัฒนธรรมไทย ได้เป็นแรงจูงใจอย่างสำคัญให้ประชาชนได้ตระหนักเห็นคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมของตน

นายมนตรี ตราโมท ซึ่งได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อถวายการสอนในพระองค์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับดนตรีไทย กรุณาเล่าให้ฟังว่า

นายมนตรี

ท่านทรงเป็นห่วงพวกนักเรียน เด็กๆ ของคนไทยมาก ในเรื่องดนตรีนี้ ท่านมักจะเสด็จฯ ไปเสมอ ที่แรกก็มีแค่อุดมศึกษา มีดนตรีไทย อุดมศึกษาเพียงแค่ชั้นมหาวิทยาลัยบรรเลงกันปีละครั้งคือ ทุกๆ มหาวิทยาลัยผลัดกันเป็นเจ้าภาพท่านก็เสด็จฯ เป็นประธานเป็นประธานบ้างที่ท่านก็ทรงบรรเลงด้วย ก็ทำให้พวกนักเรียนมีกำลังใจขึ้นมีอะไรขึ้น

มากที่สุดเดียว พวกนักเรียนต่าง ๆ ก็เป็นกำลังมากเพราะว่านักเรียนต่าง ๆ เหล่านี้ต่อไปก็เป็นอุดมศึกษาอย่างนี้ นี่ก็เป็นขั้นที่ท่านทรงทำให้เด็กไทยเรียนดนตรีกัน

บรรยาย (อรุณี)

ด้วยพระบารมีของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-
ราชกุมารี บัดนี้การดนตรีและนาฏศิลป์ของไทยคงไม่สูญสิ้น เราไม่หวังว่า
นาฏศิลป์และดนตรีไทยจะได้รับการฟื้นฟูให้เป็นที่นิยมชมชอบต่อคนไทย
อีกครั้ง หวังแต่เพียงว่าคนไทยคงจะได้ตระหนักถึงคุณค่าที่มีอยู่ในมรดก
วัฒนธรรมตนว่า มิได้ด้อยว่าชาติใดในโลกนี้และปฏิบัติตนต่องานด้าน
ศิลปวัฒนธรรมไทยด้วยความรู้ ความเข้าใจ และภูมิใจร่วมกัน

พระบารมีที่แผ่ไพศาลที่ทรงมีต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
นั้นใหญ่หลวงนักเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ปวงพสกนิกรโดยทั่วหน้า

บัดนี้การนาฏศิลป์และดนตรีไทยได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้กับคน
เรามีชีวิตชีวาอยู่ในสังคมไทยอีกครั้ง ดังจะเห็นได้จากคำประพันธ์ที่
อาจารย์เสรี หวังในธรรม ศิลปินแห่งชาติได้รจนาไว้ว่า

การดนตรีนาฏศิลป์ไม่สิ้นแล้ว	เพราะทูลกระหม่อมแก้วเอาใจใส่
ทรงประทับพิทักษ์เป็นหลักชัย	ทรงป้องภัยจำเพาะเป็นเกราะบัง
คนที่เหยียดเคยเหยียดก็คลายเหยียด	ต่อหน้าเกลียดก็กลับเป็นลับหลัง
ที่รักน้อยค่อยหันหลังประดัง	ที่เคยชังก็ค่อยซาด้วยบารมี
ขอพระทรงพระเจริญจรรุญโรจน์	ทรงปราโมทย์ปลื้มเปรมเกษมศรี
ทรงเป็นขวัญอันมงคลของดนตรี	ทรงเป็นศรีนาฏกรรมระบำบรรพ์
เหมือนดนตรีเป็นเพื่อนยามสบาย	เหมือนดนตรีเป็นสหายยามโศกศัลย์
เหมือนดนตรีเป็นมิตรนิจนิรันดร์	เหมือนดนตรีเป็นขวัญอันงามเอย

เพลง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย

ตามพระราชนิพนธ์ของ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

คุณหญิงสมศรี กัณฐมาลา เลขาธิการมูลนิธิสงเคราะห์เด็กฯ

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคงทราบดีว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชาสามารถในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในความเป็นอยู่ของประชาชน ทรงสนพระทัยและทรงมุ่งมั่นที่จะให้ประชาชนชาวไทยอยู่ดีมีสุข ดังจะเห็นได้จากโครงการต่างๆ ที่ทรงมีพระราชดำริขึ้น ซึ่งโครงการในพระองค์ส่วนใหญ่จะทรงเน้นเกี่ยวกับเด็ก ๆ ทั้งนี้ เพราะทรงตระหนักว่า เด็ก ๆ ทุกคนควรมีฐานะที่มั่นคงในการดำรงชีวิต รวมทั้งมีการพัฒนาสภาพร่างกายและจิตใจด้วย

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน

บรรยาย (ปราณี)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทยได้มีพระราชปรารภว่า เด็กกำพร้าที่สภากาชาดไทย ได้เลี้ยงดูอยู่นั้นควรจะได้รับ การดูแลให้ดีขึ้น ให้พวกเขาได้รับความอบอุ่น ปราศจากปมด้อย เพื่อจะได้เป็นกำลังของประเทศชาติต่อไปในอนาคต จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยขึ้น และพระองค์ทรงรับเป็นประธานของมูลนิธิฯ สำหรับ

รายละเอียดของการจัดตั้งมูลนิธิ และการสงเคราะห์เด็กของมูลนิธิ เรา
มาฟังคุณหญิงสมศรี กันธมาลา เลขาธิการมูลนิธิ เล่าให้ฟังกันค่ะ

คุณหญิงสมศรี

เดิมที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จะมีเด็กถูกทอดทิ้งไว้ ซึ่งเรียก
ว่าเด็กกำพร้า แม่คลอดแล้วจะทิ้ง ทางโรงพยาบาลก็จะเลี้ยงไว้ระยะหนึ่ง
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นว่า เด็กกำพร้า
ที่ทิ้งไว้นั้นควรได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีให้ได้รับความอบอุ่น ไม่ให้มีปมด้อย
และควรหาครอบครัวหาพ่อแม่บุญธรรมให้เขาด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อวันที่ ๑๗
กันยายน ๒๕๑๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทรง
ตั้งมูลนิธิขึ้นด้วยเงินส่วนพระองค์ และรับเลี้ยงเด็กที่ถูกทอดทิ้งไว้ที่
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์กับโรงพยาบาลศรีราชาของสภากาชาดไทย
จำนวนเด็กที่เลี้ยงก็ประมาณไม่เกิน ๕๐ คน และมีการเลี้ยงดูอย่างดีที่ตึก
วชิราลงกรณ์ โดยมีกุมารแพทย์ดูแลอย่างใกล้ชิดและมีพี่เลี้ยงมีพยาบาลด้วย
วัตถุประสงค์ของมูลนิธิก็ต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาตามวัย และใน
ขณะเดียวกันเราก็คิดว่าเด็กควรจะมีครอบครัว เราจะสืบหาบิดามารดา หรือ
ตายายของเด็กก่อน เพราะเด็กที่ถูกทิ้งส่วนมากจะไม่มีพ่อ ต้องสืบหาทาง
ด้านตายาย ถ้าหากว่าแม่หรือญาติทางแม่ยังต้องการเอาเด็กไปเลี้ยงดู ให้
เป็นลูกหลานก็จะมอบให้แต่ต้องมีหลักฐานที่ครบถ้วน ถ้าหากไม่สามารถ
จะหาครอบครัวให้ได้ตามเลขที่บ้านที่ให้ไว้ เราก็มองประกาศทางหน้า
หนังสือพิมพ์สักเดือนหนึ่ง ถ้าไม่มีผู้มาแสดงความจำนงเราก็จะหา
ครอบครัวบุญธรรมให้ ครอบครัวบุญธรรมนี้ต้องเป็นครอบครัวที่มูลนิธิ
กรรมการมูลนิธิจะต้องกลั่นกรองว่าเป็นครอบครัวที่ดี มีรายได้ทาง
เศรษฐกิจที่ดีพอ มีความต้องการจริงจังที่จะเลี้ยงเด็ก เราก็จะมอบให้เป็น
บุตรบุญธรรมตามกฎหมายด้วยค่ะ ทั้งนี้จะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาตก็ได้
นอกจากนั้นเรายังมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิภาพของเด็กและครอบครัว
บางรายที่ครอบครัวเดิมรับไปแล้ว แต่ต้องไปอยู่ในสภาพที่ยากจนลำบาก
มาก ทางมูลนิธิจะติดตามดูแลจะให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การรักษา
พยาบาล การจัดหางานให้ คือ พระองค์จะทรงให้ติดตามอยู่เสมอ ทรง
ต้องการให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพค่ะ

บรรยาย (ปราณี)

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย ได้ทำการสงเคราะห์เด็ก
โดยได้รับเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่มารดามาคลอดที่โรงพยาบาล

จุฬาลงกรณ์แล้วทั้งไป รวมถึงเด็กและผู้เยาว์ที่ถูกทอดทิ้งแล้วสภากาชาดไทยรับเลี้ยงไว้ โดยทางมูลนิธิได้ทำการติดตามและสืบหาบิดามารดา และญาติของเด็กเหล่านี้ตลอดมา นอกจากนั้น ยังมีผู้ไปขอรับเด็กของมูลนิธิไปอุปการะเลี้ยงดูอีกด้วย ซึ่งทางมูลนิธิได้วางกฎเกณฑ์การขอรับอุปการะไว้ทุกอย่างบ้างคุณหญิงสมศรี กัณธมาลา เลขาธิการมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย ชี้แจงว่า

คุณหญิงสมศรี

ประการแรกต้องถูกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กบุญธรรม ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์จะเป็นผู้ดูแล ถ้าเป็นครอบครัวคนไทยก็เป็นคนโสดก็ได้ แต่ต้องมีอายุ ๒๕ ปีขึ้นไป มีฐานะพอที่จะเลี้ยงดูเด็กได้ มีฐานะทางเศรษฐกิจ คือ ก่อนที่เราจะให้เด็กไป เราต้องให้นักสังคมสงเคราะห์ไปศึกษาสภาพของครอบครัว สภาพการทำงาน สภาพชีวิตจิตใจของคน ๆ นั้นเสียก่อน แล้วจะมาเข้าสู่ขบวนการ คือ จะมีอนุกรรมการพิจารณาว่าเหมาะสมไหม จะจัดเด็กคนไหนให้ คือ เขาต้องมายื่นความจำนงไว้ว่า เขาต้องการเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายอายุขนาดนั้นถึงขนาดนั้น เมื่อเราพิจารณารอบคอบดีแล้วเราจะส่งไปที่กรมประชาสงเคราะห์ส่งแบบฟอร์มประวัติเด็ก ประวัติคนขอไปให้กรมประชาสงเคราะห์ ทางกรมจะมีบอร์ดใหญ่คณะหนึ่งซึ่งประกอบไปด้วยคนข้างนอกด้วยพิจารณา ถ้าเห็นว่าเหมาะสมเราก็ให้ไปเลย ถ้าเป็นครอบครัวฝรั่ง ทางนานาชาติเขาชอบเด็กไทยมาก ก็จะทำในแบบเดียวกันแต่ครอบครัวต่างประเทศนั้นจะต้องแต่งงาน สามมีและภรรยาต้องให้ความยินยอมพร้อมใจที่จะให้เด็กนั้นเป็นบุตรบุญธรรม และกฎหมายของประเทศนั้นก็จะต้องยอมที่จะรับเด็กไทยให้เป็นบุตรบุญธรรมได้และมีสิทธิตามกฎหมายเหมือนกับลูกของเขาแท้ ๆ เราต้องให้ขบวนการของเขาในต่างประเทศเสนอผ่านสำนักขององค์การสังคมสงเคราะห์ และต้องผ่านรัฐบาลของเขา จะเป็นรัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลของรัฐผ่านขึ้นมา เสร็จแล้วต้องมาผ่านสถานทูตไทยรับรอง ถึงจะส่งมายังเราที่กรุงเทพฯ ที่มูลนิธิสงเคราะห์เด็กฯ เราก็จะทำในรูปกรรมการเช่นเดียวกันพิจารณาเป็นราย ๆ ไปค่ะ

ปราณี

ปัจจุบันทางมูลนิธิ ได้ให้การเลี้ยงดูเด็กจำนวนมากน้อยแค่ไหน และได้เงินหรือใช้งบประมาณส่วนไหนมาเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้บ้างคะ

คุณหญิงสมศรี

จำนวนเด็กที่เราจะเลี้ยงดูไม่เกิน ๕๐ คน แต่ปัจจุบันจำนวนเด็กที่

ถูกทอดทิ้งมีน้อย ฉะนั้น จำนวนเด็กจะมีประมาณ ๔๒-๔๕ คน ขณะนี้ ที่
 นี้ในขณะที่เรามีพี่เลี้ยงมีหมอมียาพยาบาลเต็มที่นี้ ทางมูลนิธิที่หยิบยื่น
 ความช่วยเหลือไปยังกรมประชาสงเคราะห์คือ เด็กป่วย เด็กที่สุขภาพไม่
 แข็งแรงที่ถูกทอดทิ้งเหมือนกันอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน จะเป็น
 ปากเกร็ดหรือที่อื่นก็ดี จะส่งมาเลี้ยงดูที่นี่ก็มีประมาณ ๕-๖ คน ทางมูลนิธิ
 จะมีหมอดูแลอยู่ตลอดเวลาจนกว่าเด็กจะแข็งแรง พอเด็กแข็งแรงแล้ว
 กรมประชาสงเคราะห์ก็จะไปจัดหาครอบครัวให้ คือ มูลนิธินี้เป็นมูลนิธิที่
 พระองค์ทรงตั้งขึ้น เป็นประธาน แต่ขณะเดียวกันก็อยู่ในความอุปการะ
 ของสภากาชาดไทยด้วยเพราะเป็นเครือของสภากาชาดไทย เพราะฉะนั้น
 เจ้าหน้าที่ที่เป็นพยาบาลก็จะรับเงินเดือนจากสภากาชาดไทย คือ ขอยืม
 ตัวมาทำงานด้านนี้ ส่วนแพทย์ที่เป็นหมอมเด็กก็เป็นแพทย์จากโรงพยาบาล
 จุฬาลงกรณ์จะมาช่วยดูแลให้เงินเดือนพี่เลี้ยงก็เหมือนกัน ส่วนค่าใช้จ่าย
 บางอย่างซึ่งใช้เงินตามระเบียบของสภากาชาดไทยตามระเบียบไม่ได้ก็จะ
 ใช้เงินของมูลนิธิ ค่ะ

ปราณี

และมีการกำหนดไว้ด้วยมีจะว่า จะเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้ถึงอายุสัก
 เท่าไร และเมื่อเขาอายุถึงเกณฑ์ต้องเข้าเรียนแล้ว มูลนิธิ จะส่งพวกเขาไป
 เรียนที่ไหนต่อคะ

คุณหญิงสมศรี

ส่วนใหญ่เด็กของมูลนิธิ เลี้ยงไม่ถึงโตหรอกคะ เพราะมีผู้มาขอ
 เด็กไปเป็นบุตรบุญธรรมเข้าคิวยาวเลย ทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ
 เพราะฉะนั้น ส่วนใหญ่แล้วเด็กของเราจะมีอายุไม่เกิน ๒ ขวบ ๓ ขวบ
 นอกจากเด็กของกรมประชาสงเคราะห์ที่ป่วยมาฝากเลี้ยงจะเป็นเด็กที่โต
 หน่อย ๔-๕ ขวบ ฉะนั้น เด็กของมูลนิธิ จะโตไม่ทันเข้าโรงเรียน แต่ถ้ามี
 เด็กบางคนป่วย เช่น เกิดมาแล้วเป็นโรคหัวใจ โรคทางสมอง หมอจะยังไม่
 ให้ไปอยู่กับครอบครัวบุญธรรม จะเลี้ยงเอาไว้ ภายในโรงพยาบาล
 จุฬาลงกรณ์ จะมีโรงเรียนพิเศษสอนเด็กป่วยที่โตหน่อย คือ อายุควรจะ
 เข้าเรียนอนุบาลได้แล้วก็จะนำมาไว้ที่นี่คะ และจะมีหมอดูแลเด็กพวกนี้
 ด้วยคะ

บรรยาย (ปราณี)

นอกจากมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย จะได้วาง
 กฎเกณฑ์การขอรับอุปการะเด็กขึ้นแล้ว มูลนิธิ ยังได้มีการติดตามดูแล
 เด็กที่ได้รับการอุปการะจากพ่อแม่บุญธรรมอย่างไรหรือไม่ นั้น ฟังคุณหญิง

สมศรี กันธมาลา พูดถึงเรื่องนี้ค่ะ

คุณหญิงสมศรี

ก็ติดตามตลอดเวลานะคะ คือตามกฎหมายแล้วก่อนที่จะโอนเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมายจะต้องมีนักสังคมสงเคราะห์ที่เป็นผู้เริ่มต้นตั้งแต่การศึกษาครอบครัว พอเราจัดหาเด็กไว้เรียบร้อยแล้ว นักสังคมสงเคราะห์คนนั้นไม่ว่าจะเป็นในประเทศ หรือต่างประเทศก็จะมีหน้าที่ติดตามครอบครัวต่อไปในระยะ ๖ เดือน และจะรายงานความเป็นอยู่มาให้เราอย่างน้อย ๓ ครั้ง ๒ เดือนครั้ง ถ้าเมื่อเด็กเข้ากันได้ดีเราก็จะยกให้เขาเลย และต้องไปจดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมของเขา สำหรับในประเทศไทยพระองค์ท่านทรงสนพระทัยมาก เพราะว่าทรงทราบว่าพ่อแม่หรือญาติของเด็กจะยากจน ทรงรับสั่งให้ติดตามว่าเขาเป็นยังไง เราจะติดตามทุกปีโดยส่งจดหมายไปขอพบเด็กบ้าง แต่บางคนไม่สะดวกเดินทางมา เขาก็ถ่ายรูปส่งมาให้เรา เราขอความร่วมมือจากประชาสงเคราะห์จังหวัดหรือนายกเหล่ากาชาดช่วยตามให้ ให้เขาไปเยี่ยมเยียนดูว่าเด็กมีความเป็นอยู่อย่างไร คือ เราจะติดตามเป็นระยะ ๆ ว่าเด็กจะไม่ตกกระกำลำบาก ให้เขามีชีวิตอยู่กับครอบครัวค่ะ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน

บรรยาย (ปราณี)

จากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานของมูลนิธิฯ มีปัญหาในด้านใดเรื่องใดบ้างหรือไม่ นั้น เลขาธิการมูลนิธิฯ คุณหญิงสมศรี กันธมาลา เล่าว่า

คุณหญิงสมศรี

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กก็มีเหมือนกันคือ คนไทยเราเวลาขอเด็กไปเลี้ยงตอนเด็ก ๆ ก็น่ารักดีพอถึงช่วงวัยรุ่นก็มีปฏิกิริยา คนไทยเรารับไม่ได้ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมก็คือว่า ญาติที่อยู่รอบข้างจะไม่ค่อยยอมรับเด็กเหล่านี้ เด็กที่เราเอาไปให้ฝรั่ง หรือคนต่างประเทศแล้วจะมีปัญหาบ้างเหมือนกันแต่น้อยรายมาก เราจะตามทุกระยะนะคะ พระองค์สนพระทัยเรื่องเด็กมากเลย

บรรยาย (ปราณี)

ตามที่คุณหญิงสมศรี กันธมาลา เลขาธิการมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยได้กล่าวถึงความสนพระทัยของพระองค์ที่มีต่อเด็กและการดำเนินงานของมูลนิธิฯ อย่างมากนั้น พระองค์ได้ทรงติดตาม

ความคืบหน้าของมูลนิธืฯ อย่างไร และพระราชทาน คำแนะนำอะไรเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธืฯบ้างนั้น คุณหญิงสมศรี กัณธมาลา ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

คุณหญิงสมศรี

พระองค์ทรงเป็นประธานของมูลนิธืฯและเลขาธิการสภากาชาดไทย นายแผน วรณเมธี เป็นรองประธานมูลนิธืฯ พระองค์จะมาประชุมด้วยอย่างน้อยปีละครั้ง แต่เราต้องทำรายงานถึงพระองค์ท่าน เช่น ครบครวัที่ คณะอนุกรรมการพิจารณาแล้วว่าได้รับเด็กไปเป็นบุตรบุญธรรม เราต้องทำรายงานถึงพระองค์ว่าทรงเห็นชอบด้วยมัย เรียกว่าทรงเป็นกรรมการพิจารณาคนหนึ่งด้วย ถ้ามีปัญหาอะไรเราก็จะทูลพระองค์ท่าน ก็จะพระราชทานคำแนะนำให้เป็นพิเศษ ตอนนั้นพระองค์ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งเป็น**สถานที่เลี้ยงเด็กกลางวันเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครองราชย์ครบ ๕๐ ปี** จะให้เป็นสวัสดิการของลูกเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ทั้งหมด ลูกหมอลูกพยาบาลลูกเจ้าหน้าที่ทุกคน อยู่ที่นี้ ขณะนี้ได้เริ่มต้นไปแล้ว รับผิดชอบ ๖๐ คน แต่สำหรับเด็กของมูลนิธืฯ เรายังไม่เอามาปน เพราะว่าเด็กที่ควรเรียนอนุบาลได้นั้นจะเป็นเด็กป่วยเสียส่วนใหญ่ เราก็ให้ไปเรียนที่ที่โรงพยาบาลจุฬาจัดไว้ พระองค์ท่านเรียกว่ากับเด็กมีพระเมตตาสูงมาก

เพลงคั่น

เพลงพรานหินพนธ์แสงเทียน

บรรยาย (ปราณี)

เราคงทราบแล้วว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประธานมูลนิธืฯประชาสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย ทรงสนพระทัยในกิจการของมูลนิธืฯ และทรงเอาพระทัยใส่ต่อเด็ก ๆ ของมูลนิธืฯ เสมอมา ซึ่งเด็ก ๆ ในความดูแลของมูลนิธืฯ ทุกคนที่บัดนี้บางคนก็เติบโตเป็นหนุ่มสาวกันแล้ว ต่างก็ตระหนักในพระเมตตาของพระองค์ที่ทำให้พวกเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเช่นทุกวันนี้ ดังคำบอกเล่าของเลขาธิการมูลนิธืฯ คุณหญิงสมศรี กัณธมาลา ค่ะ

คุณหญิงสมศรี

กรมประชาสงเคราะห์เราถือว่าเวลาว่างพิเศษในเมืองไทย เราจะเชิญชวนครอบครัวที่ขอเด็กไปเป็นบุตรบุญธรรม รวมทั้งเด็กของกรมประชาสงเคราะห์ และเด็กของมูลนิธืฯด้วย ให้มาเยี่ยมเมืองไทยมางาน เช่น ตอนที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมพรรษาครบ

๖๐ พรรษา เราก็มีการเฉลิมฉลองกัน เราเชิญเขามา และเมื่อเร็ว ๆ นี้ เราก็ทำหนังสือเชิญชวนเขามาวันฉลองกาญจนาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เขาก็มาครอบครัวเหล่านี้จะพาลูกมาด้วย ถึงแม้ว่าพระองค์จะทรงอยู่ในช่วงไว้ทุกข์ไม่ค่อยเสด็จฯ แต่สำหรับงานอันนี้คือ งาน Lasiting หรือ งานเยี่ยมแผ่นดินเกิดทรงเสด็จฯร่วมงานค่ะ โดยจัดงานขึ้นภายในโรงเรียนจิตรลดา และโปรดฯให้เด็กที่มาจากเมืองนอกเล่นกับเด็กไทยที่โรงเรียนจิตรลดา เด็กวัยรุ่นก็เล่นกับเด็กวัยรุ่น เด็กเล็กก็เล่นกับเด็กเล็ก พ่อแม่ก็สังสรรค์กัน ก็พระราชทานของที่ระลึกตามวัยของเด็ก และมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมของไทยโดยเด็กโรงเรียนจิตรลดาเป็นผู้แสดง เป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกัน นับเป็นที่ป็นนื่องกัน เด็กเหล่านี้เมื่อได้กลับมาเมืองไทยเขารู้สึกปลื้มมาก นึกไม่ถึงว่าบ้านเมืองไทยจะเจริญขนาดนี้ จะมีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีความเมตตาสูงอย่างนี้ได้ผลทางจิตใจสูงมากค่ะ

ปราณี

คุณหญิงฯมีความประทับใจในพระองค์ท่านที่ทรงมีพระเมตตาในการจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยอย่างไรบ้างคะ

คุณหญิงสมศรี

พระองค์ท่านมีพระเมตตาต่อเด็กทุกคนไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน เมื่อเด็กเดือดร้อนพระองค์จะทรงแผ่พระเมตตาให้ทุกแห่งเลย เท่าที่ดิฉันเคยร่วมงานรับใช้พระองค์ตั้งแต่อยู่กรมประชาสัมพันธ์แล้ว สำหรับเด็กในมูลนิธิฯนั้นเป็นเด็กที่ทรงคิดว่าจะทอดทิ้งไม่ได้แม้แต่ลูกของเจ้าหน้าที่ก็ทรงเอาพระทัยใส่ถึงกับจะทรงสร้างตึกใหม่อีกหนึ่งหลังไว้เลี้ยงดูลูกของเจ้าหน้าที่เพื่อให้พ่อแม่สบายใจในการทำงาน อยากบอกให้พี่น้องคนไทยได้รู้กันว่า พระองค์ทรงมีพระเมตตาต่อเด็กที่ถูกทอดทิ้งมากและจะทรงติดตามข่าวตลอดเวลาและถ้าใครอยากจะบริจาคเงินให้กับมูลนิธิสงเคราะห์เด็กฯ ก็มาได้ที่ตึกจิราลงกรณ์ โทร. ๒๕๖-๔๑๗๓ จะเป็นเงินหรือข้าวของอะไรก็ได้ เพื่อสมทบสร้างตึกใหม่ในปีกาญจนาภิเษกนี้ค่ะ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ เด็กกำพร้าที่ถูกมารดาทอดทิ้งเหล่านี้มีความสุขที่ดีขึ้น โดยได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจจากมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย ซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยพระเมตตาที่เปี่ยมล้นของสมเด็จพระ

พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระมิ่งขวัญของปวงชนชาว
ไทยนั่นเองค่ะ

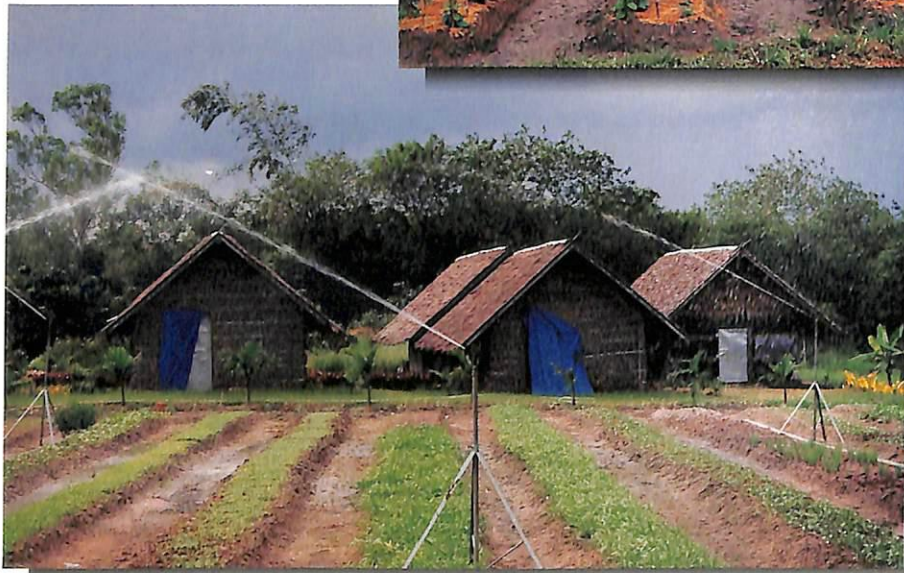
สมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรม-
ราชกุมารี อุปนายิกา
ผู้อำนวยการสภากา-
ชาดไทย ประธานมูลนิธิ
สงเคราะห์เด็กของ
สภากาชาดไทยเสด็จ
ประชุมคณะกรรมการ
อำนวยการมูลนิธิฯ เมื่อ
๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๙

เสด็จฯ เยี่ยมเด็ก
กำพร้ามูลนิธิสงเคราะห์
เด็กของสภากาชาดไทย
เมื่อ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๗

เสด็จฯ เยี่ยมเด็ก
กำพร้าเมื่อ ๑๕ กรกฎาคม
๒๕๓๑

โครงการเชื่อมคลองทำด่านอันเนื่องมาจาก พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายรุ่งเรือง จุลชาติ อธิบดีกรมชลประทาน
นายมนตรี ต้นตระกูล หัวหน้าโครงการก่อสร้างที่ ๑๙ คลองทำด่าน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันทั้งหมด ๒,๐๐๐ กว่าโครงการ โดยแยกออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ ๘ ประเภท หรือ ๘ ด้านด้วยกัน คือ ด้านสาธารณสุข ส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาแหล่งน้ำ การคมนาคมสื่อสาร ด้านบริการสวัสดิการสังคม และประเภทอื่นๆ เช่น โครงการศูนย์ศึกษา การพัฒนาต่างๆ รวมทั้งโครงการด้านการศึกษา การวิจัย และการพัฒนาดิน เป็นต้น

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเดือน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ในบรรดาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำมาก ทรงให้ความสำคัญว่า “น้ำคือชีวิต”

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเดือน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการเชื่อมคลองทำด่านที่จังหวัดนครนายกเป็นอีกโครงการหนึ่งในจำนวน ๒ พันกว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาท-

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะทรงช่วยเหลือพสกนิกรของพระองค์ในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก อุปโภคบริโภคบริเวณพื้นที่ขาดแคลนน้ำและเป็นดินเปรี้ยว และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือช่วยบรรเทาอุทกภัยอีกด้วย นายรุ่งเรือง จุลชาติ อธิบดีกรมชลประทาน ได้เล่าให้ฟังถึงที่มาของโครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก

นายรุ่งเรือง

คงจำกันได้ว่ากรมชลประทานได้เคยเสนอแนวทางการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายก เพื่อช่วยเหลือชาวนครนายกที่น้ำท่วมเป็นประจำทุกปี แล้วก็พื้นที่เกษตรนั้นก็เป็นพื้นที่ดินเปรี้ยว เราก็ได้เสนอไว้ในการที่จะพัฒนาลุ่มน้ำนครนายก โดยสร้างเขื่อนที่เขวนรกในวนอุทยานที่เขาใหญ่หรือตอนหลังก็เรียกว่าคลองสมอปูนก็เกิดปัญหาต่อต้านกันมากมายทีเดียว จนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นว่าความจำเป็นในการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายกมีความจำเป็นมาก พระองค์ท่านจึงได้ทรงพิจารณาเลือกหาแนวใหม่ที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำทดแทนเขวนรกนั้น ก็ได้มีพระราชดำริขึ้นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการ และก่อสร้างเขื่อนที่บ้านท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายก ตอนบน หมายความว่าเขวนรกนั้นให้ยกเลิก แล้วให้มาก่อสร้างเขื่อนที่ตินเขาแทน ถึงแม้จะได้ปริมาณน้ำน้อยหน่อย แต่ก็ยังทดแทนได้ กรมชลประทานได้เร่งดำเนินการพิจารณาวางโครงการสนองพระราชดำริ และเร่งรัดการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพราะคงทราบดีแล้วว่าโครงการใหญ่ของรัฐบาล โดยเฉพาะโครงการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ต้องผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อันนี้เป็นกฎหมายของสิ่งแวดล้อมเลย เราก็เร่งดำเนินการศึกษาแล้วก็เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้รับการอนุมัติไปเรียบร้อยแล้ว ผ่านไปเรียบร้อยแล้ว แล้วก็เร่งดำเนินการที่จะเร่งออกแบบอยู่ ลักษณะเขื่อนเป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัดแน่น เนื่องจากว่ามีความสูงถึง ๙๕ เมตร อยู่ตินเขา มีความลาดชันมาก เขื่อนจำเป็นต้องสูง เพราะฉะนั้นถ้าเป็นเขื่อนดิน ดินที่จะนำมาใช้ก็จะต้องใช้ดินมากทีเดียว เราจึงได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ก็คือ เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัดแน่น โดยใช้คอนกรีตผสมเพิ่มเติมกับซีเมนต์กับซีเถ้าลิกไนต์จากแม่เมาะ เอามาส่วนหนึ่ง

เราก็จะได้คอนกรีตที่มีคุณภาพเหมาะในการสร้างเขื่อนได้สูง ๆ แล้วก็ลดปริมาณวัสดุที่จะมาก่อสร้างได้มากมายทีเดียว ก็สามารถที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๔๖ โดยจะเริ่มเร่ง ซึ่งขณะนี้กำลังเร่งดำเนินการ ออกแบบอยู่เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีใหม่ เราจึงต้องจ้างบริษัทที่ปรึกษาซึ่งเป็นชาวต่างประเทศด้วย ขณะนี้กำลังดำเนินการว่าจ้างอยู่ แล้วก็ดำเนินการก่อสร้างต่อไป

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้กรมชลประทานเร่งรัดการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายกตอนบน ซึ่งประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ และพื้นที่บางส่วนเป็นดินเปรี้ยวไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้อีกทั้งในฤดูฝนน้ำจะไหลบ่าจนเกิดน้ำท่วม โครงการเขื่อนคลองท่าด่าน จึงเกิดขึ้นที่ตำบลหินตั้งอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งนายมนตรี ตันตระกุล หัวหน้าโครงการก่อสร้างที่ ๑๙ คลองท่าด่าน ได้เล่าให้ฟังถึงลักษณะของตัวเขื่อนและการทำงาน

นายมนตรี

โครงการเขื่อนคลองท่าด่าน เป็นโครงการอ่างเก็บน้ำซึ่งมีความจุประมาณ ๒๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัด สูง ๙๕ เมตร ยาว ๒,๖๐๐ เมตร ก็สามารถส่งน้ำให้ได้พื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณ ๑๘๕,๐๐๐ ไร่ แล้วสามารถช่วยอุปโภคบริโภคได้ ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร และยังด้านอุตสาหกรรมได้ประมาณ ๗ ล้านลูกบาศก์เมตร รวมทั้งผลก้นน้ำเค็มได้ ๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และยังบรรเทาอุทกภัยได้อีกด้วย ลักษณะเป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัด เมื่อก่อสร้างเขื่อนเสร็จแล้วก็จะเกิดเป็นอ่างเก็บน้ำซึ่งมีความจุประมาณ ๒๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ตอนนี้อยู่ในระหว่างการออกแบบ แล้วก็เรื่องจัดที่ดินอพยพ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ก็จะใช้เวลาประมาณ ๒ ปี ซึ่งจะเริ่มงานก่อสร้างได้จริงๆ ก็คงประมาณปีงบประมาณ ๒๕๔๒ แล้วก็เสร็จประมาณปี ๒๕๔๖ ก็สามารถส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ชลประทาน จังหวัดนครนายก เขื่อน ปตท.นายก ได้แล้วส่งน้ำให้อุปโภคบริโภคและด้านอุตสาหกรรมพร้อมทั้งผลก้นน้ำเค็มได้ และยังสามารถบรรเทาอุทกภัยได้อีกด้วย

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ใกล้รุ่ง (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก เมื่อดำเนินการก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว จะก่อประโยชน์อย่างมากมายทีเดียว เพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงแล้ว ยังส่งประโยชน์มาถึงกรุงเทพมหานครอีกด้วย ดังที่ นายรุ่งเรือง จุลชาติ อธิบดีกรมชลประทาน เล่าให้ฟังว่า

นายรุ่งเรือง

เขื่อนมีความสูง ๙๕ เมตร ยาวถึง ๒,๖๐๐ เมตร ๒ กิโลเมตรกับ ๖๐๐ เมตร มีความจุน้ำได้ ๒๒๔ ลูกบาศก์เมตร อันนี้จะช่วยบรรเทาอุทกภัยให้กับนครนายกอย่างมากทีเดียว แล้วก็ยังช่วยพื้นที่เกษตรที่มีอยู่เดิม แล้วก็สามารถที่จะบรรเทาหรือว่าชะล้างดินเปรี้ยวที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตรได้ต่อไปราคาค่าก่อสร้างที่ประเมินไว้ตกประมาณ ๑๐,๑๙๓ ล้านบาท ราษฎรที่จะถูกผลกระทบมีเพียง ๘๐ ครัวเรือน แต่ต้องย้ายถิ่นฐานด้วยก็มีประมาณ ๑๑๔ ครัวเรือน เนื่องจากว่าพื้นที่ที่จะถูกน้ำท่วมประมาณ ๓,๖๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่เก่าของชลประทานแล้ว ๕๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าถึง ๒,๒๗๔ ไร่ มีเอกสารสิทธิ์อยู่ถึง ๘๒๘ ไร่ จะเห็นว่าพื้นที่ที่มีผลกระทบเพียง ๓ พันกว่าไร่ก็จริง แต่ว่าไปตีนเขาก็ตาม ก็มีราษฎรเข้าไปอยู่ที่มีเอกสารสิทธิ์อยู่ถึง ๘๒๘ ไร่ ราคาที่สูงถึงหมื่นกว่าล้านก็เนื่องจากว่าจะเป็นค่าชดเชยให้กับราษฎรมากกว่าครึ่ง นอกนั้นก็จะเป็นเรื่องของตัวเขื่อนตัวเขื่อนจริงๆ ราคาไม่สูงนัก แต่ว่าเป็นเงินที่ใช้ไปในการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ก็คือโยกย้ายราษฎรเป็นส่วนมาก เพราะฉะนั้นผลประโยชน์กับพื้นที่ชลประทานเพิ่มเติมรวมเบ็ดเสร็จแล้วถึง ๒๐๖,๓๕๙ ไร่ เนื่องจากว่าโครงการนครนายกในกลุ่มน้ำนครนายกมีระบบชลประทานอยู่แล้วแต่ไม่มีน้ำต้นทุน เมื่อเรามีน้ำต้นทุนให้ตลอดปี พื้นที่นั้นก็สมารถที่จะใช้ประโยชน์ได้ทันทีเลย

พัชรินทร์

ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมมีไหมคะ

นายรุ่งเรือง

ส่วนใหญ่จะไม่มีแล้ว ทางด้านโบราณคดีไม่มี ทางด้านสัตว์ป่าก็อยู่ในวิสัยได้ เพราะอยู่ตีนเขา แล้วยังจะได้ประโยชน์กับสัตว์ป่าเสียอีก คือมีแหล่งน้ำให้สัตว์ป่าลงมาใช้สอย แต่ที่สำคัญที่สุดตอนนี้ก็คือเราต้องพิจารณากันในเรื่องพื้นที่ป่าก็คือการควบคุมให้ดีที่สุด เราต้องเสนอ คือทางกรมชลประทานจะเสนอให้ป่าไม้เป็นผู้พิจารณาดำเนินการเอง เพราะว่าตรงนี้ต้องพิจารณากันอย่างละเอียด

สูงตั้ง ๙๕ เมตร แล้วยาวถึง ๒ กิโลเมตร ๖๐๐ เมตร ใช้ดินมากมาย มหาศาลทีเดียว ลองนึกดูว่าเขื่อนศรีนครินทร์ นั้นสันนิตเดียวยังใช้ดินมากมายเลย แต่เราจะลดตัวนี้ ใช้วิธีการใหม่ใช้เทคโนโลยีใหม่ ก็จะเป็นคอนกรีตบดอัดแน่น จะเหลือวัสดุเพียง ๕ ล้านลูกบาศก์เมตรอยู่ในวิสัยที่เราจะดำเนินการได้ แต่ว่าถ้าจะใช้ดินล้วนๆ เข้าไปตั้ง ๕๐ ล้าน มากมายทีเดียว ดินไม่พอเพียงนะครับ

พัชรินทร์ จากที่เล่ามาว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ขณะนี้ก็ปี ๒๕๓๙ แล้ว ก็หลายปีทีเดียว ได้มีการถวายรายงานหรือว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานคำแนะนำอะไรเพิ่มเติมบ้าง หรือเปล่าคะ

นายรุ่งเรือง มีครับ เมื่อศึกษาเสร็จทุกขั้นตอน ทางกรมชลประทานจะถวายรายงานทุกขั้นตอน สำหรับอันนี้ก็ไม่มียอะไรเพิ่มเติม เพราะว่ามันจะเป็นไปตามขั้นตอน พระองค์ท่านทรงทราบดีว่าเมื่อเราศึกษาผ่านสิ่งแวดล้อมเสร็จแล้วก็ต้องเร่งออกแบบ แล้วก็ดำเนินการทางวิชาการต่อไปครับ

พัชรินทร์ นับว่าทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกลที่เห็นประโยชน์ เมื่อโครงการเขื่อนคลองท่าด่านเสร็จแล้ว

นายรุ่งเรือง ครับ ผมขอเสริมอีกนิดว่า พระองค์ทรงมีพระเนตรที่ยาวไกลมาก เราเองขณะนั้นก็ไปมุ่งมองอยู่ข้างบน ก็คือตัวเขื่อนเขวนรหรือสมอปูนที่อยู่ใจกลางของเขาใหญ่เลย อันนั้นสถานที่เหมาะที่สุดแล้วราคาก็ไม่แพงนัก แต่ด้วยการอนุรักษ์และไปอยู่กลางเขาใหญ่ ทุกคนก็คัดค้าน เราเองไม่ได้มามองเลยว่าข้างล่างมีพื้นที่ที่พอจะดำเนินการได้ แล้วก็ทางกรมชลประทานก็ไปคำนึงว่าข้างล่างจะค่อนข้างยาก อย่างที่ผมเรียนแล้วก็คือเขื่อนยาวเหลือเกิน แล้วก็วัสดุที่จะใช้นั้นก็มีไม่พอเพียงในขั้นแรกนะครับ จนสุดท้ายเมื่อศึกษาลึกไป ๆ ตามพระราชดำริของพระองค์ท่าน ทางกรมชลประทานก็ตัดสินใจเอาเทคโนโลยีใหม่ก็คือคอนกรีตบดอัดแน่นมาใช้ เราได้เลือกหลายวิธีทีเดียว ปรากฏว่าวิธีนี้จะเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เราก็ได้กราบบังคมทูลแล้วก็ได้ส่งเอกสารการศึกษาถวายพระองค์ท่านไปแล้วครับ

พัชรินทร์ ก็ทรงพอพระทัย

นายรุ่งเรือง ครับ อันนี้จะเป็นประโยชน์มากทีเดียว จะบรรเทาให้กับนครนายก

ได้ถึง ๗๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์เลย ดินเปรี้ยวก็จะเบาบางลงแล้วก็จะดีขึ้น ๆ ในขณะเดียวกันทางกรุงเทพฯ ก็จะได้รับผลด้วย ก็คือน้ำที่จะมาจากทางชุกครนาก็จะเบาบางลง เพราะฉะนั้นทางตะวันออกของกรุงเทพฯ ก็จะได้รับผลประโยชน์ไปด้วย น้ำที่จะไปถึงกรุงเทพฯ ก็จะไม่ค่อยลง แม่น้ำเจ้าพระยาก็จะไม่ล้นเอ่อ ทำให้น้ำไม่ท่วมกรุงเทพฯ ด้วย

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยพระมหากษัตริย์คุณที่แผ่ไพศาลสู่พสกนิกรทั่วประเทศ โดยเฉพาะพระราชดำริในการพัฒนาแหล่งน้ำ และพระราชดำริที่เกี่ยวกับน้ำทั้งหลายทั้งปวง ทำให้น้ำที่ขาดแคลน กลับเต็มปรี น้ำที่ล้นป่าท่อมบ้านเรือนและพื้นที่เหือดแห้งหายไป แต่น้ำพระราชหฤทัยยังมีมอบให้แก่ประชาชนชาวไทยไม่จบสิ้น

นายรุ่งเรือง

ถ้าพระองค์ท่านไม่มีพระราชดำริมาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผมคิดว่าโดยเฉพาะกรุงเทพฯหรือข้างเคียงคงได้รับการพัฒนาได้อย่างยากเย็นมาก แต่ด้วยพระบารมีของพระองค์ท่านจึงทำให้ทุกคนเข้าใจ และพระองค์ท่านยังได้ทรงพระกรุณาชี้แจงด้วยพระองค์ท่านเองว่าผลประโยชน์จะเป็นอย่างไร ทำให้ประชาชนทุกคนหรือผู้ที่คัดค้านนั้นได้เข้าใจด้วย ผมเองในฐานะที่ต้องทำงานสนองพระราชดำริ รู้สึกเป็นพระมหากษัตริย์คุณอย่างล้นเกล้าล้านกระหม่อมทีเดียวครับ

นายมนตรี

สำนักในพระมหากษัตริย์คุณที่มีพระราชดำริ เพราะอ่างเก็บน้ำนี้มีประโยชน์จริงๆต่อพื้นที่จังหวัดนครนายก เพราะว่าจังหวัดนครนายกนี้มีแหล่งน้ำ มีลำน้ำซึ่งในฤดูแล้งก็จะแล้งที่เรียกกันว่าแล้งซ้ำซาก แล้วก็พอหน้าฝนน้ำก็จะมารุนแรงมาก ก็ในฤดูแล้งก็จะไม่มีน้ำ โดยเฉพาะน้ำในคลองท่าด่านนี้จะแห้งไปเลย หลังจากที่ฝนหยุดตกประมาณเดือนเศษๆ หรือประมาณ ๒ เดือน น้ำในคลองท่าด่านก็จะแห้งสนิท ซึ่งถ้ามีเขื่อนคลองท่าด่านก็จะเกิดอ่างเก็บน้ำซึ่งสามารถจะเป็นที่เก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี คือรับประกันในเรื่องน้ำได้มากเลยครับ

เพลงสั้น

รากแก้วของแผ่นดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

นับเป็นบุญของพวกเราชาวไทยที่มีพระมหากษัตริย์ผู้เอาพระทัยใส่ในทุกข์สุข และขจัดความเดือดร้อนทุกหนแห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้า

๑๑๖

พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช...พระทรงเป็น...พ่อของแผ่นดิน...
โดยแท้

เพลง

อันความกรุณาปรานี จะมีใครบังคับก็หาไม่...

๕๐ ปี ได้รับพระบารมีพระภูมิพล

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

อรุณี

ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๘๙ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-
อดุลยเดชมหาราชเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่
๙ แห่งบรมราชจักรีวงศ์ จนถึงปัจจุบัน พุทธศักราช ๒๕๓๙ นับเนื่อง
เป็นเวลายาวนานถึง ๕๐ ปีมากกว่าพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดใน
ประวัติศาสตร์ชาติไทย และที่สำคัญยิ่งคือตลอดรัชสมัยที่ผ่านมา ทรง
ปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม นำความเจริญก้าวหน้า ความผาสุก
ร่มเย็นสู่แผ่นดินไทยโดยพร้อมมูล ดังที่ท่านจะได้รับฟังต่อไปนี้ จากตอน
หนึ่งของปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **“ราชอาณาจักรไทย ๕๐ ปี ของการ
ครองราชย์”** ซึ่งแสดงโดย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและ
รัฐบุรุษ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ที่ผ่านมา

พลเอก เปรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งแต่เริ่มครองราชย์มา สิ่งที่ท่านทรง
ทำมาโดยตลอดจนกระทั่ง ๕๐ ปี คือการสร้าง ความสมบูรณ์พูนสุขให้เกิ
ขึ้นในชาติของเรา ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายคงจะจำได้ที่เราเรียกกันว่า
พระปฐมบรมราชโองการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรม-
ราชโองการในวันที่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติว่า **“เราจะปกครอง
แผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม”** พระองค์
ท่านก็ทรงทำมาโดยตลอด เราจะเห็นจากน้ำพระทัยที่ท่านทรงคิดทรง
สร้างสิ่งต่างๆ โครงการต่างๆ นอกจากเรื่องโครงการที่พระราชทาน

คำแนะนำต่าง ๆ แล้วยังได้พระราชทานพระบรมราโชวาทที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประชาชนชาวไทย กระผมขออนุญาต ยกตัวอย่างมาว่ามีพระบรมราโชวาทที่พระราชทานไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ใจความโดยสรุปก็รับสั่งดังต่อไปนี้ คือ รับสั่งว่า

“ชาติบ้านเมืองของเรามีทั้งคนดีไม่ดีและก็ไม่มีการสามารถทำให้บ้านเมืองเรามีคนดีทั้งหมด เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราจะต้องกระทำคือให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองและป้องกันคนไม่ดีไม่ให้เข้ามาก่อความลำบาก วนวายในบ้านเมืองของเราได้”

เป็นพระบรมราโชวาทที่มีความลึกซึ้งง่ายต่อการเข้าใจแต่ยากในการปฏิบัติและก็เป็นพระบรมราโชวาทที่มีประโยชน์สูงสุดผมขอเรียนไว้อย่างนั้น ถ้าเราสามารถทำได้อย่างนั้นบ้านเมืองของเราก็จะมีแต่ความสมบูรณ์ พูนสุขสมดังพระราชปณิธานที่ต้องการเห็นชาติบ้านเมืองของเราก็จะมีแต่ความสมบูรณ์พูนสุข เรื่องของความรู้รักสามัคคีที่พระราชทานไว้ก็มีอีกเรื่องที่น่าสนใจ เมื่อพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบนั้น ได้พระราชทานที่เราเรียกกันว่า **คุณธรรม ๔ ประการ** ที่ท่านยังคงจะจำกันได้ว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ที่ผมเรียนมาแล้วทั้งหมด ถ้าพวกเราจดจำ นำไปประพฤติปฏิบัติตามบ้านเมืองของเราก็จะมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุขนี่คือ

เรื่องที่ ๑ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแสดงให้เห็นถึงน้ำพระทัยอันแน่วแน่ที่จะสร้างความสมบูรณ์พูนสุขให้เกิดขึ้นในชาติบ้านเมืองของเรา

เรื่องที่ ๒ ผมขอเรียนว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยในความสามัคคีปรองดองในชาติอย่างยิ่ง แล้วก็ทรงกระทำทุกวิถีทางที่จะให้เกิดความสามัคคีปรองดองขึ้นในชาติบ้านเมืองของเรา ถ้าจะกรุณานึกย้อนไปเมื่อ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ และเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้ง ๓ เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่ตึงเครียดมากในประเทศของเรา และมีหลายฝ่ายหลายองค์การร่วมมือที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์เหล่านั้นคลี่คลายไปในทางที่ดี

แต่ผมคิดว่าทุกคนคงจะยอมรับว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงคลี่คลายเหตุการณ์ด้วยพระองค์เอง ได้ทรงลงมาพูดจากับปวงชนชาวไทยด้วยพระองค์เอง รับสั่งกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์เหล่านั้นด้วย

พระองค์เอง เหตุการณ์เหล่านั้นก็คลี่คลายไปในทางที่ดี ทุกคนก็หันหน้าเข้าหากันและก็เลิกเผชิญหน้ากัน ความสามัคคีปรองดองในชาติก็กลับมาสู่ประเทศของเราชาติบ้านเมืองของเรา พระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมอย่างแรกก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานต่อพสกนิกรของพระองค์ท่าน เป็นเรื่องที่เราจำเป็นต้องจดจำและรับใส่เกล้าใส่กระหม่อมไว้

เรื่องที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเพียรพยายามในการที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ชาวบ้านสามารถรับได้ทำได้ และก็มีเรื่องต่างๆ ที่พระราชทานให้แก่ชาวบ้านทั้งท่านนายกรัฐมนตรีและทั้งคณะก็ได้เคยตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหลายที่หลายแห่งก็ยืนยันกับท่านทั้งหลายได้ว่า พระองค์ทรงแนะนำชาวบ้านอย่างถูกวิธี และชาวบ้านสามารถรับได้ด้วย เข้าใจได้ง่าย และสามารถทำตามพระราชดำรัสที่ท่านพระราชทานไปได้อย่างไม่มีปัญหาท่านทรงทราบที่ชาวบ้านทางภาคต่างๆ จะพัฒนาอย่างไรอย่างดียิ่ง แล้วก็พระราชทานแนวความคิดนั้นแก่ชาวบ้านต่อรัฐบาลต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด ก็นับว่าเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงคิดขึ้นด้วยพระองค์เอง แล้วก็ทรงแนะนำให้ราษฎรประพฤติปฏิบัติตาม เท่าที่ผมดูตัวเลขอยู่ที่นี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๙ ถึงบัดนี้เป็นระยะเวลา ๕๐ ปีมาแล้ว มีโครงการตามพระราชดำริทั้งหมด ๑,๕๘๒ โครงการ แยกได้เป็น ๘ ประเภท คือ

๑. เรื่องการเกษตร
๒. เรื่องสิ่งแวดล้อม
๓. เรื่องสาธารณสุข
๔. เรื่องส่งเสริมอาชีพ
๕. เรื่องแหล่งน้ำ
๖. เรื่องคมนาคม
๗. เรื่องการสื่อสาร
๘. เรื่องสวัสดิการสังคม อื่น ๆ

นี้เป็นโครงการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจำแนกออกมาโดยสภาพพัฒนาฯ ของคุณสุเมธ

เรื่องต่อไปนี้ที่ผมขอนำมาเสนอไว้ ณ ที่นี้ คือ พระบาทสมเด็จพระ-

พระเจ้าอยู่หัวทรงทบทวนบำรุงการศึกษาและสนพระทัยการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา บางที่ท่านผู้มิเกียรติทั้งหลายคงไม่ทราบมาก่อนที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อเสด็จไปทรงเยี่ยมราษฎรชาวเขาใหม่ๆ ท่านทรงตั้งโรงเรียนชื่อว่า “โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์” สำหรับชาวเขาโดยเฉพาะแล้วต่อมาโรงเรียนเจ้าพ่อหลวง อุปถัมภ์ ก็ค่อยๆ ผสมผสานกับโรงเรียนของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกลายเป็นโรงเรียนของตำรวจตระเวนชายแดนจนบัดนี้ ท่านทั้งหลายในที่นี้อาจจะเคยได้ยินชื่อโรงเรียนร่มเกล้าซึ่งมีอยู่หลายแห่งในประเทศของเรา คงเคยได้ยินชื่อมูลนิธิอานันทมหิดล ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเงินของมูลนิธิให้แก่ หมอ วิศวกร สัตวแพทย์ นักคณิตศาสตร์ โดยไม่มีเงื่อนไขอะไรเลย สำหรับมูลนิธิอานันทมหิดล หมายความว่าผู้ที่ได้รับทุนจากมูลนิธิไม่จำเป็นต้องมีสัญชาติ หรือ เงื่อนไขว่าเมื่อคุณศึกษาจบมาแล้วจะต้องทำงานคืนให้มูลนิธิอย่างไร ท่านรับสั่งว่าคนไทยมีความรู้แม้จะอยู่ภาคไหนก็ทำประโยชน์ให้ประเทศชาติได้เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ภาครัฐบาลภาคเอกชน ท่านรับสั่งว่าแม้แต่อยู่ต่างประเทศก็สามารถที่จะทำประโยชน์ให้ชาติบ้านเมืองได้เท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้นมูลนิธิอานันทมหิดลจึงพระราชทาน โดยไม่มีเงื่อนไขอะไรเลย

สารานุกรมสำหรับเยาวชน เพิ่งเสร็จมาเมื่อเดือนที่แล้วนี่เอง นี่ก็เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในอันที่จะให้เยาวชนได้มีสารานุกรม ในอันที่จะเปิดดูค้นคว้าหาความรู้ทุกสาขาวิชาได้ในสารานุกรมสูงเป็นตั้งเลยครับ แล้วก็ราคาไม่แพง มีขายมีประโยชน์ล้ำค่าควรที่ทุกคนจะให้ลูกหลานได้เรียนรู้จากสารานุกรมสำหรับเยาวชนที่ทรงคิดและมีพระราชดำริให้จัดทำขึ้น

ข้อต่อไป ผมคิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดำรง **วัฒนธรรมไทย** ทรงสนพระทัยภาษาไทย ทั้งการพูดการเขียน ถ้าท่านผู้มิเกียรติทั้งหลายได้ฟังพระราชดำริ จะเห็นว่าเวลาทรงรับสั่งอะไร ความเป็นภาษาไทยจะชัดเจนถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ผิดพลาด ไม่มีสิ่งที่ต้องแก้ไข เพราะว่าท่านรับสั่งด้วยความสนพระทัยในภาษาไทยเป็นอย่างมาก แล้วก็แนะนำถึงว่าการพูดการเขียนภาษาไทยอย่างถูกต้องเราควรจะทำอย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้รับพระราชดำรินี้ไปเสมอๆ

ว่าคนไทยเดี๋ยวนี้พูดจาผิดเพี้ยนไปอย่างไรบ้าง ควรจะแก้ไขสิ่งต่างๆ เหล่านี้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำไว้

นอกจากวัฒนธรรมทางด้านภาษาแล้วก็ยังมี**วัฒนธรรมทางด้านศิลปะ** เช่น เรื่องทำร่ำต่างๆ ที่ได้สูญหายไปหรือว่าได้ถูกทอดทิ้งไปแล้วท่านก็มีพระราชดำริว่า ทำร่ำต่างๆ กรมศิลปากรควรที่จะนำกลับมารักษาและอนุรักษ์ไว้เพื่อที่จะให้เป็นศิลปวัฒนธรรมของไทยที่แท้จริง ชุดที่ผมใส่อยู่นี้ก็เป็นชุดที่พวกเรารู้จักกันทุกคนว่าเป็นชุดที่เรียกว่า **“ชุดพระราชทาน”** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคิดผมเป็นผู้กราบเรียนทูลขอพระราชทานมาจากพระองค์ท่านเองและท่านก็พระราชทานมาอย่างนี้แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยจะได้เห็นกันมากนัก อาจเป็นเพราะว่าไม่สวยหรือไม่หรูหรา ไม่มีส่วนทำให้บัญชีเดินสะพัดขาดดุลอะไรทำนองนั้น

ข้อต่อไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็น**นักประดิษฐ์คิดค้นและพัฒนาที่มีพระหัตถ์เป็นเลิศ** ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายคงจำได้ โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรต้องจำได้แน่ๆ หรือพวกเราที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกษตร ท่านค้นคิดประดิษฐ์สิ่งที่เราเรียกว่า **กังหันน้ำชัยพัฒนา** กังหันน้ำชัยพัฒนาทรงค้นคิดและรับสั่งให้ประดิษฐ์ขึ้นใช้แล้วทรงได้รับรางวัลจากสภาวิจัยแห่งชาติของเรา ได้รับการจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ในพระปรมาภิไธย ซึ่งทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์แรกที่ได้รับสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยพระองค์แรก เป็นครั้งแรกของโลกนี้ เป็นเรื่องที่ยังใช้อยู่จนกระทั่งเดี๋ยวนี้ แต่ว่าสมัยก่อนเมื่อประมาณสัก ๒๐ ปี ที่แล้วมาท่านยังทรงค้นคิด ค้นคว้า วิจัย งานทางด้าน**การสื่อสาร** สื่อสารเรื่องเดียวที่ท่านคิด คือ **ระบบวิทยุทวนสัญญาณในย่านความถี่สูงยิ่ง** การนำเสาอากาศความถี่สูงมากมาทดลองใช้งานในย่านความถี่สูงยิ่ง และการพัฒนาเสาอากาศพวกพาดิตัวสิ่งนี้ อาจเป็นสิ่งที่พวกเราไม่ค่อยเคยได้ยิน แต่ท่านเลขาธิการสภาพัฒนาฯคงจะยืนยันเรื่องนี้ได้แล้วก็ได้นำไปใช้ในป่าในเขา เวลาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรก็ใช้ได้ผลดีมาก ในเรื่องนี้ไม่ค่อยจะมีคนทราบกันมากนัก ไม่เหมือนกับเรื่องกังหันชัยพัฒนา

ข้อต่อไป พระเจ้าอยู่หัวทรงมีลักษณะ **ผู้นำเป็นเลิศ** เป็นเลิศที่สุดในประเทศของเราพระองค์ท่านทรงปฏิบัติเป็นตัวอย่างในหลายๆ ทาง เช่น ในเรื่องการประหยัด ในการผูกใจ ผูกสัมพันธ์ ให้พวกเราได้รับความรู้ที่พระราชทานมาด้วยความเข้าใจด้วยความพอใจที่จะรับและท่าน

มีวิธีที่จะรับสั่งกับคนทั่วไปไม่ว่าจะเป็นท่านนายกรัฐมนตรี ชาวบ้าน ชาวนา ชาวไร่ ชาวเขา จะเป็นคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามท่านทรงมีวิธีของพระองค์ท่านที่จะรับสั่งกับคนในฐานะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอย่างที่พวกเราไม่สามารถจะทำอย่างพระองค์ท่านได้ท่านมีความเป็นอันริยะที่ทำให้ผู้ฟังผู้รับได้เข้าใจและยินดีพร้อมที่จะปฏิบัติตาม คราวหนึ่งผมตามเสด็จตามไปที่ปักข์ใต้ ในราวสัก ๒๐ ปีมาแล้ว ท่านก็เสด็จพระราชดำเนินไปที่บ้านคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามคนหนึ่ง แล้วก็ทรงรับสั่งถามว่าทำอาชีพอะไร คนไทยคนนั้นก็ตอบ ท่านก็บอกว่าเอาดีนะ ทำอาชีพอย่างนี้ แต่ถ้าเผื่อจะเลี้ยงไก่เพิ่มขึ้นมาอีกสักอย่างก็จะมีไร่รับประทาน ก็จะได้ไม่ต้องไปซื้อไข่ไก่เขามารับประทานให้เสียสตางค์ เพราะว่าไก่แถวทางใต้เลี้ยงปล่อยก็ได้แล้วไปไข่ที่ไหนก็เก็บมารับประทานได้ ชายคนนั้นตอบว่า ผมรู้แต่ผมขี้เกียจ ท่านก็ไม่ว่าอะไรท่านก็บอกว่า เอาละเข้าใจแล้ว แต่ว่าขอบอกว่าถ้าทำอย่างนั้นจะดีจะเกิดประโยชน์แต่ท่านไม่ได้แสดงว่าบอกให้ทำก็ไม่ทำ ถ้าเป็นเราบางคน บอกให้คนอื่นทำอย่างนี้ดีแล้ว เขาบอกว่าไม่เอาไม่ทำ เพราะขี้เกียจ เราก้ออาจจะโกรธ แต่พระองค์ท่านไม่ทรงแสดงอาการ หรือ พระพักตร์ออกมาอย่างนั้น เพียงแต่บอกว่าเอาละขอให้ทำก็แล้วกันจะได้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง อย่างนี้เป็นต้น

ข้อสุดท้าย ที่ผมคิดว่าผมจะนำมาเรียนในที่นี้ก็คือว่าผมขอใช้คำว่า **ท่านทรงปลูกแผ่นดินปลูกความสุข ปลูกความทุกข์ของราษฎร** ทรงปลูกแผ่นดิน หมายความว่าพยายามค้นคิดที่จะทำให้แผ่นดินของเรามีประโยชน์ทุกตารางนิ้ว ทำอย่างไรแผ่นดินไทยมีผลประโยชน์ทุกตารางนิ้ว หญ้าแฝกก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ท่านทรงคิดขึ้นมาหญ้าแฝกป้องกันดินพังทลายได้ อย่างนี้เป็นต้น พระราชดำริหรือ พระบรมราชโองการต่าง ๆ เป็นเรื่องที่จะปลูกแผ่นดินนี้ให้มีแต่ความสุขร่มเย็น ทรงปลูกความทุกข์ของราษฎร ที่เห็นได้ชัดเวลาน้ำท่วม ตอนผมเป็นนายกน้ำท่วม ๒ หน คุณบรรหาร ก็โดนเข้าไปหนหนึ่งแล้ว น้ำท่วมฝนแล้งทุกคนก็จะได้รับพระกรุณาธิคุณทั่วถึงกันหมด ก็เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะแปลกอย่างที่ผมคิดว่าแปลกประหลาดหรือแปลกไม่เหมือนใคร ไม่เหมือนพระเจ้าแผ่นดินของประเทศใด ๆ ทั้งสิ้น

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ จากปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ราชอาณาจักรไทย ๕๐ ปี ของ การครองราชย์” ซึ่งแสดงโดย ฯพณฯ ท่านพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

องคมนตรีและรัฐบุรุษนั้น ได้ประมวลพระราชกรณียกิจและพระราชจริยา-
วัตรในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าผาสุก
และมั่นคงแก่แผ่นดินไทยอย่างแจ่มชัด พระมหากษัตริย์คุณนี้ ได้จารึกอยู่ใน
ในดวงใจคนไทยทั้งชาติ ที่อยู่ภายใต้ร่มพระบารมี ๕๐ ปี ของการ
ครองราชย์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงเป็น
กำลังของแผ่นดิน ผู้ทรงเป็นรากแก้วของแผ่นดิน

เพลง

รากแก้วของแผ่นดิน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาน้ำร้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายสมพงษ์ ธีรวงศ์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาน้ำร้อน

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน...เฟดคลอ..

พระราชดำรัส

“เป็นการสาธิตการพัฒนาเบ็ดเสร็จ หมายถึง ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกด้าน
ของชีวิตประชาชนที่จะหาเลี้ยงชีพในท้องที่จะทำอย่างไร และได้เห็น
วิทยาการแผนใหม่ จะสามารถที่จะหาดูวิธีการ จะทำมาหากินให้มี
ประสิทธิภาพ

ด้านหนึ่งก็เป็นจุดประสงค์ของศูนย์ศึกษาก็เป็นสถานที่สำหรับ
ค้นคว้า วิจัยในท้องที่ เพราะว่าแต่ละท้องที่สภาพฝนฟ้าอากาศ และ
ประชาชนในท้องที่ต่าง ๆ กัน ก็มีลักษณะแตกต่างกันมากเหมือนกัน

กรม กองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประชาชนทุกด้าน ได้สามารถ
เปลี่ยนความคิดเห็นปรองดองกันประสานกัน ตามธรรมดาแต่ละฝ่ายต้อง
มีศูนย์ของตนแต่อาจจะมึนงงถึงว่าเป็นศูนย์ของตัวเองคนอื่นไม่เกี่ยวข้อง
และศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นศูนย์ที่รวบรวมกำลังทั้งหมดของเจ้าหน้าที่
ทุกกรมกอง ทั้งในด้านเกษตรหรือในด้านสังคม ทั้งในด้านทางการ
ส่งเสริมการศึกษาอยู่ด้วยกัน ก็หมายความว่าประชาชนซึ่งจะต้องใช้
วิชาการทั้งหลายก็สามารถที่จะมาดู ส่วนเจ้าหน้าที่จะให้ความอนุเคราะห์

แก่ประชาชนก็มาอยู่พร้อมกันในที่เดียวกันเหมือนกัน ซึ่งเป็นสองด้าน ก็
หมายถึงว่า ที่สำคัญปลายทางคือ ประชาชนจะได้รับประโยชน์และ
ต้นทุนของผู้เป็นเจ้าของหน้าที่จะให้ประโยชน์”

บรรยาย (ปราณี)

ทั้งหมดนี้เป็นพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการ
จัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ซึ่งพระ-
ราชทานไว้เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๖ จนถึงปัจจุบันได้จัดตั้งศูนย์ศึกษา
การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้นในทุกภูมิภาครวม ๖ ศูนย์ โดย
แต่ละศูนย์มีวัตถุประสงค์หลัก คือ **ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย** เพื่อ
แสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมและ
สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนสื่อสาร
ระหว่างนักวิชาการ นักปฏิบัติการ และประชาชน มีการพัฒนาแบบ
ผสมผสาน มีการประสานงานระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ และเป็นศูนย์
บริการแบบเบ็ดเสร็จ มีการศึกษาทดลองและสาธิตให้เห็นถึงความสำเร็จ
ของการดำเนินงานพร้อมกันในทุกด้าน ทั้งด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง
ตลอดจนการพัฒนาทางสังคม ในลักษณะของ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มี
ชีวิต” สำหรับผลการศึกษาของแต่ละศูนย์เจ้าหน้าที่จะนำผลที่ได้ไป
แนะนำให้กับเกษตรกรหมู่บ้านเป้าหมายที่เรียกว่า “หมู่บ้านบริวาร” หรือ
“หมู่บ้านรอบศูนย์” ซึ่งหมู่บ้านเหล่านี้ก็จะเป็นอย่างเดียวกับเกษตรกรใน
พื้นที่อื่น ๆ ที่จะนำผลการศึกษาไปขยายขอบเขตกว้างออกไปเรื่อย ๆ

เพลงคัน

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
นับเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาแห่งแรกและเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ถือ
เป็นตัวอย่างของการพัฒนาตามแนวเกษตรยั่งยืนแห่งหนึ่ง สำหรับที่มา
ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนนี้เป็นอย่างไร อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
นายสมพงษ์ ธีรวงศ์ จะเล่าให้ฟังค่ะ

นายสมพงษ์

เนื่องจากเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนม
สารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีราษฎรนำนมเกลี้ยง ถวายที่ดินต่อพระองค์
ท่าน ซึ่งพระองค์ได้เสด็จไปทอดพระเนตร และมีพระราชดำริให้

ส่วนราชการต่าง ๆ จัดสร้างเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ดิน ขึ้นโดยได้พระราชทานแนวทางดำเนินงานไว้ ดังนี้

ให้พัฒนาศูนย์ศึกษาพัฒนาให้เป็นตัวอย่างทางด้านการเกษตร รวมทั้งแหล่งน้ำ พื้นฟูสภาพป่า การพัฒนาที่ดิน วางแผนพัฒนาปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติได้ **วัตถุประสงค์**ของพระองค์ก็เพื่อเป็นแหล่งศึกษาทางวิชาการทางด้านการเกษตร เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นแหล่งฝึกอบรมให้ความรู้ทางวิชาการเกษตรและอาชีพต่าง ๆ เป็นแหล่งผลิตและขยายพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เพื่อเป็นการยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกร และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแก่เกษตรกร สำหรับที่ตั้งโครงการอยู่ในเขตตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสารจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอนมสารจันทบุรีประมาณ ๑๗ กิโลเมตรครับ

บรรยาย (ปรานี)

ปัจจุบันพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนแรก เป็นพื้นที่ศูนย์ฯ ซึ่งราษฎรน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายเนื้อที่ประมาณ ๑,๒๒๗ ไร่ รวมกับพื้นที่ส่วนพระองค์ที่อยู่ติดกับศูนย์เนื้อที่ ๖๕๒ ไร่ รวมพื้นที่ส่วนนี้ ๑,๘๗๙ ไร่

ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่หมู่บ้านบริเวณรอบศูนย์ที่เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำจืดตำบลเขาหินซ้อน และตำบลเกาะขนุน จำนวน ๑๕ หมู่บ้าน พื้นที่ประมาณ ๑๑๓,๒๑๔ ไร่

ส่วนที่สาม เป็นพื้นที่ที่ราษฎรน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายที่ตำบลเขาหินซ้อน และตำบลบ้านช่อง อำเภอนมสารจันทบุรี พื้นที่ประมาณ ๘๔ ไร่

ส่วนที่สี่ เป็นพื้นที่ที่ราษฎรน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายที่ตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการพัฒนาในเขตจังหวัดปราจีนบุรี พื้นที่ประมาณ ๑๔๕ ไร่ สำหรับพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนทั้งหมดในอดีตเป็นอย่างไร และปัจจุบันได้มีการทดลองค้นคว้าปลูกพืชชนิดใดบ้างได้ผลดี เรามาฟังผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต เล่า

ให้ฟังกันค่ะ

นายเกรียงศักดิ์

ถ้าเราย้อนหลังไป ๔๐-๕๐ ปีที่แล้ว บริเวณตรงนี้เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอพนมสารคาม ขณะนี้เหลือรอยต่อ ๕ จังหวัด และหลังจากที่เรามีการทำลายป่าไปแล้ว มีการใช้ประโยชน์ในการปลูกมันสำปะหลังกันมาก ประกอบกับสภาพดินของเราบบริเวณตรงนี้เป็นทรายจัด เมื่อใช้ไประยะหนึ่งผลสัมฤทธิ์ในการปลูกมันสำปะหลังแทบจะไม่คุ้มค่าต่อการผลิตของเกษตรกร โดยสรุปในภาพรวมคือ สภาพที่แห้งแล้งเป็นดินเลว ดินเป็นทรายจัด การพัฒนาการเกษตรตามความเหมาะสมในพื้นที่นี้แทบจะไม่มี แต่พระองค์ทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกลที่ในอนาคตที่พี่น้องเกษตรกรต้องใช้พื้นที่นี้ จะใช้อย่างไร ซึ่งเขาคิดเรื่องนี้ก็เป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาแห่งแรกที่แก้ไขปัญหาในภาพของป่าเสื่อมโทรมที่เหมือนทะเลทราย มีการเริ่มต้นพัฒนาจากการพัฒนาป่าที่เป็นตัวขั้วน้ำพัฒนาดินที่เสื่อมโทรม จนกระทั่งปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และทุกเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อจะพัฒนาในรูปของเทคโนโลยีสำเร็จรูปที่จะขยายผลไปสู่พี่น้องเกษตรกร ๑๕ หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ ในตำบลเขาคันทรง และตำบลเกาะขนุนบางส่วน ในแง่พืชทั่วไปเราก็มีการทดลองไม้ผล พืชผัก พืชไร่ ขณะนี้แนวพระราชดำริโดยตรงต่อโครงการก็คือ ได้มีพระราชดำริให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับศูนย์ศึกษาพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดคั่ว ข้าวโพดฝักอ่อน ถั่วฝักยาวที่มีทั้งมีค้ำและไร้ค้ำ เป็นข้าวโพดหวานที่มีความหวานถึง ๑๘-๑๙ บิต มีการพัฒนาศึกษาคัดเลือกพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นไม้ผลจากในประเทศและต่างประเทศ มะม่วง อุตสาหกรรม อุ่นซึ่งเราได้ศึกษาวิจัยได้ ๗ สายพันธุ์ที่เหมาะสมจะปลูกได้ในบริเวณนั้นนะคะ

ปราณี

หลังจากที่ได้สายพันธุ์ทั้ง ๗ สายพันธุ์แล้ว ได้ดำเนินการอะไรต่อไปคะ

นายเกรียงศักดิ์

ในส่วนหนึ่งได้มีผู้สนใจมาขอติดต่อเรื่องพันธุ์ แต่สำหรับในเรื่องของอุ้งนแล้ว ถ้าจะทำในบริเวณนั้นต้องลงทุนสูง เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้งหลาย พี่น้องเกษตรกรมักจะเป็นรายย่อย ซึ่งบางกิจกรรมเท่านั้นที่เป็นลักษณะผสมผสานหรือพื้นที่ที่พี่น้องเกษตรกรจะมาเลือกหนทางไปพัฒนาพื้นที่ ภายใต้การสนับสนุนของศูนย์ฯ และทำการศึกษาในบางส่วน จุดเน้นที่เราพยายามจะพัฒนาขณะนี้ก็คือ เหมือนเอาภาพจำลองในศูนย์ศึกษาที่

พัฒนาในดินทรายจัด เรื่องของไม้ยืนต้น ไม้ป่าผสมผสาน มีการพัฒนาแหล่งน้ำประจำไร่นาให้ เมื่อมีแหล่งน้ำพัฒนาดินแล้วก็มีเทคโนโลยีอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นปลา หรือ การปลูกสัตว์ การปลูกพืชผัก ซึ่งสามารถทำให้พี่น้องเกษตรกรรอบศูนย์ฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นชัดเจน แทนที่จะรอผลผลิตจากมันสำปะหลัง ซึ่งอดีตจะปลูกได้อย่างเดียว เดียวนี้ ไม้ผลก็จะแซมอยู่ในมันสำปะหลัง ก็ให้เห็นเป็นป่าที่เขียวขจีขึ้นแทนป่าไม้เก่า และขณะเดียวกันในพื้นที่ที่เรามีแหล่งน้ำก็สามารถจะพัฒนากิจกรรมอื่นๆ ที่มีรายได้ ภาพรวมเรามีทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการประมง การปลูกสัตว์ ศิลปอาชีพ หัตถกรรม คริวเรือนในบางส่วนพัฒนาแม้กระทั่งคุณภาพชีวิต โครงสร้างเรื่องถนนหนทางต่างๆ ไฟฟ้า ประปาหมู่บ้าน จะเป็นภาพรวมของหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานร่วมกันถึง ๒๒ หน่วยงาน และเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในศูนย์แห่งนั้นถึง ๑๑ หน่วยงานด้วยกันครับ

บรรยาย (ปราณี)

ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีลักษณะแบบผสมผสาน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ถึง ๒๒ หน่วยงาน โดยมีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในการประสานการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาคงจะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคบ้างนะคะ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสมพงษ์ ธีรวงศ์ พูดถึงเรื่องนี้ว่า

นายสมพงษ์

สำหรับหน่วยงานก็มีหลายกรม มีกรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร รพช. มาทำถนน มีทางจังหวัด เช่น กรมการปกครอง ทางกระทรวงศึกษาธิการก็มีวิทยาลัยของกรมอาชีวศึกษามาตั้งอยู่เพื่อสอนด้านการเกษตร และเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินทรายความอุดมสมบูรณ์ก็ต่ำ การเพาะปลูก ก็ได้ผลแค่ปีสองปี เกษตรกรไม่รู้วิธีการเพิ่มปุ๋ย ดังนั้นกรมพัฒนาที่ดินก็ได้ทำการเพิ่มปุ๋ยด้วยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และใช้ปุ๋ยเคมีควบคู่ไป ก็ทำให้สามารถเพาะปลูกได้ครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

ถึงแม้การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะมีปัญหาอุปสรรคบ้างก็ตาม แต่การดำเนินงานด้านต่างๆ มีความคืบหน้าไปมากพอสมควร ซึ่งอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสมพงษ์ ธีรวงศ์ ยืนยันว่า

นายสมพงษ์

สำหรับโครงการที่พัฒนาอยู่ เราก็มีการขยายพันธุ์พืช การขยายพันธุ์สัตว์ ตอนนี้อยู่กำลังขยายพันธุ์พืชผักต่างๆ รวมทั้งพวกแตงโม ข้าวโพดลูกผสมต่างๆ ที่เรากำลังทดลองอยู่ในขณะนี้

บรรยาย (ปราณี)

นอกจากอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสมพงษ์ ถิรวงศ์ จะได้ยืนยันความคืบหน้าของการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนแล้ว ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต ยังจะกล่าวถึงการพัฒนาศูนย์ฯ ด้านต่างๆ ในเวลาเกือบ ๑๗ ปี ให้เราได้ทราบกันอีกด้วยค่ะ

นายเกรียงศักดิ์

ในภาพรวมแล้ว พื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาฯ ขณะนี้ก็เป็นรูปแบบที่มีความชัดเจน ในรูปแบบผสมผสานที่จะผลิตรวม ขณะเดียวกัน ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากศูนย์ฯ พื้นนึ่งเกษตรกรได้นำไปปฏิบัติ ซึ่งเรามีผู้แทนในแต่ละสภาพพื้นที่ เป็นที่ดอนที่ไม่มีน้ำเลย ที่ดอนที่สามารถจัดการน้ำได้ ที่เนินติดชายห้วย ที่ลุ่ม และก็พัฒนาในรูปแบบต่างๆกัน ซึ่งจะมีความชัดเจนในสภาพพื้นที่ของตนเอง ในด้านการป้องกันการชะล้างพังทลายที่เมื่อก่อนใช้การทำคันดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้พระราชทานพระราชดำริ ในการใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และเก็บความชุ่มชื้นในดิน ขณะเดียวกัน รูปแบบการผสมผสานที่จะทำให้มีรายได้ และพัฒนาพื้นที่ของตนเอง ใช้ประโยชน์ได้ยั่งยืน ก็เป็นแนวพระราชดำริเช่นเดียวกัน พร้อมกับการลด ละ เลิก ใช้สิ่งที่เป็นพิษ พวกสารเคมีต่างๆ จนกระทั่งมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำประจำไร่นาที่ปรับในเรื่องของทฤษฎีใหม่ที่มีการศึกษาจากวัดชัยมงคลพัฒนา เราได้นำมาปรับใช้ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ก็พยายามปรับปรุงให้เข้าหลักการทฤษฎีใหม่เท่าที่เราจะพัฒนารูปแบบได้ครับ

บรรยาย (ปราณี)

นับจากปี ๒๕๒๒ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริจัดสร้างศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จนถึงขณะนี้ ศูนย์ศึกษาฯ แห่งนี้ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ มีผลคืบหน้าไปมากทีเดียว แต่ประชาชน หรือ เกษตรกรในพื้นที่โครงการจะมีความเป็นอยู่และรายได้มากขึ้นอย่างไรหรือไม่ และพวกเขาเหล่านั้นมีความคิดอย่างไรต่อศูนย์ศึกษาการพัฒนาแห่งนี้บ้าง ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต และอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสมพงษ์ ถิรวงศ์ ชี้แจงดังนี้ค่ะ

นายเกรียงศักดิ์

โดยภาพรวม พี่น้องเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองได้ใช้แรงงานในครัวเรือนที่พัฒนาการเกษตร ผมขอเรียนให้เห็นภาพสักนิดหนึ่งเพราะในบริเวณอำเภอพนมสารคามมีช่วงต่อในเขตอุตสาหกรรมมากมาย ฉะนั้นเยาวชนในรุ่นใหม่ๆ ที่ได้รับการศึกษาก็จะเข้าโรงงานจะเหลือแต่พ่อบ้านแม่บ้านกับเด็กๆ ที่ทำกิจกรรมของตัวเอง ดังนั้น เราจะทำอย่างไรที่จะพัฒนาที่เล็กๆ ให้เขาได้มีรายได้และอยู่ดีกินดีโดยปราศจากสารพิษ เป็นสิ่งที่เรากำลังพัฒนาอยู่ แต่ภาพของรายได้แล้ว สรุปลแล้วส่วนใหญ่ได้มากขึ้น และอยู่แบบพอมีพอกินดีกว่าในอดีต สิ่งที่พี่น้องเกษตรกรได้รับคือว่าพระองค์ได้ทรงมอบหมายให้ส่วนราชการต่างๆ ได้ทำเหมือนต้นแบบเพื่อเป็นทางเลือกให้พี่น้องเกษตรกรจะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ของตัวเอง เพราะฉะนั้น พี่น้องเกษตรกรจะซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เป็นล้นพ้น เรามีศูนย์ศึกษาฯ อยู่ตรงนั้นแล้ว เขาได้พัฒนาชีวิตของเขาเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านการเกษตร ด้านความเป็นอยู่จะไปพร้อมๆ กันในการพัฒนาเบ็ดเสร็จครับ

นายสมพงษ์

สำหรับราษฎรที่อยู่ในปัจจุบันก็ดีขึ้นมาก ถ้าเราสังเกตในสมัยก่อนเกษตรกรจะมีบ้านที่มุงแฝกมุงหลังคา แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นหลังคาสังกะสี แสดงว่าความเป็นอยู่ของเราดีขึ้นก็ทำให้เราเห็นได้ชัดเจนว่า ถ้าหากเราใช้วิธีที่ถูกต้องในการพัฒนาพื้นที่ต่างๆ และมีด้านเทคโนโลยีไปช่วยเหลือ ก็สามารถทำการเกษตรได้ครับ

เพลงคั่น

กษัตริย์ - เกษตร

บรรยาย (ปราณี)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ได้ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติพื้นฐานเพื่อให้สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ กล่าวคือ ได้จัดสร้างแหล่งกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง สร้างสภาพป่าและไม้ยืนต้นในบริเวณโครงการและพื้นที่ข้างเคียง เป็นการปรับสภาพแวดล้อมและเพิ่มความชุ่มชื้นให้มากขึ้น สร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินด้วยการใช้หญ้าแฝกในการดำเนินการ หลังจากนั้นได้ศึกษาหาเทคโนโลยีมาพัฒนาการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ โดยเน้นวิธีการผสมผสาน เป็นการรักษาสมดุลธรรมชาติและประหยัดเพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาหาความรู้ นำไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเองได้ ตลอดจนใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมศึกษาดูงานของผู้สนใจทั่วไป จากนั้น ได้ขยาย

ผลออกสู่หมู่บ้านบริเวณรอบศูนย์ให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นซึ่งนับเป็น
พระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้สำหรับเกษตรกรไทยค่ะ

เพลง

อันความกรุณาปราณี.....(เฟดคลอ)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการสื่อสาร

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายขวัญแก้ว วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมาถึง ๕๐ ปี นับเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ นั้น ทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และได้ทรงอำนวยการพระราชกรณียกิจไปทรงศึกษาวิชาการสาขาสำคัญแขนงต่าง ๆ เพื่อจะทรงนำมาดำเนินพระราชภารกิจในการปกครองประเทศให้เจริญรุดหน้า เทียมทันนานาอารยประเทศ จนปัจจุบันทรงได้รับการยกย่องให้เป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาและนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

นายขวัญแก้ว วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษเป็นผู้หนึ่งที่ได้มีโอกาสตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งทรงไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ได้เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ครั้งกระนั้น

นายขวัญแก้ว

จะขอเล่าถึงเรื่องที่ได้มีโอกาสตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๙ หรือคริตศักราช ๑๙๔๖ เป็นเวลา ๕๐ ปีพอดี สมัยนั้นการเดินทางได้เดินทางโดยเครื่องบินจากกรุงเทพฯ ถึงสวิตซ์ ใช้เวลาบินถึง ๓ คืน ก็เป็น ๓ วันด้วยกัน คืนที่หนึ่งแวะที่ชิลอน คืนที่สองแวะการาจี้ คืนที่สามแวะที่

ใคร วันทีสี่จึงได้ถึงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ปัจจุบันนี้บินรวดเดียวใช้เวลาบินเพียง ๑๐ หรือ ๑๑ ชั่วโมง ก็ถึงแล้ว ฉะนั้นการติดต่อรับข่าวสารจดหมายหรือข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ที่ส่งจากประเทศไทย จึงต้องใช้เวลานาน ถ้าจะเทียบกับปัจจุบันมีข่าวสารผ่านดาวเทียม ยิ่งเวลาทางประเทศยุโรปช้ากว่าประเทศไทยประมาณ ๖ ชั่วโมง อเมริกา ๑๒ ชั่วโมง หรือกว่านั้น อะไรที่เกิดขึ้นในบ้านเราวันนี้ ทางประเทศยุโรปหรืออเมริกาก็จะทราบข่าวนั้นๆ ในวันเดียวกันด้วย

ส่วนที่มีได้เปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นวิวัฒนาการในเรื่องความเร็วของเครื่องบินและวิวัฒนาการในการส่งข่าวคราว หรือวิวัฒนาการในการแข่งขันกันเป็นที่หนึ่งในโลกที่ถือว่าสำคัญนั้น นั่นคือความเป็นห่วงบ้านเมืองและประชาชนคนไทย ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะทรงพัฒนาให้ประชาชนและประเทศชาติมีความเจริญมั่นคง ตามที่เคยมีประชาชนร้องออกมาดังๆ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินกลับไปประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อทรงกลับไปศึกษาต่อ เมื่อทรงรับปกครองประเทศแล้วนั้น ว่า **“อย่าละทิ้งประชาชน”** พระราชทานคำตอบผ่านหนังสือววรรณคดีว่า **“ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะละทิ้งได้อย่างไร”** กาลเวลาที่ทรงครองราชย์ ๕๐ ปี ก็ได้พิสูจน์แล้วว่าพระองค์มิได้ทรงละทิ้งประชาชนเลย และระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับที่ประเทศสวิตฯ ก็มีประชาชนส่งข่าวจากหนังสือพิมพ์ต่างๆ แสดงความห่วงใย ก็จึงทรงหาทางเผยแพร่ข่าวที่ถูกต้องตลอดเวลา ผ่านหนังสือววรรณคดี หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษชื่อแอสตันดาร์ด ทำให้ประชาชนในประเทศไทยคลายความกังวลไปได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของข่าวสาร จึงพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ **“องคต”** ทำหน้าที่สื่อข่าวถึงประชาชนชาวไทยในประเทศ ตลอดเวลาที่เสด็จประทับอยู่ ณ เมืองโลซาน

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ตลอดระยะเวลาที่ทรงศึกษา ณ ต่างประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของข่าวสารและการสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง ครั้นเมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับสู่ประเทศไทย และรัฐบาลน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายเครื่องส่งวิทยุคลื่นยาวและคลื่นสั้น ขนาดกำลังส่ง ๑๐๐

วัดต์ จึงทรงให้ก่อตั้งสถานีวิทยูชั่น และพระราชทานชื่อว่า “**สถานีวิทยู อ.ส. พระราชวังดุสิต**” นายขวัญแก้ว วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ และเป็นหัวหน้าสถานีวิทยู อ.ส.พระราชวังดุสิต ได้เล่าให้ฟังว่า

นายขวัญแก้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้สถานีวิทยูให้เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วทั้งประเทศ เมื่อเริ่มตั้งสถานีวิทยูใหม่ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปรับเครื่องวิทยุเอง ทรงจัดรายการ ทรงเปิดแผ่นเสียงเอง ทรงบันทึกเสียงรายการวงดนตรีของนักเรียนโรงเรียนสอนคนตาบอด วงดนตรีไทย วงข้าราชการบริพาร เป็นต้น ทั้งยังโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการหรือเอกชนมาบรรยาย เพื่อเป็นวิทยาทาน ที่ห้องส่งบนพระที่นั่งอัมพรสถาน ส่วนวงดนตรีไทยและวงดนตรีของทางราชการ เช่น วงดนตรีของกรมประชาสัมพันธ์ วงดนตรีกรมศิลปากร กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ตำรวจ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตลอดจนมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็ได้มาบรรเลงที่ห้องส่งของสถานีวิทยู อ.ส. เช่นเดียวกัน

ในขณะเดียวกันก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดรายการดนตรีสำหรับประชาชนที่เวทีสวนอัมพร ในวันพุธบ่ายและในวันอาทิตย์ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยง ตั้งแต่เมื่อครั้งยังไม่มีโทรทัศน์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพิจารณาเห็นว่านักเรียนต้องคร่ำเคร่งกับการเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์สมควรจะได้มีเวลาพักผ่อนระหว่างอาทิตย์ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถานีวิทยู อ.ส. พระราชวังดุสิต จัดรายการดนตรีขึ้นในวันพุธบ่าย สามารถลดการนัดชุมนุมของนักเรียนที่ติดกันในขณะนั้นได้ลงอย่างมากนับว่าได้ผลดียิ่ง

และเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ได้เกิดโรคระบาดเรียกว่า โรคโปลิโอ หรือภาษาไทยเรียกกันว่า ไข้ไขสันหลังอักเสบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานสถานที่บำบัดฟื้นฟูโรคโปลิโอ พระราชทานพระนามของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชว่า “**ตึกวชิราลงกรณ์ธาราบำบัด**” และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถานีวิทยู อ.ส. พระราชวังดุสิต เชิญชวนประชาชนโดยเสด็จพระราชกุศล หรือพุดง่ายๆ ว่า ทำบุญร่วมกับในหลวง ประชาชนก็หลั่งไหลนำเงินมาทูลเกล้าทูล-

กระหม่อมถวายมากมาย เพื่อใช้ในการบำบัดรักษาจนโรคนั้นหายไป และเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๑ และ ๒๕๐๔ ก็ได้มีการระบาดของอหิวาตกโรคเกิดขึ้นจนวัดชินผลิตไม้ทัน ขวดน้ำเกลือ เครื่องมือในการให้น้ำเกลือ เครื่องอบขวดน้ำเกลือ ก็ขาดแคลนไม่พอ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบ ก็ทรงบอกบุญให้ประชาชนได้มีส่วนโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อซื้อหาเครื่องมือเครื่องไม้เหล่านี้ อหิวาตกโรคก็หายไปด้วยพระบารมีเช่นกัน

ในพุทธศักราช ๒๕๐๕ ก็ได้เกิดมหาวาตภัยภาคใต้ขึ้นที่แหลมตะลุมพุก ได้กวาดทั้งบ้านช่องและผู้คนลงไปในทะเล โดยที่มีคลื่นยักษ์พัดพาบ้านที่ปลูกในบริเวณแหลมตะลุมพุกและจังหวัดใกล้เคียงเสียหายมากมาย โรงเรียนก็พังเป็นลิบ ๆ จังหวัด ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถานีวิทยุ อ.ส. เชิญชวนกันบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทำบุญร่วมกับพระองค์ ประชาชนเดินเข้ามาในสวนจิตรฯ ที่สถานีวิทยุ หัวถุงข้าว หัวเสื้อผ้า หัวจอบเสียม กะทะ มาโดยเสด็จพระราชกุศลกันมากมาย และในคราวเกิดพายุไต้ฝุ่นเกย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นถึงวิธีการช่วยเหลืออย่างฉับพลัน เมื่อทรงทราบข้อมูลและทิศทางหรือความเร็วของพายุที่ก่อตัวขึ้นและกำลังมุ่งเข้าฝั่ง ได้ทรงติดต่อวิทยุกับค่ายนเรศวรเมื่อครั้งไต้ฝุ่นเกย์ ให้จัดเตรียมสิ่งของพระราชทานที่มีอยู่ในโกดังของตำรวจชายแดนค่ายนเรศวรหัวหิน ให้ไปช่วยเหลือที่จังหวัดชุมพร ทางค่ายนเรศวรก็ได้จัดเตรียมสิ่งของไปถึงก่อนเพื่อน ก่อนองค์การใด ๆ ทั้งสิ้น หรือก่อนที่ราชการเข้าไปถึง และสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยก่อนหน่วยอื่น ๆ ด้วย

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษในเรื่องเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ทั้งยังทรงพระเมตตาต่อหน่วยราชการที่ใช้เครื่องมือสื่อสารที่มีราคาแพง และมีงบประมาณจำกัด จึงทรงค้นคว้าประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสารและด้านวิศวกรรมไฟฟ้า ด้วยที่ทรงศึกษาและทรงปฏิบัติมาเป็นเวลาช้านาน จนทรงมีความชำนาญ ได้ทรงทดลองเรื่องสายอากาศและการแผ่กระจายของคลื่นวิทยุ ในการสื่อสารโทรคมนาคม ดังที่นายขวัญแก้ว วัชรทัย ได้เล่าให้ฟังต่อไป

นายขวัญแก้ว

ก็จะเห็นได้ว่า ก็ทรงใช้เครื่องมือสื่อสารนี้ให้เป็นประโยชน์ จะเห็น

ว่าสถานีวิทยุนี้ ปกติแล้วถ้าหากว่าเราต้องการให้ส่งไปได้ไกล ๆ เราก็ต้องใช้เครื่องส่งขนาดใหญ่ ลั่นเป็ลียงทั้งสถานีที่ลั่นเป็ลียงทั้งการลงทุน เพราะฉะนั้นกรมประชาสัมพันธ์ ก็จัดเครื่องมือสื่อสารขนาดเล็กเพียงแค่ ๑๐๐ วัตต์ แต่ตอนหลังก็ได้ขยายขึ้นมาตามลำดับ จัดคลื่นสั้นคลื่นยาว เวลานี้ก็ส่งเอฟ. เอ็ม ด้วย นอกจากนั้นที่เรียกกันว่าเครื่องมือวิทยุมือถืออะไรเหล่านี้ หรือโทรศัพท์ก็ตามมาทีหลัง ก็ทรงใช้ให้เป็นประโยชน์ทุกอย่าง ประโยชน์นั้นก็มาตกอยู่ที่ประชาชน ถ้าพูดอย่าง...เป็นเจ้าของหน้าที่ก็เรียกว่า ฝ่าฝืน เพราะฉะนั้นก็ทรงฝ่าฝืนถึงทุกข์สุขของประชาชนว่าเป็นอย่างไร ตลอดเวลา ก็ทรงสามารถผ่อนคลายเป็นให้ ไม่ว่าจะเป็นการจรรยาจรอย่างนี้เป็นต้น ฉะนั้นการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสแนะนำ ยกตัวอย่างเช่น ในการสื่อสารของตำรวจหรือไฟฟ้าเขาต้องการที่จะสื่อสารกันโดยใช้วิทยุติดต่อกัน เมื่อการใช้เครื่องส่งที่มีกำลังสูง ๆ ราคาแพง ก็ทรงพิจารณาให้ ดร.สุธี อักษรกิตติ์ จัดทำสายอากาศที่มีกำลังส่งมากคือ เครื่องวิทยุที่มีกำลังส่งน้อยไปขยายกำลังทางสายอากาศ โดยส่งให้ไปถูกทิศทางที่เราต้องการ ความแรงของกระแสคลื่นก็จะไปได้ไกล เพราะฉะนั้น อันนี้ก็ทรงทดลองด้วยพระองค์เอง และก็พระราชทานให้กับตำรวจ พระราชทานให้กับไฟฟ้า เป็นต้น

เพลงคั่น

รากแก้วของแผ่นดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยพระราชกรณียกิจ ด้วยพระอัจฉริยภาพอันสูงส่ง และด้วยพระปรีชาสามารถนานับประการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้คลายทุกข์บำรุงสุขให้กับอาณาประชาราษฎร์ ทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ก็ได้พระบารมีปกคลุมไปทั่ว ไม่ว่าจะมียุบัติภัยทั้งหลายทั้งปวง หรือเหตุการณ์วิกฤติใดๆเกิดขึ้น ณ ภาคพื้นถิ่นไหน ประชาชนทุกคนในประเทศก็ได้พระบารมีอันแผ่ไพศาล และพระปรีชาญาณอันล้ำลึกขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือในหลวงของพวกเรา ขจัดปัดเป่าช่วยแก้ไขได้ในทุกครั้ง

นายขวัญแก้ว

ที่ประทับใจเป็นอย่างยิ่งก็คือ ทรงเป็นที่พึ่งของผู้ที่เสียสละอุทิศทั้งกายทั้งใจเป็นชาติพลี จะเป็นตำรวจ เป็นทหาร เป็นราษฎรคนใดที่ต้องพิการบาดเจ็บ พิการเพราะทำหน้าที่ป้องกันชีวิตของประชาชนและบ้านเมือง เขาเหล่านั้นได้รับพระราชทาน พระมหากรุณาธิคุณมิได้วัน พระราชทานพระบรมราโชบายไว้ว่า เมื่อบุคคลเช่นนี้พิการทางกายแล้ว ก็ไม่ควรพิการ

ทางใจอีก จะต้องให้เขาได้รับการฟื้นฟูทั้งใจทั้งกาย ให้สามารถช่วยตัวเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระของสังคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม ทรงรับการอบรมจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ให้เป็นคนดีมีเมตตากรุณา จึงทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ประชาชนพลเมืองรักและบูชาทั่วทั้งประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติมาเป็นเวลา ๕๐ ปี ทรงเจริญด้วยพระเมตตาคุณ พระมหากรุณาธิคุณเพิ่มขึ้น ประกอบทั้งทรงเจริญด้วยสมาธิในพระราชกรณียกิจทุกสิ่งทุกอย่างเมื่อทรงเริ่มกระทำสิ่งใดก็ทรงติดตามอย่างใกล้ชิดจนประสบความสำเร็จ ทำให้เพิ่มพูนพระบารมีและพระกำลังทางจิตให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น **ถ้าจะเปรียบกระแสจิตกับกระแสคลื่นวิทยุ กระแสจิตของพระองค์ท่านเปรียบเสมือนพลังกำลังของคลื่นที่ยิ่งใหญ่สามารถส่งกระแสจิตเข้าถึงประชาชนคนไทยทั่วทั้งประเทศ** ทุกคนจะมีใจจดจ่ออยากจะได้เฝ้าเห็น เป็นห่วงเป็นใย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคราวที่ทรงพระประชวรทรงเป็นพระธรรมมิกราชผู้ประเสริฐของชาวไทยทั้งหลายโดยแท้ ทรงอุบัติมาเพื่อทรงเป็นพระมหากษัตริราช ภายใต้นพคุณมหาเศวตฉัตร เป็นพระบิดาของคนไทยทั่วทั้งประเทศ ทรงเป็นที่พึ่งของผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากภัยนานาชนิด ทรงเป็นทั้งมิ่งขวัญ เป็นหลักชัยของประชาชนคนไทยทุกระดับ ตั้งแต่ชนผู้ขาดแคลน กสิกรชาวไร่ชาวนา นักบริหาร นักการทูต นักศึกษา ข้าราชการ และพสกนิกรทั่วหน้า ขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

เพลง

อันความกรุณาปรานี...

โครงการสำคัญในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายชัยวัฒน์ ลิทธิสุขย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

นายปัญญา เชิดชู เจ้าหน้าที่วิชาการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

นายถาวร มีชัย เจ้าหน้าที่วิชาการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ตั้งอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน ๖ ศูนย์นั้น เกิดขึ้นจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาทดลอง ทดสอบ แสวงหาแนวทางวิธีการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ลักษณะการดำเนินงานจะเป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ คือสามารถที่จะศึกษาหาความรู้ได้ทุกเรื่อง ทั้งด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืชสวน พืชไร่ การเลี้ยงสัตว์ การประมง ป่าไม้ ตลอดจนการชลประทาน งานศิลปอาชีพพิเศษ และอื่นๆ โดยจัดสาธิตได้ในลักษณะของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ผลการศึกษาของแต่ละศูนย์ นอกจากสาธิตไว้เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาหาความรู้แล้ว จะนำไปส่งเสริมให้กับประชาชนในหมู่บ้านรอบศูนย์ เมื่อได้รับผลสำเร็จก็จะเป็นหมู่บ้านตัวอย่างที่ผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน นอกจากนี้ในแต่ละศูนย์อาจมีการศึกษาปลีกย่อยในพื้นที่ที่แยกออกไปจากศูนย์เรียกว่า “ศูนย์สาขา” ทำการศึกษาเฉพาะเรื่อง เฉพาะพื้นที่ ผลที่ได้เกษตรกรนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเช่นกัน

เพลงคั่น

เพลงบรรเลง

ศูนย์ศึกษาการการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เป็น ๑ ใน ๖ ศูนย์ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้จัดตั้งขึ้น เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนิน แปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส เมื่อปี ๒๕๒๔ พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นพื้นที่และความเป็นอยู่ของประชาชน ที่ยากจนแล้วทรงมีพระราชดำริดังนี้

ด้วยพื้นที่จำนวนมากในจังหวัดนราธิวาส เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำขัง ตลอดปี ดินมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะดินพรุ ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๒๖๐,๐๐๐ ไร่เศษ กลิกรส่วนมากไม่มีที่ดินแม้เมื่อระบายน้ำออกหมด แล้วก็ยังคงยากที่จะใช้ทำการเกษตรให้ได้ผล ทั้งนี้เนื่องจากดินมีสารประกอบ ไนโตรเจน ทำให้เกิดการตกค้างสะสม เมื่อดินแห้ง ทำให้ดินเปรี้ยวควรปรับปรุง ดินให้ดีขึ้น ควรมีหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันแบบผสมผสาน จากพระราชดำริของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการการพัฒนาพิกุลทองขึ้น ในพื้นที่ระหว่างบ้านพิกุลทอง บ้านโคกพญา อำเภอมือ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งห่างจากตัวเมืองไป ๘ กม. มีเนื้อที่ทั้งหมด ๕๑๐ ไร่ เป้าหมายสำคัญของศูนย์ก็คือ **ศึกษาวิจัยดินพรุให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางด้าน เกษตรกรรมให้มากที่สุด** การดำเนินเพื่อเป้าหมายนี้ในระยะเริ่มแรก คือ จัด ทำแปลงศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถันหรือที่ เรียกว่า **“โครงการแกล้งดิน”** นายปัญญา เชิดชู เจ้าหน้าที่วิชาการของศูนย์ ศึกษาการการพัฒนาพิกุลทอง อธิบายที่มาและรายละเอียดของวิธีแกล้งดิน ตามพระราชดำรินี้

นายปัญญา

พระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริ *อยากจะหาแปลงดินเปรี้ยวสักแปลง หนึ่งที่เปรี้ยวมากๆ ถ้าหากว่าเปรี้ยวยังไม่มากก็ทำให้เปรี้ยว แกล้งทำให้ เปรี้ยวก็เลยเป็นชื่อถ้าพูดถึงชื่อเล่นก็คือ **โครงการแกล้งดิน ชื่อจริง ๆ ก็คือ โครงการศึกษาความเป็นกรดของดิน*** กรดกำมะถันซึ่งทางศูนย์การ ศึกษาพิกุลทองสนองพระราชดำริ โดยการทำให้พื้นที่แปลงแกล้งดินขึ้น ใช้ พื้นที่ประมาณ ๖ ไร่เศษ โดยสร้างคันดิน ล้อมรอบคันดินก็จะมีแผ่น พลาสติกกันซึมอยู่ แบ่งแปลงออกเป็น ๖ แปลง แต่ละแปลงจะมีพื้นที่ แปลงละ ๑ ไร่ หรือ ๔๐x๔๐ เมตร บริเวณรอบแปลงจะมีคูน้ำล้อมรอบ เพื่อที่ใช้ในการควบคุมน้ำตามที่เราต้องการ วิธีการก็คือ การสูบน้ำออกให้

แห่ง วิธีการจะแบ่งออกเป็น ๓ ช่วง ช่วงที่ ๑ ก็ทำดินให้เปรี้ยวแต่ว่ายังเปรี้ยวไม่จัดจะให้เปรี้ยวจัดก็โดยการสูบน้ำมาแช่ขัง ประมาณ ๔ สัปดาห์ แล้วก็ระบายออกทิ้งไว้ ๘ สัปดาห์ ในแปลง ๑,๒,๓,๔ ส่วนแปลงที่ ๕, ๖ ที่เห็นไกล ๆ นั้นจะปล่อยไว้ตามธรรมชาติ หลังจากที่ดำเนินการอยู่นั้นเราก็จะมีการเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์ทางเคมี ว่าดินเปรี้ยวหรือยัง ในแต่ละทุก ๆ ๔-๕ วันจะเก็บดินไปวิเคราะห์ สมมติว่า มีเอสพี เดิม ๔๐ กว่า จะลดลง ๓๘,๓๙ น้อยลง น้อยลง แสดงว่าดินเปรี้ยวขึ้น เราจะเก็บดินไปวิเคราะห์ ปลาย ๆ ของช่วงที่ ๑ เราก็ทดลองปลูกข้าวดี นอกจากเก็บดินไปวิเคราะห์ ปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกพืชต่าง ๆ ดูว่าเป็นอย่างไร เมื่อเราแก้ดินให้เปรี้ยวแล้วนี้พืชจะได้ไหม เราพบว่าพืชก็พอจะสามารถขึ้นได้ แต่ว่า พืชจะแคระแกรนแล้วก็ตายไปโดยไม่ให้ผลผลิต พอช่วงที่ ๒ ก็มาศึกษาดู ช่วงนี้ก็ มกราคม ๒๕๒๙ - กันยายน ๒๕๓๐ พอช่วงที่ ๒ ก็ศึกษาดูว่าเราพอทราบแล้วว่าถ้าเราปล่อยให้ดินแห้งและเปรี้ยวสลับกันก็จะทำให้ดินเปรี้ยว ช่วงที่ ๒ เราจะศึกษาดูว่า ควรทิ้งให้แห้งนานเท่าไรถึงจะทำให้ดินเปรี้ยวมากขึ้น และเวลาของการปล่อยให้แห้งควรจะเป็นเวลานานเท่าไรถึงจะดี เราก็พบว่ายิ่งปล่อยให้ดินแห้งนานเท่าไรดินก็ยิ่งเปรี้ยวมากขึ้น

การทำให้ดินแห้งจะทำให้ดินเปรี้ยว การสูบน้ำใส่เข้าไปจะทำให้ความเปรี้ยวแพร่กระจายจากข้างล่างระดับความเปรี้ยวอยู่ชั้นล่างประมาณ ๕ เซนติเมตรลงไป พอเราสูบน้ำเข้าไปน้ำก็จะดันเอาความเปรี้ยวขึ้นมาข้างบนผิวดินด้านบนก็จะแพร่กระจายจะยิ่งเปรี้ยวมาก เราพบว่ายิ่งปล่อยให้ดินแห้งนานดินก็ยิ่งเปรี้ยวมากขึ้น

แปลงที่ ๑ ถึง แปลงที่ ๓ เราก็จะปลูกข้าวโพด ปลูกผัก ถั่วลิสง ปลูกคะน้า พืชหลายชนิด เราก็พบว่าพืชก็จะตายภายใน ๑ สัปดาห์ อย่างที่พอจะทราบนะครึบ ส่วนแปลงที่ ๔ ก็จะทดลองทำการปลูกข้าว แล้วใส่พวกปุ๋ยเคมี ใส่หินฝุ่นเราลองปรับปรุงช่วงแรกดูก่อน ปรากฏว่าแปลงที่ใส่หินปูนฝุ่นหรือปุ๋ยเคมีจะให้ผลผลิตประมาณ ๓๐ กว่าถึงต่อไร่ เราลองปลูกไป ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑,๒,๓ ผลผลิตก็จะลดลง ๆ เพราะว่าปีที่ ๒,๓ พอปีที่ ๒ เราก็จะไม่ใส่หินฝุ่นอีก คือรอดูผลตกค้าง พอช่วงที่ ๓ ก็จะมาเป็นช่วงของศึกษาวิธีการปรับปรุงดินเพื่อจัดตามพระราชดำริ แต่ละปี ๆ ท่านเสด็จมา ดูว่าผลเป็นอย่างไร แล้วจะให้ทางศูนย์ทำยังไงต่อไป ท่านก็เลยศึกษาว่า มันเปรี้ยวจัดแล้ว ผ่านช่วงที่ ๒ ไปแล้ว ช่วงที่ ๓ ก็หาวิธีการปรับปรุง ถ้า

ปรับปรุงดินที่เปรี้ยวจัดที่นี้ได้แล้ว ส่วนที่อยู่นอกๆพื้นที่ออกไปอาจจะเปรี้ยวน้อยกว่านี้ ก็จะไม่เป็นปัญหาสำหรับศูนย์ศึกษาพืชกอลของที่จะไปช่วยชาวบ้านเขาได้ ก็แบ่งออกเป็น ๔ แปลงด้วยกัน แปลงแรกนี้ก็ลองใช้น้ำล้างดินเพราะสูบน้ำเข้าไปล้างดินโดยศึกษาเอาระยะเวลาแข่งขันน้ำ ๐ สัปดาห์ ๒ สัปดาห์ ๔ สัปดาห์ ๖ สัปดาห์ แปลงที่ ๒ ก็ล้างดินร่วมกับใช้วัตถุปรับปรุงดินพวกหินปูนฝุ่น วัตถุปรับปรุงดินที่มีแคลเซียมคาร์บอเนต สามารถที่จะใช้แก้ความเป็นกรดได้ก็ใช้ล้างๆ ร่วมกับหินปูนฝุ่น หินฝุ่นก็ใช้อัตราครึ่งหนึ่งของความต้องการปูนของพื้นดินตรงนั้น แปลงที่ ๓ ก็ใช้หินปูนฝุ่นอย่างเดียวเลยคือใช้วัตถุปรับปรุงดินอย่างเดียวในอัตราต่ำๆ หนึ่งส่วนแปด หนึ่งส่วนสี่ ก็ครึ่งหนึ่งของความต้องการปูนของดิน

ส่วนแปลงที่ ๔ เราเคยทำ เราใช้ปุ๋ยเคมี ใช้หินปูนฝุ่นไปแล้ว เราก็ศึกษาดูผลตกค้างว่าเป็นอย่างไรแล้วก็ปล่อยทิ้งไว้เฉยๆ แปลงที่ ๕ ก็ทำการปรับปรุงและปลูกพืชผักอย่างอื่น เพราะว่า ๑ ถึง ๓ แปลงแรกเราปลูกข้าวอย่างเดียว เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยว่าขอให้ชาวบ้านมีข้าวกินแล้วกัน เรื่องอาหารอื่นๆ คงไม่เป็นที่ลำบากของชาวบ้านนักหรอก คงจะหาได้ขอให้เขามีข้าวกิน เพราะฉะนั้นเราจะเน้นเรื่องข้าว ๓ แปลง

ส่วนแปลงที่ ๕ ก็จะใช้ปลูกพืชผักอื่นๆ โดยการใช่วัตถุปรับปรุงดินพวกหินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยเคมี ตามปกติ

ส่วนแปลงที่ ๖ ก็จะปล่อยให้เป็นธรรมชาติตั้งแต่เริ่มทำมาจนถึงเดี๋ยวนี้ ปี ๒๕๓๘, ๒๕๓๙ ก็จะปล่อยไว้เฉยๆ ดูว่าเจ้าแปลงนี้กับแปลงที่เราปรับปรุงดินจะมีคุณสมบัติแตกต่างกันอย่างไร เราพบว่าการใช้น้ำล้างดินก็จะสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยวได้แต่ใช้เวลานาน กว่าคุณสมบัติของดินจะดีขึ้น การใช่วัตถุปรับปรุงดินประเภทหินปูนฝุ่นเพียงอย่างเดียว ก็สามารถจะแก้ไขดินเปรี้ยวเพื่อปลูกข้าวได้

แต่วิธีการที่ดีที่สุดก็คือใช้วัตถุปรับปรุงดินร่วมกับการล้างดินโดยพบว่าเราแข่งขันน้ำไว้ ๔ สัปดาห์แล้วระบายออกพร้อมกับใช้หินปูนฝุ่นอัตราหนึ่งของความต้องการปูนก็จะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด เราจะได้ผลตอบแทน โดยจากการทดลองปลูกข้าว ๔ พันธุ์ว่าพันธุ์ไหนจะดีกว่ากัน พบว่า กข๗ กข๒๑ พันธุ์ลูกแดงเป็นพันธุ์พื้นเมืองด้านทานดินเปรี้ยวแล้วก็พันธุ์ข้าวขาว

ดอกมะลิ ๑๐๕ เราพบว่าข้าวพันธุ์ลูกแดงกับพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง คือประมาณ ๓๘-๔๑ ดังต่อไปนี้ ร่วมกับการใช้ การล้างดิน คือหินปูนฝุ่นครึ่งหนึ่งกับการล้างดิน ๔ อาทิตย์แล้วระบายน้ำ ออกคือวิธีการที่ดีที่สุด เราได้นำผลการทดลองนี้ไปใช้กับการขยายผลใน การปรับปรุงดินเปรี้ยวที่บ้านโคกใน โดยใช้ น้ำล้างดินควบคู่กับวัสดุ ปรับปรุงดินพวกหินปูนฝุ่นซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจประมาณ ๔๐ กว่าดังต่อไปนี้

บรรยาย (อรุณี)

นอกจากได้มีการศึกษาวิธีปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด โดยการจัดทำ แปลงศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถันที่เรียกว่า “แกลิ่งดิน” จนประสบความสำเร็จสามารถปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก ได้ ผลผลิตสูงและคุ้มค่ากับการลงทุนปรับปรุงดินดังกล่าวแล้ว ก็ยังได้นำ การเกษตรยั่งยืนตามแนวทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นวิธีทำการเกษตรผสมผสาน โดยประยุกต์จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับการ จัดแบ่ง พื้นที่มาทดลองใช้ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองด้วยตั้งที่ นายถาวร มีชัย เจ้าหน้าที่วิชาการของศูนย์อีกท่านหนึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียด

นายถาวร

โครงการทฤษฎีใหม่ นั้นเป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ท่านได้ทรงศึกษาเพื่อจะหาแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรให้กับราษฎรซึ่งพระองค์ท่านได้ ทำการศึกษาที่วัดมงคลชัยพัฒนา ที่จังหวัดสระบุรี และได้สูตรสำเร็จของ ทฤษฎีใหม่ออกมาเป็น สูตร ๓๐ : ๑๐ : ๓๐ : ๓๐ นะครับ ๓๐ เปอร์เซ็นต์แรก ก็จะเป็นพื้นที่สำหรับแหล่งน้ำ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ถัดมาพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย และ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ถัดมาจะเป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าว ๓๐ เปอร์เซ็นต์ สุดท้ายเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่พืชสวน ทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง ก็ได้นำทฤษฎีใหม่ของพระองค์ท่านมาศึกษา และได้ปรับลดสัดส่วนพื้นที่ แหล่งน้ำลงจากเดิม ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ลงเหลือ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ เนื่องจากว่าพื้นที่ทางภาคใต้ของเราจะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงกว่าภาคอื่น ๆ แล้วเราก็ไปเพิ่มที่ปลูกพืชไร่พืชสวนเป็น ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ เพราะว่าเกษตรกรรมทางภาคใต้นิยมปลูกพวกผลไม้ยืนต้น จากนั้นเราก็ได้นำมาเป็นแปลงสาธิตขึ้นภายในศูนย์ในเนื้อที่ทั้งหมด ๒๓ ไร่ ในพื้นที่ ๒๓ ไร่นี้เป็นดินที่มีสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด ไม่สามารถที่จะเพาะปลูกพืช เศรษฐกิจต่าง ๆ ได้ถ้าหากไม่มีการปรับปรุง เราได้นำผลการทดลองซึ่งทาง

ศูนย์เราได้ศึกษาถึงวิธีการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกพืชชนิดต่างๆ มาลงไว้ในพื้นที่แปลงนั้นะครับ

จากนั้นเราก็ได้มีการปรับพื้นที่จากทฤษฎีใหม่ของพระองค์ท่าน ซึ่งกำหนดการแบ่งพื้นที่ไว้ ๔ ส่วน ส่วนแรกก็คือพื้นที่แหล่งน้ำ พื้นที่แหล่งน้ำเรากำหนดไว้ ๒ แหล่ง คือ จะเป็นสระน้ำส่วนหนึ่ง แล้วก็คูคลองที่เราขุดยกร่องจะเป็นพื้นที่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ด้วย รวมพื้นที่ที่อยู่อาศัยที่กำหนดไว้ ๑๐ ไร่ของพื้นที่ ก็จะเป็นการสร้างบ้านพักของเกษตรกรมีโรงเพาะเห็ด การปรับปรุงถนนหนทางเข้าออก แล้วก็มีการเปิดคูคลองรวมแล้ว ๑๐ ไร่ของพื้นที่ ส่วนที่ ๓ คือ เพาะปลูกข้าว พื้นที่ปลูกข้าวเราได้ทดลองแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกมีการปรับปรุงดิน แล้วก็มีการเพาะปลูกข้าวในสภาพปกติทั่วไป ส่วนที่ ๒ ทำการทดสอบเลี้ยงปลาในนาข้าว

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาเราพบว่าผลผลิตที่ปลูกข้าวในสภาพปกติทั่วไปอย่างเดียวนี้เขาจะให้ผลผลิต ๓๕ ถึงต่อไร่ ส่วนแปลงเลี้ยงปลาในนาข้าวผลผลิตข้าวจะเพิ่มสูงขึ้น ๔๒ ถึงต่อไร่ นอกจากผลิตผลข้าวจะเพิ่มแล้ว เรายังมีผลตอบแทนจากปลาที่เราเลี้ยงด้วย จากการเก็บตัวเลขที่ผ่านมาเราพบว่าผลตอบแทนที่ได้จากปลาจะสูงกว่ารายได้ที่ได้จากข้าวด้วยซ้ำไป เป็นโครงการที่น่าสนใจเนื่องจากว่า เราสามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่เดียวกันแล้วมีผลตอบแทนกลับมาได้ถึงสองทาง

พื้นที่ส่วนสุดท้ายก็คือแปลงปลูกพืชไร่พืชสวน เรากำหนดไว้ ๔๐ ไร่ของพื้นที่ ก็จะมีแปลงพืชไร่อยู่ทางด้านนี้ ๒ ไร่ แปลงพืชผัก ๓ งาน แล้วก็แปลงไม้ผลรวมแล้ว ๔๐ ไร่ของพื้นที่ เราก็ได้มีการปลูกพืชไร่หมุนเวียนกันระหว่างข้าวโพดกับพืชตระกูลถั่ว ส่วนพืชผักก็มีการปลูกพืชผักชนิดต่างๆ ให้เหมาะสมกับฤดูกาล ส่วนไม้ผลเราก็มีการปลูกไม้ผลแบบผสมผสานหลายชนิด มีทั้งขนุน กะท้อน ชมพู่ มังคุด ทุเรียน พวกนี้ปลูกผสมผสานกันหลายๆ ชนิด

โครงการนั้นนอกจากนำแนวทฤษฎีใหม่มาจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมใหม่แล้วการดำเนินกิจกรรมในการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เราจะไม่เน้นเข้าสู่ระบบยั่งยืน โดยเราจะพยายามดำเนินกิจกรรมให้มีลักษณะให้คล้ายกับธรรมชาติ คือว่าจะมีในสภาพธรรมชาติจะมีพวกพืชพรรณต่างๆ

รวมกันหลายชนิดแล้วก็พึ่งพาอาศัยกันได้ นอกจากนี้แล้วในการเพาะปลูกพืชจะพยายามใช้อินทรีย์วัตถุเป็นหลักจะไม่มีการนำอินทรีย์วัตถุออกจากแปลงยกเว้นพวกผลิตผลเท่านั้น แล้วเราได้พยายามเพาะปลูกพืชเพื่อนำมาเป็นสารไล่แมลงอย่างเช่น ปลูก ข่า ตะไคร้ หอม สะเดา กระจายไว้เต็มพื้นที่ เช่น ทฤษฎีใหม่นี้ก็จะดูความสัมพันธ์ของน้ำกับพืช ดังนั้นเราได้ศึกษาปริมาณการใช้น้ำของพืชพื้นที่ทั้งหมด ๒๓ ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตร ๑๖ ไร่ ๑ งาน พื้นที่กักเก็บน้ำสามารถกักเก็บน้ำได้ทั้งหมด ๑๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เราศึกษาความต้องการปริมาณน้ำของพืชต่อปี เราพบว่าพืชต้องการใช้น้ำต่อปี ๙,๘๘๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี แต่พื้นที่กักเก็บน้ำเก็บน้ำได้ถึง ๑๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ฉะนั้นปริมาณน้ำที่เราเก็บไว้ใน ๒๐ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่ สามารถที่จะใช้ปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี ทางด้านค่าลงทุนก็จะหนักไปทางด้านค่าจัดเตรียมแหล่งน้ำและขุดยกร่อง ซึ่งมีค่าลงทุนในพื้นที่ ๒๓ ไร่ ๑๔๘,๕๐๐ บาท ค่าลงทุนในส่วนที่สองก็คือ ที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในฟาร์ม ๔๔,๐๐๐ บาท ส่วนที่ ๓ คือ ค่ากิจกรรมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เป็นค่าลงทุนในสภาพปกติของเกษตรกรทั่วๆ ไป รวมค่าลงทุนทั้งสิ้นแล้ว ๒๓๒,๘๐๐ บาท ในพื้นที่ ๒๓ ไร่ เฉลี่ยแล้วก็ไร่ละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท จากการดำเนินงานที่ผ่านมาในปีแรกปรากฏว่าผลตอบแทนที่ได้ให้มา คือ ได้ในปีแรก ๕๒,๐๐๐ บาท ส่วนปีที่ ๒ ในขณะนี้ก็ครบปีที่ ๒ พอดี จะมีผลตอบแทนได้มาทั้งสิ้น ๙๐,๐๐๐ บาท โครงการนี้เราได้นำเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาแล้วก็ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโครงการทฤษฎีใหม่ขณะนี้เกษตรกรในพื้นที่รอบศูนย์ก็ได้นำหลักการของทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติในพื้นที่ของเกษตรกรจริงๆ จำนวนหลายสิบรายแล้วครับ

อรุณี

ได้ผลเป็นอย่างไรบ้างคะ

นายถาวร

เกษตรกรขณะนี้กำลังเริ่ม เพราะว่าโครงการนี้เพิ่งทำได้ ๒ ปี เกษตรกรกำลังเริ่มมีอยู่ ๔ รายที่ทำ ซึ่งทางศูนย์พิบูลทองเราก็สนับสนุนเรื่องการขุดแหล่งน้ำแล้วก็การขุดยกร่องให้ เพราะจะเป็นค่าลงทุนค่อนข้างสูง เกษตรกรยังไม่สามารถช่วยตัวเองได้

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดที่เรียกว่าแก้งดิน และโครงการเกษตรยั่งยืนตามแนวทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นเป็นกิจกรรมหลักของศูนย์ศึกษาการ

พัฒนาพิกุลทอง จังหวัดนราธิวาสซึ่งผลการดำเนินงานจนกระทั่งถึงปัจจุบัน นายชัยวัฒน์ ลิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์จะเล่าให้ฟังคะ

นายชัยวัฒน์

การมีโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองทำให้เมื่อก่อนเราทราบข้อมูลการพัฒนาดินเปรี้ยวน้อยมาก จากปัจจุบันนี้ที่โครงการตั้งมา ๑๐ ปี แล้วนะครับ เราก็ทราบข้อมูลและวิธีการแล้วก็หนทางแนวทางที่จะนำไปพัฒนาขยายผล เราทราบมากครับ แล้วเราก็นำเอาไปใช้ได้ผลแล้ว ที่เราคิดว่าเราทราบได้มากคือ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงดินเปรี้ยวเราก็ได้ทำการวิจัยจนได้ผลและเราก็นำเอาผลนั้นไปใช้พัฒนาที่ดินเปรี้ยวของเกษตรกรอยู่ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ได้ผลมาแล้วเราก็ทำปีละประมาณ ๑,๕๐๐ ไร่ อีกอย่างหนึ่งเพราะว่าศูนย์พิกุลทองมีพื้นที่รับผิดชอบหมู่บ้านอีก ๙ หมู่บ้าน ซึ่งในหมู่บ้าน ๙ หมู่บ้านนี้เราก็พัฒนาการเกษตรในทุกรูปแบบ สิ่งที่เราเห็นว่าปฏิบัติงานในโครงการเรามากภูมิใจในความสำเร็จก็คือว่าเราสามารถที่จะเปลี่ยนเกษตรกรจากที่ไม่เคยปลูกผักกันเลยมานิยมชมชอบการปลูกผัก ปัจจุบันปลูกผักเป็นอาชีพ และ ๙ หมู่บ้านของเรานั้นมีถึง ๓ หมู่บ้านแล้วนะครับที่เมื่อก่อนไม่เคยปลูกผักหันมาปลูกผักเป็นอาชีพ ๓ ถึง ๔ หมู่บ้านแล้ว

อรุณี

๑๐ ปีที่ได้จัดตั้งศูนย์ฯมานั้นทำให้สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรคะ

นายชัยวัฒน์

ถ้าพูดโดยภาพรวมในหมู่บ้านรอบศูนย์นะครับ ก่อนโครงการเริ่มดำเนินการนั้นชาวบ้านมีรายได้แค่ครอบครัวละประมาณไม่ถึง ๙,๐๐๐ บาท ปัจจุบันนี้ผมว่ารายได้ครอบครัวละประมาณ หกหมื่นหรือเจ็ดหมื่น บาท

อรุณี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการดำเนินงานของศูนย์ไว้อย่างไรบ้างคะ

นายชัยวัฒน์

ขอเรียนว่าศูนย์การพัฒนาพิกุลทองเราโชคดีนะครับ สิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านมีพระราชดำริให้โครงการเราดำเนินการไม่ว่าวิจัยก็ดี ทดสอบ หรือว่าขยายผลอย่างต่อเนื่องมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งดินในพื้นที่ปลูก ท่านทรงบอกให้เราวิจัยเสร็จให้นำผลไปใช้ขยายผล ถ้าเขตใดยังมีเขตไม่แน่ชัดท่านก็บอกว่าควรกำหนดเขตให้แน่ชัดเพราะไม่เช่นนั้นเดี๋ยวเขตป่าพรุ กับพื้นที่ของเกษตรกรจะไม่แน่ชัด ไม่ชัดเจน ควรกำหนดให้ชัดเจนจะได้ไม่มีข้อถกเถียงโต้เถียงระหว่างเกษตรกรกับ

เจ้าหน้าที่ของรัฐครับ

อรุณี

ท่านยังทรงติดตามผลงานของศูนย์นี้หรือเปล่าคะ

นายชัยวัฒน์

ครับ ผมขอบอกว่า ทุกปี ปีละ ๒ ครั้ง ที่เราต้องจัดทำรายงานส่งสำนักงาน กปร. และก่อนสิ้นปีมีช่วงก่อนหมดสิ้นปี เราก็ต้องทำรายงานส่งสำนักงาน กปร. เช่นกัน ซึ่ง สำนักงาน กปร. ก็ได้นำทูลเกล้าฯถวายทุกครั้ง ผมอยากจะพูดว่าทุกโครงการที่ท่านรับสั่งจะมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดและถ้าท่านเสด็จมาท่านก็มักจะไปตรวจเยี่ยมทอดพระเนตรโครงการที่ท่านได้มีรับสั่งไว้ว่าคืบหน้าหรือว่ามีผลเป็นอย่างไรนะครับ แล้วผมขอเรียนว่า บางโครงการที่ท่านรับสั่งเพื่อให้เราทำอย่างเช่น โครงการแก่งดินนั้นนะครับ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ ถึงปี ๒๕๓๕ นี้ ๘ ปี ๙ ปี นี้ท่านตามมาตลอดทุกปีนะครับ ผลได้เล็กได้น้อย ได้อย่างไรท่านตามมาตลอดจนถึงนำไปใช้ไปเขียนเป็นตำรา ปีนี้ ๒๕๓๘, ๒๕๓๙ ผมก็อยากจะบอกว่าโครงการแก่งดินนั้นท่านก็ยังทรงตามอยู่ และให้เริ่มเขียนตำราให้เป็นตำราอินเตอร์เนชันแนลเลยครับ

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ และนี่คืออีกหยดหนึ่งของน้ำพระราชหฤทัยในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า

เพลง

อันความกรุณาปราณี

โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริษัทสุทธินาถเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายแพทย์ สุวรรณวิโก หัวหน้างานปฏิบัติการศูนย์การศึกษาพัฒนาพิภพทอง
นายมงคล นิตยบุรณ ผู้รับผิดชอบงานปฏิบัติการดูแลโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริษัทสุทธินาถเล็ก

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคงทราบดีว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตร ซึ่งจะเป็นการเกษตรในด้านใดก็ได้แล้วแต่สภาพภูมิประเทศภูมิอากาศของภูมิภาคนั้นๆ สำหรับเกษตรกรในภาคใต้ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนทำไร่ เช่น ทำไร่กาแฟ ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์ม เป็นต้น แต่เดิมการทำสวนทำไร่ของเกษตรกรภาคใต้จะผลิออกมาในลักษณะของวัตถุดิบเพียงอย่างเดียว การแปรรูปผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ยังไม่แพร่หลายนัก รายได้ของเกษตรกรภาคใต้จึงไม่ค่อยจะดี โดยเฉพาะเกษตรกรที่ปลูกปาล์มเป็นอาชีพ มักจะประสบปัญหาเรื่องการส่งผลปาล์มไปยังโรงงานที่บ่น้ำมันปาล์มซึ่งมีโรงงานใหญ่ที่สุดอยู่ที่จังหวัดกระบี่ เกษตรกรต้องขนปาล์มไปโรงงานในระยะทางไกลๆ ทำให้น้ำมันที่อยู่ในปาล์มลดลงตามระยะเวลา และระยะทาง รายได้ของเกษตรกรก็จะน้อยลงไปด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบ และทรงห่วงใยเกษตรกรสวนปาล์ม จึงพระราชทานพระราชดำริจัดตั้ง โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก ขึ้น โดยมีพระราชดำริให้มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาต้นแบบของโรงงานหีบน้ำมันปาล์ม ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ จนถึงขณะนี้โครงการดังกล่าวได้ก้าวหน้าไปอย่างมากและเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ดำเนินการจัดตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็ก ขึ้นภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส เพื่อนำปาล์มน้ำมันจากสวนปาล์มที่ปลูกทดลองไว้ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองไปทำการสกัดเป็นน้ำมันปาล์มดิบ และทำการแปรรูปต่อเนื่องถึงขั้นบริโภคได้ เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายแพทย์ สุวรรณวิโก หัวหน้างานปฏิบัติการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ซึ่งรับผิดชอบโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็ก เล่าว่า

นายแพทย์

เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งให้คณะทำงานโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ดำเนินการจัดตั้งโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้เกษตรกรศึกษาและหาความรู้จากผลผลิตปาล์มว่า จะใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง และเกษตรกรนำไปปลูกในพื้นที่ของตนครับ

ปราณี

หลังจากนั้นได้มีการดำเนินการอย่างไรต่อไปบ้างคะ

นายแพทย์

ทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้รับงบประมาณจากคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับสนุนการจัดตั้งโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กในเบื้องต้น และได้นำปาล์มทดลองจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ มาเข้าขบวนการผลิตเป็นน้ำมันดิบ เพื่อจะหาว่าต้นทุนเท่าไรรายจ่ายเท่าไรในการบริหารงานจุดนี้เพราะชาวบ้านจะได้สามารถนำไปดำเนินการได้หรือไม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้ดำเนินการวิจัยต่อไปจากนั้นว่า เมื่อได้น้ำมันดิบแล้วก็เข้าขบวนการทางเคมีมาลดกรดและฟอกสี ดูดกลิ่น เพื่อจะนำน้ำมันส่วนนั้นไปบริโภค เราได้ประสานงานตลอดเวลาและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาคอยดูแล คอยเป็นพี่เลี้ยงให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ

เพื่อฝึกการปฏิบัติในขบวนการต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญครับ

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

ตามที่คุณแพทย์ สุวรรณวิโก ผู้รับผิดชอบโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็กได้เล่าให้ฟังแล้วว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้รับสนองพระราชดำริดำเนินการจัดตั้งโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มตลอดจนได้ทำการฝึกการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ที่รับผิดชอบจนเกิดความชำนาญเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในการสกัดและกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์นะคะ ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ นั้นมีอะไบ้าง นายมงคล นิตยบุรณ ผู้รับผิดชอบงานปฏิบัติการดูแลโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็กชี้แจงค่ะ

นายมงคล

สมัยก่อนเราต้องแยกจากทะเล และก็สับระแง้ออกเป็นเม็ด ๆ พออยู่ได้สักระยะหนึ่ง ค่าแรงก็สูงขึ้น ทางผู้เชี่ยวชาญคือ คุณชิต ลีมวรพันธุ์ ได้หาวิธีการใหม่ทำขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองเป็นต้นแบบ ก็โดยใช้เครื่องจักรโดยการลำเลียงทั้งระแง้ขึ้นไปโดยที่ไม่ต้องสับออก ใช้แรงงานได้น้อยมากในส่วนนี้ จากนั้นพอเข้าเครื่องลำเลียงแยกออกเป็นเม็ดผลปาล์มออกมาแล้วนำมาทอด ในการทอดก็ใช้น้ำมันปาล์มดิบ ไชสเตอร์นที่เหลือจากแยกออกจากน้ำมันไซคือ โอสิอิน จากนั้นก็เข้าเครื่องที่หีบทั้งน้ำมันน้ำมันเม็ดในกับน้ำมันเม็ดนอกผสมกันอยู่เลย ส่วนกากที่ได้จากการหีบก็นำไปเลี้ยงสัตว์ น้ำมันที่หีบเสร็จก็นำไปต้มเพื่อไล่ความชื้นออกให้หมด จากนั้นก็เข้ากรองอินเตอเฟดอีกครั้งหนึ่ง จากกรองก็เก็บใสบรรจุไว้ในถังละลิตร ถ้าเรามีน้อยก็เก็บไว้ให้มีเยอะ ๆ พร้อมทั้งจะเข้าลดกรดเมื่อไหร่ก็ได้ได้เสมอ นำน้ำมันดิบเข้าไปลดกรดโดยใช้โซดาไฟเป็นตัวทำให้กรดเป็นกลางจากการลดกรดก็มีการทดสอบให้เป็นกลางด้วยฟีน็อกโธดีน พอ น้ำมันเป็นกลางก็จะแยกจากไขสบู่ออกจากน้ำมันดิบแล้วก็เป็นน้ำมันดิบก็นำน้ำมันดิบที่แยกจากสบู่แล้วมาเข้าถังฟอกสีโดยใช้สารฟอกสีลงไปในถังฟอกสีอีกครั้งหนึ่ง ทุกขั้นตอนต้องใช้ความร้อนทั้งหมดเพราะขึ้นอยู่กับเราทำภายใต้ระบบสูญญากาศ จากนั้นก็เข้าตุกกลั่นซึ่งต้องใช้ความร้อนสูงและใช้ระบบบรารอเมติกมิเตอร์ เพื่อทำไอน้ำไปไล่กลิ่นที่ออกไปจากน้ำมันโดยการพ่นไอน้ำเข้าไปในน้ำมัน แล้วก็ใส่สารตุกกลั่นอีกครั้งหนึ่ง และก็นำไปแยกไขส่วนที่ใสกับส่วนที่ขึ้นออกโดยการเข้าห้องเย็น ใช้อุณหภูมิจาก ๒๐

องศา แล้วลดลงมาเรื่อยๆ จนถึงลบศูนย์องศา เพื่อให้ น้ำมันตกผลึก แล้วก็ นำมาผ่านอินเตอร์เฟดอีกครั้งหนึ่ง ก็แยกเอาไฮสเตอร์น กับโอลีนออกจากกัน เมื่อได้น้ำมันโอลีนแล้วก็นำมาบรรจุลง ส่วนไฮสเทอลินก็นำกลับไปทอดลูกปาล์มใหม่ จากที่เคยทดลองมา ปาล์มทะเลที่เราสับ ๑๐๐ กิโลกรัม จะได้น้ำมันบริสุทธิ์ประมาณ ๑๕ กิโลกรัม หรือ ๑๕-๒๐ กิโลกรัม ครับ

ปราณี น้ำมันปาล์มที่ออกจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ คุณมงคล ให้ความมั่นใจได้ไหมว่าเป็นน้ำมันปาล์มที่บริสุทธิ์ และมีประโยชน์นะค่ะ

คุณมงคล มันใจครับ เราเคยส่งตัวอย่างไปวิเคราะห์ที่กองเกษตรเคมี ที่กรุงเทพฯ แล้วผ่านแล้วก็บริสุทธิ์ด้วย จำหน่ายราคาถูกเราจำหน่าย ๑๘ บาท ในขณะที่ต่างประเทศจำหน่าย ๒๒ บาท คือ เราพยายามจำหน่ายให้ถูกกว่าของประเทศมาเลเซียให้ได้ครับ

ปราณี น้ำมันปาล์ม มีประโยชน์พอ ๆ กับน้ำมันประเภทอื่นๆ ไหมคะ

คุณมงคล ครับ มีประโยชน์พอ ๆ กันเลยครับกับน้ำมันประเภทอื่น เพราะว่า พวกเราทางภาคใต้มักจะซื้อของมาเลเซีย ซึ่งเราไม่ทราบว่าการวิธีของเขาจะสะอาดอย่างกับของเราไหมครับ

บรรยาย (ปราณี) จากปี ๒๕๓๒ ที่มีพระราชดำริจัดตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม บริสุทธิ์ขนาดเล็กขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส จนถึงขณะนี้ เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง คุณมงคล นิตยบุรณ พุดถึง เรื่องนี้กันคะ

คุณมงคล คือแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านจำได้ว่าทรงตรัสว่า**การทดลอง ไม่ต้องคำนึงถึงผลกำไร หรือขาดทุน เพราะว่าเป็นการทดลอง** ถ้า พุดถึงกำไรขาดทุนก็จะขาดทุนเยอะเกี่ยวกับน้ำมันปาล์มนี้ทรงสนพระทัย มากเลยครับ หลังจากมีพระราชดำริก็ดีขึ้นมากเพราะขณะนี้ที่สหกรณ์ ปีเหลืองก็ปลูกปาล์มไปเยอะแล้วเหมือนกัน เคยมาขายให้เราด้วย ทำให้ เกษตรกรมีรายได้มากยิ่งขึ้นครับ

เพลงคั่น เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี) นับจากปี ๒๕๓๒ ที่จัดตั้งโรงงานนี้ขึ้น มีการพัฒนาหรือมีความ คืบหน้าของการดำเนินงานโรงงานอย่างไรบ้าง คุณเพทาย สุวรรณวิโก

ผู้รับผิดชอบโรงงานต่างๆ กล่าวว่า

คุณเพทาย

โรงงานนี้ตั้งขึ้นจากแนวพระราชดำริเดิมเพื่อให้เกษตรกรเข้ามาศึกษา ให้ความรู้ว่าประโยชน์ที่ได้จากปาล์มมีอะไรในเบื้องต้นแล้ว แต่ทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ก็ศึกษาต่อไปว่า จะสามารถนำส่วนที่เหลือใช้ และน้ำมันปาล์มไปทำอะไรได้บ้าง เช่น ไชสเตรินที่ได้จากการแยกน้ำมันเป็นน้ำมันบริสุทธิ์ที่สามารถบริโภคแล้วไซตัวนั้นเรานำไปทำผงซักฟอกได้ ทำสบู่ได้ ผลผลิตที่ได้มาเป็นน้ำมันบริสุทธิ์ที่สามารถได้นี้เราก็จำหน่ายภายในศูนย์ฯ ผลผลิตจากปาล์มที่แปรรูปเป็นน้ำมันแล้วรู้สึกว่าจะเป็นการความต้องการของสมาชิกในโครงการอย่างมาก ตอนนั้นก็ผลิตไม่เพียงพอ เพราะปาล์มเราก็เพิ่งนำไปขยายที่พื้นที่ที่พรวาเจาะประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ ยังไม่ได้ผลผลิต พื้นที่ดินที่พรวาเจาะนี้จะเป็นดินชนิดเดียวกันกับที่ที่เราทดลองในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ครับ

ปราณี

ได้นำวิธีการหรือว่าเทคนิคต่างๆ เผยแพร่ไปสู่เกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านบริวารศูนย์บ้างไหมคะ

คุณเพทาย

ตอนนี้ผลทดลองปาล์มที่เราเริ่มทดลองตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ เราได้นำไปขยายผลที่พื้นที่ที่พรวาเจาะแล้ว ๑,๐๐๐ ไร่ ดังที่กล่าวมา ส่วนผลผลิตที่ได้ต่อไปของเกษตรกร ทางโรงงานของเราสามารถรับได้ครับ

บรรยาย (ปราณี)

ฟังคุณเพทาย สุวรรณวิโก พูดถึง การพัฒนาโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขนาดเล็กที่บอกว่า ได้ขยายพื้นที่ดำเนินการออกไป เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ของศูนย์ฯ แล้ว ย่อมแสดงว่าประโยชน์ของปาล์มน้ำมันต้องมีมากค่ะ

คุณเพทาย

ประโยชน์ที่ได้จากปาล์มน้ำมันมีมากครับ เราสามารถนำไปทำเป็นน้ำมันปาล์มแข็งบ้าง สามารถนำไปแปรรูปเป็นน้ำมันพืช เป็นขนมช็อกโกแลต สบู่ หรือ ไอศกรีม ตลอดจนผงซักฟอก ยาสีฟัน ยาสระผม หรือ เครื่องสำอาง เป็นต้นครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคงทราบแล้วว่า พระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อเกษตรกรชาวสวนปาล์มนั้นมากมายเพียงใด พระราช-

ตำริในการจัดตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริษัทขนาดเล็กขึ้นใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส ก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะ ช่วยยกระดับรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนปาล์มได้เช่นกัน เรามาฟังผู้รับผิดชอบ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริษัทขนาดเล็กทั้ง ๒ คน คือ คุณแพทย สุวรรณวิโก กับ คุณมงคล นิตยบุรณ พุดถึงความซาบซึ้งของเขาที่มีต่อ พระมหากษัตริย์คุณในเรื่องนี้กันค่ะ

คุณแพทย

ทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เริ่มทำการศึกษาและวิจัย การปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินอินทรีย์ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ เราได้เก็บตัวเลข เรื่อยมา เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนิน แปรพระราชฐานมาที่พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ และได้เสด็จ พระราชดำเนินมาทอดพระเนตรโครงการทดลองวิจัยปาล์มน้ำมันของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พระองค์ทราบ ว่า ผลผลิตที่ได้จากการ ทดลองนั้นไม่สามารถนำไปแปรรูปได้พระองค์ท่านจึงมีพระราชกระแส รับสั่งให้ทางคณะทำงานโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาด เล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้มา ดำเนินการจัดตั้งโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง พระองค์ท่านได้สังเกตเห็นว่า ควรจะเน้นให้ ชาวบ้านหรือตัวเกษตรกรรอบ ๆ ศูนย์ฯ ได้ทำการศึกษ ได้ทราบประโยชน์ ว่าปาล์มน้ำมันมีประโยชน์อะไรบ้างและเกษตรกรสามารถนำไปปลูกใน พื้นที่ของตนเองได้ เป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและเกษตรกรจะได้อยู่ ตีกินตียัง ๆ ขึ้นไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมองเห็นได้ว่า พระองค์ทรงเป็นห่วงเป็น ใยต่อเกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ เป็นอย่างมากที่จะหาแนวทางว่าจะทำ อย่างไรที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้อยู่ดีกินดี

คุณมงคล

ในหน้าที่ของผมต้องออกไปคลุกคลีกับชาวบ้านเพื่อนำวิชาการ และความรู้ไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้านที่ขยายผลการดำเนินงานโครงการ อย่างบ้านโคกอิฐ-โคกใน และตอนนั้นก็ไปนาร่องที่พุ่มแหมอยู่ด้วย เห็นว่า เกษตรกรและชาวบ้านดีขึ้น โดยเฉพาะเรื่องดินเปรี้ยวชาวบ้านที่โคกอิฐ- โคกในให้ความสนใจมากเลย คือ เคยได้ยินชาวบ้านพูดกันภาษาชาวบ้านว่า ถ้าไม่ได้พระองค์ท่าน ตอนนีข้าวก็ไม่มีกิน พอพระองค์เสด็จฯเข้ามา เราก็ มีข้าวกิน มีข้าวได้ขายแล้วตอนนี้ ทำนาได้ ๒ ครั้งนะครับ

เพลงคั่น

กษัตริย์-เกษตร

บรรยาย (ปรานี)

พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิใช่จะมีต่อชาวบ้านและเกษตรกรที่อยู่ในหมู่บ้านบริวารศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และเกษตรกรภาคใต้เท่านั้น แต่จะมีต่อเกษตรกรไทยทุกคนทุกพื้นที่ในประเทศไทยด้วยการพระราชทาน พระราชดำริในการจัดทำโครงการต่างๆ มากมายเพื่อยกระดับรายได้ให้เพิ่มขึ้น

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบางนราอันเนื่องมาจาก พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว พื้นที่ในเขตภาคใต้จะประสบกับฝนเกือบตลอดทั้งปีซึ่งดูเหมือนว่าจะทำการเกษตรได้ผลดี แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะเหตุของพื้นที่ภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นดินพรุไม่สามารถปลูกพืชได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีพื้นที่ดินพรุมากที่สุด คือประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ประกอบกับแม่น้ำบางนราอันถือว่าเป็นสายเลือดหล่อเลี้ยงชาวนราธิวาส ยังประสบกับปัญหาอีกด้วย

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

แม่น้ำบางนราประกอบด้วยลำน้ำธรรมชาติหลายสาขาไหลมารวมกัน ได้แก่คลองยะกัง คลองโต๊ะเจ๊ะ คลองจวบ และคลองสุโหง-ปาดิ ซึ่งน้ำในลำน้ำทั้งหมดนี้จะไหลลงสู่แม่น้ำบางนราในฤดูฝนและฤดูแล้ง โดยน้ำส่วนหนึ่งจะไหลระบายออกสู่อ่าวไทยที่ปากแม่น้ำตอนบนในเขตอำเภอเมือง และอีกส่วนหนึ่งจะไหลไปเชื่อมกับแม่น้ำโกลก ซึ่งเป็นปากแม่น้ำตอนล่าง แล้วไหลออกสู่ทะเลที่ปากแม่น้ำโกลกในท้องที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากการที่แม่น้ำบางนรามีทางระบายน้ำลงสู่อ่าวไทยได้ ๒ ทาง จึงทำให้ระดับในแม่น้ำบางนราตลอดสายตกอยู่ภายใต้อิทธิพลการขึ้นของน้ำทะเลตลอดปี สภาพน้ำของแม่น้ำบางนราจึงมีความเค็มไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการเกษตร นอกจากนั้น เมื่อเกิดน้ำทะเลหนุนยังทำให้น้ำเค็มย้อนกลับเข้ามาในแม่น้ำบางนรา จนเกิดน้ำท่วมพื้นที่สองฟากฝั่งของแม่น้ำ บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำก็จะขังอยู่เป็นระยะเวลานานเกิดเป็นดินเค็ม นานเข้าก็กลายเป็นดินกรด หรือดินเปรี้ยว ดินพรุ ยิ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์อันใดได้ ประกอบกับทุกฤดูฝนจะเกิดน้ำหลากและไหลสู่อ่าวไทยแม่น้ำบางนราจนล้นและท่วมบริเวณพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำเป็นประจำตลอดมา

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยพระมหากษัตริย์คุณในอันที่จะช่วยเหลือราษฎรสองฝั่งแม่น้ำบางนราและใกล้เคียง ให้พ้นจากปัญหาและความเดือดร้อนดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราขึ้น ดังที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เล่าให้ฟังว่า

ดร.สุเมธ

เมื่อพูดถึงโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา อาจเห็นประตูน้ำที่บางนราหรืออะไรเท่านั้นเอง แต่หากว่าปัญหาต่างๆ นั้นมันเชื่อมโยงแล้วก็สลับซับซ้อน ยิ่งไปกว่านั้น ผมจะวาดภาพกว้างๆ ให้ดูเสียก่อนว่า จังหวัดนราธิวาสนั้นเหมือนอย่างในลักษณะพื้นที่ในบริเวณนั้นคือมีพื้นที่ลุ่มต่ำ แล้วก็น้ำขังตลอดทั้งปี แล้วก็ดินมีคุณภาพต่ำมาก ซึ่งลักษณะดินดังกล่าวนี้เราเรียกว่าดินพรุซึ่งมีทั้งหมดอยู่ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้แล้วเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่มีที่ทำกินเป็นของตัวเองเพราะที่ที่มีอยู่เป็นดินที่มีสารประกอบมีกรดและเมื่อดินแห้งกรดกำมะถันก็ขึ้นมาข้างบน ที่นี้เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วก็ประสบความเดือดร้อนเป็นอย่างมากเลย ความทราบถึงพระองค์แล้วโครงการบางนราเริ่มมาเป็นเวลา ๑๐ กว่าปี คือตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๓ แต่ก่อนหน้าที่จะมีโครงการบางนรานั้นก็ได้มีพระราชกระแสให้แก้ไขปัญหาต่างๆ

สำหรับดินพรมีแนวทางแก้ไขหลาย ๆ แนวทางด้วยกัน เป็นต้นว่าสูบน้ำออกจากพื้นที่บริเวณพรุ แต่พอสูบเสร็จก็มีปัญหาเรื่องกรดกำมะถันขึ้นมาบนผิวดิน ทำการเพาะปลูกไม่ได้ แต่ตอนหลังเราก็ได้ประสบพบจากประสบการณ์และการทดลองว่า ถ้าหากรักษาน้ำใต้ดินไว้ระดับหนึ่ง ถ้าผมจำไม่ผิด ประมาณ ๕๐ เซนติเมตร นั้น ก็สามารถจะลดกรดกำมะถันลงอยู่ใต้พื้นดินได้ เพราะฉะนั้น บนผิวดินนั้นก็สามารจะทำการเพาะปลูกได้อย่างนี้เป็นต้น พอเสร็จแล้วจากพื้นที่ของบริเวณดินพื้นนั้นก็มีการวางระบบการจัดการ ผมจะเน้นในจุดนี้อย่างมาก ๆ เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบถึงความสลับซับซ้อนของสภาพสิ่งแวดล้อม ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งดิน น้ำ ลม ไฟ อะไรต่ออะไรต่าง ๆ นี้เป็นอย่างดีเลย ก็ทรงวางระบบการจัดการพยายามควบคุมน้ำ ใช้ระบบการถ่ายเทของน้ำนั่นเองทำการชะล้างดินเปรี้ยวหรือความเป็นกรดออกไป ที่นี้พ้อออกไปมันก็ต้องระบายไปที่จุดใดสักแห่งหนึ่ง

เพราะฉะนั้นในบริเวณจังหวัดนครราชสีมา หลายแห่งทีเดียว มีทั้งคลองน้ำจืดน้ำเปรี้ยวคือวางไว้อย่างสลับซับซ้อนอย่างมากมายเลย แต่ว่าแนวความคิดหลักก็คือเอาน้ำจืดเข้ามาทำการชำระล้างความเป็นกรด แล้วก็ปล่อยออกไปในคลองน้ำเปรี้ยวเพื่อส่งออกไปในทะเลหรือในสถานที่ไม่ต้องการ อันนั้นก็ส่วนหนึ่ง

เหตุผลที่สองก็คือ ทางจังหวัดนครราชสีมานั้นก็ขาดน้ำจืดเข้าทุกที่ เหตุการณ์เหมือนกับปากพนังหรือแม่กระทั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเอง น้ำทะเลดันลึกเข้ามาข้างใน น้ำเปรี้ยวก็ลงมา คงเปรียบปากพนังเหมือนกันคือมีทั้งน้ำจืดน้ำเปรี้ยวและน้ำทะเลผสมผสานกันไป พอหลังจากควบคุมพื้นที่ภายในได้แล้วเหตุการณ์หรือความสำเร็จก็ยังไม่สมบูรณ์นัก มีพระราชกระแสในปี ๒๕๒๓ ในเดือนตุลาคม ให้ทางกรมชลประทานทดลองศึกษาและวางโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา แล้วก็ทรงกำหนดเลยจะให้พิจารณาก่อสร้างประตูระบายน้ำปิดกั้นปากทางแม่น้ำบางนราทั้งสองทาง พร้อมกับสร้างระบบด้วย เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วกระผมคิดว่า ที่โครงการบางนรานั้นคือเป็นยกสุดท้าย ฉากสุดท้ายของการควบคุมน้ำทั้งหมด เพราะเรื่องการแก้ไขปัญหาดินพรมนั้นก็คือทำอย่างไรที่จะสามารถควบคุมระดับน้ำใต้ดินให้ในลักษณะที่ว่าตาม

ความต้องการของเรา ภายในคุมได้แล้ว แต่ภายนอกนั้นถ้าหากว่า
ด้านนอกยังไม่มีการก่อสร้างอะไรทั้งสิ้นก็ทำการควบคุมไม่ได้

เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ก็มีทำประตูกันน้ำขึ้นมา
ทำให้สามารถควบคุมในบริเวณพื้นที่กว้างขวางอย่างมาก ทีนี้เมื่อมี
การควบคุมภายในได้ควบคุมภายนอกได้อันนี้ก็เป็นที่ลักษณะการวาง
จัดการการใช้ประโยชน์ จะเห็นได้ว่าหลังจากที่มีพระราชกระแสต่าง ๆ
เหล่านั้นแล้วจะมีพระราชกระแสรับสั่งถัดมานั้นอีกหลายชั้นตอนทีเดียว
อย่างเป็นทางการว่าในเดือนกันยายน ๒๕๓๓ หลังจากที่โครงสร้าง
เรียบร้อยแล้ว ก็ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมชลประทานทดลอง
อัดน้ำให้สูงกว่าระดับเก็บกักตามปกติประมาณ ๔ เซนติเมตร แล้วก็
ลองยกระดับน้ำขึ้นแล้วก็ลดระดับน้ำลง ให้ลองศึกษาอยู่ตลอดเวลา
จุดประสงค์ก็คือว่าเพื่อจะนำน้ำดันเข้าไปแจกจ่ายในแปลงนา ซึ่งถ้า
ทำอย่างนั้นได้ก็หมายความว่าลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องสูบน้ำ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ายกระดับสูงขึ้นดันน้ำเข้าไปได้ในแผ่นดินได้
ไกลเท่าไร ลึกเข้าไปเท่าไร น้ำจืดก็สามารถจะส่งเข้าไปป้อนตาม
จุดต่าง ๆ นอกจากนั้นก็ยังทรงแนะนำให้เกษตรกรขุดสระเก็บน้ำไว้ใน
พื้นที่ของตนเอง พอถึงหน้าน้ำยกระดับสูงก็ดันน้ำเข้าไปแล้วก็บรรจ
ไปในบ่อสระน้ำต่าง ๆ เวลาลดระดับลงไปน้ำก็ยังค้างบ่ออยู่ สามารถ
มาใช้ทำการเกษตรได้

นอกจากนั้นก็ทรงพระราชทานแนวความคิดอยู่หลายประการ
ทีเดียว เกี่ยวกับการระบายน้ำจืดจากคลองโครงการมูโนะเข้า
คลองส่งน้ำคลองระบายน้ำบ้านโคกภูแอ อย่างนี้เป็นต้น เพื่อนำน้ำใน
พื้นที่โครงการที่บ้านโคกกระท่อม บ้านโคกอิฐ บ้านโคกไต่ บ้าน
โคกชุมบกเป็นการชำระล้างดินเปรี้ยวแทนการปล่อยน้ำจืดลงคลอง
อย่างที่เข้ามาเพราะปล่อยลงคลองเฉย ๆ ก็ไม่มีประโยชน์อะไร ก็ให้
ผ่านเข้าไปให้ทำหน้าที่ชำระล้างดินเปรี้ยวด้วย ซึ่งผลก็ปรากฏแล้ว

ผมเรียนในตอนนี้อยู่เสียเลยว่าในพื้นที่โคกอิฐโคกเนาอะไรต่าง ๆ นี้
ชาวบ้านไม่เคยผลิตข้าวมาอย่างได้ผลมาก่อนเลย ก็ผลิตเพิ่มขึ้นได้ผล
ตั้งเกือบ ๑๐ เท่า แล้วก็มีความสุขมากในขณะนี้ นอกเหนือไปจากนั้น
ก็ยังทรงมีพระราชดำริให้ขุดคลองระบายน้ำแยกจากโครงการคลอง
ระบายน้ำหรือคลองส่งน้ำโคกอิฐโคกภูแอ อ้อมบ้านโคกไต่ ซึ่งเดิมเป็น

พื้นที่นาร้างซึ่งทำอะไรๆ ไม่ได้ เมื่อชุดคลองไปอย่างนั้นแล้ว ก็เอาน้ำมาชำระล้างดินเปรี้ยว ทรงรับสั่งคล้ายๆ ทรงมีพระอารมณ์ขัน คือ ใช้ระบบเครื่องชักผ้า คือเอาน้ำจืดมาชำระล้างดินเปรี้ยวอะไรๆ ออกไป ก็ปรากฏว่าแถวบริเวณนั้นเลี้ยงสัตว์เลี้ยงปลาซึ่งไม่เคยเลี้ยงมาก่อน เพราะน้ำเป็นกรดมาก บัดนี้น้ำก็จืดแล้วเลี้ยงปลาได้ และทำการเกษตรได้ดีพร้อมๆ กัน อย่างที่ผมเรียนให้ทราบ และนอกเหนือไปจากนั้นก็ได้รับสั่งให้มีการขุด ให้มีการศึกษาในเรื่องราวต่างๆ อะไรต่ออะไรต่างๆ แม้กระทั่งทางด้านสุโขทัยปาดินนั้น มีพระราชกระแสให้ลองนำเอาน้ำเข้ามาบ่อนในบริเวณอื่นๆ ให้ได้ รู้สึกว่าในเวลานี้ที่คลองสุโขทัยกำลังดำเนินการอยู่ คือขุดคลองเพื่อนำน้ำจืดไปบ่อนพื้นที่เกษตรที่อยู่ห่างออกไปประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ซึ่งเวลานี้กำลังดำเนินการอยู่เมื่อเสร็จแล้วก็หมายความว่าพื้นที่ทั้งหมดก็คงจะได้ประโยชน์เป็นอย่างมาก

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากแนวพระราชดำริเพื่อพัฒนาแม่น้ำบางนรา พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพพื้นที่และแก้ไขปัญหาอุทกภัย การระบายน้ำ และเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค กรมชลประทานได้ดำเนินการสนองพระราชดำรินโยบายโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา จังหวัดนราธิวาส โดยระยะแรกได้ขุดคลองระบายน้ำจากแม่น้ำบางนราออกสู่อ่าวไทยเรียกว่าคลองน้ำแบ่ง พร้อมกับก่อสร้างประตูระบายน้ำที่บริเวณปากคลองเพื่อช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ลุ่มสองฝั่งแม่น้ำบางนราและลำน้ำสาขา ต่อจากนั้นก็ได้ก่อสร้างประตูระบายน้ำบางนราตอนบนที่อำเภอเมืองนราธิวาส และประตูระบายน้ำบางนราตอนล่างที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พร้อมทั้งระบบการปิดเปิดอาคารประตูระบายน้ำทั้งสองแห่งโดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่นด้วย

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (ต่อ)

งานก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา อันเนื่องมาจากพระราชดำริเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ ได้สำเร็จลุล่วงไป ทำให้การพัฒนาลุ่มน้ำบางนราเกิดศักยภาพสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการอุปโภคบริโภคหรือช่วยในด้านการระบายน้ำ การบรรเทาอุทกภัย การ

ป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ความเสียหายแก่พื้นที่เพาะปลูก นายวิวัฒน์ ชุ่มช่วย หัวหน้างานจัดสรรน้ำ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำบางนรา สำนักงานชลประทานที่ ๑๒ กรมชลประทาน ได้เล่าให้ฟังถึงการก่อสร้างที่กรมชลประทานดำเนินการสนองพระราชดำริ

นายวิวัฒน์

ได้ก่อสร้างประตูน้ำบางนราตอนบน ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๖ ช่อง ช่องหนึ่ง ๒๐ เมตร ระบายน้ำได้สูงสุด ๑.๙๑๑ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที แล้วก็สร้างประตูระบายน้ำบางนราตอนล่าง ๒ ช่อง ขนาดช่องละ ๑๒ เมตร สามารถระบายน้ำได้สูงสุด ๓๒๖ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ซึ่งเมื่อปิดกันประตูระบายน้ำบางนราตอนบน และตอนล่างแล้ว สามารถเก็บกักน้ำจืดได้ไว้ในลำน้ำ ประมาณ ๑๖-๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ในระยะแรกได้มีการช่วยในการระบายน้ำโดยการขุดลอกคลองระบายน้ำน้ำแบ่งได้สร้างอาคารบังคับน้ำปลายคลองเมื่อปี ๒๕๒๔ แล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๒๖ ได้รับประโยชน์ทางด้านเป็นการระบายน้ำ บรรเทาอุทกภัย แต่ปัจจุบันนี้ก็มึหน้าทีเหมือนประตูระบายน้ำตอนบนและตอนล่าง คือป้องกันไม่ให้น้ำทะเลเข้าและกักเก็บน้ำจืดไว้ในลุ่มน้ำ และก็สามารทที่จะเปิดบานระบายน้ำในช่วงเกิดอุทกภัย หลังจากที่ได้ก่อสร้างประตูระบายน้ำบางนราตอนบนและตอนล่างแล้ว เราก็ได้เริ่มสร้างระบบส่งน้ำระบบระบายน้ำ ซึ่งก็ได้ดำเนินการก่อสร้าง แต่ก็มีปัญหาเรื่องที่ดินบ้าง ก็พยายามแก้ปัญหาและดำเนินการไป

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

ความเจริญและความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ตลอดสองฝั่ง แม่น้ำบางนราบัดนี้เกิดขึ้นแล้วจากโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำบางนรา อันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนั้นปัญหาการเกิดอุทกภัย น้ำเค็ม น้ำกร่อย ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ก็ค่อยๆหมดไป และเป็นแบบอย่างในอันที่จะช่วยเหลือและพัฒนาพื้นที่ที่มีสภาพและปัญหาเช่นนี้อีกด้วย ดังคำกล่าว ของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ดร.สุเมธ

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา โดยเฉพาะประตูน้ำบางนรา

เป็นฉาก จะเรียกว่าฉากตอนสุดท้ายที่ทำให้โครงการทั้งหมดเกิดความสมบูรณ์ขึ้น ก็หมายความว่าเราสามารถควบคุมหลังจากที่สามารถดำเนินการตามโครงการพระราชดำริแล้ว ก็สามารถควบคุมทรัพยากรน้ำ ในบริเวณนั้นได้อย่างสิ้นเชิง และนอกเหนือไปจากนั้นยังทรงเสนอแนะอีกถึงวิธีการบริหารน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง เพียงแต่ว่าการยกระดับหรือการลดระดับน้ำหรือการเพิ่มระดับน้ำนั้นก็ทำให้น้ำจืดนั้นถูกส่งเข้าไปในพื้นที่ต่างๆในบริเวณที่เกิดมีความต้องการได้ ซึ่งในขณะนี้ทำเป็นกิจวัตรอยู่แล้วนับว่าเป็นโครงการที่ส่งประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชน

พัชรินทร์

จะถือได้ไหมคะว่า โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา เป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง สำหรับพัฒนาในพื้นที่แบบเดียวกันในแถบจังหวัดภาคใต้ที่มีปัญหาเช่นนี้ละคะ

ดร.สุเมธ

แน่นอนครับ ที่นี้ถือว่าเป็นความสำเร็จที่คิดว่าค่อนข้างจะสมบูรณ์แบบที่เดียว การควบคุมน้ำ ลักษณะน้ำที่มีการหลากหลาย น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำเปรี้ยว อะไรต่างๆ นั้น ถูกแยกออกไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจน หลังจากบางนราไปแล้วก็เป็นเรื่องของปากพนัง ปากพนังนั้นก็ใช้ทฤษฎีเดียวกัน เพราะฉะนั้นจะถือว่าโครงการนี้สามารถเป็นตัวอย่างต้นแบบที่ดีแล้วก็ผลที่ได้รับความสำเร็จนั้นก็สามารถนำไปใช้ได้ที่อื่นที่ในลักษณะเดียวกันได้

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งประโยชน์ให้ราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอ ยี่งอ อำเภอระแงะ และอำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ในพื้นที่ ๑๐๕,๐๐๐ ไร่ ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ทำการเกษตรได้ ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง และไม่มีปัญหาน้ำท่วมอีกต่อไป ทั้งนี้ด้วยน้ำพระราชหฤทัยแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานน้ำ ซึ่งมีอนุสรณ์สถานก่อสร้างไว้ ณ บริเวณพื้นที่ประตูระบายน้ำบางนรา ของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เสียงนายวิวัฒน์

ดังเช่นอนุสรณ์สถาน พระผู้พระราชทานน้ำ ก็คือสามารถที่จะพระราชทานน้ำขุดชีวิตและขุดฝันแผ่นดินของราษฎร ให้สามารถที่จะทำมาหากินได้ ยกกระดับความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้ชาวบ้านรักถิ่นฐาน

ของตัวเองมาก แทนที่จะอพยพไปอยู่ที่อื่น

เสียงราษฎรหญิงสาว

เมื่อก่อนก็ไม่มีน้ำใช้พอเราปลูกผักอะไรตอนหน้าแล้งจะไม่มีน้ำเลย แต่ตอนนี้มีน้ำดี พอมีชลประทานเข้ามาแล้วก็มีน้ำใช้ พอฤดูแล้งก็ปลูกผักได้ แล้วก็มีการจัดตั้งสหกรณ์

เสียงราษฎรหญิงสาว

หลังจากทำประตุน้ำนี้ไม่มี เมื่อก่อนท่วม เดียวนี้ไม่มี

เสียงราษฎรหญิงกลางคน

เดี๋ยวนี้รู้สึกจะดีขึ้นมาก เมื่อก่อนจะเป็นดินเปรี้ยว น้ำตรงนี้จะใช้ไม่ได้เลย จะออกเปรี้ยวออกขม ตอนนี้ดีขึ้นแล้วค่ะ

เสียงราษฎรหญิงกลางคน

ก็ดีขึ้นมากเลย น้ำก็ไม่ท่วมเลย ปลูกพืชผักอะไรก็ได้ปลูกตลอดปี ก็ดีขึ้นค่ะ รู้สึกดีใจมากที่ท่านมีโครงการนี้ขึ้น แล้วก็ได้มีโครงการลุ่มน้ำบางนราขึ้น ความเป็นอยู่อะไรก็ดีขึ้น

เสียงราษฎรชาย

ท่านทำได้ข้างเดียว ปลูกผักได้ข้างเดียวเหมือนกัน เมื่อฤดูฝนมาก็ท่วมเลยไม่ได้ปลูก พระราชดำริเข้ามาคืออยู่ ก็ดีขึ้นมาก ได้ปลูกผักตลอดปีไป รายได้ของประชาชนดีขึ้นมาก ความประทับใจก็มี ปลื้มใจมาก ๆ ในหลวงมาสร้างงานให้ชาวบ้านทำตลอดมาช่วยให้ชาวบ้าน ที่นี้เมื่อก่อนคนยากจนมาก เดียวนี้ดีขึ้นมาก

เสียงหญิงชรา

แต่ก่อนท่วมหมด ลงไม่ได้ต้องลงเรือยาว บัดนี้เทียบได้ มาทำประตุน้ำเข้ามี ไม่ท่วมแล้ว ค่อยดีขึ้นมาก แต่ก่อนมาก็...ตอนนี้ ดีมากแล้ว ในหลวงนั้น ยายไม่เห็น ยายปลูกผักปลูกไม้ไร่นำไปประกวด ได้รับเงินจากพระเทพฯ แต่ไม่เห็นในหลวง ได้ยิน ตลอด ดีใจมาก ท่านมาเยี่ยมทุกปี มากี่ชอบใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส มาเห็นประชาชน มาแก้ไขปัญหาให้ มาแนะนำให้ นั้นแหละ บ้า ดีใจมาก บ้าชอบใจมากให้ในหลวงอายุยืนเป็นสุข ๆ อยู่สบายนะ

เพลง

..อันความกรุณาปรานีจะมีใครบังคับก็หาไม่..หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน.....

พระอริยภาพด้านกฎหมาย

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (อรุณี)

นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากรอบอบประชาธิปไตยหรือที่เรียกว่าระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์ปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จนกระทั่งถึงปี ๒๕๓๙ นั้น นับเป็นเวลากว่า ๖๐ ปีแล้ว ในช่วงดังกล่าวเป็นระยะเวลาแห่งการครองราชย์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันยาวนานถึง ๕๐ ปี และตลอดรัชสมัยของพระองค์นั้น เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าทรงใช้อำนาจการปกครองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังทรงพัฒนาวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ตามสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ดังที่จะได้นำเสนอให้ท่านผู้ฟังได้รับทราบต่อไปนี้ ซึ่งเป็นการสนทนาระหว่างอาจารย์ กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย จากสำนักงานอัยการสูงสุด และรองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงแรกนี้อาจารย์ธงทองได้อธิบายถึงการใช้อำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๓ ทางคือ ทางด้านนิติบัญญัติ บริหารและด้านตุลาการ

ร.ศ.ธงทอง

สำหรับรูปแบบการปกครองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น เป็นที่ทราบกันดีว่าอยู่คู่กับประเทศไทยมาแต่ถึงแก่ร้อยหรืออาจถึงพันกว่าปีมาแล้วก็ได้ อย่างน้อยที่สุดหลักฐานในสมัยกรุงสุโขทัยก็บอกว่าพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทำหน้าที่ปกครองบ้านเมืองเรามาจนแล้วอย่างไรก็ดี ก่อนปี ๒๔๗๕ การปกครองในบ้านเมืองเราเป็นแบบราชาธิปไตยที่เราเรียกว่าสมบูรณาญาสิทธิราชย์ อำนาจในการบริหารแผ่นดิน ไม่ว่าจะมองด้วยทัศนะในปัจจุบันที่เราแยกออกเป็นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ทุกอย่างก็รวมรวบยอดอยู่ในसारบรรณของพระมหากษัตริย์ทั้งหมด เป็นต้นว่าคำสั่งของพระมหากษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้นถือว่าเป็นกฎหมายของบ้านเมือง ไม่ว่าจะเรียกชื่อว่าจะอะไรก็แล้วแต่ หากเป็นพระบรมราชโองการแล้วละก็ถือว่าเป็นกฎหมายแน่ ๆ ทรงทำหน้าที่เป็นประมุขฝ่ายบริหาร เวลานั้นไม่มีคำว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีแต่พระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นประธานที่ประชุมเสนาบดีและเสนาบดีนั้นก็ทรงแต่งตั้ง ทรงคัดเลือก ทรงถอดถอนด้วยพระองค์เอง ความรับผิดชอบของเสนาบดีนั้นทำงานผิดชอบชั่วดีอย่างไรก็ขึ้นตรงต่อองค์พระมหากษัตริย์นะครับ เพราะฉะนั้น ทรงเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

ในทางตุลาการนั้นก็ทรงเป็นประมุขฝ่ายตุลาการ ในครั้งกระนั้น ถ้าหากว่าราษฎรมีคดีความเจ็บช้ำหมองใจอย่างไรก็แล้วแต่ ในสมัยสุโขทัยจะเห็นว่าทรงตัดสินความด้วยพระองค์เองด้วยซ้ำไปและการเสด็จออกนั่งเหนือบัลลังก์กระดานหินในท่ามกลางดงตาล อย่างที่เราทราบในศิลาจารึกหรือแม้กระทั่งกลองวินิจฉัยฎีกาในสมัยรัชกาลที่ ๓ ธรรมเนียมการร้องฎีกาในสมัยรัชกาลที่ ๔ เหล่านี้ จะเห็นว่าพระมหากษัตริย์ในอดีตนั้นได้ทรงใช้อำนาจตุลาการ ทรงปฏิบัติหน้าที่พิพากษาคดีความด้วยพระองค์เอง แม้บางครั้งจะมีผู้ช่วยแบ่งเบาเป็นขุนศาล เป็นตุลาการ อะไรก็แล้วแต่ แบ่งเบาทำหน้าที่กลั่นกรองในชั้นต้น แต่สุดท้ายแล้วคดีความก็ขึ้นมาสู่สถาบันพระมหากษัตริย์เสียเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้น การปกครองในรูปแบบอย่างนี้ นะครับ ก็ดำเนินสืบเนื่องมาจนถึงปี ๒๔๗๕

เมื่อเรามีการเปลี่ยนแปลงแล้ว รูปแบบของเรา ก็เปลี่ยนไปจากเดิม พระมหากษัตริย์มีอำนาจเป็นที่ล้นที่พ้นนั้น ก็ทรงมีพระราชอำนาจตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเรียกว่า **การปกครองแบบราชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข** ในรูปแบบการปกครองอย่างนี้นะครับ ทรง

เป็นประมุขของรัฐ ทรงเป็นนิมิตหมายของความเป็นชาติ พระราชอำนาจ
 เป็นไปตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เช่น **ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา**
ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี **ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล**
 ถ้าว่ากันตามธรรมเนียมอังกฤษ เขาจะบอกว่าพระมหากษัตริย์ในระบอบ
 เช่นนี้นั้นทรงปกเกล้าแต่ไม่ได้ทรงปกครอง คือหมายความว่าทรงเป็น
 นิมิตหมาย เป็นที่พึ่ง เป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่มิได้ทรงลงมือปฏิบัติภารกิจ
 ด้วยพระองค์เอง ทั้งนี้ เป็นกติกาก็ได้ตั้งขึ้น ครรลองนี้ได้ตั้งขึ้นเมื่อ
 ปี ๒๔๗๕ ในช่วงเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ ถึงปีนี้ คือ พ.ศ. ๒๕๓๙ นี้
 นะครับ ๖๐ ปีเศษเท่านั้น เป็นเวลา ๕๐ ปีในรัชกาลปัจจุบัน มีระยะเวลาที่
 อยู่ในรัชกาลที่ ๗ ก่อนสละราชสมบัติเพียงปีเศษ ๆ เป็นเวลาในรัชกาล
 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลอีกประมาณ ๙ ปี แต่ถึง
 มิได้ทรงบริหารพระราชภาระด้วยพระองค์เอง เนื่องจากยังทรงพระเยาว์
 เป็นเวลาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประทับอยู่ในต่างประเทศเป็นเวลานาน
 เพราะฉะนั้น จริงอยู่ว่ารัฐธรรมนูญก็เขียนมาเรื่อย ๆ แกกั้นไปแกกั้นมา แต่
 ก็ไม่ผิดไปจากหลักที่เราได้พูดกันตรงนี้นะครับ แต่ทางภาคปฏิบัติแล้ว
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลนี้แหละเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรง
ใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นรูป
 แบบการประพุดติปฏิบัติที่ชัดเจนซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้และได้ทรง
 พัฒนาวิธีการต่าง ๆ ในการที่จะหาความเหมาะสมของบทบาทหน้าที่
 สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยครับ

อาจารย์กิตติพงษ์

ก็อาจกล่าวได้ว่าพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่ได้อำนาจ
 ทดลองที่จะปฏิบัติแนวคิดอันนี้อย่างแท้จริงใช่ไหมครับ ในส่วนที่เป็น
 พระราชอำนาจจริง ๆ อย่างเช่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย พระองค์อาจจะมี
 ช่วงเวลาที่พระองค์อาจจะมีพระราชวินิจฉัยบางประการได้ก็คืนนะครับ
 หรือว่าเป็นเรื่องอื่น ๆ อย่างเช่นที่พูดกันมากเรื่องอำนาจในการพระราช-
 ทานอภัยโทษก็คืนนะครับ อยากจะขอความกระจ่างในส่วนนี้ด้วยครับ

ร.ศ.ธงทอง

เพื่อความสะดวกในการลำดับเรื่อง ผมอยากจะลองแบ่งพระราช
 อำนาจตามที่เรารวบรวมในรัฐธรรมนูญพูดถึงอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร
 และตุลาการ แล้วเราลองดูว่าพระราชอำนาจของในหลวงของเรานั้นเป็น
 อย่างไร พูดถึง**อำนาจนิติบัญญัติ**เสียก่อนเป็นเรื่องแรกครับ พระราช-
 อำนาจในด้านนิติบัญญัติก็คือ ทรงลงพระปรมาภิไธยในกฎหมาย เรานำ

คิดนะครับว่า ๕๐ ปีที่ผ่านมา มีกฎหมายที่ร้อยฉบับก็ไม่ทราบที่ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยไปแล้ว มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของเราถวายพระราชอำนาจที่จะทรงยับยั้งร่างกฎหมายไว้ให้ ถ้าหากไม่ทรงเห็นด้วย ก็ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธย หรือไม่ก็พระราชทานคืนมาภายในกำหนดเวลาเท่านั้น เท่านั้น สภาก็ต้องเอาเรื่องนั้นกลับไปพิจารณาใหม่ ถ้าสภายืนยันก็ให้ถวายกลับไปอีกครั้งหนึ่งเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ถ้าสภายืนยันกฎหมายนั้นก็ม้วนกลับไป หลักนี้ก็เป็นหลักที่เขียนในรัฐธรรมนูญของหลายๆประเทศ และบ้านเมืองเราก็เป็นประเทศหนึ่งที่มีบทบัญญัติทำนองนี้ แต่หากถามว่าวิธียับยั้งร่างกฎหมายอย่างที่ฝรั่งเรียกว่าวีโต้เคยใช้ไหมในเมืองไทย เคยใช้ครับ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะครั้งนั้นมีข้อโต้เถียงว่าการยืนยันกฎหมายที่วีโต้แล้วควรใช้คะแนนเสียงมากน้อยเท่าไร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงทดลอง ซึ่งปรากฏว่าเกิดความขัดแย้งระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับสถาบันรัฐสภา และเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พระองค์ทรงสละราชสมบัติ ในรัชกาลปัจจุบัน ๕๐ ปีที่ผ่านมาไม่เคยปรากฏสักครั้งเดียวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยับยั้งร่างกฎหมายด้วย พระราชอำนาจตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

หลายๆ ท่านก็บอกว่าย่อย่างนั้นก็หมายความว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นด้วยกับกฎหมายทุกฉบับกระนั้นหรือ ที่ทรงลงพระปรมาภิไธยมาเป็นร้อยๆ ฉบับ ๕๐ ปีที่ผ่านมา ผมบอกว่าจะค่อนข้างสรุปเช่นนั้นคงไม่ถนัดนัก เพราะว่าเห็นมียู่หลายครั้งเท่าที่เราทราบอย่างน้อยเป็นหลักฐาน มียู่บางครั้งที่ทรงลงพระปรมาภิไธยในกฎหมาย หรือแม้กระทั่งกฎหมายสำคัญขนาดที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญพระราชทานคืนมาให้ แต่จะมีพระราชวิจารณ์ หรือพระราชดำริท้วงติงมาว่าทรงเป็นห่วงใยในข้อนั้นข้อนี้ วิธีนี้อาจเป็นวิธีการผสมผสานคติดระบบการปกครองประชาธิปไตยตามทฤษฎีเข้ากับความเป็นไทยของเราได้หรือไม่ ต้องฝากไว้ให้คิดนะครับว่า

ชาติไทยเราต้องคิดกันให้รอบคอบ เราอยู่กับด้วยความประนีประนอม การเผชิญหน้าที่จะต้องมีการขึ้นชื่อว่าผิดหรือถูกเสมอไป ผมคิดว่าเป็นสิ่งซึ่งไม่จำเป็นสำหรับการทำงาน การที่จะอยู่ร่วมกันในระยะยาวในบ้านเมือง ถ้าหากว่าลองนึกดูสิครับว่าทรงใช้พระราชอำนาจยับยั้ง

ร่างกฎหมายตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ สภากลับมาพิจารณา สมมติว่ามีสองทางเลือก สภาบอกว่ายืนยัน ก็แปลว่าสภาคัดค้านหรือมีความไม่เห็นพ้องด้วยกับพระราชดำริ หรือสงสัยในพระราชดำริ ในทางตรงข้ามถ้าสภาไม่ยืนยันเห็นคล้อยตามพระราชดำริ แล้วเราจะแปลว่าสภาคัดค้านใจในรอบแรกด้วยความประมาทเลินเล่อเผอเรอไป เอาเรื่องเล็กๆน้อยๆที่ไม่สมควรขึ้นไปกราบบังคมทูลจนกระทั่งต้องทรงทักท้วง ไม่ว่าผลจะออกมาทางหนึ่งทางใด ผมเห็นว่าท่านผู้ฟังคงเห็นได้ว่า มีโอกาสที่จะเป็นทางเสียมากกว่าทางดี

วิธีการประนีประนอมการปฏิบัติอย่างที่เป็นแนวพระราช-
 นิยมอย่างที่ได้เรียนมา คือทรงลงพระปรมาภิไธยและพระราชทานคืนมา
 ประกาศใช้เป็นกฎหมายไปได้แต่มีพระราชวิจารณ์ออกมาสักนิดหนึ่งอย่าง
 เป็นการภายใน อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ผมคิดว่าเป็นแนวพระราช-
 จริยาสัมมาปฏิบัติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย
 พระราชดำริและพระราชวิจารณ์นั้น ถูกละว่ามิใช่คำสั่ง อย่างพระบรม-
 ราชโองการในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ทุกคนต้องเชื่อฟังต้อง
 ปฏิบัติตามแต่ควรระลึก ณ วินาทีเวลานี้ว่า สภาสมาชิกของเราเนะ เลือกตั้ง
 เข้ามาว่าอยู่ตรงนั้น ๑๐ ปี ๒๐ ปีหลาย ๆ สมัย ก็ยกย่องกันว่าเก่งกล้า สามารถ
 นายกรัฐมนตรีอยู่มา ๘ ปี ๑๐ ปี ก็ว่าเก่งเหลือเกิน แต่พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินของเมืองไทยทรงทำหน้าที่ตรงนี้มา
 ๕๐ ปี มีนายกรัฐมนตรี มา ๑๐ กว่าคน มีรัฐมนตรีมาเป็นร้อย และมี สส.
 เป็นจำนวนพัน กฎหมายที่ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยมีกี่ร้อยฉบับก็ไม่ทราบ
 ทรงมีองคมนตรีผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่อย่างสมองชั้นหวักะทิกของเมือง
 ไทยถวายคำปรึกษา ในประสบการณ์หน้าที่ของพระมหากษัตริย์นั้น
 แน่นนอนว่าพระราชวิจารณ์ พระราชดำริที่พระราชทานมานั้นแม้มิใช่
 พระบรมราชโองการเด็ดขาดที่ทุกคนจะต้องเชื่อฟังอย่างระบอบสมบูรณาญา-
 สิทธิราชย์แต่ก็มีน้ำหนัก มีเหตุมีผล และที่สำคัญผมคิดว่าข้อนี้สำคัญมากก็
คือ ไม่ทรงมีผลประโยชน์ส่วนพระองค์ ลองคิดดูว่าพระองค์ทรงขาดอะไร
 ทรงอยู่ในฐานะที่เป็นเลิศที่สุดของเมืองไทยแล้วเพราะฉะนั้นพระราชวิจารณ์
 พระราชดำรินั้นมิใช่เป็นผลประโยชน์ส่วนพระองค์แน่ เพื่อใครล่ะครับก็
 ต้องเพื่อราษฎรตาต้าๆ อย่างเรานี่แหละ ผมคิดว่าตรงนี้เป็นประเด็นที่
 น่าสนใจ เป็นส่วนของพระราชอำนาจที่เป็นเรื่องนิติบัญญัตินะครับ

ลองดูทางด้านบริหาร นายกรัฐมนตรีเป็นได้ด้วยความไว้วางใจของ รัฐสภาตามกลไกในระบอบประชาธิปไตย ถึงกระนั้นบทบาทบัญญัติใน รัฐธรรมนูญก็เปิดโอกาสหรือมีช่องทางวิธีปฏิบัติในธรรมเนียมประชาธิปไตย แม้ประเทศแม่แบบ เช่นอังกฤษก็มีช่องทาง อาจารย์กิตติพงษ์ศึกษา เล่าเรียนมาก็คงจะทราบนะครับว่าพระมหากษัตริย์ในระบอบ ประชาธิปไตยนั้นมีพระราชอำนาจที่จะแนะนำ ตักเตือน สนับสนุนให้ กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ตรงนี้ละครับ ผมว่ามีความหมาย มีความสำคัญ *โครงการในพระราชดำรินั้นเป็นตัวอย่างของการพระราชทาน ความอุดหนุนให้แก่รัฐบาลในกิจการสำคัญต่างๆ* ในสมัยรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี เคยขอพระราชทาน แม้กระทั่งองคมนตรีมาทำงานเป็นปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรีก็เป็น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ถ้าจะมองในแง่ร้ายก็จะบอก แหม นายกรัฐมนตรี นี่อาจเอือม แต่ที่จริงแล้วท่านนายกรัฐมนตรีจอมพลสฤษดิ์ ได้กราบบังคม ทูล พระราชอาญาไม่พ้นเกล้าฯ นั้นแหละแต่ได้ใคร่ครวญทบทวนดูแล้ว ไม่ มีท่านผู้ใดเหมาะสมทำองคมนตรีท่านนี้ คือ พันเอกพระยาศรีวิศาลวาจา ก็ได้รับพระราชทานพระมหากฎณา และมีพระราชกระแสเป็นพระราช- หัตถเลขาลงมาว่า ทรงมีความยินดีที่จะสนับสนุนกิจการที่เป็น ประโยชน์แก่บ้านเมืองทุกประการ ไม่ได้ทรงคิดว่าเป็นการอาจเอือม หรือละลาบละล้วงที่จะมาขอพระราชทานองคมนตรีเป็นสตาฟของ นายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี อานันท์ ปันยารชุน ได้ไปปาฐกถาเมื่อเร็วๆ นี้ ใน การประชุมของสมาคมประวัติศาสตร์ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกบอกว่าใน ระหว่างที่ท่านเป็นนายกรัฐมนตรีได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท อยู่ประจำสัปดาห์เสมอในหน้าที่นายกรัฐมนตรีที่ได้เข้าเฝ้าฯ ในงาน พระราชพิธีบ้าง ในโอกาสลาล่องบ้าง พระราชวิจารณ์ก็ดี พระราชกระแสที่ รับสั่งเป็นการภายในแก่นายกรัฐมนตรีนั้น เป็นสิ่งที่นายกอานันท์ รู้สึก เป็นพระมหากฎณาธิคุณเหลือเกินและก็เป็นประสบการณ์ของผู้ที่ผ่าน หน้าที่การบริหารเมืองไทยมา ๔๐-๕๐ ปี และอย่างที่ผมได้เรียน เป็นผู้ที่ คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเสมอมา โครงการพระราชดำริมากมาย มหาศาลที่เกิดขึ้นและรัฐบาลได้รับไปปฏิบัตินั้นเป็นตัวอย่างอันดีที่เราได้ เห็นส่วนนี้อยู่แล้วครับ

อาจารย์กิตติพงษ์

เมื่อได้ฟังอาจารย์พูดแล้วก็เห็นได้ว่า พระราชมารกาภิของ พระองค์ท่านนั้นค่อนข้างจะยากอย่างยิ่ง เพราะไม่ได้มีแนวปฏิบัติมาก่อน และก็ด้วยสมัยก่อนนั้นประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ซึ่งมีอำนาจ เป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ถ้าพระองค์ไม่ทรงรอบคอบที่จะดำเนิน พระราชกรณียกิจต่างๆ จะเห็นได้ว่าอาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้ในประเทศไทยของเรา จึงอาจกล่าว โดยสรุปว่าทรงจรโลงระบอบประชาธิปไตยให้ **มีความมั่นคงถาวรด้วยพระปรีชาสามารถ**ของพระองค์ท่าน อาจารย์ ธงทองได้พูดถึงเรื่องนิติบัญญัติกับบริหารแล้วนะครับ ที่นี้ในส่วนตุลาการมีอะไรไหมครับ

ร.ศ.ธงทอง

ครับ ส่วนตุลาการ ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่ง ขอแยกเป็น ๒ ประเด็น ด้วยกัน ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดแต่ก็น่าสนใจ ประเด็นแรกก็คือ ผู้พิพากษานั้นตัดสินพิพากษาคดีในพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์ ตรงนี้ไม่ใช่เขียนกันเล่นๆ เขียนเสียให้ววกแล้ว หรือเขียน ตามแบบแผนธรรมเนียม แต่ทุกท่านคงทราบนะครับว่าตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนั้น ผู้พิพากษาเมื่อจะเข้ารับหน้าที่ใหม่ ต้องเข้าเฝ้าฯ กราบบังคมทูลถวายสัตย์ปฏิญาณว่าจะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะรักษากฎหมายของบ้านเมือง จะผดุงความยุติธรรม และเมื่อ เข้าเฝ้าฯ แล้วก็ได้รับพระราชทานพระบรมราโชวาทว่า ในการปฏิบัติหน้าที่จะอย่างไร ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ คนเรานึกว่าคำสัตย์คำ จริงที่ได้กล่าวเป็นของมีน้ำหนัก เป็นของที่มีศักดิ์ศรีจะต้องรักษา

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นโปรดสังเกตว่ามีผู้ที่ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ถวายคำสัตย์ปฏิญาณอยู่ไม่มากที่ได้เฝ้าฯเฉพาะ พระพักตร์มีองคมนตรี คณะรัฐมนตรี และผู้พิพากษาเท่านั้นแหละ แม้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาก็ไม่ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณเฉพาะ พระพักตร์ เป็นการกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณในที่ประชุมสภาของตนเอง ซึ่งไม่ได้เสด็จพระราชดำเนินไป ถ้าองคมนตรีคือที่ปรึกษาระดับชั้นยอดของ เมืองไทย คณะรัฐมนตรีก็คือผู้ที่ตัดสินใจในการบริหารราชการสำคัญของ บ้านเมือง ผู้พิพากษาทุกคนก่อนเข้ารับหน้าที่และถวายสัตย์ปฏิญาณ ผมคิดว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอย่างนี้ที่ธรรมเนียมปฏิบัติอย่างนี้ พระบรมราโชวาทที่พระราชทานอย่างนี้ ทำให้คำว่าในพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์ที่เขียนอยู่บนกระดาษที่ศาลใช้ทุกแห่งนั้น มีความหมาย

โดยเนื้อแท้ ไม่ใช่เพียงแต่ลายลักษณ์อักษรเท่านั้น ผู้พิพากษาที่นั่งอยู่บนบัลลังก์นั้น เบื้องหลังบัลลังก์เหลียวดูทุกครั้งก็จะเห็นว่า มีพระบรมฉายาลักษณ์ประดิษฐานอยู่ โจทก์ จำเลย คู่ความ พยาน ทุกคนที่เข้าไปในโรงในศาลได้เห็นสิ่งนี้ปรากฏอยู่ สิ่งนี้คือความลับเนื้อที่มีอยู่ในเมืองไทยมานานแล้ว ถึง ๗๐๐ - ๘๐๐ ปี นี่เป็นประเด็นแรกที่ยากจะเรียนไว้

ประการที่สองก็คือ คำตัดสินของศาลซึ่งมี ๓ ชั้นคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา เมื่อเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ก็อาจจะมีกรณีที่มีการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาสำหรับคดีอาญาบางเรื่องส่วนนี้ก็ต้องเรียนเพิ่มเติม นะครับว่า การทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาในชั้นนี้ไม่ใช่ว่าเรามีศาล ๔ ชั้น จบศาลชั้นฎีกานั้นเป็นที่สุดในทุกกรณี ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ปัญหาข้อกฎหมายต่าง ๆ ถ้ามว่าแล้วถวายฎีกาทำไมละ **ถวายฎีกานั้นเป็นการขอพระราชทานพระมหากรุณาประเด็นเดียวเท่านั้นคือขอพระมหากรุณาไม่ไปการคัดค้านคำพิพากษา** การทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาชั้นนี้ก็คงจะไม่ได้เขียนถึงขนาดที่ว่า ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าถูก ศาลฎีกาตัดสินผิด ศาลฎีกาหาหลักฐานมาปรับปรำข้าพเจ้า ฎีกาอย่างนี้เป็นฎีกานอกแบบ ไม่พียงที่จะกราบบังคมทูลเช่นนี้ แต่ถ้าจะกราบบังคมทูล ขอความเห็นใจ ว่าอย่างนั้นแล้วกัน ขอพระราชทานพระมหากรุณา ข้าพระพุทธเจ้าอายุมากแล้ว ที่ทำไปด้วยความสำนึกผิด ถึงแม้ว่าจะมีความยากจนก็ไม่ควรจะทำผิดหรอก แต่ว่าก็ได้กระทำผิดไปแล้ว ขอพระราชทานโอกาสอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้กลับตัวกลับใจ จะติดคุกตลอดชีวิตก็ไม่ว่าอะไร ขออย่าให้ประหารชีวิตเลย เพราะว่าพ่อแม่ก็แก่แล้ว เดี่ยวจะเสียใจเป็นลมเป็นแล้งไป อะไรก็ว่าไปเถอะ เป็นการขอพระราชทานพระมหากรุณา ก็จะได้มีพระราชดำริ มีพระราชวินิจฉัย มีพระบรมราชวินิจฉัยในฎีกาเหล่านั้น โดยเหตุผลนานาประการ ประกอบกัน

เมื่อสองสามวันนี้ ๔ พบฯ องคมนตรี ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร ท่านได้กรุณามาบรรยาย ที่คณะฯ เป็นเรื่องที่น่าสนใจทีเดียวว่า อย่างนี้ครับยกตัวอย่างเลย มีหม่อมชาวต่างประเทศเข้ามาเมืองไทย เพราะว่าเมืองไทยนี้มียาเสพติดเยอะ หม่อมแกไม่ได้คิดค้าขายอะไรหรอก แกสูบลั่น ๆ สูบไปสูบมาอยากจะติดไม้ติดมือกลับไปบ้านด้วยก็ดูเหมือนจะมียาเสพติด ๒.๓๐ กรัม เล็กนิดเดียวครับ แต่ตัวบทบัญญัติในเรื่องกฎหมายยาเสพติดของเรานะลงโทษแรง บอกว่าเท่าไรก็ไม่รู้ละ เอา ๓๐ ปี

เป็นอย่างต่ำ ศาลไม่มีทางหลีกเลี่ยงเป็นอย่างอื่นได้ก็ตัดสินไป ๓๐ ปี แกจะไปสูบเองแท้ๆ ไม่ได้คิดไปขายกับใคร หม่อมมาติตตคฤงเมืองไทยนี่ก็เป็นเรื่องใหญ่เหมือนกันครับ ไม่ใช่คนไทยมีมาตรฐานการครองชีพต่างจากฝรั่งหรอก แต่ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น ที่นี้ทำอะไร หม่อมคนนี้ก็ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาหลังจากที่ได้รับโทษมาเป็นเวลา ๓ ปีเศษแล้วก็ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาให้ปล่อยตัวพ้นโทษไป อย่างนี้ก็จะเห็นว่ามี ความเหมาะสม มีความเป็นธรรมหรือไม่กับสิ่งที่มันได้เกิดขึ้นจริง

ในการพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยฎีกาต่าง ๆ นั้น ท่านองคมนตรีหลายท่าน เช่น ท่านอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เคยมาอภิปรายไว้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาญาณหยั่งรู้ในหลายๆ เรื่อง องคมนตรีก็ไม่ได้คาดคิด มีข้อเท็จจริงข้อปัญหาบางอย่างที่มี พระราชกระแสให้องคมนตรีทำความเข้าใจเพิ่มเติม หรือไปสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมประกอบพระราชดำริ องคมนตรีบางท่านก็มีความเห็นที่แตกต่างกันไปหลายฝ่ายว่าควรจะลดโทษเท่า่นั้น ไม่ควรลดโทษ ควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ บางทีพระบรมพระราชวินิจฉัยก็ไม่ได้ตรงกับความเห็นขององคมนตรีเลยที่ทูลเกล้าฯ ถวายขึ้นไป แสดงว่าทรงคิดทรงตรวจเอง ที่สำคัญคือว่าไม่ใช่ปีละ ๒ เรื่อง หรือ ๓ เรื่อง ปีหนึ่ง ๆ สุกท้ายนี้อยู่ในเกณฑ์ประมาณ ๔๐๐-๕๐๐ เรื่อง ถ้าคิดว่าวันละ ๑ เรื่อง ๓๖๕ วัน ก็น่าจะเป็น ๓๖๕ เรื่อง เวลานี้ทรงงานดูฎีกานี้โดยเฉลี่ยเกินกว่าวันละ ๑ เรื่อง คำว่าวันละ ๑ เรื่องนี้ยอมไม่ได้หมายความว่าทรงทอดพระเนตรแต่คำพิพากษาศาลฎีกาเท่านั้น ต้องย้อนสำนวนตั้งแต่ศาลชั้นต้นขึ้นมาดูด้วยในบางเรื่องมีความเห็นอีกหลายฝ่ายที่ประกอบทั้งความเห็นกระทรวงมหาดไทยที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดกรมราชทัณฑ์ เวลาอยู่ในคุกประพฤติดีประพฤติชอบอย่างไรก็แล้วแต่ต้องรายงานมาผมก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าทรงแบ่งเวลาอย่างไร ในขณะที่ฝนตก น้ำท่วม รดติดอะไรก็แล้วแต่ ก็ไปทรงดูแลจัดการให้พวกเราด้วย นอกจากเวลาเหล่านั้นแล้วก็ทรงดูฎีกา เช่นกฎหมาย เรียกนายกฯ มาแนะนำสั่งสอน อะไรก็ไม่รู้ละอย่างนี้ทำอะไรก็ไม่ทราบท่าน

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังคะ ถึงแม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะมีได้มีพระราชอำนาจโดยตรงในการใช้กฎหมาย แต่ก็ได้ทรงใช้พระราชอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

และยังทรงใช้พระราชวิจารณ์ญาณและพระปรีชาสามารถทางด้านกฎหมาย
หาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหากฎหมายของบ้านเมืองจากสภาพ
ความจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งทรงแสดงออกในพระบรมราโชวาท และพระราช-
ดำรัสที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในแวดวงนักกฎหมาย
ทั่วไปสิ่งเหล่านี้คือ เครื่องแสดงถึงพระอัจฉริยภาพอีกด้านหนึ่งของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ **พระอัจฉริยภาพทางด้านกฎหมาย**

เพลง

กาญจนาภิเษก

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาลิ่งแวดล้อม แหลมพักเบียร์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นายเอนก ก้านสังวรณ์ วิศวกรเครื่องกล กองโรงงาน กรมชลประทาน

รศ.ดร.สิทธิชัย ตันธนะสุภะดี อาจารย์ภาควิชาอนุรักษวิทยา

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.วิชา นิยม เลขาธิการโครงการวิจัยและพัฒนาลิ่งแวดล้อม

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ทุกวันนี้ปัญหาประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญเห็นจะได้แก่ การที่มีปริมาณน้ำเสียสูงมากจนมีสภาพมลพิษรุนแรงขึ้นทุกที สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การที่ชุมชนเมืองต่างๆ ที่มีปัญหาลิ่งแวดล้อมน้ำนั้นยังขาดระบบบำบัดน้ำเสียและขยะมูลฝอยที่ดีที่มีประสิทธิภาพ จึงมักปล่อยน้ำเสียทิ้งลงในแม่น้ำลำธาร ทำให้เกิดปัญหานานัปการตามมา สำหรับขยะก็ยังไม่มีการที่ดีในการจัดให้ถูกวิธี ตลอดจนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้งหนึ่งด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักและห่วงใยในปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดจากน้ำเสียและขยะมูลฝอยที่กำลังทวีความรุนแรง และกลายเป็นปัญหาที่ไม่อาจแก้ไขได้ง่ายๆ จึงได้พระราชทานแนวทางพระราชดำริให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ สำนักงานกปร. และกรม

ชลประทานร่วมกันศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมเกี่ยวกับขยะมูลฝอย น้ำเสีย และการรักษาสภาพป่าชายเลนด้วยวิธีการธรรมชาติ เรา มาฟัง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ เลขาธิการ กปร. พูดถึง เรื่องนี้ค่ะ

ดร.สุเมธ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในเรื่องนี้มาก และอย่างที่เราทราบสำหรับปัญหาเรื่องน้ำเสีย ด้วยพระปรีชาญาณที่ เปี่ยมล้นด้วยพระวิริยะอุตสาหะในการแก้ไขปัญหานี้ก็ได้จารึก ประวัติศาสตร์ไว้เลยว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงออกแบบ สร้างกังหันน้ำชัยพัฒนาซึ่งได้รับการจดทะเบียนในระดับสากล เป็นที่ ยอมรับเป็นเครื่องในการบรรจุออกซิเจนไปเพื่อลดความเน่าเสียของน้ำ สำหรับเรื่องของขยะนั้นได้มีพระราชกระแสรับสั่งหลายครั้งหลายคราว ด้วยกันโดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่ได้ทรงเสนอแนะทางจังหวัดเมื่อหลาย ปีมาแล้วว่า ให้หาที่ฝังกลบด้วยวิธีการแนวใหม่ที่มีพระราชกระแส หลังจากนั้นก็ทรงสนพระราชหฤทัยที่จะหาพื้นที่ชายทะเลสักแห่งหนึ่ง จะมีที่ไหนมัยที่จะทดลองฝึกในการฝังกลบขยะเพื่อให้ย่อยสลายไปและ จะทำให้ดินเลนริมทะเลงอกออกไปด้วย แต่ผลสุดท้ายก็ปรากฏว่า ด้วย เดชะพระบารมีเราก็ได้พบที่ ๑ แห่งประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ที่แหลมผักเบี้ย อยู่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างช่วงนั้นเทศบาลจังหวัด เพชรบุรีกำลังจะพยายามขจัดน้ำเน่าเพื่อรักษาลำน้ำแม่น้ำเพชรนี้ให้ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อประจวบเหมาะอย่างนี้แล้วก็เลยใช้สถานที่ที่แหลมผักเบี้ย ซึ่งเป็นที่มาของโครงการ เป็นจุดกำเนิดที่นั่นครับ

บรรยาย (ปราณี)

หลังจากที่คณะทำงานซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานกปร. และ กรมชลประทานได้คัดเลือกพื้นที่ดำเนินโครงการที่บริเวณตำบล แหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีแล้ว คณะทำงานได้รับ พระมหากรุณาธิคุณพระราชทานแนวทางพระราชดำริแก่เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงานกปร. และกรมชลประทานให้ไปศึกษาดูงานการ บำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอยในประเทศออสเตรเลียแล้วนำ หลักการมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่โครงการ นายเอนก ก้านสังวรณ วิศวกร์เครื่องกล กองโรงงาน กรมชลประทาน ในฐานะที่ เป็นวิศวกรออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย ได้กล่าวถึง การสำรวจ การศึกษาและวิจัยว่า

นายเอนก

โครงการของเราเริ่มทำการสำรวจตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ประมาณต้นปี เราเริ่มสำรวจมาเรื่อยๆเลยเป็นการสำรวจสภาพพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นพื้นดินก็ดี สภาพชายเลนก็ดี หรือว่าน้ำทะเล หรือว่าป่าชายเลนก็ดี เราสำรวจหมด ข้อมูลพวกนี้ก็ต้องทำการเก็บรวบรวมไว้เพื่อใช้ในการศึกษาต่อไปในอนาคต เมื่อเราสำรวจเสร็จแล้ว เราก็เอาข้อมูลจากตัวเมืองซึ่งเป็นข้อมูลที่ทางเทศบาลได้เก็บไว้ส่วนหนึ่งเกี่ยวกับด้านน้ำเสียว่า มีปริมาณเท่าไร น้ำเสียในตัวเมืองเพชรบุรี ขณะนี้มีปริมาณวันละ ๔,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร แต่ในโครงการของเรา เราได้ออกแบบเผื่อเอาไว้เป็น ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์กเมตร เราคาดว่าในอนาคตจากการเพิ่มขึ้นของการขยายตัวของชุมชน จะทำให้เกิดปริมาณน้ำเสียขึ้นใน ๒๐ ปีข้างหน้าเป็นจำนวนถึง ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เพราะฉะนั้น ในระบบของเรา เราจึงต้องวางแผนล่วงหน้าในการออกแบบระบบให้รับน้ำเสียจำนวนนี้ได้ ในการศึกษาวิจัย ผมขอแยกอย่างนี้ คือในโครงการของเรามีอยู่ด้วยกัน ๒ ส่วน คือ **โครงการบำบัดน้ำเสีย และโครงการกำจัดขยะมูลฝอย** สำหรับโครงการบำบัดน้ำเสีย เรามีอยู่ด้วยกันสำหรับการศึกษาวิจัยประมาณ ๓ ส่วน ส่วนแรกก็คือการบำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อบำบัด ส่วนที่สองก็คือ งานศึกษาวิจัยบำบัดน้ำเสียโดยใช้ป่าชายเลนเป็นตัวบำบัด และส่วนที่สามคือ งานบำบัดน้ำเสียโดยใช้บึงพืชเป็นตัวบำบัด ส่วนโครงการกำจัดขยะมูลฝอย เราจะใช้วิธีการแบบฝังกลบ เราให้นักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและการบำบัดน้ำเสียว่า รูปแบบใดจะเหมาะสมครับ

บรรยาย (ปราณี)

จากปี ๒๕๓๕ จนถึงขณะนี้ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการกำจัดขยะมูลฝอยและโครงการบำบัดน้ำเสียมีความคืบหน้าอย่างไรบ้าง ศาสตราจารย์ ดร.เกษม จันทรแก้ว ประธานคณะทำงานโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะเล่าให้ฟังค่ะ

ดร.เกษม

ขณะนี้ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องขยะ กับน้ำเสีย พระองค์ทรงตระหนักเรื่องนี้ดีจึงทรงพยายามหาวิธีการที่จะทำอย่างไรก็แล้วแต่ที่จะบำบัดของเสียทั้ง ๒ ประเภทนี้ให้อยู่ในสภาพธรรมชาติที่สุด และคาดคะเนว่าหลังจากเสร็จสิ้นโครงการนี้ หรือได้รูปแบบที่ชัดเจนแล้ว จะต้องนำไปขยายสู่เทศบาลอื่นๆหรือ เมืองอื่นๆ ต่อไป คาดคะเนว่าจะได้ผลอย่างนั้น ดังนั้น เวลาเลือกพื้นที่นี้ใหม่ๆ เราก็มีปัญหาหน็ดหนอย เพราะว่าที่นี่เป็นป่าชายเลนดินมันเค็มสิ่งที่พระองค์มีพระราชประสงค์ก็คือการบำบัดน้ำเสียด้วยหญ้า อีกเรื่องหนึ่งคือ ขยะ จะเห็นว่า ป่าชายเลนจะ

เว้า ๆ แหว่ง ๆ พระองค์มีพระราชประสงค์จะถม การถมด้วยขยะมันทำไม ได้หรือครับ เพราะขยะมันนั้นปกติจะมีโลหะหนักสูง มีสารพิษสูง คงจะต้องทำปุ๋ยหมักซึ่งต้องใช้เวลานานเราก็เลยใช้วิธีง่าย ๆ เป็นไฮเทค หลังจากหมักแล้วเราพบว่า ๔๐ วันก็ใช้ได้ แต่ปัญหาอยู่ตรงนี้ครับ การไปขนคงจะยากเพราะมันเป็นขุยไม่เกาะกัน ถ้าเอาไปโยนทะเลคงทำยาก เราต้องวิจัยต่อว่า ทางด้านวัสดุศาสตร์ ก็มาหาวิธีการของเราต่อว่า จะทำเป็นก้อนได้อย่างไร ตอนนี้อยู่ไม่ได้ผลการทดลองนะครับ ถ้าทำเป็นก้อนและไม่ให้เป็นพิษก็นำไปถมตอนแรกเราคิดว่า จะถมอย่างไรดี เป็นก้อนคงไม่เป็นปัญหา เราต้องทำให้เกิดก้อนขึ้นมา ส่วนน้ำที่นี้ ปัญหามันมีตอนปลาย ตอนนี้อยู่ไม่แน่ใจว่า น้ำวันละ ๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรระเหยเท่าไร กรมชลประทานเคยคำนวณไว้แล้ววันหนึ่งผิวน้ำประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ถึง ๑๒ เซนติเมตรสำหรับบ้านเรา เพราะฉะนั้น เรายังไม่ได้คำนวณว่าน้ำระเหยเท่าไร ต่อไปคงไม่ถึง ๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ปัญหา ก็คือว่ามันเข้าป่าชายเลน ป่าชายเลนน้ำเค็มมันขึ้น ๆ ลง ๆ ตลอดเวลา สิ่งที่เราห่วงก็คือว่า ถ้าน้ำจืดมาก ๆ ป่าชายเลนจะตายด้วย คิดว่ามันน่าจะดีขึ้นเพราะมีธาตุอาหาร ต้องวิจัยต่อไปครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

เมื่อคณะทำงานโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยฯ ได้ทำการศึกษาวิจัยการกำจัดขยะมูลฝอย และการบำบัดน้ำเสียมาเป็นเวลาพอสมควร ก็ได้นำผลการศึกษาวิจัยมาทดลองปฏิบัติในพื้นที่โครงการ คุณแอนก ก้านสังวรรณ จะพูดถึงเรื่องนี้ค่ะ

นายเอนก

พื้นที่โครงการแหลมผักเบี้ยนี้มีอยู่ ๑,๑๓๕ ไร่ เป็นพื้นที่ที่อยู่ติดชายทะเลที่ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พื้นที่ทั้งหมดก่อนนี้มีอยู่ส่วนหนึ่งที่ราษฎรได้นำกรูมาทำประโยชน์เกี่ยวกับวังกุง และนาเกลือ ปัจจุบันนี้ ราษฎรเหล่านั้นได้เคลื่อนย้ายออกไปหมดเหลือเป็นพื้นที่ร้างอยู่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร ทางโครงการเราก็ได้เอาพื้นที่นั้นมาพิจารณาใช้ประโยชน์ โดยวางระบบบำบัดน้ำเสียทั้ง ๓ รูปแบบ ได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบโดยใช้บ่อฝัง ระบบโดยใช้ป่าชายเลนเป็นตัวบำบัดน้ำเสีย และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ระบบกำจัดขยะมูลฝอย ที่นี้ถ้าหากเรามาดูในระบบนี้ น้ำเสียในตัวเมืองจังหวัดเพชรบุรีทั้งหมดจะไหลลงมาที่ระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อมาบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดน้ำเสียเราสามารถออกแบบรับน้ำเสียได้ทั้งหมดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ประชาชน

บริเวณนั้นไม่ต้องเป็นห่วงเลยว่า ระบบของเราจะไม่มีคุณภาพ เราสามารถที่จะออกแบบให้รองรับน้ำเสียทั้งหมดในเวลาอีก ๒๐ ปี ข้างหน้าได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น คุณภาพน้ำนี้เมื่อผ่านบ่อบำบัดอย่างเดียวก็สามารถปล่อยลงสู่ทะเลได้อย่างปลอดภัย

แต่อย่างไรก็แล้วแต่ เรายังมีอีก ๒ ระบบที่เรากำลังจะวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปใช้กับพื้นที่ต่าง ๆ ได้ทั่วประเทศไทย ได้แก่ ระบบใช้บึงวัชพืชและส่วนหนึ่งก็ใช้ป่าชายเลน ทั้ง ๒ ระบบ ที่เราจะทำการศึกษากันอย่างจริงจังว่า ผลที่ออกมาเป็นอย่างไรถ้าหากได้ผลดีอย่างไรแล้ว เราก็สามารถเอาผลนี้ไปปรับปรุงใช้กับพื้นที่ทั่ว ๆ ไปได้เป็นอย่างดีครับ เมื่อน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการชลประทาน หรือว่าไปใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภคให้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงได้อีก เพราะว่าพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณนั้นอยู่ติดทะเล เกิดการขาดแคลนน้ำจืดเป็นอย่างมาก โครงการของเรานี้ก็จะสนับสนุนตัวนำน้ำที่ผ่านตัวบำบัดให้จนเป็นน้ำสะอาดแล้วนำเอาไปให้กับประชาชนบริเวณนั้นได้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจังต่อไปครับ เราจะใช้วิธีการกรอง ๆ จนกระทั่งน้ำสะอาด แล้วถ้าจะนำไปใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคก็จะต้องมีวิธีการฆ่าเชื้อโรคขั้นสุดท้ายอีกครั้งหนึ่งครับ ขั้นตอนต่อไปก็คงจะเป็นการศึกษาว่าเราจะใช้พืชชนิดไม่เหมือนกันแต่ละพื้นที่ในประเทศไทยดินแต่ละชนิดหรือสภาพแวดล้อมแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้น วิธีการของเราเราจะดำเนินการศึกษาวิจัยจนกระทั่งได้ข้อมูลสามารถนำไปปรับปรุงใช้กับพื้นที่ได้ทั่วประเทศครับ

บรรยาย (ปราณี)

เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยการนำพืชชนิดใดมาปลูกเพื่อบำบัดน้ำเสีย นั้น รองศาสตราจารย์ ดร.ลลิตชัชย ดันธนะสฤณี อาจารย์ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะทำงานโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาแหลมผักเบี้ยท่านหนึ่ง ชี้แจงดังนี้ค่ะ

ดร.ลลิตชัชย

เราได้ทดลองสัดสวนดินผสมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเพื่อบำบัดน้ำเสีย เราก็ได้ศึกษาในเรื่องรับรอง โดยเราเอาดินเนื้อละเอียดที่สุดจนถึงหยาบที่สุดซึ่งในที่นี้คือ ทราย ก็ได้ดินผสมออกมาเท่ากับ ๓ ต่อ ๑ เนื้อดินเทียบเท่ากับเนื้อดินเลนนะครับ ที่นี้พอได้เนื้อดินที่เหมาะสมแล้วเราก็หาพันธุ์พืชที่เหมาะสม พันธุ์พืชที่ผมเลือกมาใช้ที่ผมก็ทดลองว่ามันรอดในน้ำเสียไหม คือการทดลองผมจะทดลองในน้ำเสียโดยตรงนะครับ ก็ปรากฏว่า มีพืชอยู่ ๓ พันธุ์ที่รอดตายในน้ำเสียและดินค่อนข้างเค็ม ได้แก่

กกกลม ฐปญาณี กกสามเหลี่ยม หัวกระดาน และหัวคาร่า หัวคาร่า เป็นพืชอาหารสัตว์ เราก็ดลองทั้งระดับน้ำและช่วงเวลาการขังน้ำ และ พันธุ์พืช เราพบว่า เราจะขังน้ำลึก ๕ เซนติเมตรหรือ ๑๐ เซนติเมตร หรือ ๑๕ เซนติเมตรก็ได้ไม่แตกต่างกัน บำบัดได้เหมือนกัน สำหรับพืชที่ดีที่สุดก็ได้แก่ ฐปญาณี รองลงมาคือ กกกลม แต่ฐปญาณีเอาไปใช้ประโยชน์ ได้ยากกว่ากกกลม เพราะกกกลมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทำเป็น เครื่องจักสานได้นะครับ

บรรยาย (ปราณี)

นับจากที่คณะทำงานได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่โครงการบริเวณตำบลแหลมผักเบี้ย ๑,๑๓๕ ไร่ เป็นเวลากว่า ๒ ปี มีความคืบหน้าของการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่คะ ดร.วิชา นิยม เลขานุการโครงการวิจัยฯ กล่าววา

ดร.วิชา

การดำเนินการของโครงการค่อนข้างจะไม่รวดเร็วเท่ากับใจของ นักวิจัยนะครับ เพราะว่าจะติดขัดเรื่องงบประมาณ เรื่องการประสานงาน ต่าง ๆ พอสมควร ก็มีนักวิจัยอยู่ในการทำงานของเราประมาณ ๕๐-๖๐ ท่าน เราก็พยายามสืบหาความรู้ต่าง ๆ เนื่องจากโครงการเป็นลักษณะ โครงการนำร่อง หมายถึงโครงการที่เรายังไม่รู้เรื่องเลย เรื่องหญ้ากรอง เรายังไม่เคยทำในประเทศไทย เราต้องค่อย ๆ ทำในระยะต่อ ๆ มาเราก็ ประสบความสำเร็จพอสมควร ผมคิดว่าโครงการก็คงจะดำเนินการไปได้ หลังจากที่แปลงนี้เสร็จก็คงไม่นานนะครับผลก็คงจะออกมาครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

เราได้ทราบกันแล้วว่า โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นการใช้พื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าและเสื่อมโทรมนำมาใช้ประโยชน์ ขณะเดียวกัน ก็มีการส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนบริเวณแหลมผักเบี้ยซึ่งเป็นพื้นที่โล่งประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ เพื่อศึกษาถึงผลดีผลเสีย และหากได้รับผลดีก็จะนำระบบนี้ไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดขึ้นด้วยพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระราชดำรินำขบวนการธรรมชาติมาบำบัดน้ำเสีย และขยายผลผอຍในพื้นที่โครงการ และเมื่อใดที่โครงการนี้แล้วเสร็จจะเป็นแหล่งศึกษาดูงานของจังหวัดต่าง ๆ ที่มีปัญหาน้ำเสียและขยะ

บริเวณนั้นไม่ต้องเป็นห่วงเลยว่า ระบบของเราจะไม่มีคุณภาพ เราสามารถที่จะออกแบบให้รองรับน้ำเสียทั้งหมดในเวลาอีก ๒๐ ปี ข้างหน้าได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น คุณภาพน้ำนี้เมื่อผ่านบ่อบำบัดอย่างเดียวก็สามารถปล่อยลงสู่ทะเลได้อย่างปลอดภัย

แต่อย่างไรก็แล้วแต่ เรายังมีอีก ๒ ระบบที่เรากำลังจะวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปใช้กับพื้นที่ต่างๆ ได้ทั่วประเทศไทย ได้แก่ ระบบใช้บึงวัชพืช และส่วนหนึ่งก็ใช้ป่าชายเลน ทั้ง ๒ ระบบ ที่เราจะทำการศึกษากันอย่างจริงจังว่า ผลที่ออกมาเป็นอย่างไรถ้าหากได้ผลดีอย่างไรแล้ว เราก็สามารถเอาผลนี้ไปปรับปรุงใช้กับพื้นที่ทั่วไปได้เป็นอย่างดีครับ เมื่อน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการชลประทาน หรือว่าไปใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภคให้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงได้อีก เพราะว่าพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณนั้นอยู่ติดทะเล เกิดการขาดแคลนน้ำจืดเป็นอย่างมาก โครงการของเรานี้ก็สนับสนุนตัวนำน้ำที่ผ่านตัวบำบัดให้จนเป็นน้ำสะอาดแล้วนำเอาไปให้กับประชาชนบริเวณนั้นได้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจังต่อไปครับ เราจะใช้วิธีการกรองๆ จนกระทั่งน้ำสะอาด แล้วถ้าจะนำไปใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคก็ต้องมีวิธีการฆ่าเชื้อโรคขั้นสุดท้ายอีกครั้งหนึ่งครับ ขั้นตอนต่อไปก็คงจะเป็นการศึกษาว่าเราจะใช้พืชชนิดไม่เหมือนกันแต่ละพื้นที่ในประเทศไทยดินแต่ละชนิดหรือสภาพแวดล้อมแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้น วิธีการของเราเราจะดำเนินการศึกษาวิจัยจนกระทั่งได้ข้อมูลสามารถนำไปปรับปรุงใช้กับพื้นที่ได้ทั่วประเทศครับ

บรรยาย (ปราณี)

เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยการนำพืชชนิดใดมาปลูกเพื่อบำบัดน้ำเสียนั้น รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย ดันธนะสฤณี อาจารย์ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะทำงานโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาแหลมผักเบี้ยท่านหนึ่ง ชี้แจงดังนี้ค่ะ

ดร.สิทธิชัย

เราได้ทดลองสกัดส่วนดินผสมที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเพื่อบำบัดน้ำเสีย เราก็ได้ศึกษาในเรื่องนี้โดยเราเอาดินเนื้อละเอียดที่สุดจนถึงหยาบที่สุดซึ่งในที่นี้คือ ทราย ก็ได้ดินผสมออกมาเท่ากับ ๓ ต่อ ๑ เนื้อดินเทียบเท่ากับเนื้อดินเลนนะครับ ที่นี้พอได้เนื้อดินที่เหมาะสมแล้วเราก็หาพันธุ์พืชที่เหมาะสม พันธุ์พืชที่ผมเลือกมาใช้ที่ผมก็ทดลองว่ามันรอดในน้ำเสียไหม คือการทดลองผมจะทดลองในน้ำเสียโดยตรงนะครับ ก็ปรากฏว่า มีพืชอยู่ ๓ พันธุ์ที่รอดตายในน้ำเสียและดินค่อนข้างเค็ม ได้แก่

กกกลม ฐปฤณี กกสามเหลี่ยม หัวกระดาน และหญ้าคาร่า หญ้าคาร่า เป็นพืชอาหารสัตว์ เราก็ทดลองทั้งระดับน้ำและช่วงเวลาการขึ้นน้ำ และพันธุ์พืช เราพบว่า เราจะขังน้ำสัก ๕ เซนติเมตรหรือ ๑๐ เซนติเมตร หรือ ๑๕ เซนติเมตรก็ได้ไม่แตกต่างกัน บำบัดได้เหมือนกัน สำหรับพืชที่ดีที่สุดก็ได้แก่ ฐปฤณี รองลงมาคือ กกกลม แต่ฐปฤณีเอาไปใช้ประโยชน์ได้ยากกว่ากกกลม เพราะกกกลมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทำเป็นเครื่องจักสานได้นะครับ

บรรยาย (ปราณี)

นับจากที่คณะทำงานได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการบริเวณตำบลแหลมผักเบี้ย ๑,๑๓๕ ไร่ เป็นเวลากว่า ๒ ปี มีความคืบหน้าของการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่คะ ดร.วิชา นิยม เลขานุการโครงการวิจัยฯ กล่าวว่

ดร.วิชา

การดำเนินการของโครงการค่อนข้างจะไม่รวดเร็วเท่ากับใจของนักวิจัยนะครับ เพราะว่าจะติดขัดเรื่องงบประมาณ เรื่องการประสานงานต่างๆ พอสมควร ก็มีนักวิจัยอยู่ในการทำงานของเราประมาณ ๕๐-๖๐ ท่าน เราก็พยายามสืบหาความรู้ต่างๆ เนื่องจากโครงการเป็นลักษณะโครงการนำร่อง หมายถึงโครงการที่เรายังไม่รู้เรื่องเลย เรื่องหญ้ากรองเรายังไม่เคยทำในประเทศไทย เราต้องค่อยๆ ทำในระยะต่อๆมาเราก็ประสบความสำเร็จพอสมควร ผมคิดว่าโครงการก็คงจะดำเนินการไปได้หลังจากที่แปลงนี้เสร็จก็คงไม่นานนะครับผลก็คงจะออกมาครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

เราได้ทราบกันแล้วว่า โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นการใช้พื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าและเสื่อมโทรมนำมาใช้ประโยชน์ ขณะเดียวกัน ก็มีการส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนบริเวณแหลมผักเบี้ยซึ่งเป็นพื้นที่โล่งประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ เพื่อศึกษาถึงผลดีผลเสีย และหากได้รับผลดีก็จะนำระบบนี้ไปใช้ในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดขึ้นด้วยพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระราชดำรินำขบวนการธรรมชาติมาบำบัดน้ำเสีย และขยายผลในพื้นที่โครงการ และเมื่อใดที่โครงการนี้แล้วเสร็จจะเป็นแหล่งศึกษาดูงานของจังหวัดต่างๆ ที่มีปัญหาน้ำเสียและขยะ

มูลฝอยอย่างแน่นอนตามที่ เลขชาติการ ก.ปร. ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล พูด
ยืนยันว่า

ดร.สุเมธ
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำเสียก็ตาม เรื่องขยะมูลฝอยก็ตาม พระองค์
ทรงเล็งเห็นข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในประเทศ คือ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ
ข้อจำกัดด้านเทคนิค เพราะมีโรงขจัดน้ำเน่าเสียหลายแห่ง พอเดินไปซักร
พักก็หยุดเดินเพราะคนรู้เทคนิคอาจไม่มีประการหนึ่ง และประการที่
สองก็จะเป็นเรื่องการเสียค่าใช้จ่ายอย่างมาก จะเห็นได้ว่าทุกสิ่ง
ทุกอย่างใช้ขบวนการธรรมชาติมาปรุงแต่งมาทำการบำบัดก็จะราคาถูก
ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเดียวก็คือ เราต้องการพื้นที่มากพอสมควร ผมเชื่อมั่น
เหลือเกินว่า ตัวอย่างที่ดำเนินการที่แหลมผักเบี้ยที่จังหวัดเพชรบุรีถ้า
หากสำเร็จขึ้นมาเป็นรูปธรรม ในบางจังหวัดที่สามารถหาที่สาธารณะได้
ก็จะนำเอาระบบต่างๆ นี้ไปใช้ได้ทันทีเลย หนึ่ง ทุน สอง ไม่ต้องการการ
เอาใจใส่ดูแลมากนัก และสามเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพนะครับ จะมี
ลักษณะที่สมบูรณ์มากที่สุด มีทั้งน้ำเน่า น้ำเสีย เรื่องขยะ ระบบ
นานาประการแสดงให้เห็นดู รวมทั้งสิ่งที่จะตามมาก็คือ จะรักษาฟื้นฟู
ป่าชายเลนในบริเวณนั้นด้วย กิจกรรมทุกกิจกรรมจะมีนักวิชาการจาก
มหาวิทยาลัยต่างๆ และหน่วยการศึกษาประจำพื้นที่ วิทยาลัยครูก็ตาม
โรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่าตั้งใจเป็นอย่างมากได้เข้าร่วม
ในขบวนการฟื้นฟูการรักษาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
เกือบทุกคนในจังหวัดเพชรบุรีได้เข้ามาพร้อมหมดเลยทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น
หลังจากที่แสดงให้ดูแล้วเป็นที่ประจักษ์ตากันแล้ว ผมคิดว่าก็เป็นหน้าที่
ของหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่รัฐบาล กระทรวง ทบวงกรม หรือแม้แต่จังหวัด
หรือ กลุ่มชนต่างๆ ที่จะนำไปใช้ ถ้าใครได้เห็นว่าการดำเนินการได้จริง ๆ
ราคาถูกและดำเนินการง่าย หลายจังหวัดต้องทำตามอย่างแน่นอนครับ

เพลงคั่น

กษัตริย์-เกษตร

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ผลสำเร็จของโครงการแสดงให้เห็นถึงคุณค่า
มหาศาลของการรู้จักเลือกใช้วิธีการในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย
ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นลักษณะ
ของการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน ซึ่งทั้งนี้และทั้งนี้เกิดด้วย
พระวิจรรย์ญาณอันกว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้เป็น
ที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทยค่ะ

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

อ่างเก็บน้ำบริเวณโครงการห้วยองคตฯ จังหวัดกาญจนบุรี

การปลูกผักกางมุ้งของงานด้านเกษตร ในโครงการห้วยองคตฯ จังหวัดกาญจนบุรี

โครงการห้วยองคต อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายวิจารณ์ ผดุงวิทย์ นายอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
นายอรรถพันธ์ กันทะรัตนวงศ์ นักวิชาการป่าไม้ ๖ กรมป่าไม้
นายแพทย์จุลธนา ทรัพย์มูล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพยาบาลสถานพระบารมี
นายวิเชียร พุ่มไสว ผู้ควบคุมงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ กรมชลประทาน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการเกษตรส่วนใหญ่จะเป็นโครงการพัฒนาการเกษตรที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาแนวใหม่ อันเป็นแนวทางพัฒนาแบบผสมผสานครบวงจร โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เน้นการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการจัดหาที่ดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ นอกจากนี้ยังทรงหาหนทางที่จะให้เกิดการผสมผสานกันอย่างยั่งยืนระหว่างคนกับธรรมชาติ และหนึ่งในโครงการประเภทนี้ก็คือ โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ตำบลสมเด็จเจริญ กิ่งอำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์... (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

พื้นที่ในเขตตำบลสมเด็จเจริญ กิ่งอำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี แต่เดิมเคยเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ราษฎรได้เข้าบุกรุกทำลายป่าไม้เพื่อเป็นที่ทำกินทำให้ป่ามีสภาพเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก และนับวันจะทวีความแห้งแล้งมากยิ่งขึ้น ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการจัดหาที่ดินจำนวนหนึ่ง เพื่อนำ

มาวางแผนและจัดทำเป็นโครงการ เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน โดยเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๓ มีพระราชกระแสรับสั่งให้ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. และเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ไปนมัสการ พระอาจารย์จันทร์ คเวสโก ซึ่งดำเนินการพัฒนาพื้นที่บริเวณนั้นอยู่แล้ว เพื่อช่วยประสานและสนับสนุนการดำเนินการพิจารณาก่อสร้าง อ่างเก็บน้ำตามลำน้ำสาขาต่างๆอีกด้วย นายวิจารณ์ ผดุงวิทย์ นายอำเภอ บ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ในฐานะประธานคณะกรรมการในระดับพื้นที่ โครงการห้วยองคต อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล่าให้ฟังว่า

นายวิจารณ์

พื้นที่ ๒๐,๖๒๕ ไร่ ที่เป็นที่ตั้งของโครงการนี้ เดิมผมทราบมาว่าเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำลำธาร เป็นป่ารกที่บอบอยู่ในความดูแล เป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประชาชนเข้ามาบุกร้างถางพง เข้ามาทำลายปลูกผลอาสิน เมื่อเห็นว่าเป็นพื้นที่ดังกล่าวนี้ถ้าปล่อยให้ประชาชนเข้ามาในลักษณะบุกรุกแผ้วถาง ทำลายต่อไปในอนาคตข้างหน้า แน่นนอนที่สุดมันต้องขยายวงกว้างออกไปเรื่อยๆ ป่าไม้ที่มีอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ต้องถูกทำลาย เมื่อพระอาจารย์จันทร์ คเวสโก ซึ่งท่านมาดูแลพัฒนาสำนักสงฆ์ถ้ำวงหิน มาพบและก็นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขอแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระราชทานแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และก็พระราชทานโครงการในการแก้ไขปัญหาเห็นว่า **โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็ได้ระดมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ๔ กระทรวงหลัก *กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข* เข้ามาพร้อมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในเรื่องเหล่านี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ก็คือความแห้งแล้งโดยกรมชลประทาน ขุดอ่างเก็บน้ำ ๕ อ่างด้วยกัน ตอนนั้นแล้วเสร็จไปแล้ว ๔ อ่างเหลืออ่างสุดท้ายอยู่ระหว่างดำเนินการ ก็คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๔๑ ในส่วนของกระทรวงเกษตรฯ หน่วยงานที่รับผิดชอบก็คือกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ก็มาดูแลกันในเรื่องว่าประชาชนจะ **ทำอย่างไรถึงจะทำได้ดินที่ได้รับมอบหมายจัดสรรปันส่วนให้มีคุณภาพมากที่สุด ที่ได้ผลผลิตมากที่สุดพอเพียงกับการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ฝืดเคือง**

ในแง่ของกระทรวงสาธารณสุขก็มาตั้ง *โรงพยาบาล พยาบาลสถาน พระบารมี โรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา* ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง ศึกษาธิการ เหล่านี้เป็นต้น ทั้งระดมเม็ดเงินงบประมาณอีกส่วนหนึ่งทั้ง ของมูลนิธิชัยพัฒนาและของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการนี้มีชีวิตที่ดีขึ้นตามแนวพระราชปณิธาน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นโครงการที่เรียกกันว่า **แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง** ให้จงได้ เชื่อเหลือเกินว่าถ้าประชาชนปฏิบัติตาม ประชาชน เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวพระราชดำริแล้ว คงจะไม่ได้รับการต่อต้านแต่อย่างใดเลย เพราะว่าโครงการนี้เป็น แต่ให้อย่างเดียว เป็นโครงการที่ให้ชีวิตที่ดี ให้ความหวังในอนาคต เขาจะ ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความมั่นคงและมั่นใจ

พัชรินทร์

ตอนนี้ยังมีคนที่ไม่เข้าใจตรงนี้ไหมคะ

นายวิจารณ์

ผมได้รับคำบอกเล่าจากเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่บอกว่า ประชาชน เข้าใจมากเมื่อก่อนนี้อาจจะเคยต่อต้าน เพราะว่าด้วยความรู้สึกว่าเขาเอง ก็เป็นประชาชนคนไทย เขาไม่มีผืนแผ่นดินอยู่เขาจะอยู่ไหน เขาก็ต่อต้าน ด้วยความไม่เข้าใจ เดียวนี้ไม่ต่อต้านแล้ว เดียวนี้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเลย

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์..... (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

สำหรับแนวพระราชดำรินี้โครงการห้วยองคต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นเรื่องการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยให้ราษฎรได้อยู่อาศัยและทำกินร่วมกับการคงอยู่ของธรรมชาติอย่างเกื้อหนุน คือไม่ทำลายซึ่งกันและกันตามหลักการฟื้นฟูและสร้างสมดุลในระบบนิเวศวิทยา นั่นก็คือให้ทุกชีวิตมีความผาสุกและมีคุณภาพที่ดีขึ้น ดังที่นายวิจารณ์ ผดุงวิทย์ นายอำเภอ บ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ในฐานะประธานคณะทำงานในระดับพื้นที่โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนายอรุณพันธ์ กันทะรัตนวงศ์ นักวิชาการป่าไม้ ๖ ส่วนปลูกป่าภาคอนุรักษ์ สำนักงานส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้ ได้เล่าให้ฟังว่า

นายวิจารณ์

เดิมเป็นพื้นที่ที่แห้งแล้งพอสมควรทีเดียว หลังจากที่เรารสร้างอ่างเก็บน้ำมีการทำทางระบายน้ำโดยระบบชลประทาน มีพื้นที่ทางภาค

เอกชนโดยมูลนิธิพัฒนาชีวิตเพื่อชนบทก็ได้ให้ความร่วมมือ มาส่งเสริมให้ความรู้ในด้านของพืชผักปลอดสารพิษ ทางภาคอุตสาหกรรมก็มีการเก็บผ้าอุตสาหกรรม เราให้กรมป่าไม้เจ้าของที่ดิน หน่วยพัฒนาป่าไม้ปลูกพืชยืนต้น ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ป่าตามแนวขอบอ่างบ่าง ตามแนวพื้นที่ภูเขาที่ถูกทำลายไปแล้ว ชดเชยและสร้างร่มเงาให้กับพื้นที่ อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการฟื้นชีวิตป่า ซึ่งตรงกับแนวทางของโครงการนี้ที่ต้องการจะใช้ทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ และมนุษย์ ให้อยู่ในลักษณะที่สมดุลกันและเกื้อกูลประโยชน์กัน

นายอรุณพันธ์

ไม้สะเดาและไม้อื่นๆอีกมาก ที่เราต้องปลูกไม้สะเดาก่อน เพราะว่าไม้สะเดานี้เป็นไม้บุกเบิกนำที่โตได้เร็ว เพราะต้องการปรับความชุ่มชื้นของสภาพพื้นที่ก่อน แล้วก็หลังจากนั้น อย่างบนเขาที่เราเห็น ต้นไม้ไม่ค่อยมีเพราะว่าเราปลูกไม้สีเสียดแทน ไม้สีเสียดแทนนี้เป็นไม้ที่ไวใบมันคล้ายๆหญ้า จะมองไม่ค่อยเห็นที่เราเห็นข้างบนนั้นจะเป็นไม้สีเสียดแทนส่วนใหญ่ แล้วก็หลังจากนั้นพอเราได้สภาพพื้นที่มีการปลูกไม้เศรษฐกิจแซมเข้าไป ส่วนใหญ่ก็เป็นไม้พวกประดู่ ไม้พยุง ไม้มะค่าโมง ตอนนั้นก็ลำไม้เราก็เตรียมไว้พร้อมเรียบร้อยหมดแล้ว แล้วเราก็กำลังจะปลูกแซมไปในพื้นที่ทั้งหมดที่เรากำลังดำเนินการอยู่ จากพื้นที่ที่เราเห็นเมื่อก่อนนี้เป็นซีไถ่ดินจากอ่างขึ้นมาก่อน แล้วเราก็ปลูกพวกสะเดา ปลูกซีเหล็ก เพราะไม้พวกนี้จะโตได้ดีมากในพื้นที่ที่สภาพดินเลวดินลูกรังพวกนี้จะขึ้นได้ดีมาก สภาพพื้นที่เคยเป็นป่าที่สมบูรณ์มาก คือผมเข้ามาเมื่อมีประมาณ ๒๕๓๔ พอเข้ามาผมก็เห็นสภาพป่าโดนทำลายหมดแล้ว ก็มาแบ่งพื้นที่ว่าตรงไหนที่ป่าไม้ควรจะมีพื้นที่ เราก็แบ่งว่าส่วนที่อยู่เหนือคลองส่งน้ำขึ้นไปที่ไม่สามารถจะส่งน้ำเข้าไปให้ช่วยทำกินได้ เราก็จะปลูกป่าเพื่อจะปรับปรุงฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม แต่หลังจากทำยคลองลงไปจะเป็นที่จัดสรรที่ดินเพื่อให้ราษฎรทำกิน เพื่อจะได้ระบายน้ำไปให้ราษฎรได้ ผมมาเจอนี้สภาพป่าไม่มีแล้ว โดนทำลายบุกกรุกหมด ชาวบ้านบุกกรุกจับจองหมดแล้ว ป่าไม้ที่นี้ตอนนี้หลังจากที่เรามาฟื้นฟู ๓-๔ ปีมานี้ สภาพสิ่งแวดล้อมก็ดีขึ้น ยอมรับว่าดีขึ้นเพราะว่าจากที่ปริมาณน้ำฝนที่ตกมากขึ้นกว่าเดิมจากปีแรกๆที่เรามา ปริมาณที่เกิดเคยมีน้ำท่วม ช่วงหลังลดไปมากคิดว่าเมื่อป่าเราได้ฟื้นฟูเต็มที่แล้ว ก็คิดว่าคงจะช่วยปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมในโครงการห้วยองคตได้อย่างแน่นอน

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักพัฒนาการที่ยิ่งใหญ่ ที่มีแนวคิดทันสมัย ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ในขณะเดียวกันก็ทรงเป็นนักอนุรักษ์ชั้นเยี่ยมยอด โดยนำหลักการดำเนินงานในโครงการห้วยองคต ตามแนวคิด **“บวร” คือ บ้าน วัด และโรงเรียน** ทรงเน้นให้พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวิถีชีวิตไทย ด้วยความร่วมมือร่วมใจกันของทุก ๆ ฝ่าย คือให้ บ้าน วัด ราชการ และโรงเรียน รับประทานอาหารและก้าวเดินเพื่อพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก็ดำเนินไปในแนวทางดังกล่าว โดยเริ่มต้นจากวัดซึ่งมีพระสงฆ์เป็นผู้นำชุมชน ได้ริเริ่มดำเนินโครงการนี้ขึ้นมีชาวบ้านและราชการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ และด้วยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย จึงทำให้โครงการดำเนินการเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมโดยรวม

นอกจากนั้นยังมีการก่อสร้างสถานที่และการพัฒนาโครงสร้างด้านพื้นฐานอีกด้วย อย่างเช่น มีโรงพยาบาลถึง ๓๐ เตียงปัจจุบันได้เปิดให้บริการแก่ราษฎรในพื้นที่แล้ว สามารถรับการรักษาได้ทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก ชื่อโรงพยาบาลนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานมงคลนามว่า **“โรงพยาบาลพยาบาลสถานพระบารมี”** นายแพทย์จุลธน ทรัพย์มูล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพยาบาลสถานพระบารมี ในพื้นที่โครงการห้วยองคต อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เล่าให้ฟังว่า

นายแพทย์จุลธน

ที่มาของโรงพยาบาลนี้จริง ๆ แล้วก็เกิดมาจากโครงการพระราชดำริ ซึ่งวางวัตถุประสงค์ว่าจะให้เป็นชุมชนแบบอย่าง แล้วก็พร้อมทุกด้าน เพราะฉะนั้น ก็คือจะพัฒนาคุณภาพของประชากรให้ครบทุกด้าน เลยมีการสร้างโรงเรียนมัธยมและโรงพยาบาล ในสองส่วนนี้เพื่อมาสนับสนุนในส่วนอื่นๆ และก็ให้มีความครบวงจรภายในโครงการ นั่นคือที่มาของโรงพยาบาล แต่ว่าในโรงพยาบาล นอกเหนือจากเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพระราชดำริแล้ว เราเป็นโรงพยาบาลเพียงที่เดียวของกิ่งอำเภอ เพราะฉะนั้นบทบาทอีกด้านหนึ่งคือเราเป็นโรงพยาบาลประจำกิ่งอำเภอด้วยก็คือโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลอำเภอด้วย สร้างมาประมาณ ๓ ปีแล้ว ปีนี้เข้าปีที่ ๓ ปัญหาเหมือนกันหลายอย่าง ประการที่ ๑ ทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาล อย่างที่บอกว่าเราเป็นโรงพยาบาลตามโครงการพระราชดำริ

ด้วย แต่เราก็เป็นโรงพยาบาลประจำกิ่งอำเภอด้วย ที่นี่เมื่อเป็นโรงพยาบาลประจำกิ่งอำเภอนี้การกระจายของประชากร ส่วนใหญ่แล้วจะไปหนาแน่นอยู่ที่บริเวณตัวกิ่งอำเภอ ทำให้ประชากรตรงส่วนนั้นมาใช้บริการที่นี้ลำบากแล้วก็ยากนิดหนึ่ง

ปัญหาประการที่ ๒ ปัญหาเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง เรารับงบประมาณจากรัฐบาลแล้วแต่รัฐบาลไม่ได้จ่ายงบประมาณทั้งหมด ส่วนหนึ่งของค่าเวรที่ต้องจ่ายให้เจ้าหน้าที่ นั่นคือรายจ่ายหลักของโรงพยาบาล ส่วนนี้ไม่ได้ออกจากงบประมาณของรัฐบาล เราต้องจ่ายเอง ตรงที่จ่ายเองนี้เราจึงต้องเก็บจากคนไข้เพื่อมาจ่าย ที่นี้พอคนไข้น้อย หรือว่าลัทธิบัตรฟรีมีเยอะ ก็ทำให้ไม่เพียงพอกับการจ่าย เมื่อค่าเวรไม่มีพอกับการจ่าย ก็ไม่มีเงินจะไปพัฒนาโรงพยาบาลส่วนอื่น ๆ อะไรเหล่านี้ ช่วงนี้เราก็พยายามหาช่องทางที่จะเพิ่มรายได้หลาย ๆ อย่างขึ้นมาแล้วก็มีบริการแก่กลุ่มคนไข้ที่จะเพิ่มรายได้ให้กับโรงพยาบาลได้โดยที่เขาไม่เดือดร้อน เช่นคนไข้พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้ประสบภัยจากรถ อันนี้จะได้เงินมาก เพราะดึงจากบริษัทประกัน หรือคนไข้ทำประกันชีวิตเราดึงมา แล้วก็เฉลี่ยไปช่วยแก่คนที่เขายากจน ปัญหาด้านอื่น ๆ ก็คือเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรทรัพยากรด้านหลัก ๆ ของเรายังมีไม่ครบทุกด้าน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ในบริเวณพื้นที่โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกจากจะมีโรงพยาบาลพยาบาลสถานพระบารมีแล้ว ก็ยังมีโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งการเรียนการสอนในโรงเรียนนี้นับว่าพิเศษกว่าโรงเรียนอื่น ๆ นักเรียนส่วนหนึ่งอยู่ประจำที่โรงเรียน มีที่พัก อาหาร เครื่องแต่งกาย และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนให้กับนักเรียนโดยไม่คิดมูลค่าอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กนักเรียนที่ยากจนได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น หากมีความสามารถก็จะสนับสนุนให้เรียนในระดับสูง ๆ ขึ้นไปอีก โรงเรียนนี้จึงเป็นอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับพระกรุณาธิคุณ จากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อมพระราชทานมงคลนามของโรงเรียนว่า “โรงเรียนประชาวมงคล” ซึ่งหมายความว่าสถานศึกษาอันเป็นมงคลของประชาชน นั่นเอง

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์..... (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

นอกจากนั้นในโครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่

ตำบลสมเด็จพระเจริญ กิ่งอำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี นี้ ยังมีการดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับสาธารณูปโภคอีกหลาย ๆ อย่าง เช่นเรื่องของการติดตั้งระบบไฟฟ้า และเรื่องของการพัฒนาแหล่งน้ำ ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาป่าไม้ที่เป็นหัวใจของโครงการนี้ ดังที่ นายช่างวิเชียร พุ่มไสว ผู้ควบคุมงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ กรมชลประทาน ได้เล่าให้ฟังว่า

นายวิเชียร

การดำเนินการก่อสร้าง เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อปลายปี ๒๕๓๔ เสร็จสมบูรณ์เมื่อปี ๒๕๓๕ อ่างเก็บน้ำนี้เก็บน้ำไว้เพื่อการเกษตรของราษฎรที่อยู่ในโครงการห้วยองคต เพื่อการเกษตร อุปโภคบริโภค เลี้ยงสัตว์ เป้าหมายของโครงการเราจะมีอ่างทั้งหมด ๕ แห่ง ซึ่งอ่างที่เราดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วมีอ่างห้วยพุช้างหมอบ เขาพุช้างหมอบ อ่างห้วยหวาย แล้วก็อ่างห้วยแม่ระวัง ซึ่งเราดำเนินการเสร็จจนถึงปัจจุบันนี้ประมาณ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ตัวอ่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เหลือแต่ระบบส่งน้ำ ซึ่งตอนสองนี้คาดว่าจะเสร็จภายในเดือนกันยายนนี้ อ่างหนึ่งก็เป็นอ่างห้วยตะเคียน ซึ่งเป็นอ่างชลประทานขนาดกลาง ซึ่งชลประทานขนาดกลางเข้ามาดำเนินการก่อสร้าง ตอนนี้งากำลังดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะเสร็จในปี ๒๕๔๑ จะมีพื้นที่ช่วยเหลือของอ่างห้วยตะเคียน ๓,๐๘๐ ไร่ อ่างห้วยพุช้างหมอบ พื้นที่ช่วยเหลือ ๑,๑๖๐ ไร่ อ่างห้วยหวาย พื้นที่ช่วยเหลือประมาณ ๕๔๐ ไร่ ส่วนมากการส่งน้ำของเรา เมื่อเราเปิดน้ำออกจากอ่างเราจะมีระบบคลองเปิด แล้วก็เมื่อน้ำเข้ามาในคลองเปิดส่วนนี้แล้ว เราจะมีท่อส่งน้ำส่งไปยังพื้นที่การเกษตร ทำให้ราษฎรได้รับน้ำโดยการใช้ท่อ เราจะมีบ่อจ่ายน้ำให้ราษฎรในการใช้น้ำทุก ๆ แปลง การใช้น้ำ เพียงแต่ราษฎรเปิดน้ำ ที่บ่อจ่ายน้ำจะมีก๊อกจะมีประตุน้ำ เมื่อเปิดประตุน้ำน้ำก็จะออกไปยังแปลงเพาะปลูก ซึ่งราษฎรสามารถใช้สปริงเกอร์ได้หรือสายยางต่อไปเพื่อรดพืชผักได้เลย

เพลงคั่น

เพลงห้วยองคต....

บรรยาย(พัชรินทร์)

โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และการทำมาหากินของราษฎร ควบคู่ไปกับการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพป่า ให้กลับฟื้นคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง บัดนี้ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณปกเกล้าปกกระหม่อมจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทาน โครงการห้วยองคต อันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ จึงทำให้ราษฎรสามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และการทำ
มาหากินให้ดีขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้กลับคืนสู่
ความอุดมสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๒๕๐/๒๕๓๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติเป็นไปอย่างต่อเนื่องอันจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงของชาติ และเพื่อเสริมสร้างเกียรติภูมิและภาพลักษณ์ของคนไทย รัฐบาลไทย และประเทศไทยต่อสังคมโลก

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑(๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี
(นายสมัคร สุนทรเวช)	เป็นประธานกรรมการ
๑.๒	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(นายชิงชัย มงคลธรรม)	เป็นรองประธานกรรมการ
๑.๓	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์)	เป็นรองประธานกรรมการ
๑.๔	เลขาธิการพระราชวัง	เป็นกรรมการ
๑.๕	ราชเลขาธิการ	เป็นกรรมการ
๑.๖	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๗	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๘	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๙	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๐	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๑	เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๒	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๓	เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ

๑.๑๔	ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๕	ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๖	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๗	ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๘	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๑๙	ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๐	อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๑	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๒	ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๓	ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๔	กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๕	กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
๑.๒๖	นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	เป็นกรรมการ
๑.๒๗	พลเอก จรัส กุลละวณิชย์	เป็นกรรมการ
๑.๒๘	คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร	เป็นกรรมการ
๑.๒๙	นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ	เป็นกรรมการ
๑.๓๐	คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์	เป็นกรรมการ
๑.๓๑	นายเชียรชัย ศรีวิจิตร	เป็นกรรมการ
๑.๓๒	ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์	เป็นกรรมการ
๑.๓๓	พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์	เป็นกรรมการ
๑.๓๔	นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์	เป็นกรรมการ
๑.๓๕	นายเย็นใจ เลาหวณิช	เป็นกรรมการ
๑.๓๖	พลเอก วันชัย เรื่องตระกูล	เป็นกรรมการ
๑.๓๗	นายวิจิตร อวาระกุล	เป็นกรรมการ
๑.๓๘	นายสมพร เทพสิทธา	เป็นกรรมการ
๑.๓๙	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา	เป็นกรรมการ
๑.๔๐	หม่อมเจ้าสุภัทรรติศ ดิศกุล	เป็นกรรมการ
๑.๔๑	คุณหญิงสุชาดา ศรีเพ็ญ	เป็นกรรมการ
๑.๔๒	ร้อยโทสุวิทย์ ยอดมณี	เป็นกรรมการ
๑.๔๓	นายเอนก ลิทธิประศาสน์	เป็นกรรมการ
๑.๔๔	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ และเลขาธิการ	เป็นกรรมการ

๑.๔๕	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	เป็นกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๖	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	เป็นกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๗	หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงานส่วนวิชาการ
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	เป็นกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

๒.อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ พิจารณากำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติและการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันหลักของประเทศ
- ๒.๒ ให้คำปรึกษา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้
- ๒.๓ ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ และการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของประเทศแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- ๒.๔ ดำเนินการประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน
- ๒.๕ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ และได้ผลสมตามความมุ่งหมาย ให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

สำหรับการเบิกเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยให้ตั้งเบิกจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

พลเอก

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

นายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

(นางสุคนธา สังข์ยุทธ)

หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงาน

รายนามคณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ประธานอนุกรรมการ
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รองประธานอนุกรรมการ
เลขาธิการพระราชวัง

อนุกรรมการ

อธิบดีกรมวิชาการ	ผู้อำนวยการสำนักงานสารสนเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด
เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อธิบดีกรมสามัญศึกษา
อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อธิบดีกรมศิลปากร
เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล
ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมการพัฒนาชุมชน
คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร	นายขวัญแก้ว วัชโรทัย
นายประสม สถาปิตานนท์	นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์
ร้อยโท สุวิทย์ ยอดมณี	นายเย็นใจ เลาทวนิช
นางธัชกร เหมะจันทร์	นางมาลี จันทரசุข
นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามชำ	นางสิริพร ทองคำวงศ์

นางพันธุ์พิงค์ ธรรมธัช

อนุกรรมการและเลขานุการ

นางบุญยนาท เหล่าวานิช

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นายนพพร บุญแก้ว

นางอัจฉรา แสงภัทรเนตร

นายกิตติ เฉลิมนิมิตกุล

